ธรรมกาย

ISSN 0857-2909

นิตยสารเพื่อการเผยแพร่พระสัทธรรม

ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๓ กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๓๖

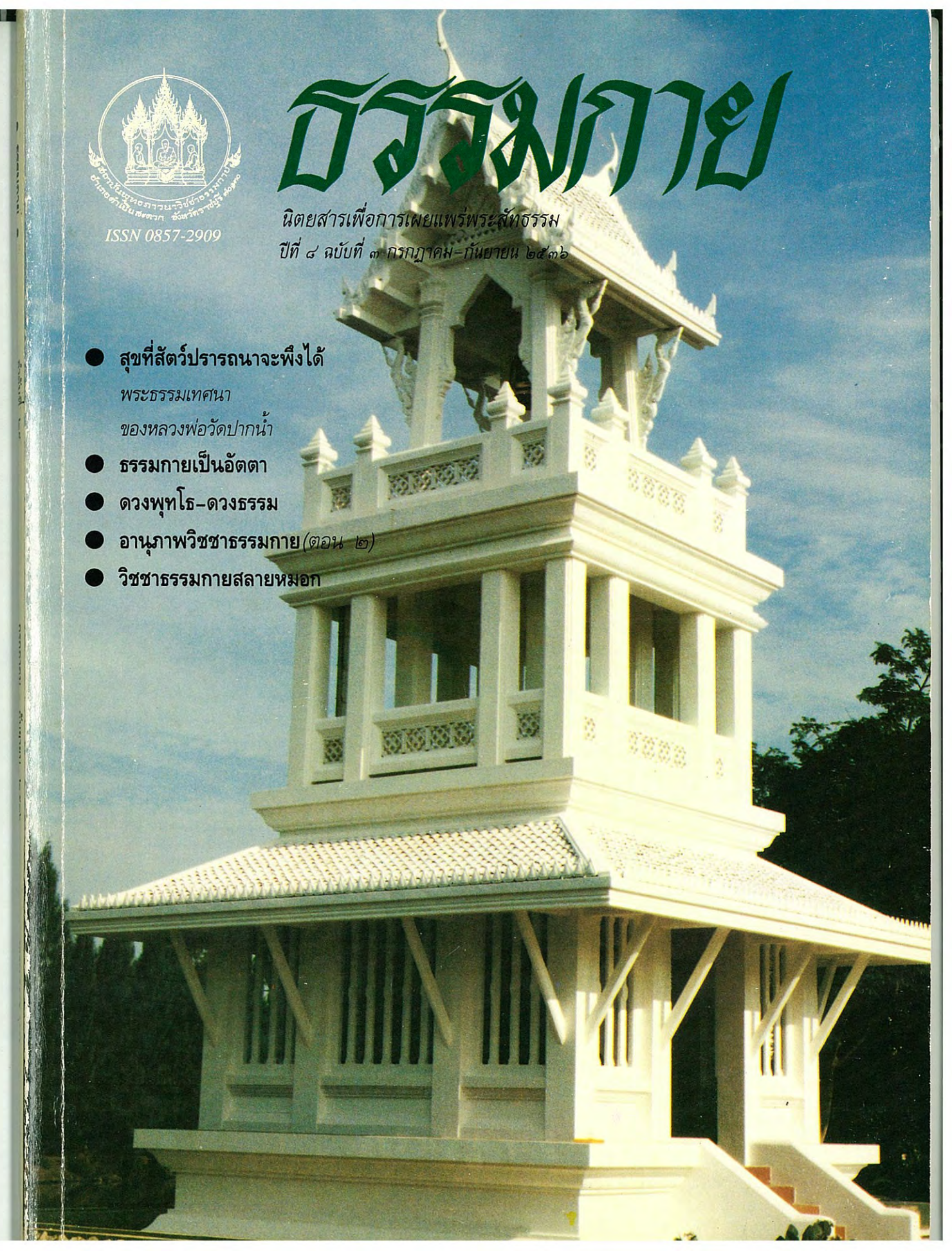

- **สุขที่สัตว์ปรารถนาจะพึงได้**
  พระธรรมเทศนา
  ของหลวงพ่อวัดปากน้ำ
- **ธรรมกายเป็นอัตตา**
- **ดวงพุทโธ-ดวงธรรม**
- **อานุภาพวิชชาธรรมกาย** *(ตอน ๒)*
- **วิชชาธรรมกายสลายหมอก**

งานบรรพชาอุปสมบทกุลบุตร
ณ อุโบสถ วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม
อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

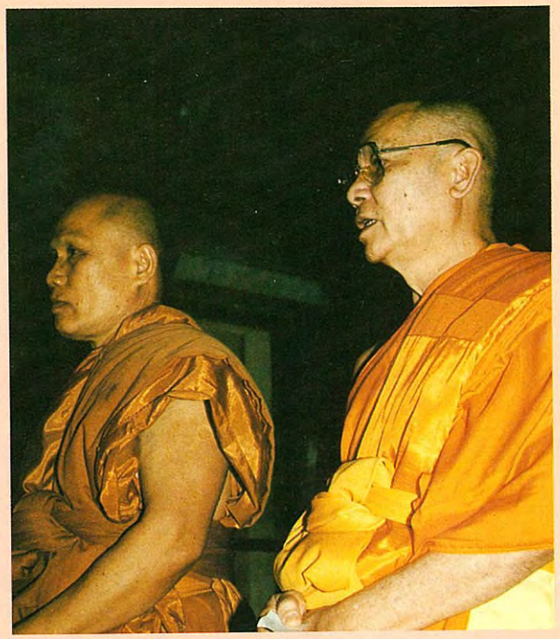

นับแต่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อ ๒๑ พ.ย. ๓๔ และได้ประกอบพิธีผูกพัทธสีมาไป เมื่อ ๒ พ.ค. ๓๕ อุโบสถอันสง่างามหลังนี้ ก็ได้รับบรรพชา อุปสมบทกุลบุตร เข้ามาเป็นพระภิกษุในบวรพระพุทธศาสนาเป็นประจำเรื่อยมา

- *บนซ้าย* พระเดชพระคุณหลวงพ่อ**พระครูศรีเมธาภรณ์** เจ้าคณะตำบลท่านัด เจ้าอาวาสวัดโคกบำรุงราษฎร์ ขณะทำหน้าที่พระอุปัชฌาย์
- *บนขวา* **พระครูสุนทรปริยัติคุณ** รองเจ้าอาวาสวัดบัวงาม เป็นพระกรรมวาจาจารย์ และหลวงพ่อ **พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล** เจ้าอาวาสวัดหลวงพ่อสดฯ เป็นพระอนุสาวนาจารย์
- *กลาง* เมื่อเสร็จพิธีอุปสมบทแล้ว กุลบุตรทั้ง ๓ ในภาพต่างบังเกิดในบวรพระพุทธศาสนา มีชื่อ ฉายาจากซ้ายมาขวาคือ **พระมหาวิชชา ญาณเมธี** ป.ธ.๔ **พระวิวรรณ์ชัย รกฺขิตธมฺโม** น.ธ.เอก และ **พระบรรจบ โชติปญฺโญ**
- *ล่าง* บวชพระเสร็จ หลวงพ่อพระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล เจ้าอาวาส ได้ทักทายสนทนากับญาติโยมของพระใหม่ พร้อมกับกล่าวถึงอานิสงส์ของการบวชกุลบุตรให้ฟัง ซึ่งต่างพากันอนุโมทนา ด้วยความปีติเป็นอย่างมาก

ทรงพระเจริญ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ
ข้าพระพุทธเจ้า คณะผู้จัดทำนิตยสารธรรมกาย

อบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์ ๑๔ จังหวัดภาคใต้และประเทศมาเลเซีย รุ่น ๑ ณ ศูนย์ปฏิบัติธรรมพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย วัดพุทธภูมิ อ.เมือง จ.ยะลา ๒๔ - ๓๐ มิถุนายน ๒๕๓๖

โครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายภาคใต้นี้ได้รับการสนับสนุนจากทั้งฝ่ายสงฆ์อันมีพระเถรานุเถระในภาคใต้ร่วมกับฝ่ายฆราวาสซึ่งประกอบด้วยทั้งข้าราชการผู้ใหญ่จังหวัดยะลา พ่อค้า ประชาชน และคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ให้การสนับสนุน และการอบรมพระกัมมัฏฐานรุ่นที่ ๑ นี้มีพระสงฆ์สามเณรที่เข้ารับการอบรม ๕๓ รูป และประชาชนอีก ๕๐ ท่าน ปรากฏว่ามีพระภิกษุและสามเณรสามารถเข้าถึงธรรม คือเห็นดวงเห็นกาย ถึง ๔๑%

- *บนซ้าย* พระเดชพระคุณพระครูวิเทศสมันตพิทักษ์ รักษาการรองเจ้าคณะจังหวัดยะลา เป็นประธานพิธีบูชาพระรัตนตรัย
- *บนขวา* พระมหาเถระทั้งในจังหวัดยะลาและอื่น ๆ ให้การสนับสนุนในการจัดอบรมพระกัมมัฏฐานครั้งนี้เป็นจำนวนมาก
- *ล่างซ้าย* นอกจากจะมีพระวิทยากรจากวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม เช่น **พระมหาปั้น โสภณญาโณ (ป.ธ. ๔)** และ**พระอาจารย์อุบล สนฺตมโน** (ในภาพ) แล้ว ยังมีวิทยากรฆราวาสร่วมถวายความรู้ด้วย เช่น **รศ.ดร.กัมพล สิริมุนินท์** ภาควิชาปรัชญาและการศาสนา ม.สงขลานครินทร์ ปัตตานี และ **รศ.ดร.แสวง กะระณา** ภาควิชาวิศวกรรมศาสตร์ ม.สงขลานครินทร์ หาดใหญ่ เป็นต้น
- *ล่างขวา* พิธีเปิดการอบรมพระกัมมัฏฐานครั้งนี้ ได้รับการร่วมมือและสนับสนุนจากหลายฝ่ายรวมทั้งข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ พ่อค้า คหบดี เป็นอย่างดี ในภาพแถวหน้าซ้ายสุดคือท่านรองผู้ว่าราชการจังหวัดยะละ

ธรรมกาย
นิตยสารเพื่อการเผยแพร่พระสัทธรรม
ของมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา :
เจ้าประคุณ สมเด็จพระพุฒาจารย์ (อุปเสฌมหาเถร ป.ธ. ๙)
พระเดชพระคุณ พระธรรมปัญญาบดี (ช่วง วรปุญฺโญ ป.ธ. ๙)
พระเดชพระคุณ พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช ป.ธ. ๙)
พระเดชพระคุณ พระเทพสุธี (วิเชียร อโนมคุโณ ป.ธ. ๙)
พระเดชพระคุณ พระภาวนาโกศลเถร (วีระ คณฺฑคโม)
พระเดชพระคุณ พระเมธีรัตโนดม(อำนวย ปญฺญาวุฑฺโฒ ป.ธ. ๗)
พระมหาบุญธรรม ปญฺญาวชิโร ป.ธ. ๗
พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล (มงคลบุตร) รป.ม.(ม.ธ.) ป.ธ. ๕
ศาสตราจารย์บัญญัติ สุชีวะ L.L.B. of Gray's Inn. (London) (อดีตประธานศาลฎีกา)
ศาสตราจารย์ ดร. นิคม จันทรวิทุร Hons. Ph.D., M.A. (Labour Econ., SSA)

ผู้จัดการ :
รศ.ดร.พัฒนะ ภวะนันท์ Ph.D., D.I.C., B.Sc.(Hons.)

บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา :
รศ.ดร. ธีระ เกรอด Ph.D., M.Eng., B.Eng.(Hons.)

กองบรรณาธิการ
พระมหากัญญา เสฏฐชมฺโม ป.ธ. ๗
พระมหาปราโมทย์ ปโมทิโต ป.ธ. ๖
พระมหาศักดา สุมโน ป.ธ. ๕
พระมหาประเสริฐ ปญฺญาเสฏฺโฐ ป.ธ. ๔
พระมหาสัณห์ฐิติ ธมฺมวฑฺฒโน ป.ธ. ๓
พระภาสกร ปภากโร
พระธุวันต์ ปญฺญาวณฺโณ
ผศ.เบญจา พงศ์พชัคฆ์ ภ.ม. วท.ม.
คุณวีระ เนตยกุล
คุณสมชาย เทียมบุญประเสริฐ วท.ม.
คุณสุทัศน์ นิ่มกุลรัตน์ ภ.บ. (จุฬาฯ)
คุณสุนีรัตน์ นิ่มกุลรัตน์ อ.บ. (จุฬาฯ)
คุณกิติเทพ ชลบุษปกุล M.BA.

ฝ่ายภาพ :
คุณสง่า สังพันโรจน์
คุณดนัยเทพ ณ นคร

ฝ่ายประชาสัมพันธ์ :
คุณสุธาร สุขยางค์
คุณส่วน พนมวัฒนากุล

ฝ่ายธุรการ ประสานงาน :
คุณเปรมยุดา ศิริบัณฑิตย์กุล
คุณเพ็ชรา อัมระเกตุ
คุณภาวิดา ตรีนุชจรัสกุล
คุณบุณยวีร์ เพ็ชรเอี่ยม

ฝ่ายศิลป์ :
คุณสมโพธิ์ ฌานวังศะ

รูปเล่ม/เรียงพิมพ์ :
บจ. วีชั่นอาร์ต คอร์ปอเรชั่น โทรสาร ๒๕๕-๒๘๕๘
โทรศัพท์ ๒๕๔-๓๓๐๑-๒, ๒๕๓-๒๕๖๕

พิมพ์ที่ :
โรงพิมพ์ประชาชน ๓๕ ซอยพิพัฒน์ ถนนสีลม กทม.
โทร. ๒๓๕-๐๓๘๙, ๒๓๔-๒๐๖๒, ๒๓๔-๒๘๖๐
แฟ็กซ์ ๒๓๘-๑๐๗๔

อธิบายปก :

หอกลอง ฆ้อง ระฆัง
วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม
อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

นิตยสาร *"ธรรมกาย"* ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๓ กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๓๖

สารบัญ

พระธรรมเทศนาของหลวงพ่อวัดปากน้ำ
สุขที่สัตว์ปรารถนาจะพึงได้ ..... พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) ๘
หลักปริยัติ
หลักสมถวิปัสสนาเบื้องต้น ..... พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล ๓๗
ธรรมปฏิบัติ
วิธีเจริญมรณสติ พิจารณาไตรลักษณ์ ..... พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล ๑๙
จากพระไตรปิฎก ๖
ธรรมะสำหรับเยาวชน
เหตุผลที่บุคคลพึงต้องรักษาศีล ..... พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล ๘๒
ตอบปัญหาธรรม ..... ชยมงฺคโล ภิกฺขุ ๑๐๐
ธรรมสภา ..... วิมังสา ๕๗
แวดวงธรรมกาย ..... วิชชาธร ๗๗
ปกิณกะ
ธรรมกายเป็นอัตตา ..... พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล ๑๗
คุณค่าและวิธีการปฏิบัติภาวนาวิชชาธรรมกาย ..... พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล ๒๓
ดวงพุทโธ-ดวงธรรม ..... บ.ก. ๓๕
ปรมัตถทีปนี อรรถกถาขุททกนิกาย จริยปิฎก ๕๒
อานุภาพวิชชาธรรมกาย (ตอน ๒) ..... สุวิชญ โรจนวานิช ๖๑
วิชชาธรรมกายสลายหมอก ..... อาจารย์ออมสิน การ์ดิเนอร์ ๘๐
ปฏิบัติธรรมเพื่ออะไร? ..... พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล ๙๓
ท้ายเล่ม
นิวรณ์ ..... ญาณรัตนะ ๑๑๙

วัตถุประสงค์ : เพื่อสนับสนุนกิจกรรมเผยแพร่พระสัทธรรมตามแนววิชชาธรรมกาย
ของ**สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี ใน**โครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน**
วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ และ**มูลนิธิ/โครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** วัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร
● อัตราค่าสมาชิก : ๑ ปี (๔ เล่ม) ๑๒๐ บาท เล่มละ ๓๐ บาท ●

วิธีปฏิบัติภาวนาเบื้องต้น

นั่งคู้บัลลังก์ขัดสมาธิ เท้าขวาทับเท้าซ้าย มือขวาทับมือซ้าย ปลายนิ้วชี้มือขวาจรดหัวแม่มือซ้าย **อุชุงกายัง ปะนิธายะ** ตั้งกายให้ตรง คือวัดตั้งแต่ปลายนิ้วชี้ของเท้าขวาถึงกลางลูกสะบ้าของหัวเข่าขวาเท่ากับระยะจากบนตาตุ่มขาขวาจรดใต้ลูกคาง

ปะริมุขัง สะติงอุปัฏฐะเปตวา เข้าไปตั้งสติไว้ให้มีหน้ารอบ มีสติทุกเมื่อ เหลือบตาขึ้นนิด ๆ บริกรรมภาวนาว่า **"สัมมาอะระหัง"** พร้อมกำหนดบริกรรมนิมิต ตรง**ศูนย์กลางกาย**เหนือสะดือสองนิ้วมือ เป็น**ดวงแก้วกลมใส** เหมือนเพชรลูกที่เจียระไนแล้ว ไม่มีขนแมว โตเท่าแก้วตา ประมาณเท่าวงของตาดำ ใสขาวเหมือนกระจกที่ส่องเงาหน้า สัณฐานกลมรอบตัว ไม่มีตำหนิเรียบรอบตัวเหมือนดวงแก้วกายสิทธิ์ สติไม่เผลอจากบริกรรมภาวนา และบริกรรมนิมิต บริกรรมทั้งสองนี้พรากจากกันไม่ได้ ต้องให้ติดกันอยู่เสมอในอิริยาบถทั้งสี่คือ ยืน เดิน นั่ง นอน ไม่เผลอ ให้มีสติอยู่เสมอมิได้ขาด

บริกรรมภาวนาร้อยครั้งพันครั้ง จนกระทั่งใจค่อย ๆ รวมหยุดอยู่ที่เดียว เห็นดวงนิมิตเกิดเป็นดวงใสขึ้นแล้ว ก็ให้หยุดบริกรรมภาวนา เพ่งอยู่ที่กลางดวงนั้น แล้วทำใจให้หยุดในหยุดที่จุดเล็กใสกลางดวงนั้น ให้ใสหนักขึ้นทุกทีจนเป็นรัศมีคือแสงสว่าง ดวงใสนี้เรียกว่า **ดวงปฐมมรรค** กลางดวงนี้เป็นทางไปของพระพุทธเจ้า พระอรหันต์ทั้งหลาย

ทำใจให้หยุดในหยุดที่กลางดวงปฐมมรรคนั้นเข้าทุกทีไม่มีถอย ก็จะเห็นดวงในดวงและกายในกายใสละเอียดโตใหญ่หนักเข้าทุกที ก็ให้**เดินดวงเดินกาย**คือ เห็นดวงก็เอาใจจรดเข้าที่ศูนย์กลางดวง เห็นกายก็เอาใจจรดเข้าที่ศูนย์กลางกายไม่มีถอยออก

(เมื่อทำได้เช่นนี้แล้วก็ให้รีบมาต่อวิชชาธรรมกายกับพระเดชพระคุณหลวงพ่อพระภาวนาโกศลเถร หรือหลวงพ่อชยมงคโล เพื่อวิชชาจะได้พัฒนาไปอย่างถูกต้องต่อไป)

รูปด้านข้างผ่าซีก

แสดงที่ตั้งของดวงนิมิตจากฐานที่ ๔ ถึงฐานที่ ๗

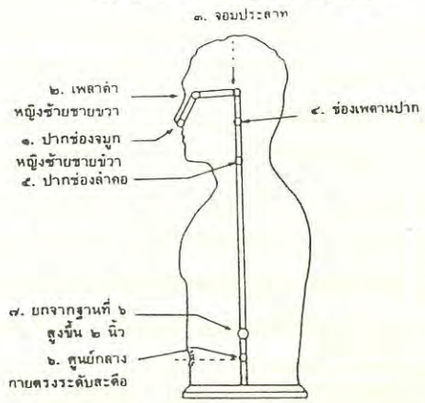

ถ้อยแถลง

"นี่เพราะเราท่านทั้งหลาย ทั้งคฤหัสถ์บรรพชิต หญิงชายทุกทั่วหน้า เมื่อเกิดมาเป็นมนุษย์ทุกทั่วหน้าด้วยกัน แสวงหาสุขทุกหมู่เหล่า แม้สัตว์เดรัจฉานเล่า ก็ต้องแสวงหาสุขเหมือนกัน หลีกเลี่ยงจากทุกข์ แสวงหาสุขอยู่เนืองนิตย์อัตรา เพราะว่าสุขจะได้สมเจตนา นั้น ผู้แสวงหาเป็นจึงจะได้ประสบสุขยิ่งใหญ่ไพศาล ถ้าแสวงหาไม่เป็นก็ได้รับสุขเล็ก ๆ น้อย ๆ หาสมควรแก่อัตภาพที่เป็นมนุษย์ไม่" นี้มาจาก **พระธรรมเทศนาของพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)** จะมีสักกี่ท่านที่รู้จักสุขยิ่งใหญ่ไพศาล จะรู้จักก็เป็นสุขเล็ก ๆ น้อย ๆ เท่านั้น สุขยิ่งใหญ่ไพศาลเป็นอย่างไร พระเดชพระคุณหลวงพ่อได้แสดงไว้ชัดเจนในพระธรรมเทศนา สมควรที่เหล่าศิษย์ปฏิบัติให้เข้าถึงตามโอวาทของพระเดชพระคุณหลวงพ่อ จึงจะไม่เสียทีที่เกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา

ครั้งหนึ่งท่าน**พระอาจารย์มั่นภูริทัตตเถระ**ได้ไปพักอยู่กับพวกชาวเขา ได้บอกให้พวกชาวเขาช่วยหาดวงพุทโธ ดวงพุทโธเป็นอย่างไร ติดตามได้ในคอลัมน์ **ดวงพุทโธ-ดวงธรรม**

"ความปรุงแต่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งฝ่ายบาปอกุศล ให้ได้รับผลเป็นความทุกข์เดือดร้อนยิ่ง ๆ ลงไปตามลำดับ...เช่นว่าไปเกิดเป็นเปรต สัตว์นรก อสุรกาย สัตว์เดรัจฉานด้วยความโลภ โกรธ หลง เป็นมนุษย์ก็ยังโง่ แล้วยังต้องตายไปเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน เป็นสัตว์เดรัจฉานโง่หนักเข้าไปอีกต่ำ ๆ ลงไปจนเป็นสัตว์เซลล์เดียวเหมือนแพลงตัน หรือตัวไรน้ำ มันพัฒนาเลวลงด้วยอำนาจของภาคมาร คือ ไปรับอธรรม ไปประพฤติปฏิบัติทางกาย วาจา และใจตามอำนาจของกิเลสมีโลภ โกรธ หลง..." นี้เป็นคำอธิบายในคอลัมน์**ตอบปัญหาธรรม**ของ**หลวงพ่อชยมงคโล** จะเห็นได้ว่าผลของอกุศลกรรมนั้นน่าสะพรึงกลัวเพียงใด ท่านที่ยังไม่รู้เห็นด้วยตนเอง ก็อาจยังหลอกตนเองได้ แต่ถ้าท่านตระหนักว่านี้ไม่ใช่สิ่งเล็กน้อย ต้องการรู้เห็นด้วยตนเองแล้ว นิตยสารธรรมกายนี้จะให้ทั้งหลักปริยัติ แนวทางปฏิบัติ และประสพการณ์ของผู้ปฏิบัติธรรมแก่ท่านมากที่สุดเท่าที่เป็นได้ โปรดติดตาม

หลวงพ่อชยมงคโลได้นำคณะศิษย์ไปกราบ**หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี**เมื่อวันที่ ๒๔ ก.ค. ๓๖ ในการสนทนาได้มีการกล่าวถึงเรื่อง **นิพพานไม่เป็นอนัตตาที่หลวงพ่อชยมงคโลกล่าวไว้ หลวงปู่ได้บอกว่ามีเหตุมีผลดี** การที่หลวงปู่เทสก์ที่เชื่อกันว่าเป็นผู้ที่ทรงคุณธรรมสูงยิ่งกล่าวเช่นนี้ เป็นการยืนยันที่สำคัญแค่ไหนทุกท่านคงตระหนักได้ดี จึงอดที่จะนำมาบอกกล่าวให้ทุกท่านทราบไม่ได้ ขอทุกท่านจงอนุโมทนา

บรรณาธิการ

"ไม่หลงโลกแล้วอย่าหลงธรรม จงรู้โลกและรู้ธรรม"

อรรถกถาพุทธวรรคที่ ๑ สุเมธกถา
วิสุทธชนวิลาสินี อรรถกถาขุททกนิกาย อปทาน (หน้า ๑๕-๑๘)

อยู่มาวันหนึ่ง สุเมธบัณฑิตนั้นอยู่ในที่ลับ ณ พื้นปราสาทชั้นบนอันประเสริฐ นั่งขัดสมาธิคิดอยู่อย่างนี้ว่า ดูก่อนบัณฑิต ธรรมดาว่าการถือปฏิสนธิในภพใหม่เป็นทุกข์ การแตกทำลายแห่งสรีระในที่ที่เกิดแล้ว ๆ ก็เป็นทุกข์เหมือนกัน อันตัวเราย่อมมีความเกิด ความแก่ ความเจ็บไข้ ความตายเป็นธรรมดา **เราผู้เป็นอย่างนี้ควรแสวงหาอมตมหานิพพาน อันไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย ไม่มีทุกข์ มีความสุข เยือกเย็น เป็นทางสายเดียวที่พ้นจากภพ มีปกตินำไปสู่พระนิพพาน จะพึงมีแน่นอน.** เพราะเหตุนั้น ท่านจึงกล่าวว่า

ตอนนั้น เราอยู่ในที่สงบนั่งคิดอย่างนี้ว่า การเกิดในภพใหม่ และการแตกทำลายของสรีระเป็นทุกข์ เรานั้นมีความเกิด ความแก่ ความเจ็บไข้เป็นธรรมดา จักแสวงหาพระนิพพาน อันไม่แก่ ไม่ตาย เป็นแดนเกษม

ไฉนหนอ เราพึงไม่เยื่อใย ไร้ความต้องการ ละทิ้งร่างกายเน่า ซึ่งเต็มด้วยซากศพนานาชนิดนี้เสีย แล้วไปเสียทางนั้นมีอยู่ และจักมี ทางนั้น ไม่อาจเป็นเหตุหามิได้ เราจักแสวงหาทางนั้น เพื่อหลุดพ้นจากภพให้ได้

ต่อแต่นั้น ก็คิดให้ยิ่งขึ้นไปอีกอย่างนี้ว่า เหมือนอย่างว่า ชื่อว่าสุขเป็นปฏิปักษ์ต่อทุกข์ ย่อมมีอยู่ในโลกฉันใด เมื่อภพมีอยู่ แม้สิ่งที่ปราศจากภพอันเป็นปฏิปักษ์ต่อภพนั้น ก็พึงมีฉันนั้น และ**เมื่อความร้อนมีอยู่แม้ความเย็นอันเป็นเครื่องสงบความร้อนนั้น ก็ย่อมมีอยู่ ฉันใด แม้พระนิพพานอันเป็นเครื่องสงบระงับไฟคือราคะเป็นต้น ก็พึงมี ฉันนั้น** แม้ธรรมอันงดงาม ไม่มีโทษ เป็นปฏิปักษ์ต่อธรรมอันเป็นบาปลามกก็ย่อมมีอยู่ ฉันใด **เมื่อความเกิดอันลามกมีอยู่ แม้พระนิพพานกล่าวคือ การไม่เกิด เพราะความเกิดทั้งปวงหมดสิ้นไป ก็พึงมี ฉันนั้น** เพราะเหตุนั้น ท่านจึงกล่าวว่า

เมื่อทุกข์มีอยู่ แม้ชื่อว่าสุขก็ย่อมมี ฉันใด เมื่อภพมีอยู่ แม้ความไม่มีภพ ก็พึงปรารถนาได้ ฉันนั้น
เมื่อความร้อนมีอยู่ ความเย็นอีกอย่าง ก็ต้องมี ฉันใด เมื่อไฟสามกองมีอยู่ แม้ความดับเย็น ก็พึงปรารถนาได้ ฉันนั้น
เมื่อความชั่วมีอยู่ ความดีงาม ก็ต้องมี ฉันใด เมื่อความเกิดมีอยู่ แม้ความไม่เกิด ก็พึงปรารถนาได้ฉันนั้น

ท่านคิดข้ออื่นต่อไปอีกว่า บุรุษผู้ตกลงไปในหลุมคูถ เห็นสระใหญ่ดาดาษด้วยดอกปุทม ๕ สีแต่ไกล ควรแสวงหา (ทางไป) สระนั้นว่าเราจะไปยังสระใหญ่นั้นทางไหนหนอ การไม่แสวงหาสระนั้น หาเป็นโทษผิดของสระไม่ เป็นโทษผิดของบุรุษนั้นเท่านั้น ฉันใด **เมื่อสระน้ำคือพระอมตมหานิพพานอันเป็นเครื่องชำระมลทิน คือกิเลส มีอยู่ การไม่แสวงหาสระน้ำ คืออมตมหานิพพานนั้น หาได้เป็นโทษผิดของสระน้ำคืออมตมหานิพพานไม่ เป็นโทษผิดของบุรุษนั้นเท่านั้น** ฉันนั้นเหมือนกัน อนึ่ง บุรุษถูกพวกโจรล้อม เมื่อทางหนีมีอยู่ ถ้าเขาไม่หนีไป ข้อนั้นหาเป็นโทษผิดของทางไม่ แต่เป็นโทษผิดของบุรุษนั้นเท่านั้นฉันใด บุรุษผู้ถูกกิเลสทั้งหลายห่อหุ้มยึดไว้ **เมื่อทางอันเยือกเย็นเป็นที่ไปสู่พระนิพพานมีอยู่ แต่ไม่แสวงหาทาง หาเป็นโทษผิดของทางไม่ แต่เป็นโทษผิดของบุรุษเท่านั้น** ฉันนั้นเหมือนกัน อนึ่ง บุรุษผู้ถูกพยาธิเบียดเบียน เมื่อหมอผู้เยียวยาพยาธิมีอยู่ ถ้าไม่หาหมอให้เยียวยาพยาธินั้น ข้อนั้นหาเป็นโทษผิดของหมอไม่ แต่เป็นโทษผิดของบุรุษเท่านั้น ฉันใด **ผู้ใดถูกพยาธิคือกิเลสเบียดเบียน ไม่แสวงหาอาจารย์ผู้ฉลาดในทางเป็นที่เข้าไปสงบกิเลสซึ่งมีอยู่ ข้อนั้นเป็นโทษผิดของผู้นั้นเท่านั้น หาเป็นโทษผิดของอาจารย์ผู้ทำกิเลสให้พินาศไม่** ฉันนั้นเหมือนกัน

■■■■

สุขที่สัตว์ปรารถนาจะพึงได้

โดย

พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)

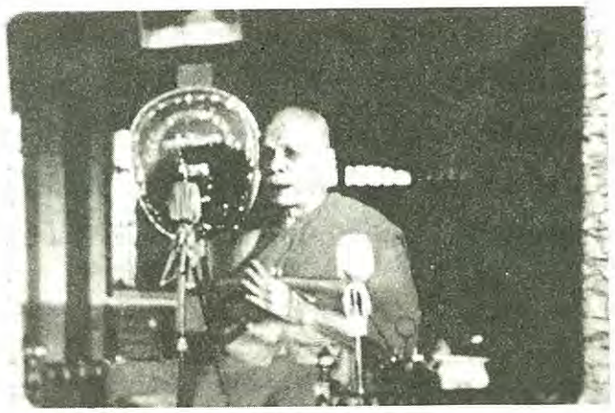

...นี่เจอสุขแท้แล้วนี่นะ สุขจริงตรงนี้นะ เจอสุขแล้ว เจอที่สุขแล้ว เมื่อเจอสุขสูงสุดอย่างนี้ละก็ให้ตั้งหน้าตั้งตาทีเดียว ทำใจให้หยุดนิ่ง หยุดทีเดียว หยุดหนักเข้า อย่าถอยหลังกลับ หยุดในหยุดหนักเข้าอย่าถอยหลังกลับ ผู้เทศน์ได้สั่งสอนกันแล้วให้หยุดอย่างนี้ หยุดไม่ถอยกลับ ยี่สิบสามปีแล้ว ยี่สิบสามปีสองเดือนเศษแล้ว หยุดในหยุดไม่ถอยหลังกลับกันเลย ยังไม่ได้ถอยกลับกันเลย ได้พบแล้ว สุขอันไพศาลเหลือประมาณมากมาย เล่าไม่ถูกพูดไม่ออกบอกไม่ได้ทีเดียว

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ฯ (๓ ครั้ง)

มตฺตาสุขปริจฺจาคา ปสฺเส เจ วิปุลํ สุขํ
จเช มตฺตาสุขํ ธีโร สมฺปสฺสํ วิปุลํ สุขนฺติ

ณ บัดนี้ อาตมภาพจักได้แสดงธรรมีกถา แก้ด้วย **สุขที่สัตว์ปรารถนาจะพึงได้พึงแสวงหา** ยิ่งใหญ่นัก ไม่มีใครปฏิเสธทุกทั่วหน้า สุขนี้สมเด็จพระบรมศาสดาทรงรับสั่งด้วยพระองค์เอง เพื่อจะให้สัตว์แสวงหาสุขยิ่งขึ้นไป ไม่ใช่สุขเล็ก ๆ น้อย ๆ ให้ละสุขเล็กน้อยเสีย ให้ยึดเอาความสุขยิ่ง ๆ ขึ้นไป นี่เพราะเราท่านทั้งหลาย ทั้งคฤหัสถ์บรรพชิต หญิงชายทุกทั่วหน้า เมื่อเกิดมาเป็นมนุษย์ทุกทั่วหน้าด้วยกัน แสวงหาสุขทุกหมู่เหล่า แม้สัตว์เดียรัจฉานเล่าก็ต้องแสวงหาสุขเหมือนกัน หลีกเลี่ยงจากทุกข์ แสวงหาสุขอยู่เนืองนิตย์อัตรา เพราะว่าสุขจะถึงได้สมเจตนานั้น ผู้แสวงหาเป็นจึงจะได้ประสบสุขยิ่งใหญ่ไพศาล ถ้าแสวงหาไม่เป็นก็ได้รับสุขเล็ก ๆ น้อย ๆ หาสมควรแก่อัตภาพที่เป็นมนุษย์ไม่ เหตุนี้ตามวาระพระบาลีพระองค์ได้ทรงแสดงไว้ว่า **มตฺตาสุขปริจฺจาคา ปสฺเส เจ วิปุลํ สุขํ** แปลเนื้อความว่า ถ้าบุคคลพึงเห็นสุขอันไพบูลย์ เพราะละสุขอันน้อยเสีย หรือเพราะละสุขพอประมาณเสีย ผู้มีปัญญาเมื่อเห็นสุขอันไพบูลย์ ก็พึงละสุขพอประมาณเสีย นี่เนื้อความของพระบาลีคลี่ความเป็นสยามภาษาได้เนื้อเท่านี้

ต่อแต่นี้จะอรรถาธิบายขยายความเป็นลำดับไป **สุขเล็กน้อย** กับ **สุขไพบูลย์** นี้เป็นใจความในพระคาถานี้ **สุข** มีสุขตั้งแต่สุขเล็ก ๆ น้อย ๆ ไปเป็นลำดับ จนกระทั่งถึงสุขที่สุดสุขเล็กน้อย ก็สุขมนุษย์ที่อาศัยอยู่ในสมัยทุกวันนี้ เป็นสุขเล็กน้อย สุขเทวดาก็สุขมากขึ้นไปเป็นชั้น ๆ เป็นสุขใหญ่ขึ้นไป เทวดา ๖ ชั้นก็สุขขึ้นไปเป็นลำดับ สุขมนุษย์ไม่เท่าสุขในจาตุมหาราช สุขในจาตุมหาราชไม่เท่าสุขในดาวดึงส์ สุขในดาวดึงส์ไม่เท่าสุขในชั้นยามา สุขในชั้นยามาไม่เท่าสุขในชั้นดุสิต สุขในชั้นดุสิตไม่เท่าสุขในชั้นนิมมานรดี สุขในชั้นนิมมานรดีไม่เท่าสุขในชั้นปรนิมมิตวสวัตดี สุขในชั้นปรนิมมิตวสวัตดีไม่เท่าสุขในพรหมปาริสัชชา สุขในชั้นพรหมปาริสัชชาไม่เท่าสุขในชั้นพรหมปุโรหิตา สุขในชั้นพรหมปุโรหิตาไม่เท่าสุขในชั้นมหาพรหมา สุขในชั้นมหาพรหมาไม่เท่าสุขในพรหมปริตตาภา สุขในชั้นพรหมปริตตาภาไม่เท่าสุขในชั้นอัปปมาณาภา สุขในชั้นอัปปมาณาภาไม่เท่าสุขในชั้นอาภัสสรา สุขในชั้นอาภัสสราไม่เท่าสุขในชั้นปริตตสุภา สุขในชั้นปริตตสุภาไม่เท่าสุขในชั้นอัปปมาณสุภา สุขในชั้นอัปปมาณสุภาไม่เท่าสุขในชั้นสุภกิณหา สุขในชั้นสุภกิณหาไม่เท่าสุขในชั้นเวหัปผลา สุขในชั้นเวหัปผลาไม่เท่าสุขในชั้นอสัญญีสัตตา สุขในชั้นอสัญญีสัตตาไม่เท่าสุขในชั้นอวิหา อตัปปา สุทัสสา สุทัสสี อกนิฏฐา สุขในชั้นอกนิฏฐาไม่เท่าสุขในชั้นอากาสานัญจายตนะ อากาสานัญจายตนะ

ไม่เท่าสุขในชั้นอากิญจัญญายตนะ อากิญจัญญายตนะไม่เท่าสุขในชั้นวิญญาณัญจายตนะ วิญญาณัญจายตนะไม่เท่าสุขในอากิญจัญญายตนะ อากิญจัญญายตนะไม่เท่าสุขในเนวสัญญานาสัญญายตนะ นี่ว่าในภพ ๓ ยังไม่ถึงนิพพาน แต่ว่าสุขเป็นลำดับไปดังนี้ ผู้แสวงหาสุขเกลียดจากทุกข์ อยากได้สุข ผู้ที่อยากได้สุขนั้นต้องละสุขพอประมาณเสีย จึงจะพบสุขอันสมบูรณ์ยิ่งใหญ่ไพศาลเป็นลำดับขึ้นไป

ละสุขเป็นประมาณเป็นไฉน มาเกิดเป็นในมนุษย์โลก เป็นหญิงก็ดี เป็นชายก็ดีจงแสวงหาเถิด ความสุขอยู่ใน **ทาน** การให้ยิ่งใหญ่ไพศาล ความสุขอยู่ในทานการให้ หรือความสุขอยู่ใน **ศีล** รักษากายวาจาให้เรียบร้อยดีไม่มีโทษ หรือสุขอยู่ใน **การเจริญภาวนา** ให้เป็นเหตุลงไปเป็นสุขยิ่งใหญ่ไพศาล ให้อุตส่าห์ให้ทาน สมบัติเงินทองข้าวของที่เป็นวิญญาณทรัพย์และอวิญญาณกทรัพย์ที่เราหาได้มาเก็บหอมรอมริบไว้หรือได้มรดกมาก็ดี สิ่งทั้งหลายนั้นเมื่อเรารักษาอยู่เมื่อเรายังมีชีวิตเป็นอยู่ก็เป็นของเราอยู่ แต่พอแตกกายทำลายขันธ์เท่านั้น สมบัติเหล่านั้นไม่ใช่ของเราเสียแล้ว กลายเป็นของคนอื่นเสียแล้ว ไม่ใช่ของเราจริง ๆ ในมนุษยโลกเราผ่านไปผ่านมาเท่านั้นเอง ไม่ใช่เป็นบ้านเมืองของเรา ไม่เป็นถิ่นทำเลที่เราอยู่เป็นทำเลที่สร้างบารมี มาบำเพ็ญทาน ศีล เนกขัมม์ ปัญญา วิริยะ อธิษฐาน ขันติ สัจจะ เมตตา อุเบกขา เท่านั้น นี่ข้อสำคัญรู้จักหลักนี้แล้ว ให้ละสุขอันน้อยเสีย **สุขอันน้อยนั่นคืออะไร รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส** ที่เราใช้สอยอยู่นี้ รูปที่ชอบใจ เสียงที่ชอบใจ กลิ่นที่ชอบใจ รสที่ชอบใจ สัมผัสที่ชอบใจ ติดอยู่ในกามภพ ที่ให้เราชบอยู่ในกามภพนี้โงศีรษะไม่ขึ้น รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส นั่นแหละเป็นสุขนิดเดียว สุขเล็กน้อยไม่ใช่เป็นสุขมาก สุขชั่วปรบมือกระพือปีกไก่เท่านั้น มันสุขน้อยจริง ๆ ให้ละสุขน้อยนั้นเสีย ให้ละ ๕ อย่างนี้ คือ รูปที่ชอบใจ เสียงที่ชอบใจ กลิ่นที่ชอบใจ รสที่ชอบใจ สัมผัสที่ชอบใจ เมื่อละได้แล้วเรียกว่า **จาคะ** สละสุขที่ยินดีใน รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส นั้นได้ ยินดีใน รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส นั้นเป็นไฉน เงินทองข้าวของ **วิญญาณกทรัพย์ อวิญญาณกทรัพย์** เหล่านี้ เรียกว่า **รูปสมบัติ**

ที่เรายินดีในรูปสมบัตินั้นแหละ เรียกว่า **ยินดีในรูป** เสียงยกย่องสรรเสริญ ยกยอสรรเสริญชมเชยต่าง ๆ เหล่านี้ ที่เป็นโลกธรรมเหล่านี้นั่นแหละ **ยินดีในเสียง** ถ้าเราไปยินดีติดอยู่ในเสียงสรรเสริญอันนั้นละก็ ทำให้เพลินซบเซาอยู่ในโลกเป็นทุกข์ เป็นสุขกับเขาไม่ได้ กลิ่นหอมเครื่องปรุงต่าง ๆ อันเป็นที่ชื่นเนื้อเจริญใจนั่นแหละ **ยินดีในกลิ่น** มัวยินดีในกลิ่นอยู่เถิดจะซบเซาอยู่ในมนุษยโลก ในกามภพดุจคนสลบโงศีรษะไม่ขึ้น ติดรสเปรี้ยวหวานมันเค็มอยู่นี่แหละ **ยินดีในรส** ถ้าว่าติดอยู่ในรสเช่นนั้นแล้วละก็ หรือติดรสอันใดก็ช่าง ความติดรสอันนั้นแหละ ทำให้โงหัวไม่ขึ้น **ยินดีในความสัมผัส** ถูกเนื้อต้องตัว ถ้าเอาใจไปยินดีในสัมผัสถูกเนื้อต้องตัวเข้าแล้ว เข้าไปอยู่ในเปือกตมทีเดียว โงศีรษะไม่ขึ้นอีกเหมือนกัน ห้าอย่างนี้ให้สัตว์โลกจมอยู่ในวัฏสงสาร **ยินดีในรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ติดอยู่ในรูป** เสียง กลิ่น รส สัมผัส ออกจากวัฏฏะไม่ได้ กรรมวัฏ วิปากวัฏ กิเลสวัฏ ออกไม่ได้ ออกจากภพสามไม่ได้ ออกจากกามไม่ได้ เพราะสละละสิ่งทั้งห้าไม่ได้ ถ้าสละละสิ่งทั้งห้าอันเป็นสุขน้อยนี้เสียได้แล้ว เมื่อสละละสิ่งทั้งห้าเสียได้แล้วจะได้ประสบสุขอันไพบูลย์ ต้องประสบสุขอันไพบูลย์แท้ ๆ อันไพบูลย์ยิ่ง ๆ ขึ้นไป ละของมนุษย์ได้แล้วต้องไปติดอยู่ในชั้นจาตุมหาราชของทิพย์อีก ก็ต้องติดอยู่แบบเดียวกัน รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ก็ได้ชื่อว่าละไม่ได้ เพราะของเป็นทิพย์เสียอีก ละชั้นจาตุมหาราชก็จะไปติดชั้นดาวดึงส์อีก ชั้นดาวดึงส์ก็ปล่อยเสียอีก ละเสียอีกจะเข้าถึงยามา ดุสิต นิมมานรดี ปรนิมมิตวสวัตดี ละได้ทั้งหมดนี้ ใครอุตส่าห์พยายามรักษาศีลมั่นจริง เมื่อสละพวกนี้ได้แล้ว ทำศีลให้มั่นขึ้นศีลมั่นแล้วเจริญเป็นทางสมาบัติทีเดียว ให้เข้าสู่รูปฌานทั้งสี่ให้ได้ คือ ปฐมฌาน ทุติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน จะได้ไปรับสุขยิ่งใหญ่ไพศาลไปกว่านี้ และยิ่งไปกว่านั้น เมื่อเข้าถึงฌานทั้งสี่ แตกกายทำลายขันธ์ก็ได้ไปบังเกิดในพรหม ๑๖ ชั้น ได้รับความสุขยิ่งขึ้นไปเป็นชั้น ๆ จนกระทั่งถึงขนาดถึงพรหมชั้นที่ ๑๑ หรือ ๑๒-๑๓-๑๔-๑๕-๑๖ ขึ้นไปก็ตามเถอะ **แต่ว่าอย่าติดนะ** ติดในชั้นพรหมไม่ได้ ละเสียได้เป็นสุข ให้ละสุขในรูปภพนี้เสีย แม้จะได้ไปครองสุขในอรูปภพต่อไปอีก ยึดเอาอะไรไปครองสุขในอรูปภพต่อไป อากาสานัญจายตนะ วิญญาณัญจายตนะ อากิญจัญญายตนะ เนวสัญญานาสัญญายตนะ สุขแค่นั้นจะเพียงพอแล้วหรือ ถ้าเราต้องการประสบสุขอันไพบูลย์ใหญ่ไพศาลแล้วก็ให้ละสุขในอรูปพรหมอีก อย่าติดสุขในอรูปภพนั้น **ให้ไปถึงนิพพานทีเดียว เมื่อไปถึงนิพพานแล้วนั่นแหละจะได้ประสบสุขอันไพบูลย์** และสุขอันนั้นเป็นสุขสำคัญ สุขอื่นสู้ไม่ได้

เมื่อรู้ว่าสุขเช่นนั้นแล้ว ทำอย่างไรต่อไป วิธีจะละตั้งแต่มนุษย์นี่ จะละสุขในมนุษย์หละ เราจะละท่าไหน ต้องแก้ไขวิธีละทีเดียว ต้องใช้ละด้วยกาย ละด้วยวาจา ละด้วยใจ ต้องใช้ **ทาน ศีล ภาวนา** เป็นฆราวาสครองเรือนให้หมั่นให้ทาน ให้ละสุขน้อยโดยการบริจาค **ทาน** ที่มีสมบัติยิ่งใหญ่ไพศาลในมนุษยโลกดังนี้ ถึงมี

พอประมาณหรือมีเล็กน้อยก็ช่างอุตส่าห์ละเถิดจงให้ทานให้ความสุขในภพนี้ และภพหน้าต่อไปนับภพไม่ถ้วน ให้อุตส่าห์ให้ทาน ทานนี่แหละเป็นช้อสำคัญนัก ท่านยืนยันตามตำรับตำรา ว่ามนุษย์จะได้รับความสุขในมนุษยโลกก็เพราะอาศัยการให้ทานกัน ด้วยเหตุนี้พระโพธิสัตว์เจ้าสร้างบารมีมาเกิดในมนุษยโลก ก็ย่อมให้ทานในเบื้องหน้า ท่านเป็นผู้เก็บหอมรอมริบสนับสนุนอุปถัมภ์ค้ำชูแก่บริวารของท่านไม่แพ้ฝ่ายใด ท่านก็อุปถัมภ์ค้ำชูตลอด เพราะท่านเป็นผู้มีสมบัติยิ่งใหญ่ไพศาล ท่านบริจาคทานอย่างนี้ อัตราการให้ทานนี่แหละที่จะส่งเราให้ไปถึงสุขยิ่งใหญ่ไพศาล ถ้าไม่มีทานจะมีสุขอันยิ่งใหญ่ไพศาลไม่ได้ เพราะไม่มีผลทานส่งให้ จะถึงสุขยิ่งใหญ่ไพศาลไม่ได้ เพราะฉะนั้น ถ้าเกิดมาในมนุษยโลกถ้าเป็นคนจนเสียแล้ว เราจะทำความดีให้เต็มส่วนเต็มที่ไม่ได้ เพราะว่าจะรักษาศีลก็รักษาไม่ได้ จะเจริญภาวนาก็เจริญไม่ไหว เพราะเป็นคนจนเสียแล้ว ไม่ได้รักษาศีลเจริญภาวนา เพราะห่วงการงานต้องประกอบกิจการงาน การงานเหนี่ยวรั้งไว้ ให้ไปทำการงาน จิตที่จะทำให้ยิ่งใหญ่ไพศาลในศีลภาวนา ก็ทำไม่ได้ ถ้าว่ามีสมบัติสมบูรณ์แล้ว จะรักษาศีลก็รักษาได้สมบูรณ์บริบูรณ์ จะเจริญภาวนาก็เจริญได้ไม่มีห่วงหน้าห่วงหลังจะบริจาคทานก็ทำได้สมความเจตนาทีเดียว มีสมบัติสมควรที่จะบริจาคทานแล้ว เมื่อเป็นเช่นนี้ ก็เพราะอาศัยผลทานนั่นแหละเป็นข้อสำคัญของทานนะ ศีลก็ดี ภาวนาก็ดี ถ้าบริจาคทานแล้วมีผลลัพธ์ **ทานมโย** บุญคือความบริสุทธิ์สำเร็จด้วยทาน **ฉกามาวจโร** เป็นเหตุให้เกิดในกามาวจรหกชั้น ทานเป็นเหตุให้เกิดในกามาวจรหกชั้นได้รับความสุขยิ่งใหญ่ไพศาลขึ้นไปเป็นลำดับเพราะทานส่งให้ **สีลมโย** บุญคือความบริสุทธิ์แล้วสำเร็จด้วยศีล ศีลสำเร็จแล้วเป็นเหตุให้เกิดในชั้นอกนิฏฐา ภพพรหมชั้นที่สิบหกโน้น ต้องวางหลักอย่างนี้ **ภาวนามโย** บุญคือความบริสุทธิ์สำเร็จด้วยการเจริญภาวนา **อมตผโล** เป็นผลที่จะให้บรรลุถึงชั้นนิพพานสำเร็จภาวนาแล้วเป็นผล จะให้มนุษย์ถึงชั้นนิพพาน **ทานให้สำเร็จในสวรรค์หกชั้น ศีลให้สำเร็จในพรหมสิบหกชั้น ภาวนาให้สำเร็จนิพพาน** ให้สำเร็จนิพพานทีเดียวนี่ต้องวางหลักไว้อย่างนี้ เมื่อได้รู้หลักอย่างนี้เป็นข้อสำคัญ **ทาน ศีล ภาวนา** เหล่านี้ เป็นข้อสำคัญนัก ให้ถึงสุขอันไพบูลย์ได้ สุขอันเป็นส่วนเต็มที่ได้ เพราะ **ทาน** ก็จะต้องส่งผลไปถึงแค่สวรรค์ เมื่อถึงแค่สวรรค์แล้ว **ศีล** ก็ต้องส่งผลให้ไปถึงแค่ชั้นอกนิฏฐา ภพรูปพรหม ส่วน **ภาวนา** ก็ส่งผลให้ถึงนิพพาน เมื่อถึงนิพพานแล้ว ก็จะได้รับสุขอันวิเศษไพศาลทีเดียว นี่เป็นชั้น ๆ ไปดังนี้

เมื่อรู้จักหลักอันนี้แล้วก็ค่อย ๆ เดินเป็นลำดับขึ้นไป ตั้งต้นแต่ **กายมนุษย์** นี่วัดปากน้ำทำกันอยู่แล้ว ทำอยู่แล้วถึงนิพพานมากมายแล้ว ไม่ต้องเข้าใจเป็นอย่างอื่นไป ตั้งหน้าตั้งตาทำทีเดียว เมื่อมาเป็นภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา แล้วทำให้เรียบร้อยแล้วเรียกว่า **ใจ** เราทำทีเดียว เรียกว่าเราทำทีเดียว **ต้องทำใจให้หยุด** เมื่อถึงเวลาให้ทาน เราก็ให้ทานตามกาล ตามสมัย ให้ศีลบริสุทธิ์ไว้แล้วก็เจริญภาวนาเสมออย่าให้คลาดเคลื่อน ทำใจให้หยุด เจริญภาวนาทำใจให้หยุด **พอใจหยุดเท่านั้นเข้าถึงทางไปของพระพุทธเจ้าพระอรหันต์ ใจหยุดนั่นแหละจะพบพระบรมศาสดา**

หยุดตรงไหน ที่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ หยุดตรงนั้น พอหยุดได้แล้วละก็ พอหยุดเท่านั้นแหละ สมกับบาลีว่า **นตฺถิ สนฺติปรํ สุขํ** สุขอื่นนอกจากนิ่งไม่มี นี่เจอสุขแท้แล้วนี่นะ สุขจริงตรงนี้นะ เจอสุขแล้ว เจอที่สุขแล้ว เมื่อเจอสุขสูงสุดอย่างนี้ละก็ให้ตั้งหน้าตั้งตาทีเดียว ทำใจให้หยุดนิ่ง หยุดทีเดียว หยุดหนักเข้าอย่าถอยหลังกลับ หยุดในหยุดหนักเข้าอย่าถอยหลังกลับ ผู้เทศน์ได้สั่งสอนกันแล้วให้หยุดอย่างนี้ หยุดไม่ถอยกลับ ยี่สิบสามปีแล้ว ยี่สิบสามปีสองเดือนเศษแล้ว หยุดในหยุดไม่ถอยหลังกลับกันเลย ยังไม่ได้ถอยกลับกันเลย ได้พบแล้ว สุขอันไพศาลเหลือประมาณมากมาย เล่าไม่ถูกพูดไม่ออกบอกไม่ได้ทีเดียว ด้วยเหตุฉะนั้น ผู้ที่อยู่ทีหลัง ภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา เมื่อต้องการความสุขแล้วก็ต้องทำใจให้หยุด นั่นแหละเป็นตัวสุข เป็นตัวสุขแท้ ๆ สิ่งอื่นสุขไม่เท่าไม่ทันทั้งนั้น พอใจหยุดได้ก็เป็นสุขทางภาวนา ภาวนาขั้นสูง เมื่อสุขไปทางภาวนา ทำใจหยุดได้แล้วก็จะบรรลุปฐมมรรค ดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ดวงศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ต่อไป จากกายมนุษย์ก็จะถึงกายมนุษย์ละเอียด แล้วก็เข้าถึงดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะในกายมนุษย์ละเอียด ละสุขในกายมนุษย์ละเอียดเสีย ก็เข้าถึงกายทิพย์หยาบ นี่สุขเป็นขั้น ๆ ขึ้นไป

พอเข้าถึงกายทิพย์หยาบแล้วก็เข้าถึงดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐานในกายทิพย์อีก ถึงดวงศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ก็เข้าถึงกายทิพย์ละเอียด พอเข้าถึงกายทิพย์ละเอียด เข้าถึงดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐานในกายทิพย์ละเอียด ดวงศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ พอละสุขในกายทิพย์ละเอียดเสีย ก็เข้าถึงกายรูปพรหมให้สูงขึ้นไป

ถึงกายรูปพรหม ก็เข้าถึงดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐานในกาย

รูปพรหมอีก เข้าถึงดวงศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ อีก ละสุขในกายรูปพรหมเสีย ก็ถึงกายรูปพรหมละเอียด ใจเข้าถึงให้หยุดอยู่ตามส่วนอีก เข้าถึงดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ อีก ละสุขในกายรูปพรหมละเอียดเสีย ก็ถึงกายอรูปพรหมหยาบ

ถึงกายอรูปพรหมหยาบ ก็เข้าถึงดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐานในอรูปพรหม ดวงศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ละสุขในกายอรูปพรหมหยาบเสีย ก็เข้าถึงกายอรูปพรหมละเอียด ใจกายอรูปพรหมละเอียดก็หยุดอยู่ศูนย์กลางตามส่วนอีก เข้าถึงดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ดวงศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ละสุขในกายอรูปพรหมละเอียดเสีย ก็ถึง **กายธรรม** สุขเกินสุขขึ้นไปอีก สุขเกินสุขหนักขึ้นไปอีก

ใจของกายธรรมหยาบหยุดเข้า ก็ถึงดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ดวงศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ละสุขในกายธรรมหยาบเสีย ก็เข้าถึงกายธรรมละเอียดสุขหนักขึ้นไป ใจของกายธรรมละเอียดก็หยุด ถึงดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ดวงศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ละสุขในกายธรรมละเอียดเสีย ก็เข้าถึงกายธรรมพระโสดาหยาบ ซึ่งเป็นสุขมากกว่า เข้าถึงกายพระโสดาหยาบแล้วสุขหนักขึ้นไป

ใจของกายธรรมพระโสดาหยาบก็หยุดอีก เข้าถึงดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ในกลางกายนั้น เข้าถึงกายธรรมพระโสดาละเอียด ละกายพระโสดาหยาบเสีย ก็เข้าถึงกายพระโสดาละเดียด สุขหนักขึ้นไป ใจของกายพระโสดาละเอียดก็หยุดอีก ถึงดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ดวงศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ละสุขในกายธรรมพระโสดาละเอียด เพราะสุขน้อยกว่าเสีย ก็เข้าถึงกายธรรมพระสกทาคาหยาบ สุขหนักขึ้นไป สุขมากขึ้นไปกว่า

ใจของกายธรรมพระสกทาคาหยาบก็หยุดในกลางของหยุดต่อไปอีก ถึงดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ดวงศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ก็เข้าถึงกายธรรมพระสกทาคาละเอียด ละสุขในกายธรรมพระสกทาคา

หยาบเสียได้ สุขหนักขึ้นไป ใจของกายพระสกทาคาละเอียดก็เข้าถึงดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ดวงศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ก็เข้าถึงกายพระอนาคาหยาบ ละสุขในกายธรรมพระสกทาคาละเอียดเสีย เพราะเป็นสุขน้อยกว่า ก็เข้าถึงกายธรรมพระอนาคาหยาบ สุขมากกว่า ละเอียดกว่า

ใจของกายธรรมพระอนาคาหยาบหยุดก็เข้าถึงดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ดวงศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ก็เข้าถึงกายธรรมพระอนาคาละเอียด ละสุขในกายพระอนาคาหยาบเสีย เพราะสุขน้อยกว่า ก็เข้าถึงกายพระอนาคาละเอียด สุขมากกว่า

ใจของกายธรรมพระอนาคาละเอียดก็หยุดต่อไปอีก เข้าถึงดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ดวงศีล ดวงสมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ก็เข้าถึงกายธรรมพระอรหัตหยาบ ละสุขในกายพระอนาคาละเอียดเสีย ก็เข้าถึงกายธรรมพระอรหัตหยาบ สุขมากกว่า นี่เป็นเช่นนี้ เป็น**นิรามิษสุข** เป็น **วิราคธาตุ วิราคธรรม** ทีเดียว ใจของกายธรรมพระอรหัตหยาบหยุดนิ่งกลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายพระอรหัต ถูกส่วนเข้าเข้าถึงดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ดวงศีล ดวงสมาธิ ดวงปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ก็เข้าถึงกายธรรมพระอรหัตละเอียด ละสุขในกายธรรมพระอรหัตหยาบเสีย ก็เข้าถึงสุขในกายธรรมพระอรหัตละเอียด ละสุขในกายธรรมพระอรหัตละเอียดเสีย ก็เข้าถึงกายธรรมพระอรหัตในพระอรหัตที่ละเอียด ๆ ๆ ๆ ต่อ ๆ ไปอีกนับไม่ถ้วน นี่มันเป็นสุขอย่างนี้ เดินนิพพานนี้ **วิปุลํ สุขํ** สุขถึงขนาดนี้ ถ้าว่าไม่ละสุขที่น้อยเสีย ก็ไม่ได้สุขใหญ่สมความปรารถนา

ถ้าเมื่อมาเจอกายมนุษย์แล้วมาสุขกับกายมนุษย์ มัวงมอยู่แต่รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส นั่นแหละ มันก็ได้เท่านั้นจนแก่ตาย เอาดีไม่ได้เลย สุขแค่นั้นเอง นี่มันสุขน้อยอย่างนี้ เพียงนิดเดียวเพราะอะไร **เพราะรู้ไม่เท่าทันตัวเอง ไม่ฉลาด** รู้ไม่เท่าทันตัวเอง **ไม่ได้ฟังธรรมของพระพุทธเจ้า ไม่ได้ฝึกฝนใจในทางพระพุทธเจ้าพระอรหันต์ ไม่ได้ฟังธรรมของสัตบุรุษไม่ได้ฝึกฝนใจในธรรมของสัตบุรุษ ความเห็นจึงพิรุธไปเช่นนั้น** ถ้าหากว่าฉลาด รู้จักให้ทาน รักษาศีล เจริญภาวนา ถ้าแม้ว่ายังไม่ได้สูงขึ้นไปก็จะได้สุขในชั้นจาตุมหาราช ดาวดึงส์ ยามา ดุสิต นิมมานรดี ปรนิมมิตวสวัตดี เหล่านี้ มันก็เวียนอยู่ในรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส นั่นแหละ ในกามนั่นเอง มันยังเป็นกาม ไปทางโลกก็สุขนิดหน่อยเท่านี้ ไม่ได้อะไรหละ สุขอยู่ชั่วคราว มนุษย์นี่ก็สุขอยู่ชั่วคราว ประเดี๋ยวเดียว อายุร้อยปีเท่านั้นอย่างมาก หรือน้อยกว่านั้น ก็ประเดี๋ยวเดียวเท่านั้น ถ้าเราได้เห็นเทวดาก็สุขตามส่วนขึ้นไป อายุก็ตามส่วนขึ้นไปจะนานหนักเข้า แต่ว่าถึงกระไรก็เถอะ ปรนิมมิตวสวัตดี สุขมากน้อยเท่าใดก็ช่าง สุขประเดี๋ยวเดียวเท่านั้น ไม่มากเท่าใด ไปถึงรูปพรหมก็สุขเป็นกัลป์ ๆ เหมือนกัน เป็นมหากัลป์ถึงอกนิฏฐาภพ ถึงเวหัปผลา นั่นแน่ อสัญญีสัตตาโน่น ห้าร้อยมหากัลป์ ถึงห้าร้อยมหากัลป์ ก็

สุขนิดเดียวอีกเหมือนกัน ไม่จริงหลอก ๆ ไม่จริงหรอก สุขในชั้นเนวสัญญานาสัญญา อกนิฏฐาโน่นสุขสูงขึ้นไป สุขสูงขึ้นไปขนาดนั้นก็ขนาดพันมหากัลป์เท่านั้นไม่เท่าไรนัก สุขยิ่งขึ้นไป นี่ไม่ใช่สุขในทางนิพพาน มีชั้นสุขสูงสุดอย่างนี้ ถ้าสุขในภพถึง ๘๔๐,๐๐๐ มหากัลป์ในโลก **เพราะติดสุขในภพเหล่านี้แหละ**เรียกว่า**ติดสุขน้อย** ไม่ใช่สุขใหญ่ **สุขใหญ่คือสุขอันไพบูลย์** ให้ละสุขน้อยอันนั้น เมื่อไปถึงแล้วก็ไม่ติดสุขหนักขึ้นไปไม่ถอยเลยไม่ได้หยุดอยู่กับที่ สุขทวีขึ้นไปเหล่านี้เลย ไม่มีถอยกลับ นี่ต้องนับว่าวิชชาวัดปากน้ำ วิชชาสมถวิปัสสนาเดินให้ถูกแนวนั้นทีเดียว **เข้าถึงธรรมกายให้ได้** เข้าถึงธรรมกายเป็นลำดับไป ยิ่งใหญ่ไพศาลนับประมาณไม่ได้ **จะไปพบพระพุทธเจ้า พระนิพพาน พระอรหันต์** ก็จะรู้ตัวทีเดียวว่า อ้อ! เราเกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา ได้รู้จักของจริง เห็นของจริงอย่างนี้ ไม่เสียทีที่พ่อแม่อาบน้ำป้อนข้าวมาอุ้มท้องมาไม่หนักเปล่า แม้บุคคลที่จะทูนไว้ด้วยเศียรเกล้าก็ไม่เมื่อยเปล่า ไม่หนักเปล่า ได้ชื่อว่าเป็นคนมีปัญญา ประกอบคุณสมบัติยิ่งใหญ่ไพศาลใส่อาตมาของตนได้ไม่เสียทีที่เกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา ที่ได้ชี้แจงแสดงมาในการ **ละสุขน้อย ประสบสุขมาก** สมมาดปรารถนา สมควรแก่เวลา **เอเตน สจฺจวชฺเชน** ด้วยอำนาจความสัจที่ได้อ้างธรรมปฏิบัติตั้งแต่ต้นจนอวสานนี้ **สทา โสตฺถี ภวนฺตุ เต** ขอความสุขสวัสดีจงมีแก่ท่านทั้งหลาย บรรดามาสโมสรในสถานที่นี้ทุกถ้วนหน้า **สิทฺธมตฺถุ ๆ ๆ อิทํ ผลํ เอตสฺมึ รตนตฺตยสฺมึ เจตโส สมฺปสาทน-เจตโส** ขอจิตอันผ่องใส ขอจิตอันเลื่อมใสในพระรัตนตรัยนี้ ให้ท่านทั้งหลายจงเป็นผลสำเร็จ ๆ ๆ ๆ สมมาดปรารถนาทุกประการ ดังอาตมภาพรับประทานวิสัชนามาพอสมควรแก่เวลา สมมติยุติธรรมิกถาโดยอรรถนิยมความก็เพียงแต่เท่านี้ **เอวํ** ก็มีด้วยประการฉะนี้.

■■■■

ธรรมกายเป็นอัตตา

โดย

พระอาจารย์มหาเสริมชัย ชยมงฺคโล

เจริญพร คุณวิทยา ที่นับถือ

อาตมาได้รับคำถามจากผู้ติดตามอ่านเรื่องนิพพานในนิตยสารสมาธิว่า ทำไมเขาจึงไม่นำเรื่องที่อาตมาชี้แจง**เรื่องนิพพานไม่เป็นอนัตตา** ลงในนิตยสารสมาธิต่อจากที่พระเดชพระคุณ**พระเทพเวที** (ประยุทธ ปยุตฺโต) ท่านลงวิจารณ์ไว้เพื่อให้ผู้อ่านนิตยสารสมาธิทั่วไปได้ทราบข้อชี้แจงจากฝ่ายผู้อบรมวิชชาธรรมกายบ้าง แม้จะได้มีการนำลงในนิตยสารธรรมกายแล้วก็จริง แต่ก็ไม่เป็นที่ทั่วไปแก่ผู้อ่านนิตยสารสมาธิ ซึ่งมีตลาดกว้างขวางกว่ากันมาก

อาตมาก็ได้แต่บอกให้เขียนไปหาคุณวิทยาเอง คนไทยมีอุปนิสัยในการเขียนน้อยมาก จึงไม่ทราบว่าเขาได้เขียนมาบ้างหรือไม่

อีกเรื่องหนึ่งอาตมามีข้อมูลเกี่ยวกับ **"อัตตา" เป็นคนละประเด็นคนละนัยกับความยึดถือสังขารว่าเป็นอัตตาที่เรียกว่าอัตตานุทิฏฐิ** มาเพื่อทราบโดยย่อดังนี้

(๑) จาก**ปรมัตถทีปนีอรรถกถาขุททกนิกาย จริยาปิฎก (ปกิณณกกถา) ในเรื่องบารมี** (หน้า ๕๗๐-๕๗๑) มีอรรถาธิบายบารมีตอนหนึ่งที่สำคัญ ว่า "...หรือบารมีย่อมทำลายปฏิปักษ์อื่นจาก**ธรรมกาย**อันเป็น**อัตตา**..."

ภาษาบาลี (หน้า ๓๘๔-๓๘๕) "ปรํ วา **อตฺตภูตโต ธมฺมกายโต** อญฺญํ ปฏิปกฺขํ วา..."

นี้ตรงกับที่หลวงพ่อวัดปากน้ำปฏิบัติธรรมถึงรู้ เห็น ว่า **พระนิพพาน** คือ**ธรรมกายที่บรรลุพระอรหัตผลแล้ว** เป็น**อัตตาวิมุตติ**

(๒) ในพระวินัยปิฎก มหาขันธกะ เรื่องพระสหายภัททวัคคีย์ ข้อ ๓๖ (ภาษาไทย หน้า ๔) ว่า

ภ. ดูกรกุมารทั้งหลาย พวกเธอสำคัญความข้อนั้นเป็นไฉน ข้อที่พวกเธอแสวงหาหญิงหรือหา **ตน (อตฺตา)** นั้น อย่างไหนเป็นความดีของพวกเธอเล่า

ภัท. ข้อที่พวกข้าพระองค์แสวงหา **ตน (อตฺตา)** นั่นแลเป็นความดีของพวกข้าพเจ้า เจ้าข้า

ภ. ดูกรกุมารทั้งหลาย ถ้าเช่นนั้นพวกเธอนั่งลงเถิด เราจักแสดงธรรมแก่เธอ ฯลฯ

คำว่า **ตน (อตฺตา)** ในที่นี้ทรงหมายเอา**พระนิพพาน** (อย่างต่ำคือธรรมกายที่บรรลุมรรค-ผลตั้งแต่พระโสดาบันขึ้นไป) นั่นเอง

(๓) ตามพระบาลีมีมาใน **จักกวัตติสูตร** และใน**อัตตทีปสูตร อัตตทีปวรรคที่ ๕** ว่าด้วย**การพึ่งตนพึ่งธรรม** ว่า

"อตฺตทีปา ภิกฺขเว วิหรถ อตฺตสรณา นาญฺญสฺสรณา ธมฺมทีปา ธมฺมสรณา นาญฺญสฺสรณา"

"ดูกรภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลาย**จงมีตน**เป็นเกาะ มีตนเป็นที่พึ่ง จงมีธรรมเป็นเกาะ มีธรรมเป็นที่พึ่ง อย่ามีสิ่งอื่นเป็นที่พึ่งเลย"

พระอรรถกถาจารย์ได้อธิบายใน สุมังคลวิลาสินี อรรถกถาทีฆนิกาย ปาฏิกวรรค และในสารัตถปกาสินี อรรถกถาสังยุตตนิกาย ขันธวรรค มีความคล้ายกันว่า

"ถามว่า **ก็ในคำว่า อตฺตทีปา นี้อะไรเล่า ชื่อว่าตน**(อตฺตา)?

แก้ว่า **โลกิยธรรม** และ **โลกุตตรธรรม**

นั่นคือพระผู้มีพระภาคทรงสอนให้อาศัยตนสมมติอันเป็นโลกิยะที่เป็นอนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตา ปฏิบัติธรรม (สติปัฏฐาน ๔) ให้ถึง-รู้-เห็น และเป็น**ตน**(อตฺตาวิมุตฺติ) ที่เป็นโลกุตตรธรรม คือธรรมกายที่บรรลุ**มรรค ผล นิพพาน** นั่นเอง

จากเอกสารดังกล่าวนี้จึงเป็นที่ประจักษ์ชัดว่า**พระนิพพาน**ทั้ง ๓ นัยคือ **สภาวะว่างจากกิเลส ๑ ผู้ทรงสภาวะนั้น** คือธรรมกายที่บรรลุพระอรหัตผลแล้ว ๑ และ **อายตนนิพพาน** ที่สถิตอยู่ของพระนิพพาน (อนุปาทิเสสนิพพาน) ที่เบญจขันธ์แตกทำลายแล้ว ๑ **ไม่เป็นอนัตตา**แน่นอน แต่ **เป็นอัตตาวิมุตติโดยแท้**

อนึ่ง ตามที่คุณสุชาติ กอไพศาล ได้มีจดหมายถึง บก. นิตสารสมาธิ เล่มที่ ๖๙ ความว่าได้สนทนธรรมกับอาตมาและอาตมาว่านิพพานเป็นอารมณ์ นั้น **อาตมาไม่เคยมีความคิดเช่นนั้น** และ**จึงไม่เคยพูดเช่นนั้นแน่นอน** แต่พูดถึงอาการที่พระโยคาวจรจะบรรลุมรรค ผล ตามที่บูรพาจารย์สั่งสอนมาว่า

"เมื่อโคตรภูจิต**ยึดหน่วงพระนิพพานเป็นอารมณ์** พระสมถพละและวิปัสสนาพละมีกำลังเสมอกัน มรรคจิตมรรคปัญญาหรือมรรคญาณเกิดและเจริญขึ้นปหานสัญโญชน์กิเลสเครื่องร้อยรัดให้ติดอยู่กับโลกแล้ว เข้าผลสมาบัติไป ก้าวล่วงข้ามโคตรปุถุชนเป็นพระอริยบุคคลตามระดับภูมิธรรมที่ปฏิบัติได้ด้วยอาการอย่างนี้"

เป็นคนละประเด็นกับที่คุณสุชาติเข้าใจว่าอาตมาพูดว่า พระนิพพานเป็นอารมณ์ (โปรดดูตัวอย่างคำพูดของอาตมาในหนังสือหลักปฏิบัติสมถวิปัสสนาเพื่อทำนิพพานให้แจ้ง หน้า ๔๓)

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบ

เจริญพร

(พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล)

ปล. ได้แนบสำเนาเอกสารตามข้อ (๑) และ (๒) มาเพื่อทราบด้วยแล้ว เอกสารตามข้อ (๓) คงพอหาเองได้

■ ■ ■ ■

วิธีเจริญมรณสติ พิจารณาไตรลักษณ์ (ต่อ)

โดย

พระอาจารย์มหาเสริมชัย ชยมงฺคโล

เมื่อประสงค์จะทราบว่า สัตว์หรือมนุษย์ที่ละหรือตายจากโลกนี้ไปแล้ว จะไปบังเกิดในภพภูมิใด ด้วยผลบุญกุศลหรือบาปอกุศลใด ก็ให้ปฏิบัติตามวิธีที่ได้เคยให้คำแนะนำไปแล้ว คือเมื่อซ้อนสับทับทวีจนสุดกายหยาบกายละเอียดแล้วเจริญฌานสมาบัติ ๘ โดยอนุโลมและปฏิโลม ๗ เที่ยว ปล่อยกายตกสูญเข้าอายตนนิพพานซ้อนสับทับทวีกับพระนิพพานต้นๆ ที่ละเอียด ๆ จนสุดละเอียด จนธาตุธรรมใสสะอาดบริสุทธิ์และมีสมาธิตั้งมั่นดีแล้ว ก็รวมใจของทุกกายให้หยุดนิ่งอยู่ ตรงศูนย์กลางกายพระอรหัตองค์ที่ละเอียดที่สุดหยุดตรึกนิ่ง ขยายธรรมกายพระอรหัตให้โตจนเต็มภพสาม แล้วจึงน้อมเอาภพสามเข้ามาเป็นกสิณ คือเอามาตั้งไว้ ณ ที่ศูนย์กลางกายพระอรหัตนั้นแหละ อาศัย "ตา" หรือ "ญาณ" พระธรรมกายตรวจหาดูจนตลอดภพสาม ว่าผู้ที่ตายไปแล้วได้ไปบังเกิดในภพภูมิใด ก็จะสามารถเห็นได้ ถ้าในภพสามยังไม่เห็น ก็ให้ตรวจดูไปถึงอายตนโลกันต์ ซึ่งอยู่นอกภพสามออกไป ในขณะที่ตรวจดูคติใหม่ของผู้ตายไปตลอดภพนี้ให้น้อมใจเข้าสู่กลางของกลาง ๆ ๆ อยู่เสมอ เพื่อให้ธาตุธรรมใสสะอาดและสมาธิตั้งมั่นดี การรู้เห็นจึงจะแม่นยำ เมื่อพบแล้ว ก็ไต่ถามถึงบุรพกรรมที่ทำให้เขามาเสวยวิบากกรรม คือผลบุญกุศลหรือผลบาปอกุศลในภพใหม่นี้ก็จะทราบได้ นี่หมายเฉพาะสัตว์หรือมนุษย์ที่ยังไม่บรรลุพระอรหัตผล ก็จะเห็นเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในภพสามหรืออายตนโลกันต์นี้ แต่ถ้าเป็นพระอรหันต์ที่ดับขันธ์เข้าสู่ปรินิพพาน หรือที่เรียกว่า "อนุปาทิเสสนิพพาน" แล้วก็จะพบธรรมกายของท่านประทับอยู่ในนิพพาน นี้เป็นการน้อมเข้าสู่จุตูปปาตญาณอย่างง่าย หากกระทำชำนาญแล้วก็จะสามารถรู้เห็นได้เร็ว

ยังมีวิธีที่ละเอียดพิสดารต่อไปอีก ซึ่งสามารถให้รู้เห็นทั้งกายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต และธรรมในธรรม เป็นทั้งภายในและภายนอก วิธีปฏิบัติ ก็ให้น้อมเอาธาตุธรรมของผู้ที่ตายไปแล้วมาตั้งไว้ที่ศูนย์กลางกาย แล้วรวมเห็น จำ คิด รู้, ธาตุเห็น ธาตุจำ

ธาตุคิด ธาตุรู้, ที่ตั้งเห็นจำคิดรู้ของเราให้ตรงกันกับของเขา เป็นจุดเดียวกัน ตรงศูนย์กลางกำเนิดธาตุธรรมเดิม แล้วอธิษฐานให้เห็นจุติและปฏิสนธิของเขาเป็นขั้น ๆ ไป นับตั้งแต่ขันธ์ ๕ คือรูป เวทนา สัญญา สังขารและวิญญาณเริ่มจะดับ หรือในขณะที่จิตกำลังเข้าสู่ "มรณาสันนวิถี" นั้น ก็จะเห็นดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายของสัตว์หรือมนุษย์ซึ่งเป็นที่ตั้งของอากาศโลกขันธโลกและสัตว์โลก ได้แก่ เห็น จำ คิด รู้ของสัตว์นั้นจะดับ คือตกศูนย์ลงไปยังศูนย์กลางกายฐานที่ ๖ ตรงระดับสะดือพอดีแล้วดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายละเอียดหรือกายทิพย์ซึ่งจะทำหน้าที่สืบต่อไปใหม่นั้น จะผุดลอยขึ้นมายังศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ เหนือระดับสะดือสองนิ้วมือ แล้วกายละเอียดหรือกายทิพย์นั้นก็จะผ่านไปยังศูนย์ต่าง ๆ กล่าวคือ ฐานที่ ๖, แล้วก็ฐานที่ ๕ ตรงปากช่องลำคอ, ฐานที่ ๔ ตรงเพดานปาก, ฐานที่ ๓ ตรงกลางกั๊กศีรษะ, ฐานที่ ๒ ตรงหัวตาด้านใน หญิงทางด้านซ้ายชายทางด้านขวา, แล้วก็ออกไปทางฐานที่ ๑ คือช่องจมูก

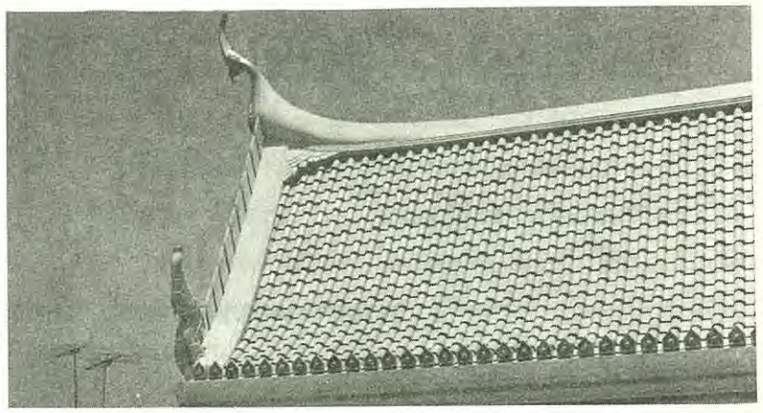

หญิงทางด้านซ้าย ชายทางด้านขวา เพื่อไปเกิดในภพภูมิใหม่ตามผลบุญหรือผลบาปที่กำลังให้ผลอยู่ในขณะนั้นต่อไป

กายที่กำลังไปแสวงหาที่เกิดนี้เรียกว่า "กายสัมภเวสี" ส่วนกายที่ได้ปฏิสนธิหรือเกิดแล้วเรียกว่า "กายทิพย์"

มีข้อสังเกตว่า ในขณะที่กาย ใจ จิต วิญญาณ หรือขันธ์ทั้ง ๕ ของสัตว์หรือมนุษย์กำลังจะแตกดับหรือตายนั้น ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกาย อันเป็นที่ตั้งของดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด และดวงรู้ของกายเดิมก็จะดับ คือตกศูนย์ลงไปยังศูนย์กลางกายฐานที่ ๖ ตรงระดับสะดือพอดีนั้นเอง ที่สัตว์หรือมนุษย์ซึ่งกำลังใกล้จะตายนั้นมีอาการสยิวหน้า บิดตัวหรือไขว่คว้าเมื่อเวลาใกล้จะตาย เพราะแรงดึงดูดของอายตนะภพใหม่ ที่จะทำให้กายละเอียดหรือกายทิพย์แยกขาดออกจากกายเนื้อของมนุษย์หรือสัตว์ผู้ที่กำลังจะตายนั้นเอง

ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งก็คือ ญาณพระธรรมกายจะช่วยให้เห็นดวงธรรมที่ทำให้เป็นมนุษย์หรือสัตว์นั้น และจิตของสัตว์นั้นเอง "ดับ" แล้วก็ "เกิด" ใหม่อีก เป็นช่วง ๆ ตามผลบุญหรือบาปอกุศล กล่าวคือ

ถ้าก่อนตาย คือในระหว่างที่จิตเข้าสู่มรณาสันนวิถีนั้น จิตเป็นกุศล แต่บุญบารมียังไม่พอที่จะหลุดพ้นจากอาสวกิเลสได้โดยสิ้นเชิง อายตนะของสุคติภพ ได้แก่

โลกมนุษย์ เทวโลก หรือพรหมโลก ก็จะดึงดูดกายละเอียดหรือกายทิพย์นั้นไปบังเกิดในภพหรือภูมิด้วยแรงกุศลกรรม ตามกำลังแห่งบุญหรือบารมีของผู้นั้นต่อไป กิริยาที่กาย ใจ จิต และวิญญาณดับ-เกิด ๆ ๆ เพื่อเปลี่ยนจากภพหรือภูมิหนึ่ง ไปสู่ภพหรือภูมิที่สูงกว่าทีละชั้น ๆ ไปจนกว่าจะถึงภูมิที่พอดีกับกำลังบุญกุศลที่ให้ผลอยู่นั้น อุปมาดั่งงูลอกคราบ หรือดั่งบุคคลเปลี่ยนแบบฟอร์มเครื่องแต่งตัวจากฟอร์มหนึ่ง ไปสู่ฟอร์มที่สวยละเอียด ประณีตกว่า ฉะนั้น

แต่ถ้าก่อนจะตาย จิตเป็นอกุศล หรือสิ้นวาสนาบารมีอายตนะทุคติภูมิ ได้แก่อายตนะของภพเปรต, อสุรกาย, สัตว์นรก, หรือสัตว์เดรัจฉาน ก็จะดึงดูดกายละเอียดของผู้นั้นให้ไปบังเกิดในภพหรือภูมินั้น ด้วยแรงอกุศลกรรมที่กระทำไว้ ตามส่วนแห่งอำนาจของผลบาปอกุศลที่กำลังให้ผลต่อไป

ปรีชาญาณหยั่งรู้จุติ-ปฏิสนธิของสัตว์นี้ เรียกว่า **จุตูปปาตญาณ** ให้ฝึกฝนปฏิบัติให้ชำนาญ ในระยะเริ่มแรกจะต้องกระทำเป็นขั้นตอนตามสายธาตุธรรมเดิมเสมอไป แม้จะติดขัดบ้างก็จะเป็นแต่เพียงในระยะต้น ๆ หรือที่จิตยังไม่ละเอียดดีพอ ต่อ ๆ ไปก็จะค่อย ๆ ชำนาญไปเอง

แต่มีหลักสำคัญอยู่ว่า **เมื่อรู้เห็นแล้วก็อย่าคะนองใจว่าตนเก่งกล้าแล้ว พยากรณ์ให้แก่ผู้อื่นฟังหรือโอ้อวดในคุณธรรมของตนอันจะเป็นทางเสื่อมอย่างยิ่ง**

อนึ่ง การน้อมเข้าสู่ปุพเพนิวาสานุสติญาณ เพื่อดูขันธ์ของตนเองและของผู้อื่นในชาติภพก่อน ๆ ก็ดี หรือการน้อมเข้าสู่จุตูปปาตญาณเพื่อดูจุติและปฏิสนธิของสัตว์ทั้งหลายก็ดี หากได้ยกวิปัสสนาญาณขึ้นพิจารณาทบไปทวนมาด้วยแล้ว ย่อมมีลักษณะที่เป็นมหาสติปัฏฐาน ๔ ไปในตัวเสร็จ กล่าวคือ

การพิจารณาเห็นกายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต และธรรมในธรรม เป็นภายในบ้าง เป็นภายนอกบ้าง, เป็นทั้งภายในและภายนอกบ้าง ดังที่กล่าวมาแล้วเนืองๆ อยู่ ก็จะเห็นชัดในสามัญลักษณะ คือความเป็นอนิจจัง ทุกขัง และอนัตตาของสังขารธรรมทั้งหลาย ที่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่งได้อย่างชัดแจ้ง จนเห็นเป็นธรรมดาในความเกิดขึ้นและความเสื่อมไปในสังขารของสัตว์ทั้งหลาย ช่วยให้เกิดธรรมสังเวชสลดใจ ในการเวียนว่ายตายเกิดของสัตว์ทั้งหลายที่ยังติดอยู่ในสังสารจักร และไตรวัฏฏะ คือกิเลสวัฏฏะ กรรมวัฏฏะ และวิปากวัฏฏะ อยู่ในภพทั้งสามนี้ไม่มีที่สิ้นสุด ไปนรกบ้าง สวรรค์บ้าง มนุษย์บ้าง สัตว์เดรัจฉานบ้าง เป็นสุขบ้าง ทุกข์บ้าง เปลี่ยนแปลงไปต่าง ๆ น่าสะพรึงกลัว และน่าเบื่อหน่ายยิ่งนัก ต้องทิ้งสมบัติพัสถาน บุตร ภรรยา และบิดา มารดาแต่เก่าก่อน หมุนเวียนเปลี่ยนไปตามเครื่องล่อ เครื่องหลง ดุจดังว่าความฝัน เอาเป็นของเที่ยงแท้แน่นอนไม่ได้ เป็นอย่างนี้หมดทั้งตัวเราเองและสัตว์อื่น เหมือนกันหมด ทุกรูป ทุกนาม แล้วให้ยกวิปัสสนาญาณทั้ง ๑๐ ประการ* ขึ้นพิจารณาทบไปทวนมา ทับทวีให้มากเข้าก็จะเห็นภัยในวัฏฏสงสาร

** วิปัสสนาแบบโบราณกำหนดญาณไว้เพียง ๑๐ ญาณ มี**สัมมสนญาณ** เป็นเบื้องต้น และมี **อนุโลมญาณ** เป็นญาณสุดท้าย.*

บังเกิดธรรมสังเวชสลดจิต คิดเบื่อหน่ายในสังขารและนามรูป เมื่อปัญญารู้แจ้งสว่างชัดขึ้น ทำลายอวิชชาเป็นมูลรากฝ่ายเกิดดั่งนี้ ตัณหาและทิฏฐิก็เบาบางหมดไปตามระดับคุณธรรมที่ปฏิบัติได้ สามารถปล่อยวางอุปาทานในขันธ์ทั้ง ๕ ได้ยิ่งขึ้น สิ้นรัก สิ้นใคร่ สิ้นอาลัยยินดีในการครองขันธ์และทำนุบำรุงขันธ์เกินความจำเป็น อยากจะไปเสียให้พ้นจากสังขารนี้ก็ไม่อาจกระทำได้ เหมือนดังนกที่ติดอยู่ในกรง หรือปลาที่ติดเบ็ด จึงได้แต่วางเฉย เพิกเฉยในสังขารเป็น **สังขารุเปกขาญาณ**

แล้วจึงยกจิตนั้นขึ้นให้บริสุทธิ์ใสสะอาดจากเครื่องเศร้าหมองทั้งหลาย โดยน้อมไปเพื่อ **อาสวักขยญาณ** พิจารณา **ปฏิจจสมุปบาทธรรม** อันมีอยู่ใน**อริยสัจ** ให้เห็นทุกข์ เหตุแห่งทุกข์ สภาวะที่ทุกข์ดับเพราะเหตุดับ และหนทางปฏิบัติเพื่อความพ้นทุกข์ เพื่อกระทำอาสวะให้สิ้นเชื้อไม่เหลือเศษ เป็นพระอรหันตขีณาสพ ผู้มีอาสวะสิ้นแล้วต่อไป ด้วยการนำเอาญาณทั้งสองในเบื้องต้น คือ **ปุพเพนิวาสานุสติญาณ** และ **จุตูปปาตญาณ** นั้นมาเป็นอุปการะให้สิ้นดั่งนี้

เมื่อผู้ปฏิบัติภาวนาสามารถละสัญโญชน์เบื้องต่ำ ๓ ประการ คือ **สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา** และ **สีลัพพตปรามาส**ได้แล้ว ธรรมกายพระโสดาปัตติมรรคก็จะตกศูนย์ แล้วปรากฏเป็นธรรมกายพระโสดาปัตติผลบังเกิดขึ้นเต็มส่วน ขนาดหน้าตัก ความสูงและเส้นผ่าศูนย์กลางดวงธรรม ๕ วาเต็ม ขาว ใสบริสุทธิ์ มีรัศมีปรากฏ เห็นได้ชัดเจนตลอดเวลา และก็จะมีญาณหยั่งรู้ถึงการบรรลุพระโสดาปัตติผลนั้น

ถ้าผู้ปฏิบัติธรรมเป็นผู้มีโลภะ โทสะ และโมหะอันเบาบางลงมากแล้ว ธรรมกายพระสกิทาคามิมรรคก็จะละเอียดขึ้นแล้วตกสูญ ปรากฏเป็นธรรมกายพระสกิทาคามิผล มีขนาด ๑๐ วา ขาว ใสบริสุทธิ์และมีรัศมีสว่างยิ่งขึ้นไปอีก จนผู้ปฏิบัติธรรมนั้นเห็นชัดเจนอยู่ตลอดเวลา ก็จะมีญาณหยั่งรู้ การบรรลุพระสกิทาคามิผลนั้น

เมื่อละสัญโญชน์เบื้องต่ำได้อีก ๒ คือ **ปฏิฆะ** และ **กามราคะ** ธรรมกายพระอนาคามิมรรคก็จะละเอียดยิ่งขึ้นไปอีก แล้วก็จะตกสูญ และจะปรากฏธรรมกายพระอนาคามิผลขึ้นเต็มส่วน ๑๕ วา ขาว ใสบริสุทธิ์ มีรัศมีปรากฏยิ่งขึ้นไปอีก จนเห็นธรรมกายพระอนาคามิผลของตนเองชัดเจนตลอดเวลา ก็จะมีญาณหยั่งรู้การบรรลุพระอนาคามิผลนั้น

และเมื่อผู้ปฏิบัติธรรมสามารถละสัญโญชน์เบื้องสูงอีก ๕ ประการ ได้แก่ **รูปราคะ อรูปราคะ อุทธัจจะ มานะ** และ **อวิชชา** ได้แล้ว ธรรมกายพระอรหัตมรรคจะละเอียดหนักขึ้นไปอีก แล้วตกศูนย์ ปรากฏเป็นธรรมกายพระอรหัตผลขยายโตเต็มส่วน มีขนาดหน้าตัก ความสูงและเส้นผ่าศูนย์กลางดวงธรรม ๒๐ วา ขาว ใสบริสุทธิ์ และมีรัศมีสว่างยิ่งนัก เห็นธรรมกายพระอรหัตผลชัดเจนอยู่ตลอดเวลา แล้วก็จะมีญาณหยั่งรู้การบรรลุพระอรหัตผลนั้น

■ ■ ■ ■

ธรรมบรรยาย
เรื่อง

คุณค่าและวิธีการปฏิบัติภาวนาวิชชาธรรมกาย

โดย
หลวงพ่อเสริมชัย ชยมงฺคโล

เจริญพรญาติโยมทุกท่าน

ปีนี้อาตมาภาพก็ได้มาพบกับญาติโยมอีกครั้งหนึ่ง หลังจากเมื่อปีที่แล้วก็ได้มา ณ ที่นี้ นับเป็นบุญเป็นกุศลสำคัญที่ญาติโยมสาธุชนทุกท่าน ได้พากันมาปฏิบัติภาวนาธรรมซึ่งเป็นกิจสำคัญที่สุดในชีวิต ไม่มีกิจอื่นใดสำคัญยิ่งกว่า เหตุที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะว่า กิจใด ๆ ทางโลกที่พวกเราทั้งหลายพากันประกอบกระทำอยู่เป็นประจำนั้น เป็นกิจที่ให้ความสุขแต่เฉพาะชั่วขณะหรือชั่วที่ยังมีชีวิตอยู่ แต่ว่าความสุขที่จะได้รับจากกิจกรรมทั้งหลายในทางโลกนั้น มีสภาพที่เป็นไปตามเหตุตามปัจจัย เหตุปัจจัยที่ท่านทั้งหลายได้ประกอบบำเพ็ญมาในทางดี หรืออีกนัยหนึ่งที่เป็นบุญเป็นกุศลก็จะส่งผลให้เป็นความสุขความเจริญ อย่างน้อยที่สุดก็ในระดับมนุษย์สมบัติได้แก่ ทรัพย์สมบัติ คุณสมบัติ รูปสมบัติ และบริวารสมบัติ ตามสมควรแก่คุณความดีที่ท่านทั้งหลายได้ประกอบ ได้บำเพ็ญ

ในขณะเดียวกัน ขึ้นชื่อว่าสัตว์โลกที่ปัญญายังไม่หยั่งถึงความรู้แจ้งในสัจจธรรม คือ ในทุกข์ที่แท้จริงอย่างละเอียดละออ และเหตุแห่งทุกข์ด้วยตราบใดที่ความรู้แจ้งในเรื่องของทุกข์ตามที่เป็นจริงและเหตุแห่งทุกข์ทั้งที่เห็นได้ง่ายเรียกว่า ทุกข์เปิดเผย เช่น ความเกิด แก่ เจ็บ ตายเป็นทุกข์ และทั้งทุกข์ที่เห็นได้ยากสำหรับปุถุชน เช่นทุกข์ที่เกิดจากผลของกรรมชั่ว

แก่คณะผู้ปฏิบัติธรรม อ.บ้านบึง จ.ชลบุรี เมื่อวันอังคารที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๓๕

และทุกข์ที่จะได้รับข้ามภพข้ามชาติจากชาติที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ถ้าว่าตราบใดที่ปัญญารู้แจ้งยังไม่แจ้งชัดในทุกข์ในเหตุแห่งทุกข์ ตราบนั้นก็ยังไม่สามารถกำจัดเหตุแห่งทุกข์ทั้งเปิดเผยและทั้งปกปิดเหล่านั้นให้หมดสิ้นไปได้ เพราะยังมีกิเลส มีอวิชชา คือความไม่รู้ในสัจจธรรมดังกล่าวนี้เป็นต้น กิเลส ตัณหา อุปาทาน อันเป็นเหตุแห่งทุกข์กระทำหน้าที่ดลจิตดลใจให้ปฏิบัติตามอำนาจของมันยังผลให้เป็นโทษเป็นความทุกข์เดือดร้อนต่อ ๆ ไปไม่มีที่สิ้นสุด

ตราบใดที่ปัญญารู้แจ้งในทุกข์และเหตุแห่งทุกข์นี้ไม่แจ้งชัดพอที่จะสามารถกำจัดอวิชชา กิเลส ตัณหา อุปาทาน เหตุแห่งทุกข์ทั้งหลายให้หมดสิ้นไปได้แล้วตราบนั้นย่อมมีโอกาสคิดผิด รู้ผิด เห็นผิด ประพฤติผิดทางกาย ทางวาจา และใจ อันให้ได้รับผลเป็นความทุกข์เดือดร้อนทั้งในปัจจุบันและในอนาคต ในอนาคตทั้งในชาตินี้ภพนี้และในภพหน้าต่อ ๆ ไป กล่าวคือ กรรมชั่วจากความประพฤติผิดทางกาย วาจา และใจนั้นจะเป็นชนกกรรมนำให้ไปเกิดในภพในภูมิที่ไม่เจริญ ที่มีความทุกข์ความเดือดร้อน

แม้จะมีบุญกุศลเกื้อหนุนอยู่ส่วนหนึ่ง การดำเนินชีวิตประจำวันที่สัตว์โลกยังไม่รู้แจ้งในสัจจธรรมดังกล่าวแล้วนั้น ตราบใดที่ยังไม่สามารถกำจัดกิเลส อวิชชา ตัณหา อุปาทาน ตราบนั้นยังจะมีโอกาสที่จะคิดผิด รู้ผิด เห็นผิด ทำผิด นำคนอื่นผิด ๆ ให้ได้รับผลเป็นความทุกข์ความเดือดร้อนได้เรื่อยไป คละเคล้าปะปนระคนกันไปกับผลจากบุญกุศลที่ได้ตั้งใจกระทำความดีอย่างที่พอรู้ ๆ กันได้นั้นอันให้ได้รับผลเป็นความสุขความเจริญในชีวิตด้วยเช่นกัน แต่ก็เพียงชั่วขณะไม่ยั่งยืนไม่ตลอดไปเพราะว่าเหตุแห่งความสุขหรือปัจจัยที่ให้เกิดความสุขนั้น เราก็ไม่ได้ประพฤติปฏิบัติให้เต็มที่ คำว่า "เต็มที่" คืออย่างไร? คือการปฏิบัติคุณความดี เป็นกรรมดี ชื่อว่า **"บุญ"** บุญนั้นมีสภาพที่ชำระจิตใจให้ผ่องใสจากกิเลสเหตุแห่งทุกข์ยิ่ง ๆ ขึ้นไปนี้ประการ ๑ และให้ผลเป็นความสุขความเจริญในชีวิตเป็นมนุษย์สมบัติและสวรรค์สมบัติเป็นต้น นี้อีกประการ ๑

คุณความดีแต่ละอย่างที่ชื่อว่า "บุญ" คือเป็นบุญเป็นกุศลแล้วนั้น เมื่อปฏิบัติแก่กล้ามากเข้าก็จะกลั่นตัวเองเป็น **"บารมี"** บารมีแก่กล้ามากเข้าก็จะกลั่นตัวเองเป็น **"อุปบารมี"** อุปบารมีแก่กล้ามากเข้าก็จะกลั่นตัวเองเป็น**"ปรมัตถบารมี"** บุญบารมีแต่ละอย่าง ๆ ที่เราสะสมนั้น ถ้าหากทำแต่เพียงผิวเผิน บุญก็จะส่งผลให้เหมือนกัน แต่ไม่ช้าไม่นานก็หมดบุญ เพราะฉะนั้นคุณความดีที่เราประกอบเราบำเพ็ญถ้าไม่ได้กระทำอย่างลึกซึ้ง แก่กล้ายิ่ง ๆ ขึ้นไปเป็นบุญ เป็นบารมี เป็นอุปบารมี จนถึงปรมัตถบารมีแล้วบุญนั้นเมื่อให้ผล ก็ให้ผลแต่เพียงชั่วระยะเวลาหนึ่ง แล้วก็มีเวลาสิ้นสุด คือหมดบุญได้ แต่ถ้าแก่กล้าถึงเป็นบารมี อุปบารมี **ปรมัตถ์บารมีเต็มส่วนแล้ว บุญนั้นจะติดตามให้ผลต่อ ๆ ไป ไม่รู้จักหมด จนตราบเท่าเข้าสู่ปรินิพพาน**

เพราะฉะนั้น เมื่อไม่รู้เพราะมีอวิชชาคือความไม่รู้บาปบุญคุณโทษไม่รู้เหตุปัจจัยแห่งความสุข ไม่รู้เหตุปัจจัยแห่งความทุกข์ ดังได้กล่าวแล้ว จึงไม่เจริญเหตุแห่งความสุขให้แก่กล้าเต็มที่ถึงเป็นบุญบารมี เป็นอุปบารมี เป็นปรมัตถบารมี แต่กลับหรือมีแนวโน้มที่จะประพฤติปฏิบัติไปในทางที่ไม่ดี หรือที่เรียกว่าความชั่วหรือบาปอกุศลที่จะแก่กล้าไปในทางที่ไม่ดี คือเป็น**อาสวะกิเลส**ที่สะสมหมักดองอยู่ในจิตสันดาน และเป็น**อนุสัยกิเลส**ที่ตกตะกอนนอนเนื่องอยู่ในจิตสันดาน เป็นเจตสิกธรรมพร้อมที่จะฟุ้งขึ้นมาพร้อมกับอกุศลจิต แล้วดลจิตดลใจให้ประพฤติปฏิบัติตามอำนาจของมันไปในทางไม่ดี กล่าวคือคิดผิด รู้ผิด เห็นผิด ทำผิด พูดผิด นำคนอื่นผิด ๆ ได้ต่อ ๆ ไปตามลำดับ

ในขณะเดียวกัน ความสุขที่เราจะได้รับผลแต่คุณความดีที่เราได้ประกอบหรือกระทำไปแล้วเพียงใด ก็จะให้ผลคละเคล้าปะปนระคนกันไปด้วยกัน คือเกิดขึ้นพร้อม ๆ กันกับผลจากกรรมชั่วหรือบาปอกุศล หรือไม่ก็ให้ผลสลับกันไปกับบาปอกุศลที่เราได้เคยประพฤติปฏิบัติมาแล้ว ด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์นั้น เพราะฉะนั้นความดีใด ๆ ที่เรากระทำไปแล้วผลจากคุณความดีที่เราได้รับแล้วในทางโลกนั้น ตราบใดที่เรายังไม่มีปัญญารู้แจ้งในสัจจธรรม คือ **"ทุกขสัจจ์"** ทุกข์ที่แท้จริง และ **"สมุหทัยสัจจ์"** เหตุแห่งทุกข์ที่แท้จริง เราก็ยังไม่รู้แจ้งในทางดำเนินหรือข้อปฏิบัติเพื่อความพ้นทุกข์อันถาวร และก็ไม่รู้ ไม่ได้สัมผัสความจริงอันประเสริฐ คือ**"นิโรธ-สัจจ์"** ว่า ทุกข์ดับ เพราะเหตุดับมีได้เป็นได้จริงอย่างไร และไม่รู้แจ้งข้อประพฤติปฏิบัติธรรมเพื่อความพ้นทุกข์ตามแนวทางพระพุทธศาสนา ชื่อว่า**"มัคคสัจจ์"**

ความไม่รู้ที่เรียกว่า**"อวิชชา"** นี้สำคัญนัก ที่สัตว์โลกทั้งหลายผู้ยังไม่สามารถปฏิบัติธรรมให้รู้แจ้งในสัจจธรรม ได้แก่ ความไม่รู้ทุกข์สัจจ์ สมุหทัยสัจจ์ นิโรธสัจจ์ และมรรคสัจจ์แจ่มแจ้งตามที่เป็นจริงให้สามารถกำจัดกิเลสเหตุแห่งทุกข์ให้หมดสิ้นไปได้ ยังจะต้องประสบยังจะต้องพบ และวนเวียนอยู่ในวัฏฏะสาม คือ**ความมีกิเลส** อวิชชา ตัณหา อุปาทาน เป็นทั้งเหตุนำและเหตุหนุน ให้คิดผิด รู้ผิด เห็นผิด ประพฤติผิด พูดผิด นำคนอื่นผิด นี้ชื่อว่า**"กิเลสวัฏฏะ"** โดยกิเลส

เป็นเหตุนำเหตุหนุนนั้นทำให้บุคคล **ประพฤติชั่ว** ทางกาย ทางวาจา และใจ ชื่อว่า"**กรรมวัฏฏะ" แล้วได้รับผลกรรม** นั้นชื่อว่า"**วิปาก-วัฏฏะ**" วนเวียนอยู่ในกิเลสวัฏฏะ กรรมวัฏฏะ วิปากวัฏฏะ และเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในภพน้อยภพใหญ่ทั้งหลาย มีแนวโน้มที่จะเป็นไปในทางที่เป็นความทุกข์เดือดร้อนทั้งในปัจจุบันภพ และในภพหน้า (สัมปรายภพ)

เหตุนั้น ที่อาตมากล่าวว่า กิจในทางโลกให้ความสุขได้จริง ถ้าเป็นกิจที่เป็นคุณความดีเป็นความถูกต้อง แต่ความสุขที่ได้รับนั้นไม่เที่ยงแท้ถาวร และไม่พ้นไปจากความทุกข์ได้ เพราะว่าตราบใดที่เรายังไม่มีปัญญารู้แจ้งในสัจจธรรมให้สามารถกำจัดกิเลสเหตุแห่งทุกข์ได้สิ้นเชิง โดยหนทางปฏิบัติที่ถูกต้องเพื่อความพ้นทุกข์ คืออริยมรรคมีองค์ ๘ ให้ได้เข้าถึงรู้เห็นและเป็นพระนิพพาน ให้รู้แจ้ง เห็นแจ้งในสภาวะที่ทุกข์ดับ เพราะเหตุดับชื่อ"**นิโรธสัจจ์**" ถ้าตราบใดยังไม่ถึงขั้นนั้นแล้ว ตราบนั้นแม้กิจใด ๆ ในทางโลกที่เป็นคุณความดี ความถูกต้องจะให้ผลเป็นความสุขความเจริญ ก็เพียงชั่วคราว และในขณะเดียวกันก็ยังจะได้รับผลเป็นความทุกข์เดือดร้อนจากกรรมชั่วที่เราได้เคยคิดผิด รู้ผิด เห็นผิด ทำผิด พูดผิด และนำผู้อื่นผิดเพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์อยู่

เพราะฉะนั้น อาตมาจึงกล่าวว่า วันนี้นับว่าท่านทั้งหลายได้มาประพฤติปฏิบัติในธรรมที่เป็นคุณประโยชน์อย่างยิ่งในชีวิตของท่าน ไม่มีกิจอื่นที่จะสำคัญยิ่งกว่า เพราะเหตุใด? เพราะเหตุว่า การที่บุคคลจะทำลายหรือกำจัด"**อวิชชา**" คือ ความไม่รู้ในสัจจธรรมทั้งหลาย ไม่รู้อดีต ไม่รู้อนาคต ไม่รู้เหตุ ไม่รู้ผล ไม่รู้เงื่อนต้น ไม่รู้เงื่อนปลาย และความไม่รู้เหตุในเหตุไปถึงต้น ๆ เหตุ คืออวิชชาที่ให้เกิดความทุกข์ โดยการเจริญ "**วิชชา**" ธรรมเครื่องช่วยให้รู้แจ้งเห็นแจ้งในสัจจธรรมเพื่อทำลายอวิชชาดังกล่าว ตราบใดที่วิชชายังไม่เกิด ไม่เจริญขึ้น ให้ได้รู้ ได้เห็นแจ้งในพระอริยสัจจ์ในพระอริยสัจจ์ธรรมดังกล่าวแล้ว จนถึงขั้นที่มรรคจิตมรรคปัญญาเกิดและเจริญขึ้น ปหานกิเลสเครื่องร้อยรัดให้ติดอยู่กับโลกคือ "**สัญโยชน์**" ให้หมดสิ้นไปได้ ตราบนั้นท่านทั้งหลายยังต้องเวียนว่ายอยู่ในวัฏกะสาม ต้องเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในสังสารจักรนี้เป็นทุกข์บ้างสุขบ้าง ไปตามกรรมต่อ ๆ ไปไม่มีที่สิ้นสุด

การที่จะเจริญวิชชา เพื่อดับอวิชชามูลรากฝ่ายเกิดทุกข์นั้นอยู่ดี ๆ คือ ประพฤติปฏิบัติที่ชาวโลกว่าดีตามธรรมดาไม่มีทางเจริญได้ ต้องศึกษาเล่าเรียนให้รู้ทั้งหลักปริยัติและอบรมทั้งภาคปฏิบัติภาวนาธรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งอบรมจิตใจของเราใน ๒ ประการ คือสมถะและวิปัสสนากัมมัฏฐาน อันตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่ง"**ศีลวิสุทธิ**" คือความบริสุทธิ์แห่งศีลตามฐานะกล่าวคือ อุบาสก อุบาสิกา หรือสาธุชนก็ให้มีศีลบริสุทธิ์อย่างน้อยศีล ๕ หรือ ศีล ๘ ขึ้นไป ที่จะเป็นพื้นฐานให้การปฏิบัติทั้งสมถะและวิปัสสนาให้เกิดและเจริญขึ้น และดำเนินไปเพื่อให้เกิดวิชชา เพื่อความรู้แจ้งดังกล่าวนั้น สำหรับสามเณรก็รักษาศีล ๑๐ ส่วนพระภิกษุสงฆ์เฉพาะที่มีมาในปาฏิโมกข์ก็ปฏิบัติตามพระวินัยหรือศีล๒๒๗ ที่มีมานอกพระปาฏิโมกข์ยังมีอีกนับไม่ถ้วน

ผู้ปฏิบัติภาวนาธรรมต้องเป็นผู้มีศีลบริสุทธิ์ ชื่อว่า"**ศีลวิสุทธิ**" เมื่อมีศีลวิสุทธิ จะต้องอบรมจิตใจใน ๒ ระดับ คือ

ระดับสมถภาวนาหรือกัมมัฏฐาน โดยอบรมจิตใจให้เป็นสมาธิแนบแน่น มั่นคง เมื่อสมาธิแนบแน่น มั่นคง โดยวิธีทำใจให้หยุดให้นิ่ง ถึงได้**ปฏิภาคนิมิต** คือ นิมิตติดตา เห็นใสสว่างติดตาติดใจ นึกจะย่อจะขยายก็ได้ตามใจปรารถนา ให้สมาธิเจริญขึ้นถึงขั้น "**อัปปณาสมาธิ**" ประกอบด้วยองค์ ๕ คือ ความตรึกตรองประคองนิมิตนั้นชื่อว่า **วิตก วิจาร** อันเป็นธรรมปฏิบัติเครื่องกำจัดกิเลสนิวรณ์เครื่องกั้นปัญญา ๒ ประการ ได้แก่ ความง่วงเหงาซึมเซา ไม่กระปรี้-กระเปร่าแห่งจิตใจ (ถีนมิทธะ) ให้จิตใจใสสว่าง และหมดความลังเลสงสัยในธรรมปฏิบัติ (วิจิกิจฉา) ในขณะที่ได้ปฏิภาคนิมิต เมื่อจิตใจที่เป็นสมาธิประกอบด้วยอารมณ์

วิตกวิจารตรึกตรองประคองนิมิตแล้ว ก็จะเกิดอารมณ์**ปีติ**ยินดีขึ้น และเมื่อใจสงบ หยุดนิ่ง หยุดในหยุดกลางของหยุดนิ่ง ต่อไปจะถึง "**สุข**" จากใจที่สงบ ใสบริสุทธิ์และละเอียดเนียนนั้น

กิเลสนิวรณ์เครื่องกั้นปัญญาอีก ๒ ประการคือ ความหงุดหงิดความโกรธ (**พยาบาท**) ไม่สบายใจและความวิตกกังวล ความฟุ้งซ่านแห่งจิตใจ (อุทธัจจกุกกุจจะ) ก็จะหมดไป แปลว่าเมื่อใจที่เป็นสมาธิประกอบด้วย**ปีติ**และ**สุข**แล้วนั้น ความฟุ้งซ่านแห่งจิตใจก็จะหมดไป และความที่ใจหยุดนิ่งอยู่ในอารมณ์เดียว หรือ ณ จุดเดียว เป็นหนึ่งอยู่ กิเลสเครื่องกั้นปัญญาประการสำคัญ ชื่อว่า**กามฉันทะ** ได้แก่ความยินดีพอใจ ยึดติดในรูปเสียงกลิ่นรส สิ่งสัมผัสทางกายก็จะหมดไปด้วย องค์แห่งฌาน ๕ คือ วิตก วิจาร ปิติ สุข และเอกัคคตานี้จะปรากฏมีขึ้นพร้อมกับจิตใจที่หยุดนิ่ง เป็นสมาธิแนบแน่นมั่นคง อยู่ ณจุดเดียว จนถึงขั้น **อัปปณาสมาธิ**

ระดับสมาธิที่จิตใจรวมหยุดนิ่งสนิท แนบแน่นมั่นคง และประกอบด้วยองค์ ๕ คือ วิตก วิจาร ตรึกตรองประคองนิมิต

อารมณ์ปีติ สุข และเอกัคคตานี้ จัดเป็นสมาธิขั้น ปฐมฌาน การอบรมจิตใจให้เป็นสมาธิตั้งแต่ระดับปฐมฌานนี้ขึ้นไป แล้วมีผลเป็นเครื่องกำจัดกิเลสนิวรณ์ เครื่องกั้นปัญญาอย่างน้อย ๕ ประการ ดังที่กล่าวมาแล้วคือ

ถีนมิทธะ คือ ความง่วงเหงาซึมเซา ไม่กระปรี้กระเปร่าแห่งจิตใจ

วิจิกิจฉา คือ ความลังเลสงสัยในการปฏิบัติธรรม

พยาบาท คือ ความหงุดหงิดโกรธพยาบาท ไม่สบายใจ

อุทธัจจกุกกุจจะ คือ ความฟุ้งซ่านแห่งจิตใจ วิตกกังวลไปในเรื่องต่าง ๆ และ

กามฉันทะ คือ ความพอใจยินดียึดติดในรูป เสียง กลิ่น รส และสิ่งสัมผัสทางกาย เป็นต้น

เมื่อกิเลสนิวรณ์เครื่องกั้นปัญญาหมดไปด้วยองค์แห่งฌานทั้ง ๕ ยกระดับจิตใจขึ้นสู่ฌานจิต ในขั้นปฐมฌานนี้ขึ้นไปถึงจตุตถฌาน ชื่อว่า"**สมถะกรรมฐาน**" "สมถะ" แปลว่า สงบ ระงับ สงบระงับจากกิเลสนิวรณ์เครื่องกั้นปัญญา "กัมมัฏฐาน" แปลว่าที่ตั้งแห่งการงานทางจิต คือให้สติปรากฏเกิดมีขึ้นอยู่กับใจนั่นแหละ เพราะสติเป็นเจตสิกธรรม เกิดขึ้นพร้อมกับจิต เมื่ออบรมจิตใจให้หยุดให้นิ่งเป็นสมาธิแนบแน่นมั่นคงประกอบด้วยองค์แห่งฌานอย่างนั้น ทำหน้าที่พิจารณาเห็นธรรมในธรรม คือ กิเลสนิวรณ์และกำจัดกิเลสนิวรณ์เครื่องกั้นปัญญาด้วยสมถกัมมัฏฐานหรือภาวนานั่นเอง

การอบรมจิตใจด้วยอุบายวิธีให้จิตใจสงบระงับหรือปลอดจากกิเลสนิวรณ์อย่างนี้ชื่อว่า สมถกัมมัฏฐาน จิตใจที่ผ่องใสจากกิเลสนิวรณ์อย่างนี้ชื่อว่า"**จิตวิสุทธิ**" คือความบริสุทธิ์หมดจดแห่งจิตใจจากกิเลสนิวรณ์เครื่องกั้นปัญญา

ศีลวิสุทธิ และ**จิตวิสุทธิ** เป็นบาทฐานสำคัญที่จะเจริญวิปัสสนาให้เกิดปัญญารู้แจ้งในสภาวะของธรรมชาติ ที่ชื่อว่า"**สังขาร**" ได้แก่ธรรมชาติที่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง ทั้งที่มีวิญญาณครอง (อุปาทินนกสังขาร) อย่างเช่นมนุษย์เราหรือสัตว์ที่มีชีวิต และทั้งที่ไม่มีวิญญาณครอง(อนุปาทินนกสังขาร) ได้แก่ลาภยศ สักการะทรัพย์ศฤงคาร สรรเสริญสุขเป็นต้น ให้เห็นตามสภาพตามที่เป็นจริงว่ามีความปรุงแต่งด้วยอะไร และให้เห็นตามสภาพที่เป็นจริงว่ามีสภาวะหรือสามัญลักษณะที่เสมอกันหมดตามธรรมชาติกล่าวคือ **อนิจฺจํ** ไม่เที่ยง ต้องเปลี่ยนแปลงแปรผันไปตามเหตุตามปัจจัย **ทุกฺขํ** คือ ใครเข้าไปยึดมั่นถือมั่นด้วยตัณหาและทิฏฐิคือ ความหลงผิดคิดว่าเป็นตัวตน บุคคลเรา เขา ของเราของเขาแล้ว เป็นทุกข์ตามส่วนที่เข้าไปยึดมั่นถือสมั่นด้วยตัณหาและทิฏฐินั้น สภาวะหรือลักษณะเพราะสังขารทั้งหลายเหล่านั้น ทนอยู่ในสภาพเดิมไม่ได้ จะต้องมีการพลัดพรากจากสิ่งที่เรารักที่เราหวงแหนไม่วันใดก็วันหนึ่ง หรือในกรณีที่ปรารถนาอยากจะได้แล้วไม่ได้ก็เป็นทุกข์ ได้มาแล้วยังจะต้องดูแล รักษา ทำนุบำรุง ปกป้องคุ้มครองรักษา เป็นภาระหนัก ก็เป็นทุกข์ จะสังเกตเห็นว่าตัวของเราคนเดียวมี ๕ ขันธ์อยู่แล้ว ยังเป็นภาระหนักอย่างนี้ ต้องบริหารคือการดูแลรักษาและทำนุบำรุงร่างกายเราอย่างนี้ แต่พอมีครอบครัวเพิ่มขึ้นมาอีก ๕ ขันธ์ ตั้งแต่มีภรรยาหรือสามี แล้วต่อไปก็มีลูก ๆ อีก ๕ ขันธ์ ๕ ขันธ์ต้องแบกภาระหลาย ๆ ขันธ์เต็มไปหมด ต้องบำรุงขันธ์เหล่านั้นตั้งแต่ตัวเราถึงผู้อื่น ยิ่งรักมาก็ยิ่งเป็นทุกข์มาก เกลียดก็เป็นทุกข์ รักก็เป็นทุกข์ แต่ถ้ารู้จักปล่อยวางเฉย ๆ เสียบ้าง ทำหน้าที่ของตนไป สุดความสามารถของเราได้เท่าไหร่เอาเท่านั้น วางใจจากความยึดมั่นถือมั่นในสังขารทั้งหลายเหล่านั้นเสียได้ จิตใจก็สันติสงบเป็นความสุข

พระพุทธองค์จึงทรงแสดงว่า **นตฺถิ สนฺติ ปรํ สุขํ** ความสุขอื่นใดยิ่งกว่าใจสงบไม่มี สุขอื่นนอกจากความสงบกาย วาจา ไปถึงใจสงบใจหยุดนิ่ง ไม่มี คำว่า "**ความสงบกาย วาจาและใจ**" นั้นหมายถึง **สงบจากการประพฤติชั่ว พูดชั่ว คิดชั่ว จนถึงจิตใจสงบ ผ่องใสจากกิเลสนิวรณ์ เครื่องกั้นปัญญา**

สภาวะอีกประการหนึ่งของสังขารคือ**อนตฺตา** หมายความว่าลงท้ายต้องแตกสลายหมดสภาพเดิมของมันไป ไม่มีอะไรเป็นแก่นสารให้ยึดถือถาวรตลอดไปได้เลย

ปัญญาอันรู้แจ้งเห็นแจ้งนี้ชื่อว่า "**วิปัสสนาปัญญา**" ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญให้เจริญยิ่งขึ้นไป ถึงความรู้แจ้งเห็นแจ้งใน"**ทุกขสัจจะ**" ว่ามีจริงอย่างไร "**สมุหทัยสัจจะ**" ว่ามีเหตุมีปัจจัยแห่งความทุกข์อย่างไร "**นิโรธสัจจะ**" ว่าสภาวะที่ทุกข์ดับ เพราะเหตุดับมีได้เป็นได้อย่างไร และให้รู้แจ้งเห็นแจ้งไปถึง "**มรรคสัจจะ**" หนทางปฏิบัติเพื่อความพ้นทุกข์ ได้แก่อริยมรรคมีองค์ ๘ ชื่อว่า "**มัชฌิมาปฏิปทา**" คือทางสายกลางแล้ว ก็จะสามารถกำจัดเหตุแห่งทุกข์ได้ และจะสามารถสัมผัสสภาวะที่ทุกข์ดับเพราะเหตุดับคือนิโรธได้ ความเห็นแจ้งในอริยสัจจ์ ๔ นี้จัดเป็น **โลกุตตรปัญญา**

ปฏิปทาคือข้อปฏิบัติที่จะให้เห็นแจ้งในอริยสัจจ์ ๔ นี้ต้องปฏิบัติสมถวิปัสสนากัมมัฏฐาน เริ่มตั้งแต่ทำใจให้หยุดนิ่งเป็นสมาธิแนบแน่นมั่นคงกำจัดกิเลสนิวรณ์เครื่องกั้นปัญญาเสียก่อน ทำไมจึงว่ากิเลสนิวรณ์เหล่านี้เป็นเครื่องกั้นปัญญา ให้ท่านพิจารณาดูว่าเหมือนน้ำ น้ำคลองที่ขุ่น มีอะไรอยู่ที่พื้นของลำคลองนั้น เรามอง

ไม่เห็นฉันใด จิตใจที่ขุ่นมัวด้วยกิเลสนิวรณ์ก็ไม่สามารถจะเห็นสภาวะของธรรมชาติตามที่เป็นจริง และไม่สามารถจะเห็นแจ้งในธรรมะที่ละเอียดลึกซึ้งได้ฉันนั้น เหมือนอย่างว่า ท่านทั้งหลาย ถ้ากำลังมีอารมณ์หงุดหงิด โกรธพยาบาท หากจะพิจารณาเรื่องหรือปัญหาอะไรในขณะนั้น ย่อมไม่เป็นไปโดยสุขุมลุ่มลึก ที่จะเห็นความถูกต้องตรงประเด็นมีน้อยเต็มที่ หรือขณะใดที่ใจไม่สงบรวมหยุดเป็นจุดเดียวกัน อย่างเช่นในขณะที่อาตมากำลังกล่าวธรรมอยู่นี้ ถ้าผู้ใดมีจิตใจไม่จดจ่ออยู่ในกระแสแห่งธรรม ปล่อยให้จิตใจเลื่อยลอยฟุ้งซ่านไปคิดถึงเรื่องอื่น ไปคิดถึงลูกถึงหลาน ถึงบ้านช่องเรือนชาน ถึงรูปที่สวย ถึงเสียงที่ไพเราะ ถึงกลิ่นที่ชอบใจ ก็จะไม่สามารถเข้าใจสิ่งที่อาตมาพูดมาทั้งหมดนี้ได้ชัดเจนแจ่มแจ้ง

เพราะฉะนั้น ประการแรกที่จะให้เกิดปัญญารู้แจ้งในสภาวะธรรม จิตใจจะต้องผ่องใสจากกิเลสนิวรณ์ ชื่อว่า **จิตวิสุทธิ** ด้วยการอบรมจิตใจให้เป็นสมาธิแนบแน่นมั่นคง มีคุณสมบัติเป็นธรรมเครื่องกำจัดกิเลสนิวรณ์เครื่องกั้นปัญญาให้หมดสิ้นไป ทำสมาธิจิตให้ถึงขั้นฌานจิต ตั้งแต่ปฐมฌานขึ้นไป เป็น**สัมมาสมาธิ** อันนับเนื่องอยู่ใน**อริยมรรคมีองค์ ๘** เมื่อประกอบกันกับหรือสัมปยุตด้วยวิปัสสนาปัญญา เห็นแจ้งในสังขารทั้งปวงว่าเป็น อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนัตฺตา ตามที่เป็นจริง และเจริญวิปัสสนาต่อไปให้ถึงเห็นแจ้งในอริยสัจจ์ทั้ง ๔ มีทุกขสัจจ์ สมุหทัยสัจจ์ นิโรธสัจจ์ และมรรคสัจจ์ เป็น**โลกุตตรปัญญา** ก็จะสามารถกำจัดกิเลสเหตุแห่งทุกข์ บรรลุถึงมรรค ผล นิพพาน ตามระดับภูมิธรรมที่ปฏิบัติได้

สมถะและ**วิปัสสนา**เมื่อเกิดและเจริญขึ้น รวมกันเข้าจะเป็นธรรมปฏิบัติให้เกิด"**วิชชา**" ธรรมปฏิบัติเครื่องให้รู้แจ้งเห็นแจ้งในสภาวะธรรม และสัจจธรรมตามที่เป็นจริงถึงขั้นโลกุตตรปัญญา นับตั้งแต่ให้เกิดทิพยจักขุ ทิพยโสต และให้เจริญวิปัสสนาญาณ ถึงมรรค ผล นิพพาน และก็จะมีญาณทัสสนะรู้แจ้ง มรรค ผล นิพพานที่ตนเองปฏิบัติได้

เมื่อ"**วิชชา**"ซึ่งมีพื้นฐานจากสมถะและวิปัสสนากรรมฐานเกิดและเจริญขึ้นแล้ว ย่อมทำลายคือกำจัด"**อวิชชา**" ได้แก่ความไม่รู้แจ้งในสัจจธรรมตามที่เป็นจริงก็ดี ไม่รู้อดีต ไม่รู้อนาคต ไม่รู้ทั้งอดีตทั้งอนาคตก็ดี ไม่รู้ทั้งเหตุทั้งผล ทั้งเงื่อนต้นเงื่อนปลาย ไม่รู้ปฏิจจสมุปบาทธรรมคือเหตุในเหตุ ไปถึงต้น ๆ เหตุให้เกิดทุกข์ก็ดี ให้หมดสิ้นไปตามระดับภูมิธรรมที่ปฏิบัติได้

ถ้าผู้ใดปฏิบัติอย่างนี้ คือ **รักษาศีลให้บริสุทธิตามฐานะ** ชื่อว่า "**ศีลวิสุทธิ**" เจริญ**สมถะกรรมฐาน** อบรมจิตใจให้หยุดให้นิ่งเป็นสมาธิแนบแน่นมั่นคง ถึงขั้นเป็นฌานจิตตั้งแต่ปฐมฌานอันประกอบด้วยองค์แห่งฌานทั้ง ๕ คือวิตกวิจารณ์ ปิติสุข เอกัคคตารมณ์ขึ้นไปถึงทุติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน อันเป็นธรรมเครื่องกำจัดกิเลสนิวรณ์ เครื่องกั้นปัญญาให้หมดไปจากจิตใจ ชื่อว่า"**จิตวิสุทธิ**" และประกอบด้วย**วิปัสสนา** คือ

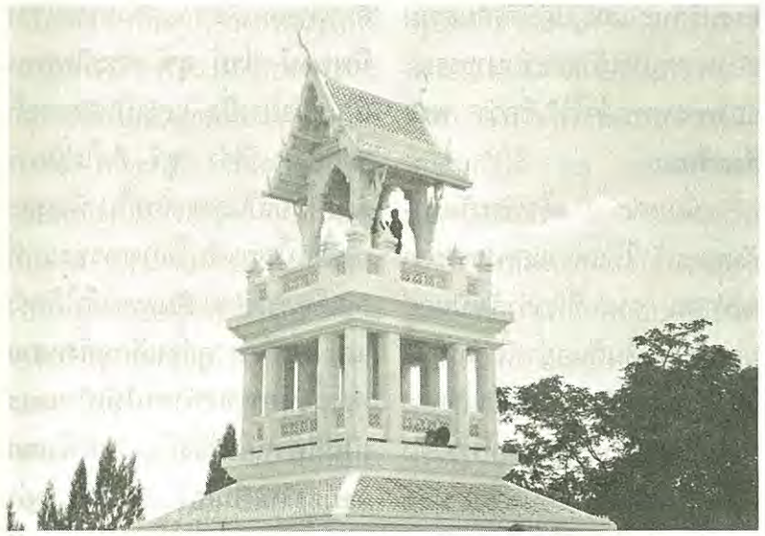

(๑) การพิจารณาธรรมให้รู้แจ้งเห็นแจ้งใน"**สังขารธรรม**"ทั้งปวงว่าเป็น อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตา อย่างไร อันชื่อว่า"วิปัสสนาปัญญา"

(๒) เข้าถึงรู้เห็นและเป็นในธรรมชาติที่ไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง กล่าวคือ ตั้งแต่ธรรมกายซึ่งเป็นธาตุล้วนธรรมล้วนที่บริสุทธิ์ ตั้งแต่ธรรมกายโคตรภู ถึงธรรมกายมรรคผลและพระนิพพานอันชื่อว่า "**วิสังขาร**" ตามระดับภูมิธรรมที่ปฏิบัติได้

(๓) รู้แจ้งเห็นแจ้งในอริยสัจจ์ คือ ทุกขสัจจ์ สมุหทัยสัจจ์ นิโรธสัจจ์ และมรรคสัจจ์ อันชื่อว่า "**โลกุตตรปัญญา**"

เมื่อผู้ปฏิบัติสมถวิปัสสนากัมมัฏฐาน เจริญ**สมถวิปัสสนาภาวนา**เช่นนั้นแล้ว "**วิชชา**"ย่อมเกิดและเจริญขึ้น ให้สามารถปหานคือกำจัด"**อวิชชา**" มูลรากฝ่ายเกิดเหตุแห่งทุกข์ทั้งปวงให้หมดสิ้นไปได้ วิชชาที่ว่านั้นคือ "**อาสวะขยักญาณ**" ได้แก่ปรีชาญาณหยั่งรู้วิธีกระทำอาสวะกิเลสให้หมดสิ้นเชื้อไม่เหลือเศษ ให้หมดโดยเด็ดขาดเป็นสมุทเฉทปหาน นั่นเอง ผู้ปฏิบัติธรรมนั้นก็จะก้าวล่วงข้ามโคตรปุถุชนเข้าสู่ความเป็นอริยบุคคลถึงมรรคผลนิพพานที่สิ้นสุดแห่งทุกข์ทั้งปวงได้

ที่อาตมากล่าวมาทั้งหมด ก็เพื่อให้ญาติโยมสาธุชนเข้าใจว่า กิจทางโลกให้ความสุขเพียงชั่วขณะและคละเคล้าปะปนระคนไปด้วยความทุกข์ แม้จะมีความสุขก็เป็นก็ไม่ยั่งยืนอยู่ได้ เพราะเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ไม่ว่าจะเป็นมนุษย์ในระดับไหนที่ยังไม่บรรลุพระอรหัตผลก็ยังจะต้องประสบกับความเกิด แก่ เห็น และตาย ทุกตัวตนทรัพย์สมบัติทั้งหลายทั้งปวงก็มิใช่เอาเป็นที่พึ่งได้ตลอดไป ใคร ๆก็เป็นที่พึ่งแก่เราไม่ได้ตลอดไป แม้แต่ตัวเราเอง อย่าว่าแต่มนุษย์เลย จะเป็นเทวดา พรหม อรูปพรหม ก็ต้องตกอยู่ในอาณัติแห่งพระไตรลักษณ์ คือความเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ด้วยกันทั้งนั้น เอาเป็นที่พึ่งถาวรไม่ได้เลย

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงแสดงธรรมไว้มีปรากฏในอัตตทีปสูตร สูตรที่ว่าด้วยตัวตน ทรงแสดงธรรมในข้อที่สำคัญเอาไว้ เราเคยได้ยินกันบ่อย ๆ ก็คือ **อตฺตาหิ อตฺตโน นาโถ โกหิ นาโถ ปโรสิยา** ความว่า "**ตนแลเป็นที่พึ่ง**

แห่งตน คนอื่นใครเล่าจะเป็นที่พึ่งแก่เราได้" แต่ในอัตตทีปสูตร สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงแสดงธรรมคล้ายกันอย่างนี้ แต่ลึกซึ้งอีกมาก คือ ทรงแสดงว่า **"ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงทำตนให้เป็นเกาะเป็นที่พึ่ง** (อตฺตทีปา อตฺตสรณา) **อย่ามีสิ่งอื่นเป็นที่พึ่งเลย เธอทั้งหลายจงมีธรรมเป็นเกาะเป็นที่พึ่ง** (ธมฺมทีปา ธมฺมสรณา) **อย่ามีสิ่งอื่นเป็นที่พึ่งเลย"** คำว่า ทำตน **"ตน"** หรือ **"อตฺตา"** ตัวนี้มีความหมายเป็น ๒ ระดับ

ระดับหนึ่ง คือ ตนโดยสมบัติ คืออย่างเรา ๆ ท่าน ๆ ขณะนี้กำลังทำตนให้เป็นเกาะเป็นที่พึ่งแก่ตน เกาะที่พึ่งอย่างอื่นไม่มี มีแต่ธรรมะ ธรรมะของพระพุทธเจ้า ใครปฏิบัติเข้าถึงรู้เห็นและเป็น ได้พึงมรรค ๔ ผล ๔ และนิพพาน ๑ รวมเรียกว่า**พระนพโลกุตตรธรรม**นี้เองชื่อว่า **ธรรมรัตนะ** ธรรมรัตนะนี่แหละเป็นธรรมเครื่องให้ถึงพระพุทธรัตนะคือ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ผู้ตรัสรู้แล้วโดยชอบ **พระพุทธเจ้า** ชื่อว่า **พระพุทธรัตนะ** ธรรมที่ทำให้เป็นพระพุทธเจ้า ชื่อว่า **ธรรมรัตนะ** และผู้ปฏิบัติตามธรรมของพระพุทธเจ้าและรักษาธรรมะของพระพุทธเจ้าไว้ ชื่อว่า **พระสังฆรัตนะ**

นี่แหละที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้แทรงแสดงธรรมว่าจงทำตน "ตน" ที่เรากำลังเป็นอยู่มองดูกัน เห็นกันอย่างนี้ "ตน" นี้ชื่อว่าตนสมมติ เพราะเป็นสังขารธรรมประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่งต้องมีสภาวะที่เป็นอนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตา แน่นอน ดังที่กล่าวมาแล้ว แต่ว่าอาศัยตนนี่แหละเพื่อจะทำตนให้เข้าถึงรู้เห็นและเป็นตนในระดับโลกุตตรธรรม ที่ให้ความสุข เป็นที่พึ่งได้อย่างถาวร

ตนที่เรากำลังปฏิบัติกันอยู่ในปัจจุบันนี้ เพื่อที่จะให้เราถึงตนโลกุตตรธรรมนั้น ตนที่จะให้ปฏิบัติเข้าถึง รู้เห็น และเป็นแล้วเที่ยงแท้ ถาวร ใครรู้เห็นและเป็นแล้วเป็นสุข เป็นอมตธรรมนั้นมีอยู่เป็นธรรมที่ไม่ตาย บาลีว่า **"อจฺจุตํ"** คือไม่เคลื่อน เมื่อไม่เคลื่อน ก็คงที่ ได้แก่ **"เที่ยง"** บาลีว่า **สสฺสตํ** และ **นิจฺจํ** ใครเข้าถึงรู้เห็นและเป็นแล้วเป็นสุข ดังที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงแสดงธรรมไว้ว่า **นิพฺพานํ ปรมํ สุขํ** พระนิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง และเป็นสภาวะที่ยั่งยืน บาลีว่า **ธุวํ** คือไม่มีการดับสลายเป็นสุขตลอดไป นี่แหละเป็นตนในระดับโลกุตตรธรรมที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงแสดงธรรมว่า **"ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงทำตนให้เป็นเกาะเป็นที่พึ่งอย่ามีสิ่งอื่นเป็นที่พึ่งเลย จงมีธรรมเป็นเกาะเป็นที่พึ่ง อย่าได้มีสิ่งอื่นเป็นที่พึ่งเลย"** ธรรมที่ทำให้เป็นตนโลกุตตรที่จะเป็นเกาะเป็นที่พึ่งนั่นแหละ และธรรมนี้อยู่ที่ไหน ถ้าจะกล่าวโดยทางปริยัติ "ธรรม" ก็คือคุณความดีที่เราประพฤติปฏิบัติในศีลให้บริสุทธิ์ ชื่อว่า **"ศีลวิสุทธิ"** ชำระจิตใจให้บริสุทธิ์ อบรมให้บริสุทธิ์ด้วยสมถะกรรมฐาน เป็น**"จิตวิสุทธิ"** และให้อบรมวิปัสสนาจนถึงบรรลุมรรคผลนิพพานดังที่กล่าวแล้ว นี่แหละธรรมปฏิบัติที่สามารถจะให้เข้าถึงตนที่จะเป็นเกาะเป็นที่พึ่งได้ตลอดกาล อันเป็น **"ตน"** ในระดับโลกุตตร

"ตน" ที่ว่านี้อยู่ที่ไหน? ตรงนี้แหละจะเห็นคุณของธรรมปฏิบัติตามแนววิชชาธรรมกายของพระพุทธเจ้า นับเป็นตนในระดับโลกียธรรม หรือว่าเป็นตนโดยสมมุติที่มีสภาวะเป็น อนิจฺจํ ทุกฺขํ และอนตฺตา หลวงพ่อวัดปากน้ำได้สอนให้คนทั้งหลายผู้ใคร่จะปฏิบัติธรรมเพื่อพ้นทุกข์ตามแนวทางพระพุทธศาสนาว่า เบื้องต้นให้รักษาศีลให้บริสุทธิ์ และให้ทำสมาธิที่ชื่อว่า **"สมถะกรรมฐาน"** สมาธิ เพื่อจะกำจัดกิเลสนิวรณ์ทำอย่างไร อุบายวิธีจะทำให้จิตใจเป็นสมาธิแนบแน่นมั่นคงถึงองค์แห่งฌานคือ วิตก วิจาร ตรึกตรองประคองนิมิตอารมณ์ปีติ สุข และเอกัคคตามีอารมณ์เป็นหนึ่ง อันเป็นเครื่องกำจัดกิเลสนิวรณ์ให้หมดสิ้นไป หลวงพ่อท่าน สอนอุบายวิธีนี้ทำอย่างไร? อุบายวิธีที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสสอนไว้มีมากมาย ถ้ารวมกันเบ็ดเสร็จก็ประมาณ ๔๐ วิธี

อุบายวิธีที่จะให้ผลดีที่สุดอย่างหนึ่งก็คือ การเพ่งกสิณแสงสว่างที่ชื่อว่า **"อาโลกกสิณ"** ซึ่งเป็นกสิณกลาง กสิณกลางคือว่าเมื่อใครได้ถึง"ปฏิภาคนิมิต" แล้วจะเห็นใส ถ้าหยุดในหยุดกลางใสนั้นแล้วจะเห็นเป็นดวงเหมือนกันหมด เช่นเดียวกันกับการเพ่งกสิณแสงสว่าง อาโลกกสิณจึงชื่อว่าเป็นกสิณกลาง และให้ผลดีแก่ผู้ปฏิบัติ คือ เมื่อใครทำใจให้หยุดให้นิ่ง กลางกำเนิดธาตุธรรมเดิมตรงศูนย์กลางกายได้แล้วจะถูก

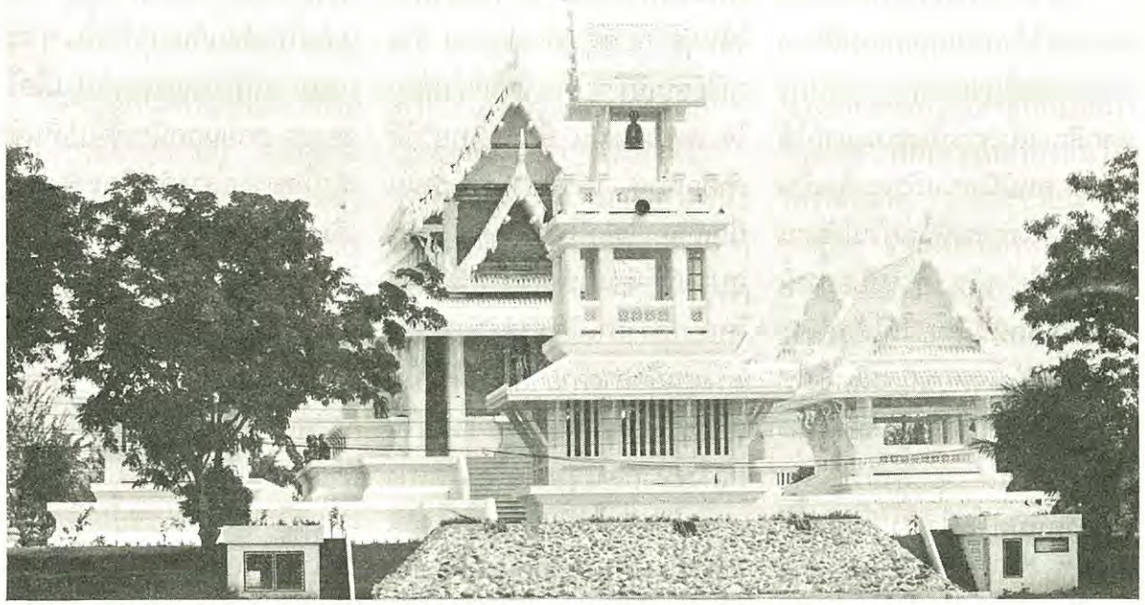

ธรรมที่ทำให้เป็นกาย ณ ศูนย์กลางกายในกายและธรรมในธรรมที่ว่านี้แหละ **"ดวงปฐมมรรค"**ใสแจ่มปรากฏขึ้น ใจหยุดนิ่งตรงกลางกำเนิดธาตุธรรมเดิมอย่างนี้แล้ว อายตนะภายใน คือ ธาตุธรรมของประสาทตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ จะมารวมหยุดเป็นจุดเดียวกันตรงกลางกำเนิดธาตุธรรมเดิมนั้น มีผลสำคัญให้เกิด"ทิพยจักขุ" "ทิพยโสต"เร็ว และมีผลให้เข้าถึงรู้เห็นและเป็นธรรมที่บริสุทธิ์ ที่ละเอียดผ่องใสต่อไป ๆ จนสุดละเอียดได้ดี

อุบายวิธีประการแรกของหลวงพ่อได้อาศัยคุณความดีของอาโลกกสิณในระดับที่ว่า เมื่อใครเพ่งกสิณแสงสว่างในระยะแรกได้ถึง "อุคคหนิมิต" แล้วจะเห็นเป็นดวงใส แต่อาจเห็นอยู่ไม่ได้นานเดี๋ยวหายไป เห็น ๆ หายอย่างนี้ชื่อว่า "อุคคหนิมิต" ให้ได้**อุปจารสมาธิ** และถ้าใจหยุดนิ่งสนิทยิ่งไปกว่า เห็นใสแจ่มอยู่ตลอดเวลานึกจะขยายก็ได้ ย่อลงก็ได้ นั่น **"ปฏิภาคนิมิต"**ให้ได้ถึง **อัปปณาสมาธิ** อันเป็นเบื้องต้นของปฐมฌาน

หลวงพ่อฯ ได้เอาผลของการเพ่งกสิณแสงสว่าง ที่ชื่อว่าอาโลกกสิณ ในระดับ อุคคหนิมิต เห็นเป็นดวงใสเอามาเป็นบริกรรมนิมิตเบื้องต้น คือให้นึกให้เห็นด้วยใจ นี้เป็นอุบายวิธีที่แนบคาย หรือที่ถูกต้องเหมาะสมที่สุด สามารถแก้จริตอัธยาศัยของคนได้ทุกประเภท หลวงพ่อฯ แนะนำให้ปฏิบัติให้ใจหยุดใจนิ่ง อบรมจิตใจให้ใจหยุดใจนิ่ง ด้วยการมองดูดวงแก้วกลมใสให้เห็นชัดเจนแล้วให้นึกเห็นจำได้ด้วยใจ นี่แหละเอาอุคคหนิมิต ของอาโลกกสินมาเป็นอุบายเบื้องต้น เพื่อรวมใจให้หยุด ณ ที่ศูนย์กลางกาย เป็น **"บริกรรมนิมิต"** คือ นึกให้เห็นด้วยใจ เพราะฉะนั้น นี่เป็นอุบายวิธีที่สำคัญมาก เพราะว่า ใจเรานั้นนึกเห็นอะไร ที่ไหน ใจก็อยู่ที่นั่น อุบายวิธีที่จะให้ใจหยุดนิ่งตรงศูนย์กลางกำเนิดธาตุธรรมเดิมตรงศูนย์กลางกาย จึงให้นึกให้เห็นดวงแก้วกลมใส ใจอยู่ในกลางของกลางจุดเล็กใส กลางดวงแก้วกลมใสนั้น เพื่อให้ใจอันประกอบด้วยความเห็น-ความจำ ความคิด และความรู้ รวมหยุดเป็นจุดเดียวกันตรงกลางกำเนิดธาตุธรรมเดิมอันเป็นที่ตั้งของกายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต และธรรมในธรรม ทั้ง ณ ภายนอก (ส่วนหยาบ) และทั้ง ณ ภายใน (ส่วนละเอียด) ไปจนสุดละเอียดถึงพระนิพพานทีเดียว

เหตุผลสำคัญ ที่ให้อยู่ตรงกลางจุดเล็กใสนั้น หลวงพ่อค้นพบว่า กลางกำเนิดธาตุธรรมเดิมนี้ เป็นที่ตั้งของธาตุละเอียดของขันธ์ ๕ คือ รูปขันธ์และเวทนาขันธ์ สัญญาขันธ์ สังขารขันธ์ วิญญาณขันธ์ ธาตุละเอียดนี้มีขนาดเท่าเมล็ดโพธิ์ เมล็ดไทรซ้อนกันอยู่เป็นชั้น ๆ ตรงกลางกำเนิดธาตุธรรมเดิม เมื่อใจของเรา ภายนอกนึกเข้าไปเห็นจุดเล็กใสตรงกลางกำเนิดธาตุธรรมเดิมนั้นแล้ว ใจจะมารวม

ยังมีต่อ

■ ■ ■ ■

ดวงพุทโธ-ดวงธรรม

ครั้งหนึ่งท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระได้ไปพักอยู่กับพวกชาวเขา ซึ่งไม่เคยเห็นพระสงฆ์เป็นส่วนมาก ทีแรกชาวบ้านเขาไม่มีความเลื่อมใสและไว้วางใจท่าน เข้าใจว่าการอยู่ของท่านจะเป็นผลร้ายแก่พวกเขา ท่านพักอยู่ที่นั้นเป็นเดือน ๆ ชาวบ้านก็ยังไม่ลดละความพยายาม คอยจับพิรุธความผิดพลาดของท่าน ผลของการสังเกตการณ์ เห็นแต่ท่านนั่งหลับตานิ่งอยู่บ้าง ท่านเดินกลับไปกลับมาในท่าสำรวมบ้าง จึงได้ประชุมตกลงให้คนเข้าไปไต่ถามท่าน การตอบคำถามของท่านทำให้ชาวบ้านเข้าใจการปฏิบัติธรรมแบบพุทโธ และมีผู้ได้เห็นธรรมกายในใจ แล้วพากันกลับมาเชื่อฟังเคารพนับถือท่านมาก

บ.ก.

คืนวันหนึ่งท่าน (พระอาจารย์มั่น) กำลังภาวนาอยู่ ได้ยินหรือทราบขึ้นภายในใจว่า หัวหน้าบ้านประชุมสอบถามผลของการสังเกตการณ์ ...ท่านว่าสุดท้ายแห่งการประชุมของชาวป่าได้ความว่าให้คนไปไต่ถามท่านดูตามที่ตกลงกัน ตื่นเช้ามาท่านก็พูดกับพระที่อยู่ด้วยว่า เขาเริ่มกลับใจมาทางดีแล้ว คืนนี้เขาประชุมกันเกี่ยวกับการมาสังเกตดูเรา ตกลงกันว่าจะจัดให้คนมาไต่ถามข้อข้องใจกับพวกเรา พอวันหลังตอนบ่าย ๆ เขาพากันมาจริง ๆ ดังที่รู้ไว้

ในจำนวนที่มามีคนหนึ่งถามขึ้นว่า "ตุ๊เจ้าหลับตานิ่ง ๆ และเดินกลับไปกลับมานั้น ตุ๊เจ้านั่งและเดินหาอะไร"

ท่านตอบเขาว่า "พุทโธเราหาย เรานั่งและเดินหาพุทโธ"

เขาถามท่านว่า "พุทโธเป็นตัวอย่างไร พวกเราจะช่วยตุ๊เจ้าหาได้ไหม?"

ท่านตอบว่า **"พุทโธเป็นดวงแก้วอันประเสริฐเลิศโลกในไตรภพ เป็นดวงฉลาดรอบรู้ทั่วไตรโลกธาตุ** ถ้าสูจะช่วยเราหาก็ยิ่งดีมาก จะได้เห็นพุทโธเร็ว ๆ ง่าย ๆ ด้วย" (สูเป็นคำที่ชาวเขานับถือกันว่าดีมากสนิทกันมาก)

เขาถามว่า "พุทโธตุ๊เจ้าหายมานานแล้วหรือ"

ท่านตอบว่า "ไม่นาน ถ้าสูช่วยหาให้ยิ่งจะพบเร็วกว่าเราหาเพียงคนเดียว"

เขาถามว่า "พุทโธเป็นดวงแก้ว

ใหญ่ไหม?"

ท่านตอบว่า "ไม่ใหญ่ไม่เล็ก พอดีกับเราและกับพวกสูดี ๆ นี่เอง ใครหาพุทโธพบคนนั้นประเสริฐ มองเห็นอะไรได้ตามใจหวัง"

เขาถามว่า "**มองเห็นนรกสวรรค์ได้ไหม**ตุ๊เจ้า?"

ท่านตอบว่า "**มองเห็นซิไม่เห็นจะว่าประเสริฐได้อย่างไร**"

เขาถามว่า "ลูกเมียผัวตาย มองเห็นได้ไหมตุ๊เจ้า?"

ท่านตอบว่า "เห็นหมด ถ้าต้องการอยากเห็นเมื่อได้พุทโธแล้ว"

เขาถามว่า "สว่างมากไหม"

ท่านตอบว่า "สว่างมาก ยิ่งกว่าพระอาทิตย์ตั้งร้อยดวงพันดวง เพราะพระอาทิตย์ไม่สามารถส่องเห็นนรกสวรรค์ได้ แต่ดวงพุทโธสามารถส่องเห็นหมด"

เขาถามว่า "ผู้หญิงช่วยหาได้ไหม? เด็ก ๆ ช่วยหาได้ไหม?"

ท่านตอบว่า "ได้ทั้งนั้น ไม่นิยมว่าหญิงว่าชาย ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่ใครหาก็ได้ทั้งนั้น"

เขาถามว่า "พุทโธนั้นประเสริฐในทางใดบ้าง กันผีได้ไหม?"

ท่านตอบว่า "พุทโธประเสริฐและใช้ได้หลายทางจนนับไม่ถ้วน ในโลกทั้งสาม คือ กามโลก รูปโลก อรูปโลก โลกทั้งสามต้องยอมกราบพุทโธทั้งนั้น ไม่มีใครยิ่งใหญ่กว่าพุทโธ ผีก็กลัวพุทโธมาก ต้องกราบพุทโธ ใครหาพุทโธแม้ยังไม่พบ ผีเริ่มกลัวผู้นั้นแล้ว"

เขาถามว่า "พุทโธเป็นแก้วสีอะไรตุ๊เจ้า"

ท่านตอบว่า "**พุทโธเป็นแก้วดวงสว่างไสว และมีหลายสีจนนับไม่ได้** พุทโธนี้เป็นสมบัติอันวิเศษของพระพุทธเจ้า พุทโธนั้นเป็นองค์แห่งความรู้ความสว่างไสวไม่เป็นวัตถุ พระพุทธเจ้าท่านมอบให้พวกเราไว้หลายปีแล้ว แต่เราเองยังหาพุทโธที่ท่านมอบให้ยังไม่เจอ ไม่ทราบว่าอยู่ที่ตรงไหน แต่จะอยู่ที่ไหนไม่สำคัญนัก ที่สำคัญก็คือถ้าสูจะพากันช่วยเราหาพุทโธจริง ๆ ให้พากันนั่งหรือเดินนึกในใจว่าพุทโธ ๆ **อยู่ภายในโดยเฉพาะ ไม่ให้จิตส่งออกไปนอกกาย** ให้รู้อยู่กับคำว่าพุทโธ ๆ เท่านั้น ถ้าทำอย่างนี้พวกสูอาจเจอพุทโธก่อนเราก็ได้...ฯลฯ

เป็นที่อัศจรรย์ไม่คาดฝันว่าจะมีผู้รู้เห็นธรรมของพระพุทธเจ้าภายในใจอย่างประจักษ์โดยไม่เนิ่นนานนัก คือชายผู้หนึ่งซึ่งตามหาพุทโธแล้วประสบธรรมคือความสงบสุขทางใจจากการนึกบริกรรมพุทโธตามวิธีที่ท่านบอกเขา...ฯลฯ

นับแต่เขาคนนั้น**ได้เห็นธรรมกายในใจ**เพียงคนเดียวเท่านั้น เรื่องก็กระจายไปทั่วบ้านในไม่ช้า คนในบ้านต่างก็เกิดความสนใจและพากันภาวนาพุทโธไปตาม ๆ กันตลอดเด็กเล็ก ๆ และเกิดความเชื่อถือและเลื่อมใสท่านพระอาจารย์มั่นมาก...ฯลฯ

หนังสืออ้างอิง

พระอาจารย์มหาบัว ญาณสัมปันโน (พ.ศ.๒๕๓๓) *ประวัติท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระ* โรงพิมพ์ชวนพิมพ์ หน้า ๑๔๗-๑๕๐ (ได้จัดย่อหน้าคำถาม-คำตอบให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย)

■ ■ ■ ■

หลักสมถวิปัสสนาเบื้องต้น

โดย

หลวงพ่อพระเสริมชัย ชยมงฺคโล
เนื่องในการอบรมพระกัมมัฏฐาน พ.ศ.๒๕๓๕

ถ้าพิจารณาเห็นสังขารธรรมแต่เพียงว่าเป็นอนิจฺจํ และทุกขํ ยังจัดอยู่ในขั้น "สมถะ" เพราะเพียงมีผลให้ใจสงบจากกิเลสนิวรณ์ได้และละกิเลสตัณหาชั่วระยะหนึ่ง ยังไม่หมดเด็ดขาด และการเห็นแจ้งในสภาวะของสังขารว่าเป็นอนัตตาก็ยังไม่แจ่มแจ้ง เด็ดขาด ช่วยให้แจ้งชัดในอริยสัจ ๔ ได้ด้วยญาณ ๓ คือ สัจจญาณ กิจจญาณ และกตญาณ และตราบใดที่ยังไม่เห็นแจ้งชัดในอริยสัจทั้งสี่ "อริยมรรค" ก็ยังไม่เจริญขึ้นพอที่จะทำหน้าที่เป็นพนักงานประหานสัญโญชน์กิเลสเครื่องร้อยรัดให้ติดอยู่กับโลกได้

กระผมอยากจะให้พระคุณเจ้าได้ทราบรายละเอียดสักเล็กน้อยในส่วนของ**ธรรมะปฏิบัติ**เบื้องต้นนี้ จากพระธรรมเทศนาของพระเดชพระคุณหลวงพ่อ เราจะเห็นว่าการที่ผู้ปฏิบัติธรรมจะสามารถขจัดกิเลสเหตุแห่งทุกข์ทั้งปวงนั้น พึงเข้าใจเหตุในเหตุไปถึงต้น ๆ ของเหตุของความทุกข์เสียก่อนสักเล็กน้อยว่าความทุกข์นี่เกิดมาอย่างไร สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเมื่อทรงบำเพ็ญ**สมณธรรม**ก่อนแต่ที่จะบรรลุพระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ ในคืนวันเพ็ญ รุ่งอรุณ พระพุทธองค์ในสมัยที่ทรงเป็นมหาบุรุษนั้น เมื่อประทับนั่งใต้โคนไม้ศรีมาหาโพธิ์ ทรงตั้งจิตอธิษฐานแน่วแน่ อธิษฐานรัตนบัลลังค์แล้วก็อธิษฐานต่อไปว่า ถ้าว่าแม้เลือดเนื้อจะเหือดแห้งหายไปคงเหลือแต่หนังหุ้มกระดูก ถ้าหากว่ายังไม่ได้บรรลุพระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว จะไม่เสด็จลุกขึ้นจากที่ แล้วทรงปรารภความเพียรคือเริ่มต้นเจริญภาวนาธรรม การเจริญภาวนาธรรมนั่นพระองค์ทรงเจริญฌานสมาบัติถึงจตุตถฌานเสียก่อนในยามต้นแห่งราตรี เมื่อ

เจริญถึงจตุตถฌานแล้วกิเลสนิวรณ์เป็นอันระงับหมดไป ตรงนี้ตรงกับธรรมปฏิบัติที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงแสดงไว้ในมหาสติปฐานสี่ **ข้อให้มีสติพิจารณาเห็นธรรมในธรรม คือ "นิวรณ์ห้า"** กำจัดกิเลสนิวรณ์ในเบื้องต้นเสียก่อน และเมื่อจิตใจเป็นสมาธิแน่วแน่มั่นคงเป็นธรรมเครื่องกำจัดกิเลสนิวรณ์ให้หมดไปตั้งแต่สมาธิระดับปฐมฌาน ถึงทุติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌานนั่นก็เป็นหนึ่งในอริยมรรคองค์แปด ซึ่งก็อยู่ในข้อ**มีสติพิจารณาเห็นธรรมในธรรมคือ"อริยสัจสี่"**นั่นเอง

เพราะฉะนั้น พระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำท่านจึงสอนสมถะก่อนก็ด้วยเหตุผลนี้ เป็นความจำเป็นจะต้องเจริญสมถภาวนาให้ใจหยุดนิ่งเป็นสมาธิแนบแน่นมั่นคงเพื่อกำจัดกิเลสนิวรณ์เสียก่อน เมื่อกิเลสนิวรณ์หมดไปแล้ว ราคะหรือกามฉันทะก็ถูกกำจัดไป ราคะหมดไปจิตจึงควรแก่การเจริญวิปัสสนาเพื่อเจริญปัญญารู้แจ้งในสภาวธรรมและในพระอริยสัจธรรมตามที่เป็นจริง เมื่อเจริญปัญญารู้แจ้งแล้วนั้นชื่อว่า"**วิปัสสนา**" แต่วิปัสสนานี่มีอยู่สองระดับ ระดับหนึ่งชื่อว่า "**อนุวิปัสสนา**" ได้แก่ การมีสติพิจารณาเห็นกาย เวทนา จิต ธรรม

ในเบื้องต้น **มีสภาวะเป็นอนุวิปัสสนา ถ้าพิจารณาเห็นสังขารธรรมแต่เพียงว่าเป็นอนิจฺจํ** และ**ทุกขํยังจัดอยู่ในขั้น"สมถะ"** เพราะเพียงมีผลให้ใจสงบจากกิเลสนิวรณ์และละกิเลสตัณหาได้ชั่วระยะหนึ่ง ยังไม่หมดเด็ดขาด และการเห็นแจ้งในสภาวะของสังขารว่าเป็นอนัตตา ก็ยังไม่แจ่มแจ้งเด็ดขาด ช่วยให้แจ้งชัดในอริยสัจ ๔ ได้ด้วยญาณ ๓ คือ สัจจญาณ กิจจญาณ และกตญาณ และ**ตราบใดที่ยังไม่เห็นแจ้งชัดในอริยสัจทั้งสี่ "อริยมรรค"** ก็ยังไม่เจริญขึ้นพอที่จะทำหน้าที่เป็นพนักงานประหานสัญโญชน์กิเลสเครื่องร้อยรัดให้ติดอยู่กับโลกได้แล้วการเจริญภาวนาก็ยังไม่เห็นอนัตตาแจ้งชัดจนถึงให้ให้เห็นแจ้งในอริยสัจ ๔ จึงยังจัดเป็น "**อนุวิปัสสนา**" เป็นขั้น"**สมถะ**"

เพราะฉะนั้นพระเดชพระคุณหลวงพ่อท่านจึงกล่าวว่าเจริญภาวนาเข้าสู่กาย เวทนา จิต ธรรมของกายในภพสาม คือของกายมนุษย์-มนุษย์ละเอียด กายทิพย์ทิพย์ละเอียด รูปพรหม-รูปพรหมละเอียด อรูปพรหม-อรูปพรหมละเอียดนั้น ยังจัดอยู่เป็นขั้น "**สมถะ**" คือมีสติตามรู้เห็นกายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต ธรรมในธรรม ทั้ง ณ ภายนอกคือส่วนหยาบ และ ณ ภายในคือส่วนละเอียดไปสุดละเอียดถึงอรูปพรหมที่สุดละเอียดแล้วนั้นเพียงทำใจให้สงบ เห็นความเกิดดับในลักษณะของอนิจจังทุกขัง แต่อนัตตายังไม่แจ้ง ยังไม่แจ้งโดยเด็ดขาด เห็นเหมือนกัน แต่ยังไม่แจ้งโดยเด็ดขาด ต่อเมื่อเห็นอนัตตาแจ้งชัดเด็ดขาด ถึงให้เห็นแจ้งในอริยสัจทั้ง ๔ มรรคจิตเกิดได้เห็นแจ้ง รู้แจ้งทั้ง**สภาวธรรมของสังขาร** คือธรรมชาติที่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่งที่เป็นวิญญาณครอง (อุปทินกสังขาร) และไม่มีวิญญาณครอง (อนุปาทินกสังขาร) แล้วนั้น เท่านั้นยังไม่พอ ยังต้องเห็นแจ้งต่อไปถึง"**วิสังขาร**" คือ**พระนิพพาน** ว่ามีสภาวธรรมอย่างไร

สภาวของธรรมชาติที่เป็นสังขารนั้น เป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ส่วนสภาวะที่เป็น**วิสังขาร**คือพระนิพพานเป็นอย่างไร? เมื่อเห็นแจ้งเด็ดขาดแล้วนั้นทุกขสัจจะจึงกำหนดรู้ได้จริง แล้วก็สมุทัยจึงจะละได้ นิโรธจึงทำให้แจ้งได้เพราะวิสังขารปรากฏ แม้เป็นความปรากฏแวบเดียวในระดับโคตรญาณ ที่จะเกิดและจริญขึ้นเป็นมรรคญาณ ผลญาณในระดับโลกุตตรธรรมที่ประหานสัญโญชน์กิเลสเครื่องร้อยรัดให้ติดอยู่กับโลกนั้น **ก็ต้องมีนิพพานเป็นอารมณ์** กล่าวคือ**โคตรภูจิตนั้นยึดหน่วงพระนิพพานเป็นอารมณ์** เพราะฉะนั้นการทำนิพพานให้แจ้ง ต้องแจ้งตั้งแต่ช่วงที่เป็นโคตรภูญาณที่กำลังจะก้าวล่วงข้ามโคตรปุถุชนเข้าสู่ความเป็นอริยบุคคลด้วยมรรคญาณ ผลญาณนั้น ปัญญาแจ้งชัดตรงนี้จึงจัดเป็น"**โลกุตตรปัญญา**" ที่มรรคจิต มรรคปัญญา เป็นพนักงานประหานสัญโญชน์กิเลสเครื่องร้อยรัดให้ติดอยู่กับโลกให้หมดไปได้เป็นสมุจเฉทประหานตามระดับภูมิธรรมที่ปฏิบัติได้และการที่จะประหานสัญโญชน์กิเลสเครื่องร้อยรัดให้ติดอยู่กับโลกได้หมดจดโดยสิ้นเชิงนั้น ก็ต้องขุดรากขุดเหง้าของเหตุในเหตุไปถึงต้น ๆ เหตุที่ให้เกิดุกข์ เหตุในเหตุที่ว่านั้นมีอะไร?

"**ทุกข์**"เกิดเพราะ"**ชาติ**"เกิด

มีชาติ ชรา มรณะจึงเป็นทุกข์ มีความเกิดขึ้น ตั้งอยู่ แล้วเสื่อมไปเป็นธรรมดา นี่เป็นทุกข์ **ชาติมีก็เพราะเกิดภพ ภพมีก็เพราะอุปาทาน** อุปาทานความเข้าไปยึดมั่นถือมั่นในสังขารธรรมนั่นแหละ ด้วยตัณหาและทิฏฐิคือความหลงผิดคิดว่าเป็นตัวเป็นตนบุคคลเรา เขา ของเราของเขา เข้าไปยึดมั่นถือมั่นแล้วสร้างกรรมกระทำกรรมชั่ว กรรมชั่วนี่ กมฺมํ เขตฺตํ วิญฺญาณํ พีชํ ตัวเมล็ดพืชพันธุ์ที่จะเกิดก็คือ"**วิญญาณ**" นี่แหละ สามอย่างนี่แหละประกอบกันขึ้น **เพราะอุปาทานให้เกิดภพ ชาติ ชรา มรณะ** และที่เกิดเช่นนั้นเพราะอะไร? ก็เพราะ "**ตัณหา**"ดังกล่าวแล้ว ตัณหาเกิดเพราะอะไร ตัณหาเกิดก็เพราะ "**เวทนา**" เวทนาเกิดเพราะอะไร? เพราะ"**ผัสสะ**" ผัสสะเกิดเพราะอะไร? เพราะมี"**อายตนะภายใน**" และ "**ภายนอก**" ให้สัมผัสกันได้ อายตนะภายในอะไรล่ะ? ก็ **ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ** อายตนะภายนอกล่ะ? ก็**รูป เสียง กลิ่น รส สิ่งสัมผัสทางกาย** อย่างเช่น เมื่อตากระทบรูปนี้เป็นตัวอย่าง จิตก็ปรุงแต่งอารมณ์ขึ้นมาว่านี่น่ารัก นี่ไม่น่ารัก ก็เกิดตัณหาความทะยานอยาก อยากมีอยากได้ อยากเสพย์ อยากมีไว้ในครอบครอง

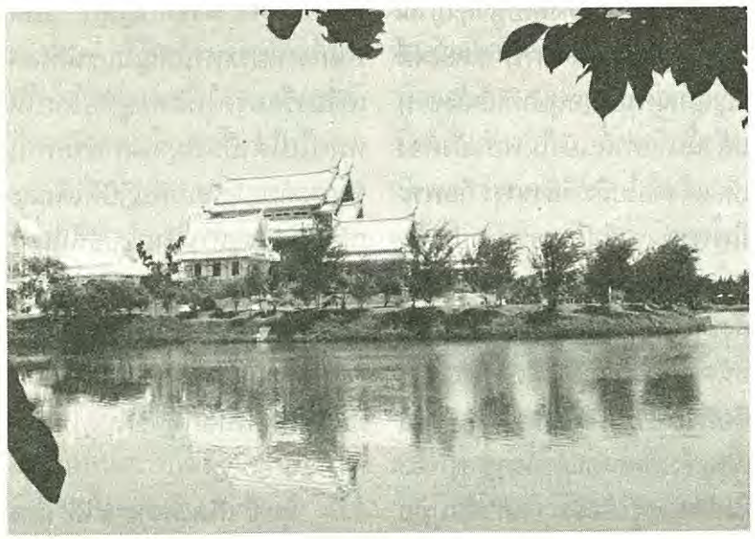

ก็เกิดความยึดมั่นถือมั่น มีความหวงแหน หรือว่าไม่ชอบใจก็เป็นวิภวตัณหา ดังนี้เป็นต้น

กามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา นี่เป็นตัว**เหตุให้เกิดทุกข์** ตัวสำคัญ ความจริงมันสำคัญทุกเหตุในเหตุนั้นแหละ เมื่อเกิดเวทนาที่น่าชอบใจไม่น่าชอบใจเป็นเหตุให้เกิดตัณหา อุปาทาน แล้วก็สร้างกรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อมีกิเลสแล้วก็สร้างกรรม กรรมชั่วบ้าง กรรมดีบ้าง ดีก็ไม่ใช่ดีสุดดี มันดีเพียงที่จะให้เกิดผลเป็นวิบากให้ได้รับผลเป็นความสุขในระดับโลกิยะ เป็นความสุขความเจริญในทางโลก และก็ตั้งอยู่ไม่ได้นาน ต้องเสื่อมสลายหมดสภาพเดิมของมันไปในที่สุด ที่อยากได้แล้วไม่ได้ตามปรารถนาก็เป็นทุกข์ ได้มาแล้วยังจะต้องบริหารต้องรักษาต้องระวังระไวก็เป็นทุกข์ หรือเมื่อพลัดพรากจากสิ่งที่รัก ที่หวงแหนเป็นทุกข์ เป็นไปตามกรรม เช่นนี้นี่แหละ

สฬายตนะเป็นปัจจัยให้เกิดผัสสะ ผัสสะเป็นปัจจัยให้เกิดเวทนา เวทนาเป็นปัจจัยให้เกิดตัณหา ตัณหาเป็นปัจจัยให้เกิดอุปาทาน อุปาทานเป็นปัจจัยให้เกิด ภพ ชาติ ชรา มรณะและ**ทุกข์**

สฬายตนะ คืออายตนภายใน ๖ ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ซึ่งจะไปสัมผัสกับอายตนภายนอกเกิดขึ้นก็เพราะมี**นามรูป** ฝ่ายที่เห็นเป็นรูปร่าง เป็น"รูป" แล้วก็ฝ่ายที่เรียกว่าเป็นนามธรรม ประกอบด้วยนามขันธ์สี่ คือ **เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ** นั่นแหละเป็นเหตุให้เกิดผัสสะดังกล่าวแล้ว **วิญญาณนั่นเองเป็นปัจจัยให้เกิดนามรูป** ที่กล่าวแล้วเมื่อกี้นี้ แล้ววิญญาณล่ะ? "**สังขาร**" ความปรุงแต่งทางกาย ทางวาจา และทางใจ **เป็นปัจจัยให้เกิดวิญญาณ** แล้วก็สังขารล่ะ? "**อวิชชา**" ความไม่รู้นั่นเอง **เป็นปัจจัยให้เกิดสังขาร** อวิชชามีอะไรล่ะ?

"**อวิชชา**"ก็**ความไม่รู้อดีต** หรือไม่รู้เงื่อนต้น **ความไม่รู้อนาคต** หรือไม่รู้เงื่อนปลาย **ไม่รู้ทั้งอดีตและอนาคต** คือไม่รู้ทั้งเงื่อนต้นและเงื่อนปลาย คือยังไงล่ะ? เราเป็นใครมาจากไหน เราไม่รู้ นี่ข้อหนึ่ง อดีตชาติเราเคยเกิดมาเป็นมาอย่างไร เราไม่รู้ ความไม่รู้ไม่เห็นตัวนี้แหละ เป็นหนึ่งในอวิชชา เพราะฉะนั้นทำให้เราไม่รู้เหตุ ไม่รู้เหตุว่าทำไมเราได้เกิดมาเป็นมนุษย์ และทำไมสัตว์อื่นถึงเกิดเหมือนกัน ทำไมบางคนเกิดมาดี บางคนเกิดมาไม่ดีเพราะอะไรก็ไม่รู้ และแม้ที่ทำกรรมอยู่ในขณะนี้จะมีผลอย่างไรต่อไปในอนาคต ก็ไม่รู้ นี่แหละเรียกว่าไม่รู้อดีต ไม่รู้อนาคต ตายไปจะเป็นอย่างไร ก็ไม่รู้อีกเหมือนกัน นี่ไม่รู้อดีต ไม่รู้อนาคต ไม่เห็นนรก ไม่เห็นสวรรค์ ถ้าทั้งรู้ทั้งเห็นได้ รู้ทั้งอดีตทั้งอนาคตได้ว่าสัตว์ทำกรรมอย่างนี้ดีอย่างนี้ ไปสุคติโลกสวรรค์อย่างนี้ ถ้าไม่ดีอย่างนี้ไปทุคติมีนรกเป็นต้นอย่างนี้ แต่ปุถุชนทั่วไปไม่เห็น ไม่เห็นเลยไม่รู้ นี่แหละไม่รู้เงื่อนต้นเงื่อนปลาย ไม่รู้ทั้งอดีตไม่รู้ทั้งอนาคต นี่อย่างหนึ่งอีกอย่างหนึ่งก็**ไม่รู้อริยสัจ**อย่างแจ่มแจ้ง ก็ได้แต่เรียนรู้แล้วก็ท่องจำกันไป เราชาวพุทธ ได้เรียนมาพระพุทธเจ้าตรัสรู้อะไร? ตรัสรู้อริยสัจสี่ มีทุกข์ สมุทัย นิโรจ มรรค ท่องจำได้ แต่ยังไม่เกิดปัญญารู้แจ้งจริงๆ ถ้าใครเห็นแจ้ง ในอริยสัจ ๔ อันเป็นไปในญาณ ๓ ได้ก็ย่อมบรรลุมรรคผล เป็นอริยบุคคลทันที พระอริยบุคคลท่านเห็นแจ้งด้วย**ปัจจักขสิทธิญาณ** คือความรู้แจ่มแจ้งที่เข้าถึงเอง รู้เห็นเอง แต่ส่วนมากนี่รู้ด้วย**อนุมานสิทธิ** คือรู้ตามเขาว่า นั่นยังรู้ไม่จริง และถ้ายิ่งนอกพุทธศาสนาแล้ว ไม่รู้เอาเสียเลย ไม่รู้เลย ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ไม่เคยได้ยิน ถึงได้ยินก็ว่าอะไรก็ไม่รู้ นั่นอวิชชาที่หนักยิ่งกว่าอีกหลายเท่าตัว แล้วก็ไม่รู้เหตุในเหตุไปถึงต้นต้นเหตุว่า **อวิชชานั่นแหละเป็นปัจจัยให้เกิดสังขาร สังขารเป็นปัจจัยให้เกิดวิญญาณ นามรูป** ไปตามลำดับจนถึง**อุปาทาน ภพ ชาติ ชรา มรณะทุกข์** ว่า**เป็นเหตุเป็นปัจจัยกัน** อย่างไรไม่รู้ ความไม่รู้นี่แหละทำให้สัตว์โลกทั้งหลายรวมทั้งตัวเราเองเดี๋ยวนี้แหละ ให้คิดผิด รู้ผิด เห็นผิด ทำผิดกันเยอะ เพราะความไม่รู้ทางบุญทางบาป บางอย่างก็อาจพอรู้ได้แต่ยังไม่แจ้งในหัวใจจริง ๆ ก็เลยฝืนทำ หรือว่าทำผิดไปทั้งที่รู้อย่างนั้น ๆ ก็จึงเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้เกิดทุกข์

ดูตัวอย่างง่าย ๆ พระคุณเจ้า พระคุณเจ้าทั้งหลายบวชในพระ

พุทธศาสนา ประการแรก เปล่งวาจาขอพระอุปัชฌาอาจารย์อุปสมบทว่า "นิพฺพาน สจฺฉิกรณตฺถาย" เพื่อทำนิพพานให้แจ้ง "ทุกฺขนิสฺสรณตฺถาย" เพื่อทำที่สุดแห่งทุกข์ นั่นแหละ แต่เราได้ทำแค่ไหน นี่กิจของพระภิกษุแท้ ๆ เราได้ทำแค่ไหน แล้วคนอื่นภิกษุอื่นทั่วประเทศนี่แหละได้ทำแค่ไหน พระคุณเจ้าที่ได้มานี่ กระผมขออนุโมทนาด้วยที่พากันมาโดยความตั้งใจที่จะศึกษาและอบรมภาวนาธรรม ตั้งใจที่จะทำตามที่ได้เปล่งวาจาต่อพระอุปัชฌาอาจารย์แล้ว ไม่ได้ทำตามที่ได้เปล่งวาจาไว้มีมากกว่านี้นัก ทำไมจึงไม่ทำตามที่ได้เปล่งวาจาขออุปสมบท**เพราะความไม่รู้ "อวิชชา"**ตัวเดียว นี่แหละ ไม่ว่าจะเป็นใครอยู่ที่ไหน ฐานะใดก็ตาม ถ้าไม่ได้กระทำตามที่ได้เปล่งวาจาขออุปสมบทเพื่อทำนิพพานให้แจ้ง เพื่อสลัดตนออกจากทุกข์ให้ได้ อย่างน้อยก็ตั้งใจเพียรกระทำอย่างดีที่สุดที่จะทำให้ได้ผลดีที่สุดตลอดเวลานั่นแหละจึงจะใช้ได้ ได้ผลเท่าไหร่ตามวาสนาบารมีเท่าไรก็จึงจะนับว่าดี อย่าได้หลงเป็นทาสของอวิชชาเท่านี้แหละครับ

เมื่อมาที่นี่แล้ว นี่ละครับ จึงกระตุ้นกันทีเดียวว่า **กิจของพระภิกษุมีอย่างไร** แล้วก็**สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ให้ตั้งใจทีเดียว จงตั้งใจรักษาศีล รักษาพระวินัยพุทธบัญญัติให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ด้วยสติสัมปชัญญะ ด้วยปัญญาอันเห็นชอบ คือรู้เท่าทันในกิเลสอยู่ตลอดเวลาให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้** แม้กระนั้นเรายังรู้ไม่หมด รู้ไม่แจ้งหมด ดังตัวอย่างง่าย ๆ แค่เด็ดใบหญ้าหรือถ่มน้ำลาย บ้วนน้ำลายรดหญ้าเท่านี้ เราทราบไหมว่าผลกรรมที่มันเกิดขึ้น จะเกิดขึ้นต่อไปอย่างไรสำหรับพระภิกษุ ถ้าไม่ได้กระทำกายวาจาและใจให้สะอาดบริสุทธิ์ด้วยการแสดงอาบัติ ผลเป็นยังไง? เพราะความไม่รู้แจ้ง ไม่เห็นแจ้งเองก็ต้องอ้างคัมภีร์ธรรมบทภาค ๒ ว่าไปเกิดเป็นพญานาคชื่อ**"เอรกปัตต์"** เป็นสัตว์เดรัจฉาน ทั้งที่ก่อนตายได้บวชเป็นพระภิกษุแล้ว นี่เป็นตัวอย่างที่ดี ชาติก่อนเคยเป็นภิกษุนั่งเรือผ่านไป มือก็ไปจับใบตะไคร่น้ำขาด ครั้นเรืออัปปางคือเรือแตกในขณะนั้นมันจะตายขึ้นมา แต่มองเห็นผู้ที่ตนพอที่จะแสดงคือปลงอาบัติได้ มองไม่เห็นภิกษุด้วยกันจึงไม่ได้ปลงอาบัติ ไม่ได้แสดงอาบัติ ไม่ได้ทำกายวาจาใจให้บริสุทธิ์เพียงเท่านี้ บวชมาเป็นภิกษุ

นับหมื่นนับแสนชาตินับภพนับชาติไม่ถ้วน อุตส่าห์บำเพ็ญบารมีมาถึงเพียงนั้นแล้ว ผลเป็นยังไง? ไปเกิดเป็นพญานาค เป็นสัตว์เดรัจฉานเอาแต่นอนหลับอยู่นั่นแหละ นับกาลเวลาไม่ถ้วนทีเดียว เวลาที่พระโพธิสัตว์แต่ละองค์ ก่อนจะบรรลุสัมโพธิญาณเป็นพระพุทธเจ้าก็ลอยถาดทองคำที่มีอยู่ใส่พระภัตตาหารมาถวาย ครั้นเสวยภัตตาหารแล้วก็ทรงลอยถาดทองคำอธิษฐานพระบารมี อันเป็นธรรมดาของพระโพธิสัตว์ที่ปฏิบัติก่อนเมื่อจะได้บรรลุพระสัมมาสัมโพธิญาณ นั่นแหละ ถาดทองคำกระทบที่พื้นบาดาลกริ๊กหนึ่ง พญานาคก็พอจะรู้ว่าจะมีพระพุทธเจ้าเกิดมาองค์หนึ่งแล้ว อย่างเช่นพญานาคเอรกปัตต์นี้ทนทุกข์ทรมานด้วยความเป็นสัตว์เดรัจฉานมานานเท่านาน อยากจะฟังธรรมของพระพุทธเจ้า เพราะอุปนิสัยเดิมมีอยู่ จนพระพุทธเจ้าเสด็จอุบัติขึ้นมาแล้วหลายพระองค์ยังไม่ได้พบพระพุทธเจ้า ครั้งถึงกาลแห่งพระพุทธเจ้าสมณโคดมนี้ก็ต้องทำอุบายไว้ว่า ถึงวันพระก็แผ่พังพานขึ้น นี่ในสมัยพุทธกาลนะแผ่พังพานขึ้นเหนือน้ำ เอาลูกสาวขึ้นมารำฟ้อนร้องเพลง ร้องเพลงเป็นปริศนาธรรม ถ้าใครแก้ปริศนาธรรมได้ก็จะยกลูกสาวให้ ลูกสาวสวยเหลือเกิน ใครต่อใครก็พยายามมาร้องเพลงขับแก้เพลงปริศนาธรรมนั้นไม่สำเร็จ จนกระทั่งพระพุทธเจ้าเสด็จผ่านไปทางนั้นทรงเห็น เห็นมาณพน้อยชื่อ **"อุตตระ"** เดินดุ่ม ๆ ๆ มา ฝึกร้องเพลงมาแล้ว จะไปแก้เพลงขับอยากจะได้ลูกสาวพญานาคคนงาม พระพุทธเจ้าทรงทราบว่าอุตตระมาณพนี้ร้องเพลงแก้อย่างนั้นไม่สำเร็จหรอก เพลงขับนั้นไม่ได้เรื่องก็เรียกมา "มานี่ซิ เธอจะไปไหน" อุตตรมานพกราบทูลว่า "จะไปร้องพลงขับเพื่อแก้ปัญหากับลูกสาวพญานาค" พระพุทธเจ้าตรัสว่า "อ้าวไหนลองว่าให้ฟังซิ" พออุตตรมานพร้องเพลงขับถวาย พระพุทธองค์ก็ตรัสว่า "นี่ใช้ไม่ได้หรอก ต้องอย่างนี้" พระพุทธเจ้าทรงสอนอุตตรมานพให้ไปร้องเพลงแก้เพลงขับปริศนาธรรมของลูกสาวพญานาคที่ร้องเพลงขับว่า "ผู้เป็นใหญ่อย่างไรเล่าชื่อว่าพระราชา **อย่างไรเล่าพระราชาชื่อว่ามีธุลีอยู่บนพระเศียร** อย่างไรเล่าชื่อว่าปราศจากธุลี **อย่างไรท่านจึงเรียกว่า 'คนพาล'?"** ทรงให้ไปร้องเพลงขับแก้ว่า **"ผู้เป็นใหญ่ในทวารหกชื่อว่าเป็นพระราชา พระราชาผู้กำหนัดอยู่ ชื่อว่ามีธุลีอยู่บนเศียร ผู้ไม่กำหนัดอยู่ ชื่อว่าปราศจากธุลี ผู้กำหนัดอยู่ ชื่อว่า 'คนพาล'** " ร้องเพลงแก้อย่างนี้จึงจะถูกตรงเป้า เมื่อลูกสาวนาคร้องเพลงขับ มาณพนี้ก็ไปร้องเพลงขับตอบ พออุตตรมานพร้องเพลงขับตอบเช่นนั้น ลูกสาวพญานาคก็รู้ทีเดียวว่า "ถูกต้องแล้ว" พญานาคก็ปรากฏตัวขึ้น เพราะรู้แล้ว ด้วยอุปนิสัยของตนที่เคยเป็นภิกษุมาว่า**สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จอุบัติขึ้นแล้วในโลก** ถามทีเดียวว่า"พระพุทธเจ้าเสด็จอยู่ที่ไหน? พญานาครู้แล้วก็รีบให้อุตตรมานพพาไปเฝ้าพระพุทธเจ้าทีเดียว กราบแทบพระบาทของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ร้องไห้สะอึกสะอื้นทีเดียว แหม! ไม่ได้พบพระพุทธเจ้ามานานเต็มที รอที่จะได้พบพระพุทธเจ้ามานานชั่วกัปป์กัลป์ อยากจะฟังธรรม ไม่ได้พบพระพุทธเจ้าเลยมานานแล้ว วันนี้ได้พบ ปลื้มปีติ กราบแทบพระบาท แล้วก็ได้

ฟังธรรม แต่สัมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง ให้ตั้งใจรักษาศีลไปก็แล้วกัน ยังเป็นสัตว์เดรัจฉานโอกาสที่จะบรรลุมรรคผลไม่มีแล้ว จนกว่าจะพ้นสภาพของสัตว์เดรัจฉาน เมื่อได้เกิดเป็นมนุษย์อีก จึงจะได้มีโอกาสบรรลุมรรคผลได้ พญานาคก็ยิ่งโศกเศร้าหนักไปอีก ว่าตนหมดโอกาสที่จะบรรลุมรรคผลในชาติที่เป็นเดรัจฉานนั้น ยอมรับสภาพแล้วก็ตั้งใจรักษาศีล นี่เป็นอุทาหรณ์ให้เห็นว่า เพียงมือไปเด็ดใบตะไคร่น้ำขาด แล้วไม่ได้แสดงอาบัติ ตายไปแล้วเป็นสัตว์เดรัจฉาน เรื่องเพียงนิดเดียว ยังมีตัวอย่างอีกมาก เช่น

ท่านทั้งหลายคงเคยได้ยินพระติสสเถร ในคัมภีร์ธรรมบทภาค ๗ ชอบใจ รักจีวร ที่พี่สาวถวายให้ จีวรนั้นงาม พี่สาวทำจีวรเนื้อละเอียดให้ใหม่ นี่ขอเล่าลัดตัดความ ครั้นถวายจีวรให้พระติสสเถรผู้เป็นพระน้องชายแล้วพี่สาวได้ทำบุญกับพระน้องชายด้วยความดีชื่นใจที่ได้ถวายผ้าจีวรเนื้อละเอียดแก่พระน้องชาย เลี้ยงใหญ่เลยถวายภัตตาหารพระ อิ่มหนำ พระเถรนั้นฉันมากเกินไป ด้วยความเบิกบานใจ อาหารเป็นพิษ จึงมรณภาพในคืนนั้น ใจน่ะผูกพันรักจีวร ว่าจีวรนี้สวย เท่านี้แหละพระคุณเจ้า ทราบไหมว่าตายแล้วไปเกิดเป็นอะไร? เกิดเป็นเล็นนะขอรับ รุ่งเช้าพระเพื่อนภิกษุด้วยกันก็ปรึกษากันว่า "ในสำนักนี้ก็ไม่มีศิลานุปัฏฐากคือ คนที่เป็นเฝ้าดูแลภิกษุไว้นี้ จึงไม่ต้องแบ่งให้ศิลานุปัฏฐากผ้าฝืนนี่จึงเป็นอันตกเป็นของสงฆ์ เรามาตกลงแบ่งกันเถอะ" พระพุทธเจ้าทรงทราบด้วยพระญาณ รีบรับสั่งให้พระอานนท์ไปบอกว่าให้รอไว้ก่อนเจ็ดวัน พวกพระภิกษุก็ได้ทำตามนั้น เมื่อครบเจ็ดวันก็แบ่งกัน แบ่งกันแล้ว ไปทูลถามพระพุทธเจ้าว่าเพราะเหตุไร พระพุทธเจ้าตรัสเรื่องนี้ว่า พระติสสเถรก่อนตายยังมีอุปาทานหลงรัก ยึดติดอยู่กับจีวรเนื้อละเอียด นั้นแหละไปเกิดเป็นเล็นแล้ว **อุปาทานนั่นเป็นปัจจัยให้เกิดภพชาติ** นั่นแหละ มาจากสฬายตนะ ผัสสะ เวทนา ตัณหา อุปาทาน เลยไปเกิดเป็นเล็น ด้วยอำนาจของ"**อวิชชา**" คือความไม่รู้นิดเดียว ไปเกิดเป็นเล็นอยู่เจ็ดวันร้องไห้อยู่นั่นแหละ รู้ว่าพระจะแบ่งผ้าจีวรนั้นให้แก่กันและกัน ก็รู้สึกหวงแหน จึงร้องใหญ่ จนได้ยินไปถึงพระกรรณของพระพุทธเจ้า ถ้าพระแบ่งกันจริง ๆ เล็นนั้นก็จะ

บริภาษด่าพระ ว่าพระปล้นจีวรของเรา ทีนี้ก็นั่นแหละจะตกต่ำไปอีกมากมายนัก พระพุทธเจ้าจึงรับสั่งห้ามว่าอย่าเพิ่งให้แบ่งกัน เล็นก็พอจะบรรเทาความหวงแหนและจะได้ไม่ด่าพระ พอเจ็ดวันเล็นนั้นก็ตาย ไปเกิดในสวรรค์ชั้นดาวดึงษ์ ด้วยอานิสงส์เดิมที่ตนได้เคยบวชเป็นพระในพระพุทธศาสนา

เพราะฉะนั้นภัยในวัฏฏะมีมาก แต่เราไม่รู้ บางทีเราไม่รู้บาปบุญคุณโทษ เพราะเห็นเป็นเรื่องเล็กเรื่องน้อย เราก็ไม่รู้เลยว่าจะมีโทษเช่นนั้น เรายังไม่รู้แจ้งหมดหรอกว่าการคิดผิด เห็นผิด รู้ผิด ทำผิด แล้วได้ผลเป็นความทุกข์เดือดร้อนทั้งในปัจจุบันในอนาคต ถึงข้ามภพข้ามชาติน่ะเรารู้ไม่หมด ความไม่รู้นั่นแหละคือ **"อวิชชา" ที่ไม่รู้อดีต ไม่รู้อนาคต ไม่รู้เงื่อนเบื้องต้นคือเหตุ ไม่รู้เงื่อนเบื้องปลายคือผล ไม่รู้อริยสัจสี่ ไม่รู้ปฏิจจสมุปบาท** คือ **สภาพที่อาศัยปัจจัยเกิดขึ้น** ได้แก่ **เหตุในเหตุ ซึ่งเป็นเหตุผลซึ่งกันและกัน ให้เกิดทุกข์ โดยมี "อวิชชา"เป็นรากเหง้า**

เพราะฉะนั้น**ที่จะกำจัดทุกข์ได้ถาวรนั้นต้องกำจัดที่อวิชชา**และอะไรเล่ามากำจัดอวิชชา? ก็**"วิชชา"** อันเป็นความรู้ความสามารถพิเศษได้แก่ วิชชา ๓ วิชชา ๘ นั้นแหละเป็นธรรมคู่ปรับหรือธรรมเครื่องกำจัดอวิชชาได้

วิชชา ๓ ได้แก่

(๑) **ปุพเพนิวาสนานุสติญาณ** คือปรีชาญาณหยั่งรู้อดีตชาติของสัตว์ทั้งหลาย ซึ่งพัฒนาไปจากทิพยจักษุ ทิพยโสต เป็นอดีตังสญาณ ระลึกชาติเห็นอดีตชาติของสัตว์ทั้งหลายที่เวียนว่ายตายเกิดอยู่ในภพน้อย ภพใหญ่ทั้งหลาย ทั้งในภพหรือโลกมนุษย์ตลอดเทวโลก พรหมโลก และอบายภูมิต่าง ๆ อันมีภูมิของเปรต สัตว์นรก อสุรกาย และสัตว์เดรัจฉาน เป็นต้น นี่เป็น**วิชชาที่ ๑**

(๒) **จุตูปปาตญาณ** คือปรีชาญาณหยั่งรู้จุติและอุบัติของสัตว์ทั้งหลาย ซึ่งพัฒนาไปจากทิพยจักษุ ทิพยโสต เป็นอนาคตังสญาณ รู้เห็นว่าสัตว์ทำกรรมชั่วก็ตาม ดีก็ตาม จะได้รับผลเป็นโทษ เป็นความทุกข์เดือดร้อน หรือจะได้รับผลเป็นความสุขความเจริญต่อไปอย่างนี้ ๆ **ตามกรรม** และจะเป็นชนกกรรมให้ไปเกิดในทุคติภพคือในโลกของเปรต สัตว์นรก อสุรกายและสัตว์เดรัจฉาน อย่างนี้ ๆ หรือจะไปเกิดในสุคติภพได้แก่ ในมนุษย์โลก เทวโลก พรหมโลก อย่างนี้ ๆ **ตามกรรม** นี้เป็น**วิชชาที่ ๒**

(๓) **อาสวักขยญาณ** ปรีชาญาณหยั่งรู้วิธีทำคือกำจัดอาสวะให้หมดสิ้นไปโดยเด็ดขาด คือสิ้นเชื้อไม่เหลือเศษ เป็นพระอรหันต์ขีณาสพ จากการพิจารณาปฏิจจสมุปบาทธรรมทบไปทวนมา (โดยอนุโลมและปฏิโลม) จนเห็นแจ้งแทงตลอดในเหตุในเหตุไปถึงต้นเหตุให้เกิดทุกข์คืออวิชชา จึงเห็นแจ้งแทงตลอดในอริยสัจจทั้ง ๔ คือทุกขสัจจ์ สมุทัยสัจจ์ นิโรธสัจจ์ และมรรคสัจจ์ อันเป็นไปในญาณ ๓ คือ สัจจญาณ กิจจญาณ และกตญาณ รวมเป็นมีรอบ ๑๒ ให้สามารถกำจัดอวิชชา กิเลส ตัณหา อุปาทาน ให้หมดสิ้นไปโดยเด็ดขาดเป็นสมุจเฉทปหาน เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า หรือพระอรหันตปัจเจกพุทธเจ้า หรือพระอรหันตสาวก ตามศักย์แห่ง

บารมีแต่ละพระองค์ นี่เป็น**วิชชาที่ ๓**

วิชชา ๘ ก็กล่าวเป็นรายละเอียดจากวิชชา ๓ นั้นเอง ได้แก่

๑. **วิปัสสนาญาณ** ญาณหยั่งรู้-เห็นแจ้งในวิปัสสนา

๒. **มโนมยิทธิ** ฤทธิ์ทางใจ

๓. **อิทธิวิธี** แสดงฤทธิ์ต่าง ๆ ได้

๔. **ทิพยโสต** หูทิพย์

๕. **เจโตปริยญาณ** รู้จัก(กำหนด)ใจผู้อื่นได้

๖. **ปุพเพนิวาสานุสติญาณ** ญาณระลึกชาติได้

๗. **ทิพยจักขุ** (ตาทิพย์) อันให้พัฒนาเป็นจุตูปปาตญาณ (รู้จุติและปฏิสนธิของสัตว์ตามกรรมดีกรรมชั่ว)

๘. **อาสวักขยญาณ** ญาณหยั่งรู้วิธีทำอาสวกิเลสให้สิ้นเชื้อไม่เหลือเศษ เป็นพระอรหันต์ขีณาสพ

"วิชชา" เกิดได้อย่างไร และทรงคุณค่าอย่างยิ่งแก่ผู้ปฏิบัติภาวนาธรรมอย่างไร นี่แหละหลวงพ่อวัดปากน้ำ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) ท่านสอนไว้ในเรื่อง**"วิชชาภาคียะ"** ในหนังสือ

หลักสมถวิปัสสนากัมมัฏฐานเบื้องต้น นั้นแหละว่า

วิชชาภาคียะ "วิชชา" มีสองอย่างคือ **"สมถะ"**หนึ่ง **"วิปัสสนา"** หนึ่ง ที่หลวงพ่อว่าไว้ในหลักสมถวิปัสสนากัมมัฏฐานเบื้องต้นนั้นแหละ การที่จะทำวิชชาให้เกิดต้องทำยังไง? ต้องเจริญ**"สมถะ"**ให้ใจสงบระงับจากกิเลสนิวรณ์เครื่องกั้นปัญญาก่อน จะเป็นสมถะ ใจต้องหยุดนิ่งเป็นสมาธิแนบแน่นมั่นคง ยกอารมณ์ขึ้นสู่ **วิตก วิจารณ์** ตรึกตรอง ประคองนิมิตอารมณ์**ปีติ สุข** และ**เอกัคคตา** องค์ธรรม ๕ ประการที่เกิดและเจริญขึ้นจากการเจริญภาวนาสมาธินี้แหละที่เป็นองค์แห่งฌาณ ทำหน้าที่เป็นพนักงานกำจัดกิเลสนิวรณ์เครื่องกั้นปัญญา ๕ ประการ คือ**"ถีนมิทธ"** ความง่วงเหงา ซึมเซาไม่กระปรี้กระเปร่าแห่งจิตใจ นี้อย่างหนึ่ง **"วิจิกิจฉา"** คือ ความลังเลสงสัยในธรรมปฏิบัตินี่อย่างหนึ่ง **"พยาบาท"** ได้แก่ความหงุดหงิด ขัดใจ ถึงโกรธ พยาบาทนี่อย่างหนึ่ง **"อุทธัจจกุกกุจจะ"** คือ ความฟุ้งซ่านแห่งจิตใจ นี่อย่างหนึ่ง **"กามฉันทะ"** ได้แก่ความยินดีพอใจในรูป เสียง กลิ่น รส สิ่งสัมผัสทางกาย นี่อีกอย่างหนึ่ง ซึ่งสามารถจะกำจัดได้ด้วยองค์แห่งฌาณทั้ง ๕ คือ วิตก วิจารณ์ ปีติ

สุข และเอกัคคตา ตามลำดับ ตรงตามมหาสติปัฏฐานสูตรที่ให้มีสติพิจารณาเห็นธรรมในธรรม คือ นิวรณ์ ๕ ธรรมที่หลวงพ่อท่านสอนตรงตามมหาสติปัฏฐานสูตรอย่างนี้

"สมถะ" อบรมให้เกิด ให้เป็นให้เจริญขึ้นเพื่อประสงค์อะไร? **เพื่ออบรมจิต** จิตที่อบรมแล้วจะเกิดประโยชน์อะไร? จะเกิดประโยชน์คือ**ละราคะได้ ละกิเลสนิวรณ์เครื่องกั้นปัญญาได้ เพราะจิตที่ชุ่มด้วยราคะย่อมไม่หลุดพ้น เมื่อจิตใจปลอดจากกิเลสนิวรณ์แล้วจึงควรแก่งานวิปัสสนา**

"วิปัสสนา" อันบุคคลอบรมให้เกิด ให้เจริญขึ้นเพื่อประสงค์อะไร? เพื่อให้เกิดปัญญารู้แจ้งในสภาวะธรรม (สังขาร และวิสังขาร) ตามธรรมชาติที่เป็นจริง และให้รู้แจ้งแทงตลอดในอริยสัจจ์ทั้ง ๔ ปัญญาที่อบรมแล้ว จะเกิดประโยชน์อะไร? จะเกิดประโยชน์คือ**ให้สามารถกำจัดอวิชชามูลรากฝ่ายเกิดทุกข์ทั้งปวงได้ เพราะปัญญาที่เศร้าหมอง ย่อมไม่เจริญ ให้สามารถเห็นอรรถ เห็นธรรมตามที่เป็นจริงได้**

ผลของสมถะวิปัสสนาก็คือ เพราะละราคะได้จึงชื่อว่า **"เจโตวิมุตติ"** และเพราะละอวิชชาได้จึงชื่อว่า **"ปัญญาวิมุตติ"** นี้เป็นเนื้อความตามพระพุทธพจน์ มีมาในพระสุตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ทุกนิบาต ข้อ ๒๗๕-๒๗๖ (พระไตรปิฎกภาษาไทยเล่มที่ ๒๐)

พระพุทธเจ้าของเรา เมื่อก่อนแต่จะบรรลุพระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณในรุ่งอรุณแห่งคืนวันเพ็ญเดือนวิสาขะ เมื่อประมาณ ๒๕๘๐ ปีมาแล้วนั้น ก็ได้ทรงเจริญสมถภาวนาถึง**จตุตถฌานแล้วน้อมไปเพื่อวิชชา ๓ คือ ปุพเพนิวาสนุสติญาณ**ในยามต้นแห่งราตรี **จุตูปปาตญาณ**ในยามกลางแห่งราตรี และ**อาสวักขยญาณ**ในยามปลายแห่งราตรีอย่างนี้ แล้วจึง**ตรัสรู้พระอริยสัจจ์ ๔ กำจัดกิเลส อวิชชา ตัณหา อุปาทานให้หมดสิ้นไปโดยเด็ดขาดเป็นสมุจเฉทปหาน** และ**ตรัสรู้พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า** ด้วยอาการอย่างนี้ ดังปรากฏในโพธิราชกุมารสูตร ราชวรรค ม.ม.๑๓/๔๕๙/๕๐๕ และสคาราสูตร พราหมณ์วรรค ม.ม. ๓/๖๘๖/๗๕๕)

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงได้ตรัสว่า "ดูกรภิกษุทั้งหลาย จิตที่เศร้าหมองด้วยราคะย่อมไม่หลุดพ้น หรือปัญญาที่เศร้าหมองด้วยอวิชชาย่อมไม่เจริญ ด้วยประการฉะนี้แล ดูกรภิกษุทั้งหลาย เพราะสำรอกราคะได้จึงชื่อว่า **"เจโตวิมุตติ"** เพราะสำรอกอวิชชาได้จึงชื่อว่า **"ปัญญาวิมุตติ"**

เจโตวิมุตติและ**ปัญญาวิมุตติ** ไม่ได้หมายความว่าแยกกัน ต้องร่วมกันเพื่อกำจัดทั้งราคะ และต้องกำจัดทั้งอวิชชา เพราะจิตที่ชุ่มด้วยราคะย่อมไม่หลุดพ้น ปัญญาที่มัวหมองด้วยอวิชชาย่อมไม่เจริญ เมื่อปัญญารู้แจ้งไม่เจริญ **"โลกุตตรปัญญา"** คือความเห็นแจ้งในอริยสัจทั้ง ๔ อันเป็นไปด้วยญาณ ๓ คือสัจญาณ กิจจญาณ และกตญาณ ก็ย่อมมีไม่ได้ คือ เป็นไปไม่ได้ เพราะฉะนั้นธรรมปฏิบัติที่ดีเขาไม่ต้องไปนั่งเถียงกัน ว่าธรรมปฏิบัตินั้นเป็นสมถะ ธรรมปฏิบัตินี้เป็นวิปัสสนา ทำอย่างเดียวว่า**ต้องทำทั้งสมถะและวิปัสสนา "วิชชา" จึงจะเกิด**

วิชชาเกิดแล้วจึงจะเป็นพนักงานปหานกิเลส อวิชชา มูลรากฝ่ายเกิดให้หมดสิ้นไปได้

เพราะฉะนั้นใครไม่กระทำสมถะอย่างน้อยให้ถึงปฐมฌานก็ไม่มีสิทธิบรรลุมรรคผลนิพพานได้ เพราะองค์แห่งอริยมรรคมีองค์แปดไม่สมบูรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งขาดข้อสัมมาสมาธิ จึงต้องเจริญภาวนาสมาธิทำฌานให้เกิด ให้ได้เป็นอุปนิสสัยปัจจัย ตั้งแต่ปฐมฌาน ทุติยฌาน ตติยฌาน ถึงจตุตถฌาน ตามรอยบาทพระพุทธองค์เท่าที่สามารถจะทำได้ พระพุทธองค์ได้ทรงทำอย่างนั้น กล่าวคือ

เมื่อทรงเข้าฌานสมาบัติได้ถึงจตุตถฌาน ละกิเลสนิวรณ์หมดไปแล้ว จึงน้อมเข้าสู่ปุพเพนิวาสานุสติญาณ ระลึกชาติถอยหลัง นับภพนับชาตินับกัปป์นับกัลป์ไม่ถ้วน ทั้งของพระองค์เองและของสัตว์อื่น รู้เห็นอย่างกว้างขวาง ไม่ใช่คาดคะเนเอา ทรงรู้จากการที่ได้เห็นด้วยทิพยจักษุทีเดียว ว่าพระองค์เองก็ตาม สัตว์อื่นก็ตาม ต่างเวียนว่ายตายเกิดมานับภพนับชาติไม่ถ้วน นั่นแหละ ในยามต้นแห่งราตรี รู้อดีต รู้เงื่อนเบื้องต้น ครั้นถึงยามกลางแห่งราตรี ในขณะที่ทรงเห็นความเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในสังสารจักร ในภพน้อยภพใหญ่ทั้งหลายนั้นเอง ก็ทรงพิจารณาต่อไปว่า อะไรหนอ เป็นเหตุเป็นปัจจัยให้สัตว์นี่ต้องเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในสังสารจักร มีสุขบ้างมีทุกข์บ้าง

ครั้นยามกลางแห่งราตรีเมื่อทรงเจริญฌานสมาบัติอีก ทรงเข้าปฐมฌาน ทุติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน ให้พระทัยผ่องใสสะอาดบริสุทธิ์จากกิเลสนิวรณ์เครื่องกั้นปัญญา แล้วน้อมเข้าสู่จุตูปปาตญาณ ทรงเห็นแจ้งว่าสัตว์ทำกรรมอย่างนี้จะได้รับผลกรรมอย่างนั้น ๆ และที่ได้รับผลเป็นวิบากอย่างนี้ ๆ ก็เพราะเหตุแห่งกรรมอย่างนั้น นี่เรียกว่า รู้อดีต รู้อนาคต และรู้ทั้งอดีตและอนาคต รู้เงื่อนต้น รู้เงื่อนปลาย ทรงรู้แล้วอ้อ สัตว์ทำกรรมดีอย่างนั้น ๆ ก็มีผลให้ไปได้รับผลดี ไปเกิดในสุคติภูมิ ให้ได้รับความสุขความเจริญอย่างนี้ ๆ สัตว์ทำกรรมชั่วอย่างนี้ ๆ อ้อ ไปเกิดเป็นสัตว์นรก เปรต อสุรกาย หรือเป็นสัตว์เดรัจฉานอย่างนี้ ๆ เป็นไปตามกรรม นี่ พระองค์ทรงเห็นนะ

เพราะฉะนั้นใครว่านรกสวรรค์ไม่มีจริง คนนั้นก็กล่าวตู่พระพุทธพจน์ เป็นมิจฉาทิฏฐิ เป็นบาปหนัก เพราะพระพุทธเจ้าได้ทรงเห็นมาตลอดแล้ว และได้ตรัสไว้ มีในคัมภีร์ธรรมบท ใครเรียนบาลีจะรู้เลย ตั้งแต่ประโยค ๑-๒ ไป มีเรื่องนรกสวรรค์นิพพานตลอดเลย เพราะฉะนั้น หลวงพ่อวัดปากน้ำท่านสอนให้เจริญสมถะกัมมัฏฐานเพื่อกำจัดกิเลสนิวรณ์และทำวิชชาให้เกิด ให้เกิดทิพจักขุ ทิพโสตะ อันเป็นเบื้องต้นแห่งวิชชา ให้ได้เข้าถึงธรรมด้วย และให้เห็นให้รู้ด้วย เห็นแล้วก็รู้แจ้งตั้งแต่นรกสวรรค์ไปจนถึงนิพพาน ให้รู้แจ้งชัดทั้งในธรรมชาติที่เป็นสังขาร กล่าวคือที่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง ไม่ว่าเป็นอุปาทินกสังขาร และทั้งอนุปาทินกสังขาร ว่าเป็นสภาพปรุงแต่งอย่างไรและมีสามัญลักษณะอย่างไร ให้แน่ชัดหมดทั่วทั้งภพ ๓

เมื่อเจริญภาวนาถึงธรรมกายแล้ว ดับหยาบไปหาละเอียดเพื่อชำระธาตุธรรมเห็น จำ คิด รู้ ให้บริสุทธิ์จนสุดละเอียด เข้าไปถึงพระนิพพานจึงเห็น"**วิสังขาร**" คือ **พระนิพพาน**ว่ามีสภาวะที่ **เที่ยง (นิจฺจํ)** เพราะบริสุทธิ์ไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง จึงไม่ต้องเปลี่ยนแปลงไปตามเหตุปัจจัยธรรมชาตินี้ มีอยู่ พระพุทธเจ้าตรัสว่า **อตฺถิ ภิกฺขเว อชาตํ อภูตํ อกตํ อสงฺขตํ** ฯลฯ เป็นต้น ว่า **ธรรมชาติที่ไม่เกิดแล้ว ไม่เป็นแล้ว อันปัจจัยไม่กระทำแล้ว ไม่ปรุงแต่งแล้ว** ใครเข้าถึง รู้เห็นและเป็นแล้วก็ **เป็นสุข (สุขํ)** เพราะ**ไม่เคลื่อน (อจฺจุตํ)** คือ**ไม่ตาย** เป็น**อมตธรรม** (อมตํ) **จึงเป็นสภาพที่ยั่งยืนตลอดไป (ธุวํ)** นี่พระพุทธเจ้าได้ตรัสรู้คือทรงเห็นมาแล้ว

ทรงเห็นสัตว์เวียนว่ายตายเกิดอยู่ในสังสารจักรนี้อย่างไร?เห็นด้วย"**ปุพเพนิวาสานุสติญาณ**" ญาณระลึกชาติได้ นี่**วิชชาที่ ๑** และ "**จตูปปาตญาณ**" ในยามกลางแห่งราตรี นี่**วิชชาที่ ๒** ที่จะกำจัดอวิชชามูลรากฝ่ายเกิด ในยามปลายแห่งราตรี ทรงค้นหาต้นเหตุที่สุดว่าอะไรเป็นเหตุเป็นปัจจัย ให้เกิดเหตุเกิดเหตุในเหตุต่อ ๆ ไป จนถึงต้น ๆ เหตุให้เกิดทุกข์ด้วยอาสวักขยญาณในยามปลายแห่งราตรี นี่**วิชชาที่ ๓** กล่าวคือ

ทรงเข้าปฐมฌาน ทุติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน ในยามปลายแห่งราตรี จนจิตสงัดจากกิเลสนิวรณ์เครื่องกั้นปัญญาละเอียดควรแก่งานวิปัสสนา จึงได้ทรงน้อมเข้าสู่"**อาสวักขยญาณ**" พิจารณาทบทวนเหตุในเหตุไปถึงต้น ๆ เหตุให้เกิดทุกข์ ชื่อว่า "**ปฏิจจสมุปบาทธรรม**" ทรงเห็นแจ้งชัดว่า "**อวิชชา**" เป็นปัจจัยให้เกิดสังขาร สังขารเป็นปัจจัยให้เกิดวิญญาณ วิญญาณเป็นปัจจัยให้เกิดนามรูป นามรูปเป็นปัจจัยให้เกิดสฬายตน สฬายตนเป็นปัจจัยให้เกิดผัสสะ ผัสสะเป็นปัจจัยให้เกิดเวทนา เวทนาเป็นปัจจัยให้เกิดตัณหา ตัณหาเป็นปัจจัยให้เกิดอุปาทาน อุปาทานเป็นปัจจัยให้เกิดภพ ภพเป็นปัจจัยให้เกิดชาติ ชรา มรณะ ทุกข์ นั่นทรงพิจารณาเห็นเหตุในเหตุไปถึงต้น ๆ เหตุแห่งทุกข์คืออวิชชา ทรงเห็นแจ้งชัดแล้วจึงทรงทราบชัดแจ้งอย่างนี้ ชื่อว่า "**ตรัสรู้**" มิใช่ทราบด้วยวิญญาณรู้อย่างเรา ๆ แต่ทรงทราบด้วยพระญาณ ทรงหยั่งรู้หยั่งเห็นคือตรัสรู้ด้วยตาหรือญาณ "**ธรรมกาย**"

พระคุณเจ้าที่เคยเรียนปฐม

สมโพธิก็คงจะจำได้ว่า สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่สัตว์โลกมีได้ด้วยยาก บัดนี้ได้อุบัติขึ้นแล้วในโลก ความอุบัติของพระพุทธเจ้านั้นเป็นสอง คือด้วย"**รูปกาย**"**อุบัติ** และ**ธรรมกายอุบัติ** ด้วย"รูปกายอุบัติ"นั้นคือ

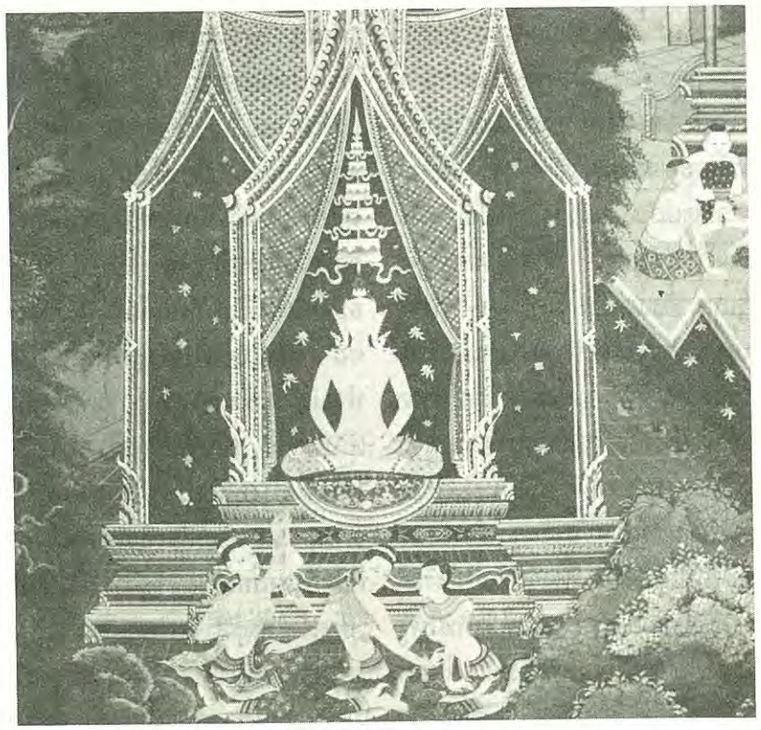

(๑) **โอกกันติสมัย**หยั่งลงสู่พระครรภ์มารดา รูปกายน่ะ หยั่งลงสู่พระครรภ์มารดา ที่ไม่เคยรู้ไม่เคยเห็นก็นึกว่าเป็นเฉพาะวิญญาณเป็นดวงหรือเป็นจุด อย่างไรก็แล้วแต่มาตั้งปฏิสนธิวิญญาณ นั่นก็จริงอยู่ แต่วิญญาณไม่มีรูปไม่ได้ วิญญาณต้องตั้งอยู่ที่รูป รูปอยู่ในนั้นแหละแต่ปุถุชนไม่เห็น ผู้มีวิชชาเห็นว่ารูปนั้น ได้แก่ เทวกายที่เมื่อเทวกายส่วนหยาบต้องจุติจากดุสิตเทวโลก คือตาย เทวกายส่วนละเอียดขนาด ๘ ศอกก็เคลื่อนจากดุสิตเทวโลกมาตั้งปฏิสนธิวิญญาณ ที่ขั้วมดลูกของพระมารดานั้นแหละ "**โอกกันติสมัย**" เมื่อหยั่งลงสู่พระครรภ์มารดา**ด้วยรูปกายอุบัติ** และเมื่อเจริญวัยในพระครรภ์มารดาแล้ว

(๒) "**นิกขมนสมัย**" เมื่อประสูติจากพระครรภ์มารดา นี่ก็**ด้วยรูปกายอุบัติ**เป็น**เจ้าชายสิทธิ-ธัตถะ**

ส่วนเมื่อ"**ธรรมกายอุบัติ**" ก็คือเมื่อ"**อภิสัมโพธิสมัย**"**ตรัสรู้พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ** นี้เอง**ด้วยธรรมกายอุบัติ ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า**

พระอรหันตเจ้าทั้งหลาย เมื่อกล่าวถึง **ความเป็นพระอรหันต์** หรือ**ความเป็นพระพุทธเจ้า** หรือ**พระตถาคต จะไม่มีการกล่าวว่าเป็นขันธ์ ๕ หรือมีขันธ์ ๕** แต่ประการใด แต่ท่านจะกล่าวว่า**นั่นเป็นธรรมกาย** แม้พระพุทธองค์ก็ทรงกล่าวอย่างนั้นว่า **ธรรมกายก็ดี ธรรมภูติก็ดี พรหมกายก็ดี พรหมภูติก็ดี เป็นชื่อของตถาคต** (... อธิวจนํ ธมฺมกาโย อิติปิ ธมฺมภูโต อิติปิ พฺรหฺมกาโย อิติปิ พฺรหฺมภูโต อิติปิ) ถ้าจะแปลโดยอรรถแล้วคือ "**เราตถาคต คือธรรมกาย**" ธรรมกายนั้นแหละ

ตรัสรู้ด้วยธรรมกาย วิชชา ๓ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชชาที่ ๓ คือ อาสวักขยญาณ ญาณหยั่งรู้ เหตุในเหตุไปถึงต้น ๆ เหตุแห่งทุกข์และทำอาสวะให้สิ้นเชื้อไม่เหลือเศษได้โดยเด็ดขาดเป็นสมุจเฉทปหาน ได้ทรงบรรลุพระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณในยามรุ่งอรุณของคืนวันเพ็ญเดือนวิสาขะเมื่อ ๒๕๘๐ ปีมาแล้วนั้น พระพุทธเจ้าตรัสรู้ด้วยอาการอย่างนี้ ทรงปฏิบัติทั้งสมถะและวิปัสสนากัมมัฏฐาน เจริญพระปัญญารู้แจ้งในสภาวะธรรมและสัจจธรรมด้วยการตรัสรู้คือทรงเห็นก่อนจึงรู้ ทรงเห็นหมดนรกสวรรค์ ทั้งพระนิพพาน ทรงเห็นแจ่มแจ้ง ไม่มีอะไรปิดบังได้ เพราะทรงทำลายอวิชชาได้แล้ว จึงทรงเห็น ทรงรู้แจ้งโลกหมดทั้งจักรวาล

เพราะฉะนั้น การปฏิบัติตามแนววิชชาธรรมกายที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำได้สั่งสอน ไม่ใช่นอกเรื่อง **ไม่ใช่ไม่มีในพระไตรปิฎก มีอยู่อย่างสมบูรณ์แบบ** ทีเดียว แต่ว่าผู้ที่มิได้ปฏิบัติให้เข้าถึงรู้เห็น และเป็น มองข้ามไปเท่านั้นเอง

วันนี้กระผมอธิบายไว้เพียงเท่านี้ ว่าพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำท่านสอนให้ทำสมถะ ให้เข้าสมถะให้ได้เสียก่อน เพราะ **"วิชชาภาคีย" ต้องเป็นทั้งสมถะและวิปัสสนาและเมื่อมรรคจิตจะเกิดและเจริญขึ้น ทำหน้าที่เป็นพนักงานปหานสัญโยชน์กิเลสเครื่องร้อยรัดให้ติดอยู่กับโลกได้นั้น หนึ่งในอริยมรรคมีองค์ ๘ ที่จะขาดเสียมิได้** คือ "**สัมมาสมาธิ**" ได้แก่**การเจริญฌานทั้ง ๔ ตั้งแต่ปฐมฌาน ทุติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน** นั่นเอง

กระผมขอยุติการบรรยายธรรมไว้เพียงเท่านี้ก่อนนะครับ

สุดท้ายนี้กระผมขอตั้งสัตยาธิษฐาน ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย และบุญศักดิ์สิทธิ์รัศมีกำลังฤทธิ์อำนาจสิทธิเฉียบขาดแห่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย ของพระปัจเจกพุทธเจ้าและพระอรหันตขีณาสพเจ้าทั้งหลาย รวมทั้งของพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) ถึงพระพุทธเจ้าต้นธาตุต้นธรรมทุกพระองค์ ขอจงได้โปรดดลบันดาลอภิบาลคุ้มครองพระคุณเจ้าทุกท่านตลอดทั้งสามเณร ญาติโยมสาธุชนทุกท่าน ขอจงปราศจากความทุกข์โศกโรคภัยทั้งปวง จงมีความสันติสุขและเจริญรุ่งเรืองในพระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จงกระทำที่สุดแห่งทุกข์ให้ได้สำเร็จ ให้หมดสิ้นไปด้วยดี และขอจงสุขสมบูรณ์ บริบูรณ์ด้วย มนุษยสมบัติ สวรรค์สมบัติ นิพพานสมบัติ มีมรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑ โดยสัมมาทิฏฐิแต่ส่วนเดียว ตลอดกาลนานเทอญ

■ ■ ■ ■

ถอดเทปโดย
ปริญญา ทานสัมฤทธิ์
เอมอร อรุณยงจิต

ปรมัตถทีปนี อรรถกถาขุททกนิกาย จริยปิฎก

(เล่มที่ ๗๔ หน้า ๕๗๐-๕๗๑)

ปกิณณกกถา

บารมีคืออะไร? บารมีคือคุณธรรมทั้งหลายมีทานเป็นต้น กำหนดด้วยความเป็นผู้ฉลาดในอุบาย คือกรุณาอันตัณหา มานะ และทิฏฐิไม่เข้าไปกำจัด

บารมีเพราะอรรถว่ากระไร? พระมหาสัตว์พระโพธิสัตว์เป็นผู้ยอดยิ่งเพราะสูงกว่าสัตว์ด้วยการประกอบคุณวิเศษมีทานและศีลเป็นต้น ความเป็นหรือการกระทำของพระโพธิสัตว์เหล่านั้นเป็นบารมี กรรมมีการบำเพ็ญเป็นต้น ก็เป็นบารมี

อีกอย่างหนึ่งชื่อว่า **ปรม** เพราะอรรถว่าบำเพ็ญ ชื่อว่า **โพธิสัตตะ** เพราะอรรถว่าเป็นผู้บำเพ็ญและเป็นผู้รักษาคุณทั้งหลายมีทานเป็นต้น คุณดังกล่าวมานี้ เป็นบารมีของผู้บำเพ็ญ, ภาวะก็ดี, กรรมก็ดีเป็นบารมีของผู้บำเพ็ญ, กรรมมีการบำเพ็ญทานเป็นต้น ก็เป็นบารมีของพระโพธิสัตว์ผู้บำเพ็ญ,

อีกอย่างหนึ่งบารมีย่อมผูกสัตว์อื่นไว้ในตนด้วยการประกอบคุณวิเศษหรือบารมีย่อมขัดเกลาสัตว์อื่นให้หมดจดจากมลทินคือกิเลส, หรือบารมีย่อมถึงนิพพานอันประเสริฐที่สุดด้วยคุณวิเศษหรือบารมีย่อมกำหนดรู้โลกอื่นดุจรู้โลกนี้ด้วยคุณวิเศษคือญาณอันเป็นการกำหนดแล้ว หรือบารมีย่อมตักตวงคุณมีศีลเป็นต้นอื่น ไว้ในสันดานของตนเป็นอย่างยิ่ง หรือ **บารมีย่อมทำลายปฏิปักษ์อื่นจากธรรมกายอันเป็นอัตตา.** หรือหมู่โจรคือกิเลสอันทำความพินาศแก่ตนนั้น เพราะเหตุนั้นจึงชื่อว่าปรมะ สัตว์ใดประกอบด้วยปรมะดังกล่าวมานี้ สัตว์นั้นชื่อว่า มหาสัตว์

พระอาจารย์ธรรมปาละผู้อยู่ในพัทรดิตถวิหาร ได้แต่งไว้

ปตมตฺถทีปนี นาม ขุทฺทกนิกาเย จริยาปิฎกฏฺฐกถา
(หน้า ๓๘๔-๓๘๕)

ปกิณฺณกกถา

กา ปเนตา ปารมิโยติ ตณฺหามานทิฏฺฐีหิ อนุปหตา กรุณูปายโกสลฺลปริคฺคหิตา ทานาทโย คุณา ปารมิโย ฯ

เกนฏฺเฐน ปารมิโยติ ทานสีลาทิคุณวิเสสโยเคน สตฺตุตฺตมตาย ปรมา มหาสตฺตา โพธิสตฺตา, เตสํ ภาโว กมฺมํ วา ปารมี, ทานาทิกิริยา ฯ อถ วา ปรตีติ ปรโม, ทานาทิคุณานํ ปูรโก ปาลโก จาติ **โพธิสตฺโต,** ปรมสฺส อยํ, ปรมสฺส วา ภาโว, กมฺมํ วา ปารมี, ทานาทิกิริยาว ฯ อถ วา ปรํ สตฺตํ อตฺตนิ มวติ พนฺธติ คุณวิเสสโยเคน, ปรํ วา อธิกตรํ มชฺชติ สุชฺฌติ สงฺกิเลสมลโต, ปรํ วา เสฏฺฐํ นิพฺพานํ วิเสเสน มยติ คจฺฉติ, ปรํ วา โลกํ ปมาณภูเตน ญาณวิเสเสน อิธโลกํ วิย มุนาติ ปริจฺฉินฺทติม ปรํ วา อติวิย สีลาทิคุณคณํ อตฺตโน สนฺตาเน มิโนติ ปกฺขิปติ, ปรํ วา **อตฺตภูตโต ธมฺมกายโต** อญฺญํ ปฏิปกฺขํ วา ตทนตฺถกรํ กิเลสโจรคณํ มินาติ หึสตีติ ปรโม, **มหาสตฺโต ฯ**

อิติ พทรติตฺถวิหารวาสินา **อาจริยธมฺมปาเลน** กตา ฯ

■ ■ ■ ■

สพฺพทานํ ธมฺมทานํ ชินาติ
การให้ธรรม ชนะการให้ทั้งปวง

รายนามเจ้าภาพถวายนิตยสาร "ธรรมกาย" แด่พระภิกษุสงฆ์

เจ้าภาพ		ผู้รับ
ดร.บุญมี อย่างธารา	ถวาย	พระธรรมบัณฑิต วัดโพธิสมภรณ์ อ.เมือง จ.อุดรธานี ๔๑๐๐๐
คุณกษมพร สุขยางค์	ถวาย	พระเทพชลธารมุนี วัดเครือวัลย์ อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๐๐๐
คุณสุนทร จึงธนภัทร	ถวาย	พระเทพปัญญาสุธี วัดแจ้ง อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
คุณรัตติยา มีศิลปวิกกัย	ถวาย	พระเทพวรสิทธาจารย์ วัดสำเภา อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๐๐๐
คุณสริญญา จึงธนภัทร	ถวาย	พระเทพวรเวที วัดแก้วแจ่มฟ้า บางรัก กทม. ๑๐๕๐๐
คุณรุ่งหทัย จึงธนภัทร	ถวาย	พระเทพวิสุทธาจารย์ วัดกลาง อ.เมือง จ.กาฬสินธุ์ ๔๖๐๐๐
คุณสิรวุฒิ จึงธนภัทร	ถวาย	พระเทพวิสุทธาภรณ์ วัดกลาง อ.เมือง จ.สมุทรปราการ ๑๐๒๗๐
รศ.ดร.ธีระ เกรอต	ถวาย	พระราชนิโรธรังสี (หลวงปู่เทสก์ เทสก์รังสี) วัดหินหมากเป้ง อ.ศรีเชียงใหม่ จ.หนองคาย ๔๓๑๓๐

รศ.ดร.ธีระ เกรอต	ถวาย	พระรัตนากรวิสุทธิ์ วัดบูรพาราม อ.เมือง จ.สุรินทร์ ๓๒๐๐๐
คุณพรกมล กุลนันทร์ศิริ	ถวาย	พระครูวินัยธร สุเทพ อภิปุญฺโณ วัดสมานราษฎร์ อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๐๐๐
คุณดารินทร์ เมฆบุตร	ถวาย	พระครูวิฑิตปัญญาวุธ วัดบ้านน้อย อ.โพทะเล จ.พิจิตร ๖๖๑๓๐
คุณสุชาติ ธนวิโรจน์กุล	ถวาย	พระครูวินัยธร วีระศักดิ์ กิตฺติวโร วัดเขาตะเกียบ อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์ ๗๗๑๑๐
คุณสุขใจ พานิชพันธ์	ถวาย	พระครูอุดมสังวรคุณ วัดบรมนิวาส ปทุมวัน กทม. ๑๐๓๓๐
คุณสุขใจ พานิชพันธ์	ถวาย	พระครูเกษมวรกิจ วัดถ้ำผาจม อ.แม่สาย จ.เชียงราย ๕๗๑๓๐
ด.ช.พฤนท์ พานิชพันธ์	ถวาย	พระครูจันทสมานคุณ วัดป่าตึง อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่ ๕๐๑๓๐
ด.ช.พฤนท์ พานิชพันธ์	ถวาย	หลวงพ่อทองบัว ตันฺติกโร วัดโรงธรรมสามัคคี อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่ ๕๐๑๓๐
คุณเสาวคนธ์ ชื่นชมเดช	ถวาย	พระอาจารย์เด่น ปญฺญกาโม วัดสนามคลีตะวันออก อ.บางกระทุ่ม จ.พิษณุโลก ๖๕๑๑๐
คุณธีระ-อรุณี ศุภสินสาธิต	ถวาย	พระอาจารย์ชาญ สุมงฺคโล วัดถ้ำพระธรรมมาสน์พลาราม อ.เนินมะปราง จ.พิษณุโลก ๖๕๑๙๐

ผู้มีรายนามข้างต้นนี้ คือผู้มีจิตศรัทธาเป็นเจ้าภาพถวายนิตยสารธรรมกาย ถวายแด่พระสงฆ์ ๑ ปี (๔ เล่ม) ในอัตราปีละ ๑๒๐ บาท ผู้มีจิตศรัทธาโปรดติดต่อขอรับเป็นเจ้าภาพได้ที่ **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** สำนักงานศาลาการเปรียญ วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร กทม.๑๐๑๐๐ โทร. ๒๒๔-๗๔๗๕

ขอเชิญร่วมอนุโมทนาต่อกุศลจิตอันงดงาม

ของเหล่ากัลยาณมิตร ผู้หยิบยื่นแสงสว่างอันนิรันดร์แก่เพื่อนมนุษย์ ด้วยการอุปถัมภ์การพิมพ์นิตยสารดังนี้

พระอาจารย์มหาเสริมชัย ชยมงฺคโล
คุณสุทัศน์-คุณสุนีรัตน์-ด.ญ.สุชญา นิ่มกุลรัตน์
คุณประภาส-คุณวาสนา เนตรกระจ่าง และครอบครัว
นพ.ธรรม์พงษ์-ดร.สาวิตรี รังสิภัทร์
คุณพงศ์พฤทธิ์ รุจิรัชกร และครอบครัว
คุณเอกสิทธิ์ รุจิรัชกร และครอบครัว
คุณจินตนา รุจิรัชกร-ด.ญ.ทิพย์อำพัน งามเบญจวงศ์
หจก.ประวัติยนต์
คุณนัทธมน เลิศมหโชค
คุณจันทร์ศรี-ระเบียบ สิงห์น้อย และครอบครัว
คุณไพรัตน์ จิรธรรมโอภาส
บริษัท อ๊อกซิเดชั่น จำกัด

ผู้มีรายนามข้างต้นนี้ คือผู้มีจิตศรัทธาบริจาคเงินบำรุงการพิมพ์นิตยสารธรรมกายแต่ละเล่มเป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาท
ผู้มีจิตศรัทธาโปรดติดต่อขอบริจาคได้ที่ **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย**
สำนักงานศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร กทม.๑๐๑๐๐ โทร. ๒๒๔-๗๔๗๕

บ. บางกอกสลักภัณฑ์ จก. หจก. อิทธิผลอุตสาหกรรม เป็นเจ้าภาพบริจาคเงินค่ารถรับสาธุชนไปปฏิบัติธรรมทุกวันเสาร์ต้นเดือน ที่วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี เดือนละ ๔,๐๐๐ บาท

ธรรมสภา

วิมังสา

วัดแจกทุนการศึกษา

อันสืบเนื่องมาจากการที่ได้มีผู้มีจิตเป็นมหากุศล เห็นอานิสงส์ในการเผยแพร่พระพุทธศาสนา จึงได้บริจาคทรัพย์เป็น**กองทุนเงินสวัสดิการคณะสงฆ์วัดหลวงพ่อสด**ขึ้น ซึ่งมีนโยบายให้นำมาใช้จ่ายในการสนับสนุนทางด้านต่าง ๆ ของพระสงฆ์สามเณร โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านการศึกษา ต่อมากำลังของกองทุนได้เริ่มขยายตัวมากขึ้น ด้วยนักสร้างบารมีทั้งพระภิกษุและประชาชนได้ถวายเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และเพื่อเป็นการชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ในการศึกษาให้กว้างออกไป ทั้งยังเป็นการปูพื้นฐานแก่เยาวชนให้รู้จักความสำคัญของพระศาสนาและวัด **พระอาจารย์เสริมชัย ชยมงฺคโล** และคณะสงฆ์ของวัด จึงมีมติให้เจียดเงินบางส่วนจากกองทุนดังกล่าว มาตั้งเป็นทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียน ที่เรียนดีมีความประพฤติดี แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์

จึงในปีนี้ได้มีการพิจารณาให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียน เมื่อวันที่ ๒ ส.ค. ๓๖ ที่วัดหลวงพ่อสดฯ ซึ่งได้แก่ **โรงเรียนมัธยมดอนคลังวิทยา จำนวน ๗ ทุนๆละ ๑๐๐๐ บาท** โดยมีนักเรียนชั้นม.๑ ได้รับ ๓ ทุน, ชั้นม.๒ ได้รับ ๒ ทุน, ชั้นม.๓ ได้รับ ๒ ทุน ส่วน**โรงเรียนดำเนินวิทยา** มีนักเรียนชั้นป.๓ ได้รับ ๔ ทุน, ชั้นป.๔ ได้รับ ๓ ทุน, ชั้นป.๕ ได้รับ ๓ ทุน, ชั้นป.๖ ได้รับ ๕ ทุน ซึ่งในชั้นป.๖ เป็นคาธอริก ๒ คนด้วย รวมทุนชั้นประถม ๑๕ ทุนๆละ ๑,๐๐๐ บาท

งานแจกทุนการศึกษาครั้งนี้ จัดขึ้นในระยะที่คณะนักเรียน ๑๔๐ คน จาก **โรงเรียนทวีวัฒนา** เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ พร้อมด้วยคณะครูอาจารย์ ๑๐ ท่าน ได้มาอยู่ประพฤติปฏิบัติธรรมระหว่าง ๓๑ ก.ค.-๒ ส.ค. ๓๖ ด้วย

■ ■ ■ ■

บุญกฐินปี ๓๖

ปีนี้วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี มีผู้อยู่จำพรรษาเป็นพระภิกษุ ๓๖ รูป สามเณร ๑๖ รูป และแม่ชี อุบาสกอุบาสิกาอีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งในปีนี้ได้มีพระภิกษุชาวต่างประเทศสนใจมาอยู่จำพรรษา ๒ รูป โดยเป็นพระชาวเดนมาร์ก ๑ และพระชาวญี่ปุ่น ๑ ทางวัดจึงได้กำหนดให้วันอาทิตย์ที่ ๗ พ.ย. ๓๖ เวลา ๑๔.๐๐ น. เป็นวันพิธีทอดกฐินของวัด ทั้งนี้ จะได้มี**คุณบรรเจิด ชลวิจารณ์** ประธานกรรมการธนาคาร สหธนาคาร จำกัด เป็นประธานใหญ่ และ**พล.ท.บัณฑิตย์ มลายอริศูนย์** เป็นประธานอุปถัมภ์ อันมี**ท่านศาสตราจารย์บัญญัติ-คุณหญิงสุมน สุชีวะ** เป็นประธานจัดงาน โดยปีนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะได้ใช้ปัจจัยอันเป็นบริวารกฐินในครั้งนี้เพื่อ ๑. สร้างอาคารโรงเรียนปริยัติธรรม ๒.สร้างโรงภัตตาหารและโรงครัว ๓.เพื่อเผยแพร่ธรรมปฏิบัติ และ ๔. เพื่อสร้างถนนและสะพานภายในวัดต่อไปซึ่งทั้งโรงเรียนปริยัติและโรงครัวนั้นได้มีการวางศิลาฤกษ์ไปแล้วเมื่อวันที่ ๘ ก.ค. ๓๖ ที่ผ่านมา จึงขอเรียนเชิญชาวพุทธและผู้ปฏิบัติธรรมทั้งหลายได้บอกข่าวบุญกุศลนี้ไปยังญาติมิตรโดยทั่วกันด้วย

■ ■ ■ ■

หลวงปู่พูด

พระราชนิโรธรังสี หรือ หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี ได้บรรพชาเป็นสามเณรเมื่อปีพ.ศ. ๒๔๖๒ และอุปสมบทเป็นพระภิกษุเมื่อปีพ.ศ.๒๔๖๖ ท่าน

เป็นศิษย์องค์สำคัญรูปหนึ่งของ**ท่านพระอาจารย์ใหญ่ มั่น ภูริทัตตเถระ** บูรพาจารย์พระวิปัสสนาสายพระป่า และด้วยประสบการณ์การปฏิบัติออกธุดงค์อยู่ป่าอยู่เขาอยู่ถ้ำ มาเป็นเวลากว่า ๔๐ ปี ปัจจุบันหลวงปู่เทสก์ได้ถูกยอมรับและยกย่องกันโดยทั่วไปว่าท่านคือพระมหาเถระชั้นสูงสุดในสายพระป่า ที่ผู้ประพฤติปฏิบัติธรรมทั้งพระภิกษุสามเณร และฆราวาสชายหญิง ต่างตั้งความปรารถนาว่า ขอตนได้มีโอกาสกราบนมัสการท่านสักครั้งให้ได้

ด้วยความผูกพันที่เกิดขึ้นในใจอย่างลึก ๆ กับหลวงปู่มานาน **พระอาจารย์มหาเสริมชัย ชยมงฺคโล** เจ้าอาวาสวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม จ.ราชบุรี มีความดำริมานานที่จะหาโอกาสได้กราบหลวงปู่สักหน และเป็นคราวโชคดีที่ระยะก่อนเข้าพรรษาปี ๒๕๓๖ นี้ ที่พระอาจารย์มหาเสริมชัยได้มีช่วงว่างเว้นจากภาระกิจในการเผยแพร่พระศาสนา จึงได้เดินทางมุ่งสู่ภาคอีสานเมื่อคืนวันศุกร์ที่ ๒๓ ก.ค. ๓๖ ด้วยรถบัสใหญ่ ๓ คันพร้อมด้วยคณะศิษย์อันมีพระภิกษุสามเณร และอุบาสกอุบาสิกา รวม ๑๒๐ คน ไปรุ่งเช้าเอาที่จังหวัดสกลนคร และถึงวัดถ้ำขามในเช้าวันเสาร์ที่ ๒๔ ก.ค. ๓๖ ภายหลังจากได้บิณฑบาตรร่วมกันกับคณะสงฆ์วัดถ้ำขาม พระอาจารย์มหาเสริมชัย ได้รับความเมตตาเป็นอย่างสูงจากหลวงปู่เทสก์ ให้นำหมู่คณะพระภิกษุ ๑๔ รูป เข้ากราบนมัสการได้

ภาพอันสำคัญและประทับใจเป็นอย่างมาก แต่เป็นที่น่าเสียดายที่ไม่มีผู้ใดได้โอกาสถ่ายภาพนั้นไว้ คงมีแต่ใจอันใสสะอาดของทุกท่านในเช้าวันนั้นที่จะบันทึกภาพเก็บไว้ภายในตลอดไป เมื่อพระอาจารย์มหาเสริมชัย ชยมงฺคโลนำหมู่สงฆ์ทำวัตรต่อหลวงปู่ แล้วกราบลงแทบเท้าของหลวงปู่ ซึ่งท่านได้กล่าวตอบ และมีปฏิสันธานด้วยใบหน้าอันอิ่มเอิบด้วยรอยยิ้มที่เปี่ยมด้วยความเมตตาเสียงแนะนำตัวดังขึ้นจากพระอุปัฏฐากหลวงปู่ พระทรงวุฒิธมฺมาโรว่า **"ท่านองค์นี้คือพระอาจารย์มหาเสริมชัย เป็นผู้บรรยายเรื่องนิพพานธาตุ"** ซึ่งยังความประหลาดใจแก่พระอาจารย์มหาเสริมชัย เพราะไม่ได้เคยแจ้งฐานะให้ได้ทราบมาก่อน ทั้งยังมีผู้จดจำถึงผลงานบรรยายทางวิชาการเรื่องพระนิพพานเมื่อหลายปีก่อนได้ (ทราบว่า มีพระภิกษุผู้สนใจธรรมปฏิบัติได้นำเทปการบรรยายนั้นไปถวายหลวงปู่เทสก์) หลวงปู่ดูมีสีหน้าเบิกบานยิ่งขึ้นเมื่อได้ทราบฐานะของผู้มาเยือนท่านพยักหน้ารับน้อยๆด้วยอาการอมยิ้ม แล้วทุกคนก็ได้ยินคำพูดจากริมฝีปากท่านที่กล่าวอย่างช้าๆ แต่ชัดเจนว่า **"...บรรยายได้ดี...อยากฟังมานาน...มีเหตุผลดี"** พระอาจารย์มหาเสริมชัยพนมมือรับและกล่าวเรียนเพิ่มว่า "ภายหลังกระผมได้รวบรวมจัดทำเป็นเล่มขึ้น ชื่อว่านิพพาน ๓ นัย" หลวงปู่มีเสียงหัวเราะอยู่ในลำคอ ท่านอมยิ้มน้อยๆ และพยักหน้ารับทราบ เสียงหัวเราะอย่างอารมณ์ดีเล็ดลอดออกมาเบาๆ ก่อนที่ท่านจะได้กล่าวต่อไปว่า "ของผมมันเป็นเรื่องเล่า มันไม่เป็นวิชาการ..." เพียงเท่านี้ก็เป็นที่ซาบซึ้งแก่คณะที่เข้ากราบนมัสการท่านเป็นอย่างยิ่ง

ก่อนกราบนมัสการลา พระอาจารย์มหาเสริมชัยยังได้ขออนุญาตถวายนวดเท้าหลวงปู่เป็นศิริมงคลอีกด้วย ภาพต่าง ๆ เหล่านี้ ไม่อาจหาดูจากที่ใดได้อีก นอกจากในใจของทุกคนที่ได้อยู่และมีโอกาสสัมผัสบรรยากาศของเช้าวันนั้น...ที่ วัดถ้ำขาม สกลนคร...

ท้ายธรรมสภาหนนี้ขออัญเชิญ คำกล่าวของหลวงปู่เทสก์ เทสรังสี จากหนังสืออัตตโนประวัติของท่านที่กล่าวไว้เมื่อคราวเดินทางไปเยี่ยมประเทศอินโดนีเซีย เมื่อปีพ.ศ. ๒๕๑๙ ว่า ***"ในโลกนี้ไม่มีที่ไหนอีกแล้ว ที่จะมีปุชนียสถานอันน่าเลื่อมใสยิ่งไปกว่าเมืองไทยเรา เราเชื่อ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์เลยว่า ถ้าหากคนไทยศึกษาให้เข้าใจในความหมายของพุทธศาสนาที่แท้จริง แล้วยอมปฏิบัติตามให้ถูกต้อง ลัทธิและการเมืองใดเล่าในโลกนี้จะมาทำลายพุทธศาสนาให้สูญสิ้นไปจากเมืองไทยได้ย่อมไม่มี..."***

■ ■ ■ ■

อบรบพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์ รุ่นที่ ๒๕

ณ วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

๑ - ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๓๖

• *บนซ้าย* พระเดชพระคุณ **พระราชวรเวที** เจ้าคณะจังหวัดราชบุรี ได้เมตตาไปบรรยายธรรมแก่พระภิกษุ สามเณร และอุบาสก อุบาสิกา ผู้มาเข้ารับการอบรมเป็นประจำทุกรุ่น

• *บนขวา* ผู้เข้ารับการอบรมจำนวน ๓๐๐ กว่าท่าน มีพระภิกษุ สามเณร และพระวิทยากรที่ต้องถือธุดงค์วัตร มีการอยู่กลดกลางแจ้งบ้าง ตามโคนไม้บ้าง หรือตามที่เขาจัดไว้ให้บ้าง รวมทั้งการฉันภัตตาหารมื้อเดียว เป็นต้น

• *ล่างซ้าย* เจ้าภาพตลอดจนญาติโยมผู้มีศรัทธา ต่างเดินทางไปทำบุญตักบาตร แด่พระภิกษุ สามเณร ที่มารับการอบรมทุกวัน ระหว่างเวลา ๐๙.๓๐ น.

• *ล่างขวา* เมื่อผู้ปฏิบัติได้เจริญภาวนาจนเข้าถึงธรรมกายแล้ว ก็จะได้รับการต่อวิชชาธรรมกายชั้นสูงต่อไป ในภาพเป็นการต่อวิชชาธรรมกายชั้นสูงภายในอุโบสถ แก่พระภิกษุ สามเณรและฆราวาส

• *บนขวา* พระเดชพระคุณ พระธรรมปัญญาบดี กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าคณะภาค ๗ และเจ้าอาวาสวัดปากน้ำภาษีเจริญ รองประธานสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ได้เมตตาไปเป็นประธานพิธีปิดการอบรมพระกัมมัฏฐาน รุ่นที่ ๒๕ เมื่อ ๑๔ พ.ค. ๓๖ ณ วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม

• *บนซ้าย* พระเดชพระคุณ พระธรรมปัญญาบดี ประทานวุฒิบัตรและโอวาทแก่ผู้ผ่านการอบรมพระกัมมัฏฐาน

• *กลาง* เสร็จพิธีปิดการอบรมพระกัมมัฏฐานรุ่นที่ ๒๕ แล้ว พระเดชพระคุณหลวงพ่อ พระธรรมปัญญาบดี ได้ไปตรวจงานการก่อสร้าง "วิหารหลวงพ่อวัดปากน้ำ" พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) ที่กำลังดำเนินการก่อสร้างอยู่ด้านหน้าของศาลาอเนกประสงค์ ซึ่งพระเดชพระคุณหลวงพ่อรับเป็นเจ้าภาพอยู่ โดยมีพระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล เจ้าอาวาสวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม คอยถวายคำชี้แจงในรายละเอียดต่าง ๆ

• *ล่าง* พระเดชพระคุณ หลวงพ่อพระธรรมปัญญาบดี ยังได้ไปดูงานการก่อสร้างอาคารเสนาสนะ "ตึกธรรมปัญญาบดี" ซึ่งอยู่ในบริเวณพื้นที่ด้านหลังของวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม

อานุภาพวิชชาธรรมกาย (ตอนที่ ๒)

สุวิชญ โรจนวานิช*

วิชชาธรรมกายช่วยนำมาซึ่งความสันติสุข

ข้าพเจ้าเคยได้ยินว่า ในสมัยที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ **พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)** ท่านยังมีชีวิตอยู่ ได้เคยใช้วิชชาธรรมกายช่วยชาติบ้านเมืองในยามวิกฤต เช่น เมื่อครั้งเกิดสงครามโลก เพื่อแก้ไขและป้องกันความวิบัติเสียหาย ให้เกิดความสันติสุข และร่มเย็น

ในยุคปัจจุบันนี้ ข้าพเจ้าก็ได้เห็นและได้ยินผู้เจริญภาวนาวิชชาธรรมกายชั้นสูงดำเนินรอยตามพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ ในยามที่ชาติบ้านเมืองจะประสบหรือกำลังประสบเหตุการณ์ไม่สงบทำนองนั้นเหมือนกัน ดังตัวอย่างเช่น เหตุการณ์ไม่สงบเมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ.๒๕๓๕ ซึ่งเหตุการณ์ในตอนแรกอยู่ระหว่างปลายสมัยการอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์รุ่นที่ ๒๓ ณ **วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม** ซึ่งเปิดการอบรมระหว่างวันที่ ๑-๑๕ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๓๕

เมื่อเหตุการณ์ไม่สงบเกิดขึ้นจนถึงใกล้จะเกิดความรุนแรงในตอนปลายสมัยของการอบรมนั้น **หลวงป้า (พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล)** เจ้าอาวาส วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม ได้แนะนำ

---

* *ข้าราชการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง*

พระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ผู้ถึงธรรมกายและกำลังฝึกต่อวิชชาธรรมกายอยู่นั้น ประมาณร่วม ๑๐๐ ท่าน ให้เจริญวิชชาธรรมกายชั้นสูงเก็บเหตุในเหตุแห่งเหตุการณ์ไม่สงบของชาติบ้านเมืองในครั้งนั้นเต็มกำลังทุกวัน จนเหตุการณ์คลี่คลายลงภายในระยะเวลา ๒-๓ วันก็พอดีการอบรมพระกัมมัฏฐานได้สิ้นสุดลง ผู้เข้ารับการอบรมต่างก็แยกย้ายกันกลับภูมิลำเนาไปหมด

เหตุการณ์ได้กลับตึงเครียดขึ้นอีก ถึงขั้นมีการเผชิญหน้ากันระหว่าง ๒ ฝ่าย คือฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายประท้วง ซึ่งได้ทวีความรุนแรงขึ้นตามลำดับ

ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวนั้น ข้าพเจ้าได้ทราบว่าหลวงป๋าได้พยายามรวบรวมศิษย์ผู้ทรงวิชชาธรรมกายได้ประมาณ ๔-๕ ท่าน ได้พยายามช่วยกันทำวิชชาแก้เหตุในเหตุของเหตุการณ์ไม่สงบในบ้านเมืองนั้นอย่างเต็มที่ แต่คราวนี้เหตุการณ์มิได้สงบลงง่ายเหมือนครั้งแรก ต่อเมื่อเริ่มเกิดเหตุการณ์นองเลือดขึ้นประมาณครึ่งคืนกับหนึ่งวันจึงสงบลงได้เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงมีพระกระแสรับสั่งให้ผู้นำฝ่ายรัฐบาล และผู้นำฝ่ายประท้วงให้เข้าเฝ้ารับพระบรมราโชวาท เหตุการณ์รุนแรงจึงสงบ

ได้ยินหลวงป๋ากล่าวกับศิษย์ว่า ภายหลังที่เหตุการณ์สงบลงแล้วในช่วงแรกแล้วกลับมีเหตุการณ์รุนแรงก่อตัวเกิดขึ้นอีกนั้น เป็นเพราะกรรมเวรที่เคยเข่นฆ่ากันมาแต่อดีตชาติเรียกร้องรุนแรง แม้พระและผู้ทรงวิชชาธรรมกายจะพยายามช่วยกันทำวิชชาแก้ไขประกอบกับกำลังผู้เจริญวิชชามีน้อยด้วย จึงได้ผลอุปมาดั่งน้ำน้อยช่วยดับไฟคือโทสะ และมานะทิฏฐิของกลุ่มชน ผู้มีเวรกรรมต่อกันได้น้อยและได้ช้า ฉันใดฉันนั้น

เพราะฉะนั้น จึงได้ยินบ่อยครั้งที่หลวงป๋าท่านกล่าวชักชวนว่าขอให้สาธุชนร่วมกันปฏิบัติภาวนาธรรมตามแนววิชชาธรรมกายของพระพุทธเจ้า ที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำท่านได้เคยสั่งสอนถ่ายทอดไว้ โดยมีศีลเป็นบาทฐานให้มาก ๆ เพื่อให้สาธุชนมีศีล มีธรรม เป็นธรรมกายกันให้มาก ๆ สังคมน้อยใหญ่จะได้มีความสันติสุขและร่มเย็นมาก ๆ ประดุจดังว่า มีน้ำคือพระธรรมมาก ๆ ย่อมช่วยดับไฟคือโทสะ-พยาบาท ราคะ-โลภะ และโมหะ-มานะทิฏฐิของตนเองและผู้อื่นที่อยู่ร่วมกันในสังคม ตั้งแต่สังคมย่อยคือครอบครัว ไปถึงสังคมใหญ่คือสังคมประเทศชาติบ้านเมือง และสังคมโลก ให้อยู่ร่วมกันด้วยความสันติสุขและร่มเย็นได้มากยิ่งขึ้น

แม้เมื่อไปเผยแพร่ธรรมปฏิบัติที่ประเทศสหรัฐอเมริกาเมื่อเร็วๆ นี้ (๑๙ มี.ค.-๕ เม.ย.๒๕๓๖) หลวงป๋าท่านก็ได้แสดงปาฐกถาธรรมแก่คณาจารย์และนักศึกษาที่มหาวิทยาลัย WINONA STATE UNIVERSITY เมือง WINONA รัฐ MINNESOTA ภายหลังเมื่อได้รับการอบรมการปฏิบัติภาวนาตามแนววิชชาธรรมกายกับหลวงป๋าแล้ว ถึงกับมีนักข่าวหนังสือพิมพ์ผู้เข้าร่วมอบรมภาวนาธรรมและนั่งฟังปาฐกถาธรรมด้วย ได้มีความประทับใจในธรรมจึงได้นำลงเป็นข่าวในหนังสือพิมพ์ WINONA DAILY NEWS ในวันรุ่งขึ้นคือวันอังคารที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๓๖ (เอกสารแนบรูปที่ลงหนังสือพิมพ์)*

MEDITATION CAN EXTINGUISH WORLD EVILS

BY JEAN THILMANY
WINONA DAILY NEWS

about 125 people packed into two small rooms in Winona State University's Kryzsko Commons Monday evening, closed their eyes "tenderly" and began mentally reciting the word "purity"

They were attempting to visualize a crystal sphere in the center of their body-somewhere roughy one inch above the navel, according to Phra Ajahn Maha Sermchai, a meditation master from Bangkok, Thailand

Sermchai, a monk and meditation master at the Buddhist Meditation Institute in Rajburi, Thailand, is on his fourth visit to the United States. He's at tempting to create "many, many waters" that will help extinguish the fire of world evils like starvation and war.

"A little water cannot extinguish the big fire, but many, many waters can," Sermchai told those gathered on the WSU campus. The collective power of meditation-the many waters-can bring peace, he said.

The world is in continual strife because "not enough people meditate yet," he added.

So, after running through "one of the most effective methods of meditation," Sermchai had audience members lean back in their chairs and try it themselves. Actually, participants were cautioned against leaning back.

"Meditation does away with sleepiness. When you lean in your pose, you feel sleepy, So don't lean," he said.

Aside from fostering an alert mind, as little as 15 minutes of meditation each day (before going to bed and after waking up are the best times) "purifies one's mind from evils and from attachments to sensual objects, which will cause problems," he said.

Perhaps the greatest benefit is a clear head that allows "the right concentration," Sermchai said.

"when we have problems that appear in the mind, we cannot do good research to solve them because we cannot pinpoint problems central to the point," he said. "Administra-

Meditation master Phra Ajahn Maha Sermchai from Bangkok, Thailand, holds up a crystal statue of the larger image he sees when meditating. He came to Winona Monday to teach meditation techniques. This is his third trip to United States to teach the techniques.

แปลความต่อว่า การปฏิบัติภาวนาจะช่วยกำจัดความวิบัติของโลกได้

tors and politicians cannot solve their problems unless they know how to remove hindrances and purify their mind."

So, for about one-half hour, Sermchai led meditators, telling them to imagine a crystal sphere in that place where breathing ends and the mind and internal body meet. The sphere that will grow and grow outside the human body, possibly becoming "as large as nine meters," he said.

Afterward, one meditator said she had seen the crystal sphere he talked of. Others weren't sure.

ผู้เข้าร่วมฟังปาฐกถาธรรม โดย **พระอาจารย์มหาเสริมชัย ชยมงฺคโล** ที่ห้อง KRYZSKO มหาวิทยาลัย WINONA STATE UNIVERSITY มีจำนวนประมาณ ๑๒๕ คน โดยได้รับคำแนะนำให้ลองปฏิบัติภาวนาธรรมตามแนววิชชาธรรมกาย ของหลวงพ่อวัดปากน้ำ ด้วยการหลับตาลงเบา ๆ ตรึกนึกถึงจุดเล็กใส กลางดวงแก้วกลมใส ณ ศูนย์กลางกายเหนือระดับสะดือ ๒ นิ้วมือ พร้อมกับบริกรรมภาวนาเพื่อประคับประคองใจให้หยุดให้นิ่ง

พระอาจารย์มหาเสริมชัยได้แนะนำว่า น้ำน้อยย่อมแพ้ไฟ แต่ถ้าน้ำมากก็จะสามารถดับไฟลงได้ ดังนั้นการที่เราช่วยกันเจริญภาวนาธรรมยิ่งมากก็ยิ่งนำความสันติสุขมาสู่สังคมเล็กจนถึงสังคมโลกได้

การเริ่มต้นฝึกเจริญภาวนาธรรมจึงควรปฏิบัติทุกวันอย่างน้อยครั้งละ ๑๕ นาที ก่อนเข้านอนและหลังจากตื่นนอน

ประโยชน์ของการเจริญภาวนาที่เห็นได้ชัดในเบื้องต้นคือการมีสติในการพิจารณาถึงปัญหาต่าง ๆ ให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างรอบคอบรัดกุมต่อไป

ในตอนท้ายของปาฐกถาธรรมนั้นผู้ที่ฝึกปฏิบัติเจริญภาวนาได้แจ้งให้ทราบว่าได้เห็นดวงแก้วใสตามที่พระอาจารย์มหาเสริมชัย ชยมงฺคโล ได้แนะนำสั่งสอนไว้.

วิชชาธรรมกายช่วยแก้โรค

เรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องใหม่พระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ ท่านได้ใช้วิชชาธรรมกายช่วยแก้โรคมาตั้งแต่สมัยที่ท่านยังมีชีวิตอยู่ และยังคงมีสืบต่อมาจนถึงปัจจุบันที่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

แต่หลวงป๋าท่านมักจะบอกศิษยานุศิษย์ผู้ปฏิบัติถึงธรรมกายว่า การใช้วิชชาธรรมกายแก้โรคพึงช่วยทำให้แต่เฉพาะบุพการีผู้มีพระคุณ และผู้ทำคุณประโยชน์แก่พระพุทธศาสนาที่ได้พยายามช่วยตนเอง คือเป็นผู้ปฏิบัติภาวนาธรรมโดยมีศีลเป็นบาทฐานอยู่แล้วเพราะมิฉะนั้นแล้วจะมีแต่ผู้มาขอให้ช่วยโดยที่เขาก็มิได้คิดจะปฏิบัติภาวนาธรรมช่วยตนเอง และแถมยังมีว่าแม้เราจะช่วยเขาแล้ว เขาก็ไม่เห็นคุณค่าของธรรมว่าช่วยกำจัดทุกข์-โรค-ภัย ได้จริง จึงควรช่วยแต่เฉพาะผู้ที่เห็นคุณค่าของพระรัตนตรัย ผู้ปฏิบัติธรรมที่พยายามช่วยตนเองอยู่แล้วให้ได้ผลดียิ่งขึ้นเท่านั้น มิฉะนั้น เราจะถูกแต่มารหลอกใช้ โดยที่เขาไม่เห็นคุณค่าของธรรมเลย หรือมีผู้ที่เห็นคุณค่าอยู่ ตนก็จะถูกมารคือลาภสักการะเข้าครอบงำได้ง่าย และต้องมีภาระหนักอยู่แต่กับการแก้โรคจนไม่อาจปฏิบัติธรรมเพื่อประโยชน์ตนประโยชน์ท่าน ให้สูงยิ่งกว่านี้ หรือจนตัวเราเองกลับเป็นผู้มีกำลังกายทรุดโทรมและสมาธิเสื่อมถอยไม่ช้าตนเองนั่นแหละจะเป็นผู้ย่ำแย่ และยิ่งถ้าไม่สังวรระวังศีลและอินทรีย์ หลงยินดีติดอยู่ในลาภสักการะ คุณธรรมเสื่อมหนักเข้าธรรมกายก็ดับเท่านั้น

เพราะฉะนั้นทุกคนต้องปฏิบัติธรรม ช่วยตนเองด้วยอิทธิบาทธรรม ด้วยศรัทธามั่นคงในพระรัตนตรัย แล้วธรรมจะคุ้มครองรักษาตนเอง เรื่องนี้มีตัวอย่างเช่น

คุณสุลักษณ์ (คุณอ้อม) ภรรยานายแพทย์ณรงค์ นิ่มสกุล ซึ่งเคยเป็นศิษย์ที่หลวงป๋าเคยสอนวิชาการสำรวจประชามติ ในชั้นปริญญาตรี ที่วิทยาลัยกรุงเทพ (ปัจจุบันเป็นมหาวิทยาลัยกรุงเทพ) ก็ได้เคยไปฝึกปฏิบัติภาวนาธรรมกับหลวงป๋า ตั้งแต่เมื่อครั้งท่านยังเป็นฆราวาส และต่อมาเมื่อหลวงป๋าบวชเป็นพระภิกษุแล้ว ก็ยังมาเข้ารับการอบรมกับท่านเมื่อมีโอกาสกลับมาประเทศไทย เพราะโดยปกติเธออยู่กับนายแพทย์ณรงค์ ซึ่งมีคลีนิคอยู่ที่ประเทศญี่ปุ่น และกลับมาดูแลคลีนิคที่ประเทศไทยเป็นครั้งคราว

เมื่อประมาณ ๔ ปี ที่ผ่านมาเธอหายหน้าไปนาน เพราะเธอมีภาระกิจที่ต้องทำหน้าที่แม่บ้านและช่วยดูแลคลีนิคของสามี และปรากฏว่าเธอได้ป่วยเป็นโรคมะเร็งถึงระดับร้ายแรง จนต้องผ่าตัดอวัยวะที่ทรวงอก (เต้านม) ทิ้ง แล้วจึงได้มาหาหลวงป๋า ซึ่งท่านก็ได้เมตตาแนะนำให้เธอรื้อฟื้นวิชชาธรรมกายที่เคยปฏิบัติได้ แต่ได้ทอดทิ้งไปนานเพราะได้มีภาระกิจและความป่วยไข้เกิดขึ้น ให้กลับปฏิบัติได้ดีและเจริญดีขึ้น พร้อมกับแนะนำการเจริญภาวนาวิชชาธรรมกายชั้นสูงเพื่อแก้โรคและแนะนำการทำบุญที่เป็นมหากุศลให้

ในครั้งแรกที่เธอมาหาหลวงป๋านั้น หมอแผนปัจจุบันได้พยากรณ์ว่า เธอจะมีชีวิตอยู่ได้เพียง ๔-๖ เดือนเป็นอย่างช้า แต่เมื่อเธอตั้งใจปฏิบัติตามคำแนะนำของหลวงป๋าแล้ว ปรากฏว่าอาการของโรคหายจนแทบจะเป็นปกติ ถึงขับรถเองได้ และมีชีวิตอยู่ต่อมาได้ ๓ ปีเศษ

ภายหลังต่อมา เพราะความที่ญาติผู้ใกล้ชิดได้เป็นห่วงเธอมากจึงแนะนำให้เธอไปรับการรักษายังสำนักอื่นอีก ทั้งไสยศาสตร์และทั้งแผนโบราณกับพระภิกษุผู้รักษาด้วยวิธีการนวดที่ค่อนข้างหนัก ทั้ง ๆที่นายแพทย์ผู้สามีไม่เห็นด้วยกับที่ญาติแนะนำแต่ไม่กล้าทัดทานความปรารถนาดีนั้น ทำให้โรคแพร่กระจาย แล้วเธอจึงกลับมีอาการทรุดลงอีกอย่างรวดเร็ว และได้เสียชีวิตลงอย่างมีสติและสงบ รวมระยะเวลาที่เธอมีอายุยืนยาวเกินกว่าที่หมอพยากรณ์ไว้เกือบ ๔ ปี ด้วยธรรมปฏิบัติตามแนววิชชาธรรมกาย ประกอบการรักษาพยาบาลตามแผนปัจจุบัน

หลวงป๋าท่านได้อธิบายว่าธรรมปฏิบัติคือมีการรักษาศีล ๑ บริจาคทานแก่คณะบุคคล ผู้ปฏิบัติธรรมเพื่อความบริสุทธิ์กาย วาจา ใจ ของตน และเพื่อประโยชน์ชนหมู่ใหญ่ ๑ และปฏิบัติภาวนาตาม

แนววิชชาธรรมกายของพระพุทธเจ้าเองด้วยอิทธิบาทธรรม ด้วยศรัทธาปสาทะในพระรัตนตรัย ๑ ย่อมช่วยทั้งกำจัดขัดเกลากิเลสตนและทั้งยังบุญกุศลให้เกิดและเจริญแก่กล้าขึ้นเป็นบารมี ให้ผู้ปฏิบัติธรรมนั้นมีความสันติสุข ร่มเย็นในชีวิต และให้เจริญรุ่งเรืองและได้รับความคุ้มครองป้องกันรักษา และกำจัดความทุกข์-โรค-ภัย ได้อย่างน้อยก็ช่วยผ่อนหนักให้เป็นเบาได้แน่นอน

แต่ทุกท่านต้องปฏิบัติเอง คือตนต้องช่วยตนด้วยธรรม ธรรมจึงจะคุ้มครองรักษาผู้ประพฤติธรรมเอง.

วิชชาธรรมกายช่วยป้องกันและกำจัดทุกข์ภัย

หลวงป๋าท่านเล่าให้ศิษย์ฟังว่า การเจริญภาวนาตามแนววิชชาธรรมกายนี้ช่วยให้เกิดอภิญญา และช่วยให้ประกอบเป็นวิชชาได้ดี ถ้าผู้ปฏิบัติทรงวิชชาธรรมกายของพระพุทธเจ้า มุ่งตรงต่อการกำจัดกิเลสเหตุแห่งทุกข์ ด้วยความมีสติสัมปชัญญะดีพอสมควร มีศีลสังวร มีอินทรีย์สังวรดีพอสมควรแล้วย่อมได้รับการคุ้มครองรักษาโดยธรรม จากทั้งมนุษย์และอมนุษย์ มีเทพยดาเป็นต้น

และถ้าขอความคุ้มครองปกปักษ์รักษาจากเทพยดา เช่นจากพระอินทร์หรือท้าวสักกะเทวราช หรือท้าวจตุโลกบาลเป็นต้น ย่อมได้รับความคุ้มครองรักษาด้วยดีให้ได้รับความสุขสวัสดีและปลอดภัยตามศักดิ์แห่งบุญบารมีของแต่ละท่านที่ได้สั่งสมอบรมมา

ญาณดีย่อมรู้ ตา(ใน)ดีย่อมเห็นได้

อนึ่ง หลายท่านคงจะเคยได้ยินกิตติศัพท์พระของขวัญหลวงพ่อวัดปากน้ำ ช่วยทหารที่ไปในสงครามที่ประเทศเกาหลีให้พ้นจากภยันตราย และช่วยประชาชนผู้มีพระนี้ไว้ในครอบครองให้รอดพ้นจากภยันตรายมามากบ้างแล้ว **พระตระกูลวัดปากน้ำ** สร้างและซ้อนวิชชาธรรมกายชั้นสูงโดย**ท่านพระเดชพระคุณ พระภาวนาโกศลเถร** รองเจ้าอาวาส และพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระวัดปากน้ำ ผู้เป็นทั้งสัทธิวิหาริกและ

อันเตวาสิก คือศิษย์โดยตรงของหลวงพ่อวัดปากน้ำ และศิษยานุศิษย์ของท่าน ก็ทรงพุทธานุภาพเป็นที่ประจักษ์มากเช่นกัน ดังเช่น

พระผงสมเด็จธรรมกาย (พิมพ์เหรียญกลม)

พระสมบัติจักรพรรดิ (เหรียญภัตตาหาร-พิมพ์เหรียญกลม)

พระผงรูปเหมือนหลวงพ่อวัดปากน้ำ (พิมพ์เหรียญกลม)

พระกริ่งรูปเหมือนหลวงพ่อวัดปากน้ำ และ

พระพุทธชัยมงคล (พระบูชาธรรมกาย ลงรักปิดทอง ขนาดหน้าตัก ๙ นิ้ว) เป็นต้น

พระตระกูลวัดปากน้ำ ที่วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ได้สร้างขึ้น **โดยผ่านการเจริญวิชชาธรรมกายชั้นสูงของพระเดชพระคุณหลวงพ่อ พระภาวนาโกศลเถร (วีระ คณฺตฺตโม) รองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำภาษีเจริญ** ผู้สร้างพระผงธรรมขันธ์ รุ่นที่ ๔ ของวัดปากน้ำ **และคณะศิษย์ของพระเดชพระคุณหลวงพ่อ เพื่อมอบเป็นที่ระลึกให้แก่สาธุชนผู้มีจิตศรัทธาบริจาคทรัพย์เพื่อช่วยสร้างและบำรุงวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม** ก็ให้ผลดีแก่ผู้มีไว้ในครอบครองและได้แสดงพุทธานุภาพเป็นที่ปรากฏเช่นเดียวกับพระผงธรรมขันธ์ ของวัดปากน้ำ ดังตัวอย่างเช่น

๓.๑ แคล้วคลาดจากกระสุนปืน เล่าโดย พระวิวรรธน์ชัย รกฺขิตธมฺโม

๓.๒ ลูกนายธนาคารรอดตาย โดยด.ช.พจน์ปรีชา ชลวิจารณ์

๓.๓ รอดจากการถูกจี้ เล่าโดย นางนัยนา ปัญญา

๓.๔ รถยนต์พลาดตกถนนเจ้าของรอดตาย เล่าโดย นางวีรวรรณ โรจนวานิช

๓.๕ ปลอดภัยเพราะพระตระกูลวัดปากน้ำ เล่าโดย น.ส. วิสาข์ โรจนวานิช

๓.๖ ปลอดภัยจากอุบัติเหตุรถคว่ำ เล่าโดย นายวิบูลย์ รัตนพงศ์วัฒนา

(โปรดอ่านรายละเอียดตัวอย่างเรื่องดังกล่าวในตอนท้ายนี้)

ผู้มีจิตศรัทธาที่จะทำบุญและขอรับพระตระกูลวัดปากน้ำดังกล่าว ติดต่อได้ที่

๑. สนง. มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ (ภูเขาทอง) กรุงเทพฯ โทร.๒๒๔-๗๔๗๕, ๒๒๕-๑๙๙๘

๒. ประชาสัมพันธ์ **วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม** ริมถนนสายบางแพ-ดำเนินสะดวก กม.ที่ ๑๔ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ๗๐๑๓๐ โทร. (๐๓๒) ๒๕๑๖๕๐

สำหรับผู้ที่สนใจจะสมัครเข้ารับการอบรมการเจริญภาวนาตามแนววิชชาธรรมกาย ได้ดังนี้

๑. จัดเป็นประจำที่

วัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร (ภูเขาทอง) กทม. ที่ศาลาการเปรียญ

เวลา ๑๐.๐๐ น. ทุกวันอาทิตย์

เวลา ๑๘.๓๐ น. ทุกวันจันทร์และพฤหัสบดี

วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม ริมถนนสายบางแพ-ดำเนินสะดวก กม.ที่ ๑๔ อ.

ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี ทุกวัน เวลา ๐๘.๐๐ น. และ ๑๘.๓๐ น.

และทุกเสาร์ต้นเดือน มีรถรับส่งฟรี จากหน้าศาลาการเปรียญวัดสระเกศฯ เวลา ๐๗.๓๐ น. และกลับถึงกรุงเทพไม่เกิน ๑๗.๐๐ น.

๒. การอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์ ปีละ ๒ รุ่น

ณ วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม (อุบาสก อุบาสิกา สาธุชนเข้ารับการอบรมร่วมด้วยได้)

รุ่นกลางปี ระหว่างวันที่ ๑ - ๑๕ พฤษภาคม

รุ่นปลายปี ระหว่างวันที่ ๑ - ๑๕ ธันวาคม ของทุกปี

๓. การอบรมเยาวชน

ระหว่างวันที่ ๗-๑๒ เมษายน ของทุกปี

ลูกนายธนาคารรอดตายด้วยพระสมเด็จธรรมกายคุ้มครอง

เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๓๒ เป็นช่วงเวลาที่ **คุณปิยะบุตร ชลวิจารณ์** กรรมการผู้จัดการใหญ่ ธนาคารสหธนาคาร จำกัด และครอบครัว อยู่ในระหว่างพักผ่อนที่บ้านพักส่วนตัวในกรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ

ตอนสายวันนั้นเวลาประมาณ ๑๐.๐๐ น. คุณปิยะบุตรพาครอบครัวจะไปจับจ่ายซื้อของ ขณะนั้นคุณปิยะบุตรได้เดินนำหน้าบุตรและภรรยาเพื่อจะอ้อมไปเปิดประตูรถทางด้านขวาซึ่งจอดอยู่ข้างทางริมซอย **ด.ช.พจน์ปรีชา** บุตรชายคนเล็กได้ผละวิ่งออกไปกลางถนน โดยที่พ่อแม่ดึงแขนไว้ไม่ทัน พอดีกับที่ชาวอังกฤษขับรถจะรีบไปทำงานด้วยความเร็วผ่านมา เบรคไม่ทันจึงชน ด.ช.พจน์ปรีชา เข้าเต็มแรง ร่างของเด็กลอยละลิ่วไปตกห่างจากจุดที่ถูกชนราว ๔-๕ เมตร ฝ่ายคุณพ่อ (คุณปิยะบุตร) ได้แต่ยืนตะลึงดูลูกถูกรถชนกระเด็นต่อหน้าต่อตา พูดไม่ออกด้วยนึกว่าคงไม่รอด จนร่าง ด.ช.พจน์ปรีชา หล่นตุบลง และเด็กร้องไห้จ้า จึงได้สติและรีบวิ่งไปช้อนตัวลูก อุ้มขึ้นมาวางที่รถ รีบจัดการเรียกรถพยาบาลและตำรวจนำเด็กส่งโรงพยาบาล คุณปู่ (คุณบรรเจิด ชลวิจารณ์) นั้นถึงกับจะเป็นลม ต้องดมยาอยู่พักใหญ่

แต่เมื่อแพทย์ได้ตรวจดูอาการและเอ็กซ์เรย์ดูทั่วแล้ว ไม่ปรากฏร่องรอยบาดเจ็บใด ๆ นอกจากผิวหนังถลอกและมีรอยฟกช้ำภายนอกเพียงเล็กน้อยเท่านั้น และยังลุกขึ้นเดินไปขึ้นรถกลับบ้านได้เป็นปกติ

ด.ช.พจน์ปรีชา ชลวิจารณ์ อายุ ๘ ขวบ เป็นนักเรียนชั้นประถมปีที่ ๓ โรงเรียนจิตรลดาเล่าให้ฟังว่า เขาไม่ทราบว่าถูกรถชน รู้สึกแต่เพียงว่า เห็นเป็นดวงสว่างหุ้มตัวเขาลอยละลิ่วไป แล้วหล่นลงมา รู้สึกเจ็บเมื่อกระทบกับพื้นถนนจึงร้องไห้จ้า

ส่วนคุณปิยะบุตรผู้บิดานั้นแสนจะโล่งใจเพราะจะต้องเดินทางกลับประเทศไทยในวันรุ่งขึ้น (๑๒ ตุลาคม ๒๕๓๒) ล่วงหน้าก่อนครอบครัว เพื่อเตรียมงานกฐินสามัคคี **ที่สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** (ปัจจุบันเป็นวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม) ในฐานะประธานกรรมการอุปถัมภ์ในวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๓๒

ด.ช.พจน์ปรีชา ชลวิจารณ์ จึงเป็นอีกรายหนึ่งที่ปลอดภัย **รอดชีวิตมาได้ด้วยพุทธานุภาพของพระสมเด็จธรรมกาย** (พระผงพิมพ์เหรียญกลม) ที่คล้องคออยู่เป็นประจำองค์เดียว ซึ่งคุณปิยะบุตร ได้รับมาจากสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย เมื่องานทอดกฐินปี พ.ศ.๒๕๓๑

ปลอดภัยเพราะพระตระกูลวัดปากน้ำ

เมื่อวันศุกร์ที่ ๙ เมษายน ๒๕๓๖ เวลาประมาณเที่ยงครึ่ง ดิฉันกำลังจะรีบเดินทางจากที่ทำงานกลับไปบ้าน (ซอยนานาใต้) เพื่อพาไก่แจ้ (ซึ่งเลี้ยงไว้ ๒ ตัว และตัวหนึ่งไม่สบายมาก มีอาการอ่อนแอ ไม่กินอาหารและน้ำ) ไปรักษาที่กรมปศุสัตว์ และจะต้องไปในเวลาราชการเท่านั้น ดิฉันได้ขอลางานเพียง ๑ ชม. โดยจะใช้เวลาพักเที่ยงในการเดินทางแทนการรับประทานอาหารกลางวัน ซึ่งดิฉันเพียงแต่ซื้อกับข้าวใส่ถุงซ้อนลงในถุงกระดาษหูหิ้วนำกลับไปบ้านด้วยเพื่อไว้รับประทานในตอนเย็น

ขณะที่ดิฉันเดินออกจากประตูด้านข้างที่ทำงาน (ธนาคารกรุงเทพ สำนักงานใหญ่) ด้านซอยพิพัฒน์นั้น การจราจรกำลังคับคั่ง และรถที่จะออกจากซอยไปสู่ถนนสีลมจอดเป็นแนวยาวอยู่ในขณะรอสัญญาณไฟ และทุก ๆ คันหยุดนิ่ง โดยมีรถมอเตอร์ไซด์จอดรวมอยู่ด้วย ดิฉันจึงตัดสินใจเดินจะไปหารถสามล้อหรือแท็กซี่ทางด้านสาธรแทนเนื่องจากรถติดมาก โดยจะข้ามถนนซอยไปนั้น รถในทางกลับกันคือขาเข้าซอยพิพัฒน์ซึ่งทะลุไปออกถนนสาธร (บริเวณหน้าสำนักงาน U.S.I.S.) ได้ ขณะที่ดิฉันเดินผ่านหน้ารถยนต์ที่จอดนิ่งอยู่ไปถึงบริเวณแนวกึ่งกลางถนน ดิฉันได้หยุดเหลียวไปดูด้านซ้ายมือ เผื่อว่าจะมีรถแล่นมา เหมือนกับการข้ามถนนปกติ แต่ก่อนที่จะรีบก้าวเท้าข้ามไปนั้น ดิฉันเห็นรถกำลังจะเลี้ยวเข้าซอยมาโดยยังไม่ทันเหลียวกลับมาดูด้านขวามือ ดิฉันพบว่ามีรถมอเตอร์ไซด์คันหนึ่งแล่นออกมาด้วยความเร็วสูงมากอยู่ด้านขวามือเฉี่ยวผ่านหน้าดิฉันไปในระยะเส้นยาแดงผ่าแปด โดยกระทบถุงกระดาษที่ดิฉันหิ้วอยู่ (ดิฉันมิได้นำกระเป๋าถือติดตัวไป เนื่องจากประเดี๋ยวจะกลับมา) โดยมอเตอร์ไซด์คันนั้นมิได้บีบแตรให้สัญญาณแต่อย่างใด อีกทั้งรถคันอื่น ๆ ก็ยังจอดอยู่กับที่รอสัญญาณไฟจราจร ซึ่งจะมีเจ้าหน้าที่จราจรควบคุมอยู่ ตลอดเวลาในช่วงเวลารีบเร่งมิฉะนั้นจะเป็นไฟเหลืองกระพริบ ในช่วงที่ไม่ทันกระพริบตานั้นดิฉันทราบทันทีว่า ถ้าดิฉันก้าวขาไปอีกก้าวเดียว! ก็ต้องถูกชนเต็มแรงแน่นอน!!

ด้วยพุทธานุภาพและบารมีของพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ ได้ช่วยให้ดิฉันแคล้วคลาดไม่ต้องถูกมอเตอร์ไซด์ ซึ่งขับด้วยความเร็วปานลมพัดคันนั้นชนกระเด็นไปตกกลางถนน ซึ่งกำลังมีรถแล่นเข้าซอยมาพอดีและจะต้องแล่นทับสิ่งที่มากีดขวางโดยกระทันหันอย่างไม่มีการเบรค หรือเบรคไม่ทันอย่างไม่ต้องสงสัย ดิฉันคงจะได้อ่านหนังสือพิมพ์ฟรี (ตามสำนวนหนังสือพิมพ์) อยู่ในซอยข้างที่ทำงานนั่นเอง ถ้าดิฉันก้าวเท้าเร็วขึ้นอีกก้าวเดียว เพื่อรีบข้ามถนนในช่วงที่รถกำลังแล่นทิ้งระยะห่าง

คุณวิสาข์ โรจนวานิช

พอที่จะวิ่งข้ามไปได้

เรื่องดังกล่าวข้างต้นนั้นคงไม่มีผู้ใดอยากให้เกิดขึ้นกับตนเองแต่ได้เกิดขึ้นแล้วทั้ง ๆ ที่ปกติดิฉันจะระมัดระวังในการข้ามถนนมาก โดยมีความรู้สึกว่าควรจะรอให้แน่ใจก่อนข้ามเพราะกลัวรถที่แล่นมาจะไม่หยุดให้ หรือไม่เห็นผู้ที่กำลังข้ามถนน เนื่องจากลักษณะของรถที่แล่นอยู่บนถนนสีลมจะวิ่งแซงซ้ายแซงขวาช่องไหนว่างก็จะต้องแทรกไป

ดิฉันเชื่อในความศักดิ์สิทธิ์ของคุณพระรัตนตรัย ซึ่งท่านปกปักษ์รักษาผู้ประพฤติธรรมอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ตั้งแต่ดิฉันได้เข้ามาศึกษาและปฏิบัติธรรมตามแนววิชชาธรรมกายของพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ ที่ศาลาการเปรียญวัดสระเกศ ดิฉันได้อาราธนาพระตระกูลวัดปากน้ำสวมไว้ที่คอเพื่อเป็นพุทธานุสติ และคุ้มครองป้องกันภยันตรายต่าง ๆ เกือบจะตลอด ๒๔ ชม. ในวันที่เกิดเหตุนั้น ดิฉันสวมสายสร้อย ๒ เส้น แขวนพระตระกูลวัดปากน้ำดังนี้

- พระรูปเหมือนหลวงพ่อ (เหรียญทองคำ) รุ่นแรก ของมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย เพื่อการก่อสร้างวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม ซึ่งทราบว่าพระเดชพระคุณพระภาวนาโกศลเถรท่านได้เจริญวิชชาธรรมกายชั้นสูงและควบคุมดูแลการหล่อพระนี้ด้วยองค์ท่านเอง
- พระผงธรรมขันธ์ รุ่น ๔ วัดปากน้ำ ซึ่งหลวงพ่อพระภาวนาโกศลเถร เป็นผู้อำนวยการสร้าง
- ล็อกเก็ตรูปพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ
- พระธรรมกาย (หินผลึกใส) รุ่นแรกของมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย
- เหรียญภัตตาหารฯรุ่นแรกของวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม

เล่าโดย
น.ส.วิสาข์ โรจนวานิช
ธนาคารกรุงเทพ จำกัด
สนญ.ถนนสีลม กรุงเทพฯ

รอดจากการถูกจี้ เพราะพระพุทธคุณพระผงสมเด็จธรรมกาย และพระผงรูปเหมือนหลวงพ่อวัดปากน้ำ (พิมพ์เหรียญกลม)

ดิฉันอยู่อพาร์ทเม้นท์ "แจ่มจันทร์คอร์ด" ที่เอกมัย กรุงเทพฯ มีบ้านตึกแถวอยู่ซอยภาวนา ถนนลาดพร้าวอีกแห่งหนึ่ง เมื่อประมาณเดือนกันยายน พ.ศ.๒๕๓๕ ดิฉันได้ไปเยี่ยมพี่สาวและได้พักค้างคืนที่บ้านซอยภาวนา ตื่นแต่เช้าประมาณตี ๔ ก็ออกจากบ้านซอยภาวนาจะกลับอพาร์ทเม้นท์ที่ซอยเอกมัย

ก่อนจะออกจากบ้านก็ไม่ลืมอาราธนาพระผงสมเด็จธรรมกาย (พิมพ์เหรียญกลมฝังเพชร) และพระผงรูปเหมือนหลวงพ่อวัดปากน้ำ (พิมพ์เหรียญกลม) ที่เคยได้ไว้เนื่องแต่การไปทอดกฐิน ที่วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

ขณะเดินออกจากบ้านจะไปปากซอย อยู่ห่างจากปากซอยภาวนาประมาณ ๓๐๐ เมตร ก็สังเกตว่ามีชายหนุ่ม ๒ คน เดินตามจี้มาติด ๆ ครั้นใกล้จะถึงตัวดิฉัน คนหนึ่งก็ร้องสั่งว่า

"เจ๊! ขอกระเป๋า"

รู้ว่ากำลังถูกจี้ ก็หยุดชะงักนึกถึงพระพุทธคุณพระผงสมเด็จธรรมกายและพระผงรูปเหมือนหลวงพ่อวัดปากน้ำที่พกติดตัวมาทันที ดิฉันจึงไม่ทันส่งกระเป๋าให้ก็พอดีมีเสียงอีกคนหนึ่งพูดขึ้นว่า

"เฮ้ย จี้กระทั่งพระด้วยหรือวะ?"

ปาฏิหาริย์พระพุทธคุณแท้ ๆ! ทั้ง ๒ คนนั้นทรุดตัวลงนั่งยกมือไหว้ และต่างพูดว่า

"นิมนต์เถอะครับหลวงพ่อ"

ดิฉันทั้งตื่นเต้นและดีใจ รีบสาวเท้าก้าวเดินต่อไป ก็เผอิญมีรถแท็กซี่คันหนึ่งแล่นตามมาทันคงจะเห็นเหตุการณ์ด้วยแท็กซี่ได้เรียกดิฉันขึ้นรถ

"เจ๊ ขึ้นรถเร็ว ๆ"

แต่ดิฉันปฏิเสธ ไม่ยอมขึ้นเพราะกลัวจะเป็นพวกเดียวกันแล้วจะกลายเป็นหนีเสือปะจรเข้ รีบเดินมาถึงป้อมตำรวจหน้าปากซอยภาวนา นั่งพักตรงหน้าป้อมนั่นแหละ ทั้งที่ยังตื่นเต้นและเหนื่อยหอบ ตำรวจเห็นพฤติกรรมแปลกๆ ของดิฉัน ก็ถามว่า

"มีอะไรหรือ?"

ดิฉันตอบว่า "เปล่า ไม่มีอะไรหรอก" เพราะคิดว่าถ้าแจ้งความพวกนั้นก็จะอาฆาตพยาบาท ดิฉันจึงไม่แจ้งความ

ดิฉันได้รอดปลอดภัยจากการถูกจี้ก็เพราะอิทธิปาฏิหาริย์พระพุทธคุณพระผงสมเด็จธรรมกาย (พิมพ์เหรียญกลมฝังเพชร) และพระผงรูปเหมือนหลวงพ่อวัดปากน้ำ (พิมพ์เหรียญกลม) นั่นเอง.

เล่าโดย นางนัยนา ปัญญา

ปลอดภัยจากอุบัติเหตุรถคว่ำ ด้วยพุทธานุภาพวิชชาธรรมกาย และพระตระกูลวัดปากน้ำ

เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๓๖ เป็นวันที่ข้าพเจ้ากับภรรยา (นางธิติ รัตนพงศ์วัฒนา) กับบุตรชายคนโต (ด.ช.ชนชอบ อายุ ๔ปี) และลูกชายคนเล็กของข้าพเจ้า (ดช.ชิดชน อายุ ๖ เดือน) ได้เดินทางจากกรุงเทพฯเวลาประมาณ ๑๔.๐๐ น. ไปวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม เพื่อดูงานก่อสร้างวิหารหลวงพ่อสด วันนั้นเป็นวันเทคอนกรีตพื้นและบันได เราไปถึงวัดเวลาเกือบ ๑๖.๐๐ น. รถปูนผสมเสร็จเที่ยวสุดท้ายกำลังลงคอนกรีตอยู่ ข้าพเจ้าได้ตรวจดูความเรียบร้อยของงานส่วนภรรยา

ของข้าพเจ้าพาบุตรชาย ๒ คนไปวิ่งเล่นที่สนามหญ้า จนกระทั่งเวลา ๑๙ นาฬิกาเศษ เราก็ออกเดินทางออกจากวัดเพื่อกลับบ้าน แต่ก่อนกลับบ้านภรรยาของข้าพเจ้าได้หยิบเงินในกระเป๋าข้าพเจ้าไปทำบุญหยอดตู้ที่ประชาสัมพันธ์ หน้าศาลาอเนกประสงค์ครบทุกตู้ วันนี้ครอบครัวเราได้ทำบุญหลายอย่าง โดยที่ก่อนเดินทางมาวัดในตอนเช้าเราได้ทำบุญทอดผ้าป่าไป ๑,๐๐๐ บาท บริจาคเงินเพื่อซื้อขาเทียมให้กับคนพิการ ๑๐,๐๐๐ บาท และในงานก่อสร้างวิหารหลวงพ่อสดที่เราได้มีโอกาสเป็นผู้สร้างนั้น ในการเทคอนกรีตวิหารนั้น ข้าพเจ้าได้สั่งเพิ่มน้ำหนักปูนซิเมนต์จากมาตรฐานปกติให้ปูนแก่ขึ้นทุกครั้งที่มีการเทคอนกรีตผสมเสร็จ ด้วยมีความประสงค์อยากจะให้วิหารหลวงพ่อมีความมั่นคงแข็งแรง

ขากลับเข้ากรุงเทพฯ ข้าพเจ้าเป็นผู้ขับรถ บุตรชายคนโตนั่งอยู่ที่เบาะเก้าอี้ด้านหน้าซึ่งอยู่ด้านซ้ายมือของข้าพเจ้า ส่วนภรรยานั่งอยู่ที่เบาะเก้าอี้ด้านหลังและอุ้มลูกคนเล็กซึ่งกำลังหลับอยู่ในอก รถของเราเป็นรถปิคอัพสเปสแคบอีซูซุและพวงมาลัยติดพาวเวอร์ ข้าพเจ้าขับรถไปก็คุยเล่านิทานให้ลูกฟังไปเรื่อย ๆ ขณะนั้นรถวิ่งด้วยความเร็วประมาณ ๑๒๐ กม./ชม. เมื่อรถวิ่งไปถึงจุดที่ห่างจากทางแยกสะพานลอยเข้าบ้านโป่งกับนครปฐมประมาณ ๑ กม. ก็เกิดเหตุ ตอนนั้นรถของเราวิ่งอยู่เลนขวา โดยมีรถ ๑๐ ล้อ ๒ คันวิ่งตามกันอยู่เลนซ้าย แต่อยู่ข้างหน้าเราห่างจากเรามาก จากนั้น ๑๐ ล้อคันหลังก็แซงคันหน้าออกมาอยู่เลนขวาข้างหน้าเรา แต่ก็ยังห่างจากเรามากและวิ่งด้วยความเร็วเกือบเท่ารถของเราคือประมาณ ๑๒๐ กม./ชม. รถของเราวิ่งตามไปอยู่เลนขวาห่าง ๆ จนกระทั่งรถ ๑๐ ล้อคันที่อยู่เลนขวากับรถของเราขับแซงเลยรถ ๑๐ ล้ออีกคันที่อยู่ทางเลนซ้ายไปได้พักหนึ่งเจ้า ๑๐ ล้อคันหน้า ก็ขับลงไหล่ทางด้านขวามือ แต่ไม่ลดความเร็วลง คงวิ่งตะบึงตรงไปข้างหน้าจนฝุ่นฟุ้งตลบ

คุณนัยนา ปัญญา

ข้าพเจ้าเข้าใจว่า เจ้า ๑๐ ล้อคันนี้จะเลี้ยวขวา จึงได้ขับลงไหล่ทางไปทางขวา เพราะแถวนั้นมีช่วงโค้งเลี้ยวขวาได้ ข้าพเจ้ารีบเร่งเครื่องแซงขึ้นหน้าในเลนขวาเพื่อจะขับรถหนีเจ้า ๑๐ ล้อคันนี้ออกไปให้พ้น ขณะที่รถเราแซงขึ้นมาจนล้อหลังด้านขวาอยู่ในระดับแนวเดียวกับกันชนหน้าของรถ ๑๐ ล้อ ตอนนี้ข้าพเจ้าพูดกับภรรยาว่า

"สงสัย ๑๐ ล้อคันนี้คงจะเมายาม้า" ข้าพเจ้าพูดยังไม่ทันขาดคำ ๑๐ ล้อคันนี้ก็หันรถหักกลับเข้ามาในเลนขวาที่รถเราวิ่งอยู่ ทำให้กันชนหน้าของ ๑๐ ล้อเกี่ยวอัดกับตัวถังรถของข้าพเจ้าตรงกระบะท้ายรถด้านเหนือล้อหลัง (ภายหลังชาวบ้านที่เห็นเหตุการณ์เล่าว่าเห็น ๑๐ ล้อขับรถหนีไปโดยที่กันชนหน้าหลุดห้อยต่องแต่ง) ข้าพเจ้าตัดสินใจหักรถหลบมาทางซ้ายโดยที่ไม่กล้าให้รถปะทะกับ ๑๐ ล้อ ข้าพเจ้าได้ยินเสียงภรรยาร้องตะโกนเตือนว่าใจเย็น ๆ ให้จับพวงมาลัยขับรถใจเย็น ๆ แต่รถของข้าพเจ้าเป็นรถพวงมาลัยติดพาวเวอร์ เมื่อหมุนพวงมาลัยแรง ๆ พาวเวอร์จะทำงานทำให้พวงมาลัยฟรีบังคับรถไม่อยู่ หัวรถส่ายไปทางซ้ายจะตกถนนด้านซ้าย ข้าพเจ้ารีบหักพวงมาลัยกลับไปทางขวา รถก็กลับส่ายหัวไปทางขวาจะตกไหล่ทางด้านขวา ขณะนั้นข้าพเจ้าเข้าใจว่า ๑๐ ล้อคงจะชะลอความเร็วลง ข้าพเจ้ารีบหักพวงมาลัยไปทางซ้ายอีกครั้ง หัวรถได้ส่ายกลับไปทางซ้ายอีกครั้ง จากนั้นข้าพเจ้าก็ควบคุมรถไม่อยู่ รู้สึกว่าพวงมาลัยหมุนแล้วนิ่มมือไปหมด

ขณะเกิดเหตุนี้รถวิ่งด้วยความเร็วประมาณ ๑๒๐ กม./ชม. แต่น่าแปลกที่ข้าพเจ้าไม่ตื่นเต้นตกใจเลย ใจกลับสงบนิ่ง จากนั้นรถของข้าพเจ้าก็พุ่งลงคลองด้านซ้ายมือซึ่งมาน้ำลึกสูงท่วมหัวขณะที่รถพุ่งจะลงคลองนั้นภาพที่ข้าพเจ้าเห็นก็คือขอบตลิ่ง ต่อมาเป็นภาพหลังคารถของข้าพเจ้าเอง (แสดงว่ารถหงายหลัง) จากนั้นสติดับไปวูบหนึ่ง

ข้าพเจ้ารู้สึกตัวอีกครั้งเมื่อทุกอย่างนิ่งสงบ รถของข้าพเจ้าตีลังกาลงไปอยู่ในคลองอย่างน้อย ๑ รอบ แต่ในคลองมีน้ำ (เพราะฝนได้ตกมาก่อนหน้าประมาณ ๒-๓ วัน) และมีแพผักบุ้งขึ้นแน่นเป็นพืด ทั้งน้ำและแพผักบุ้งได้รองรับรถของข้าพเจ้าและคงจะเป็นตัวช่วยสลายแรงกระแทกเวลารถตกลงมา แต่หัวรถของข้าพเจ้าหันกลับทิศโดยได้หันกลับไปทางทิศที่วัดหลวงพ่อสดฯอยู่ เครื่องยนต์ดับสนิท กระจกรถด้านหน้าและกระจกประตูด้านซ้ายมือแตกละเอียดกลายเป็นเม็ด ๆด้านขวามือตรงที่คนขับกลับไม่แตก ด้านหลังกระจกไม่แตกแต่ หลุดออกไปตกอยู่ในกระบะท้ายรถ

ข้าพเจ้ารีบหันไปถามภรรยาว่า "เป็นอะไรกันหรือเปล่า?" เมื่อรู้ว่าเราทุกคนปลอดภัย ไม่มีใครเสียชีวิต ข้าพเจ้าก็สบายใจขึ้น มีเสียงน้ำไหลเข้ามาในรถดังจุ๋ม ๆ ทำให้เราตกใจกลัวว่าจะจมน้ำตาย ข้าพเจ้ารีบปีนไปทางประตูซ้ายซึ่งเป็นที่นั่งของลูกชายคนโต แต่ขณะนี้อยู่ใกล้ตลิ่ง เพื่อที่จะเปิดประตู เสียงภรรยาข้าพเจ้าร้องเตือนว่าระวังน้ำจะเข้ามาท่วมรถ เสียงที่เราคุยกัน ทำให้ลูกชายคนเล็กอายุ ๖ เดือน ซึ่งยังอยู่ในอกของแม่ตกใจตื่นขึ้นแล้วร้องไห้ ส่วนลูกชายคนโตนิ่งเงียบ ไม่แสดงอาการตกใจและไม่ร้องไห้ ทำตัวน่ารักมาก

เจ้า ๑๐ ล้อทั้ง ๒ คันได้หนีหายสาบสูญไปแล้ว ตอนนี้ชาวบ้านที่อยู่ใกล้เคียงพากันวิ่งมาเกือบถึงที่รถคว่ำ ขณะนั้นมืดมากเป็นเวลาประมาณ ๒๐.๐๐ น. ภรรยาข้าพเจ้าบอกให้ตะโกนเรียกคนช่วย ข้าพเจ้าเปิดประตูรถด้านซ้ายออกแล้วตะโกนเรียกคนช่วย "ช่วยด้วย ๆ"

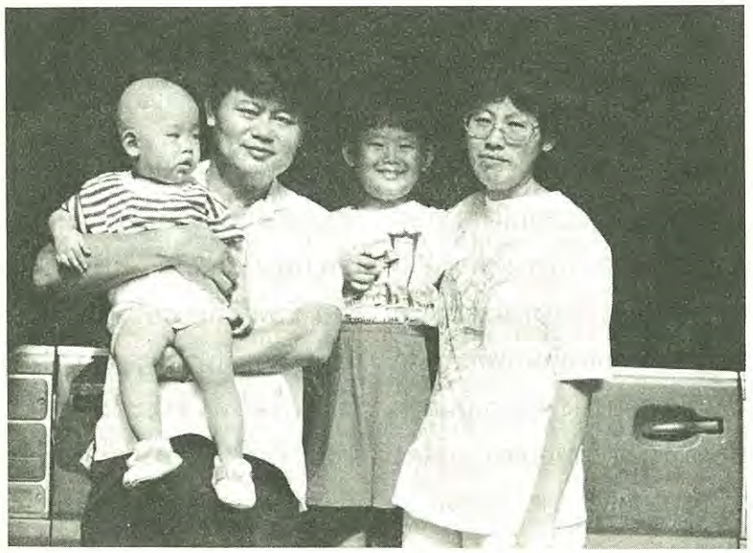

ครอบครัวรัตน์พงศ์วัฒนา

สักพักหนึ่งชาวบ้านก็มาถึง มีผู้ชายเดินไต่ตลิ่งลงมายังตัวรถ ข้าพเจ้าก้าวขาหนึ่งออกไปเหยียบที่ขอบตลิ่ง ขาข้าพเจ้าจมลงไปในน้ำเกือบถึงเข่า แล้วรีบส่งลูกชายคนเล็กและลูกชายคนโตขึ้นตลิ่ง ส่วนภรรยาข้าพเจ้าปีนข้ามเก้าอี้มาด้านหน้าแล้วปีนขึ้นตลิ่งทางประตูซ้ายมือ ส่วนข้าพเจ้ายังไม่ยอมออกจากรถ ได้ตรวจดูสิ่งของ และน้ำได้ไหลเข้ามาในรถสูงประมาณ ๑๐-๒๐ เซ็นติเมตร ของกระเด็นกระจัดกระจายไปนอกรถตกอยู่ตามขอบตลิ่ง ซึ่งชาวบ้านที่ลงมาช่วยและมีบ้านอยู่หน้าที่เกิดเหตุด้วยได้ช่วยรวบรวมเก็บใส่ถุงพลาสติกมาให้

มีรูปหลวงพ่อวัดปากน้ำที่ทางมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ กรุงเทพฯ พิมพ์แจกข้าพเจ้านำรูปมาประกบกันแล้วเคลือบพลาสติกแข็งวางไว้หน้ารถ ซึ่งได้ผ่านการขอบารมีจากหลวงพ่อพระภาวนาโกศลเถร วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ และหลวงป๋า (พระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม) แล้ว

ภรรยาของข้าพเจ้าสวมสร้อยคอทองคำห้อย พระผงสมเด็จธรรมกาย พิมพ์เหรียญกลม ธาตุ ๖ ฝังเพชร ๑ องค์ (องค์นี้ภรรยาของข้าพเจ้าได้รับจากหลวงป๋าโดยตรง)

ส่วนตัวข้าพเจ้าเองได้สวมสร้อยคอสเตนเลสห้อยพระตระกูลวัดปากน้ำ ซึ่งสร้างโดยหลวงพ่อวัดปากน้ำ (พระมงคลเทพมุนี), หลวงพ่อพระภาวนาโกศลเถร วัดปากน้ำ และหลวงป๋าเสริมชัย วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี รวม ๖ องค์ ได้แก่

๑. พระของขวัญ (พระผง) ของหลวงพ่อวัดปากน้ำ รุ่น ๓ ๑ องค์

๒. พระผงธรรมขันธ์พิมพ์สี่เหลี่ยม รุ่น ๔ วัดปากน้ำ ๑ องค์

๓. พระผงจัมโบ้ฝังรัตนชาติ วัดปากน้ำ ๑ องค์

๔. พระผงสมเด็จธรรมกาย พิมพ์เหรียญกลม ธาตุ ๖ ฝังเพชร วัดหลวงพ่อสดฯ ๑ องค์

๕. พระผงสมเด็จธรรมกาย พิมพ์เหรียญกลม ธาตุ ๖ ฝังทับทิม วัดหลวงพ่อสดฯ ๑ องค์

(องค์นี้มีเนื้อสีน้ำตาล ซึ่งข้าพเจ้าได้รับจากมือหลวงป๋าเอง)

๖. เหรียญภัตตาหาร (สมบัติจักรพรรดิ) เนื้อโลหะเงิน วัดหลวงพ่อสดฯ ๑ องค์

ปรากฏว่าสร้อยได้ขาดเป็น ๓ ท่อน ท่อนที่ห้อยพระผงพิมพ์สี่เหลี่ยม รุ่น ๔ วัดปากน้ำ ขาดหายไปทั้งพระและสร้อยหาเท่าไรก็ไม่เจอ อีกท่อนติดกับพระผงสมเด็จธรรมกายพิมพ์เหรียญกลม ธาตุ ๖ ฝังทับทิม (เนื้อสีน้ำตาล) ขาดตกลงในน้ำใต้เก้าอี้ แต่เอามือคลำในน้ำเจอจึงได้กลับมา ส่วนพระองค์อื่น ๆ ก็ยังอยู่ครบ แต่น่าแปลกที่พระผงรุ่นจัมโบ้ของข้าพเจ้ามีรอยแตกซึ่งเริ่มแตกจากจุดศูนย์กลางฝ่ามือของพระออกไปเป็น ๓ แนว

ส่วนลูกชายคนโตโดยปกติจะห้อยล็อกเก็ตรูปหลวงพ่อวัดปากน้ำกับเม็ดเศษทองที่เหลือจากหล่อพระยืนหลังอุโบสถกับหวายที่ใช้แขวนลูกนิมิตของอุโบสถวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม แต่สร้อยคอได้ขาดตั้งแต่อยู่กรุงเทพฯเลยไม่ได้แขวนพระมาด้วย และลูกชายคนเล็กของข้าพเจ้านั้นก็ลืมสวมสร้อยคอรูปล็อกเก็ตหลวงพ่อให้ตั้งแต่ออกจากกรุงเทพฯเหมือนกัน

ชาวบ้านที่มามุงดูนั้นพากันคิดว่าพวกเราคงจะตายกันแล้ว แต่เมื่อรู้ว่าเรายังไม่ตายก็พากันแปลกใจ บางคนถามภรรยาข้าพเจ้าว่า "ไปไหนกัน รถคว่ำทำไมไม่ตาย มีพระดีอะไร ทำไมถึงไม่ตาย" ที่ชาวบ้านถามเพราะที่ใกล้เคียงถัดไปนี้เพิ่งมีรถคว่ำไป ๒ ครั้ง ภายในเวลาแค่ ๒ อาทิตย์ ที่ผ่านมา โดยที่ผู้โดยสารในรถตายคาที่ทั้ง ๒ ครั้ง ภรรยาของข้าพเจ้าตอบว่า "ไปทำบุญที่วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรีมา"

ตัวข้าพเจ้าคิดว่าบุญประคองรถของเราให้มาคว่ำที่จุดนี้ เพราะถ้าเลื่อนไปข้างหน้าอีกนิดเดียวจะเป็นเนินดินฝังท่อปูนใหญ่โผล่เหนือดิน ไม่มีน้ำ ไม่มีผักบุ้งรองรับ ถ้าเกิดคว่ำตรงนั้นคงตายแน่

ถึงอย่างไรเราก็ยังมีโชคดีในท่ามกลางโชคร้าย เพราะปรากฏว่ารถของเรามาคว่ำในตรงที่อยู่หน้าโรงงานปั้มหน้ากระจังรถยนต์ ๑๐ ล้อ เจ้าของโรงงานเป็นพี่น้องกัน คนน้องเป็นคนใบ้ ได้ออกไปช่วยพาเราเข้าไปพักในบ้าน เปิดห้องแอร์ให้เราเข้าไปพักและยังมีวิทยุโทรศัพท์ให้เราใช้ขอความช่วยเหลือได้ ต่อมาจึงรู้เพิ่มอีกว่าเจ้าของโรงงานนี้มีพี่ชายเป็นผู้รับเหมาก่อสร้างที่ได้เคยไปสร้างศาลาอเนกประสงค์ วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม ซึ่งเป็นเรื่องบังเอิญอย่างน่าพิศวง

ตอนนี้ข้าพเจ้าจึงสังเกตเห็นหน้าผากของลูกชายคนโต กลางหน้าผากปูดขึ้นมาเป็นลูกซาลาเปาขนาดใหญ่ ๓ นิ้ว นูนออกมาเขียวคล้ำ ดูแล้วเหมือนเทพเจ้า-ฮกลกซิ่วของจีน ลูกชายคนโตบอกข้าพเจ้าว่าเกิดขึ้นเพราะชนกับหัวของพ่อตัวข้าพเจ้าเองก็รู้สึกเจ็บที่ขมับด้านซ้ายมือ ส่วนลูกคนเล็กมีแผลถลอกที่เอวเล็กน้อยเพราะถูกสะเก็ดกระจกบาดเอา ต่อมาข้าพเจ้าเริ่มเจ็บในสบักไหล่ขวาและแน่นหน้าอก ส่วนภรรยาข้าพเจ้าเจ็บศีรษะและรู้สึกบอบช้ำภายในช่องท้อง

เรารอจนมีรถมารับแล้วจึงได้เดินทางไปรักษาตัวที่โรงพยาบาล

ภายหลังเมื่อออกจากโรงพยาบาลแล้ว ข้าพเจ้าได้ไปตรวจดูรถที่ถูกลากขึ้นจากคลองไปไว้แถวนครปฐม เห็นสภาพรถแล้วไม่นึกว่าครอบครัวของข้าพเจ้าจะรอดตายมาได้ ไม่มีสมาชิกในครอบครัวต้องพลัดพรากจากกันเลย นี่เพราะบารมีของหลวงพ่อวัดปากน้ำและพระศักดิ์สิทธิ์ที่เราห้อยติดตัวนั้นคุ้มครองจึงรอดปลอดภัยจากความตายมาได้

จากสภาพรถทำให้ข้าพเจ้าสามารถทบทวนเหตุการณ์ได้ว่ารถจะต้องตีลังกาเอาหลังคารถด้านที่ข้าพเจ้านั่งขับรถลงกระแทกกับขอบลาดของตลิ่งก่อน ช่วงนั้นไหล่ด้านสบักของข้าพเจ้าคงจะลอยไปชนถูกหลังคารถและลูกชายคนโตลอยเอาหน้าผากมาชนกับขมับด้านซ้ายของข้าพเจ้า ส่วนลูกชายคนเล็กอยู่ในอ้อมกอดของแม่ ส่วนหัวของแม่กระแทกถูกหลังคารถและหน้าท้องคงอัดกับพนักพิงของเก้าอี้ที่ข้าพเจ้านั่ง จากนั้นรถกระดอนขึ้นอีกครั้งตีลังกาเอาล้อลงแต่หันทิศหัวรถย้อนกลับไปทางวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม ตัวรถตกลงในน้ำซึ่งมีกอผักบุ้งขึ้นติดกันเป็นพืด ทั้งน้ำและแพผักบุ้งเป็นตัวยืดหยุ่นลดแรงกระแทกของรถลงไปเกือบหมด ซึ่งส่งผลให้พวกเราทุกคนตกลงไปนั่งยังตำแหน่งเดิม ไม่มีใครกระเด็นออกไปนอกตัวรถนอกจากสิ่งของในรถเท่านั้น

การที่สมาชิกในครอบครัวของเราแคล้วคลาดปลอดภัยไม่มีใครเป็นอันตรายถึงชีวิตยังอยู่กันพร้อมหน้าพ่อแม่และลูก ยิ่งทำให้ข้าพเจ้าเพิ่มศรัทธา ความเชื่อมั่น เคารพรักในวิชชาธรรมกายและครูบาอาจารย์ทุกท่านอย่างที่สุด.

เล่าโดย
นายวิบูลย์ รัตนพงศ์วัฒนา
บริษัท มาลัยเทพ จำกัด

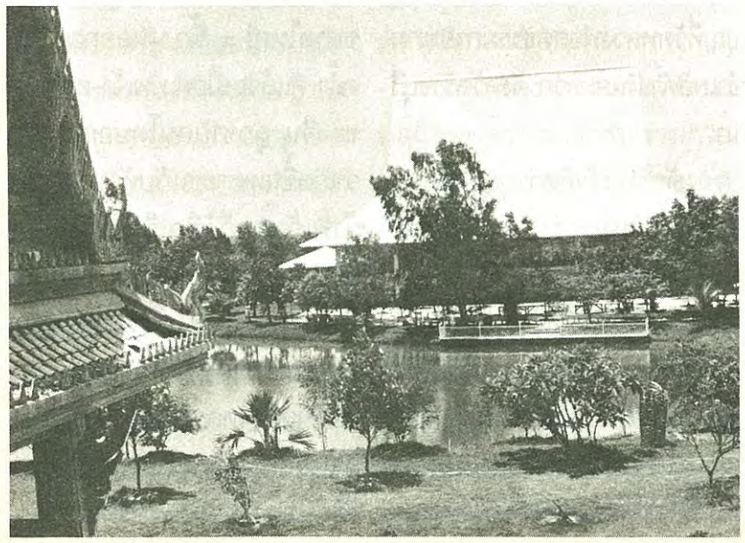

■■■■

แวดวงธรรมกาย

วิชชาธร

สิ่งที่มีผลิตผลเป็นทางตรงกันข้ามกัน ทั้งที่เกิดขึ้นจากที่เดียวกันก็คือ ***ความสว่าง*** *และ* ***ความมืด***
เพราะความสว่างย่อมเกิดแต่การมีแสงมากในขณะที่ความมืดเกิดแต่การมีแสงน้อย ฉันใดก็ดี

ความสุข *และ* ***ความทุกข์*** *ก็ย่อมเกิดขึ้นจากใจที่มีเครื่องหล่อเลี้ยงที่ต่างกัน เพราะความสุขย่อมบังเกิดแต่ใจที่มี* ***ทาน-ศีล-ภาวนา*** *ในขณะที่ความทุกข์ย่อมบังเกิดแต่ใจที่มี* ***โลภ-โกรธ-หลง*** *เป็นเครื่องหล่อเลี้ยงฉันนั้น...*

คุณนภารัตน์ ทองไท
วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี จ.เพชรบุรี

● ***พากันมากี่คนครับนี่***

▲ กลุ่มพวกหนูมีนักเรียน ๒๓ คน และคุณครูอีก ๕ คนค่ะ

● ***ทำไมถึงได้มาเข้ารับการอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อนครับ***

▲ อาจารย์ท่านมาชักชวนค่ะ แล้วพวกเราก็สนใจทางด้านนี้อยู่ค่ะ จึงได้พากันมา

● ***ก่อนหน้านี้เคยฝึกเจริญภาวนามาบ้างหรือไม่ที่ไหน***

▲ เคยค่ะ เคยปฏิบัติแบบพุทโธมาก่อน ที่วัดห้วยทรายใต้ เพชรบุรี อยู่ใกล้บ้านค่ะ ตอนนั้นอาจารย์ที่โรงเรียนพาไปปฏิบัติ ขณะนั้นกำลังเรียนชั้น ม. ๓ ค่ะ แต่แบบวิชชาธรรมกายนี่ เพิ่งเคยเป็นครั้งแรก

● ***ได้รับประโยชน์อะไรจากการอบรมภาคฤดูร้อน***

▲ คือ ได้รู้และเข้าใจว่าพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้านั้นมีประโยชน์และมีสาระมากและยังรู้ว่าบาปบุญนั้นมีจริง เพราะฉะนั้นเราทุกคนจึงควรทำความดีไว้มาก ๆ ค่ะ

● ***ที่ว่าเรื่องบาปบุญนั้นเป็นอย่างไร***

▲ คือเชื่อว่าบาปบุญมีจริง มีผลจริงค่ะ เพราะได้ไปรู้ไปเห็นมาแล้ว จากตอนที่ทำวิชชาได้ไปเห็นพวกที่ตกนรก และพวกที่ไปอยู่บนสวรรค์ ในนรกก็ได้เห็นพวกที่ได้รับความทุกข์ทรมาน น่ากลัวมาก

● ***เกิดความรู้สึกอย่างไรบ้าง เมื่อได้พบเห็นอย่างนั้น***

▲ รู้สึกสงสารพวกเขาค่ะ

● ***แล้วที่สวรรค์เท่าที่ได้พบมาขณะเจริญภาวนาเป็นอย่างไร***

▲ ก็เป็นที่สะอาดสว่างสดใสมากเลย ได้เห็นพวกนางฟ้ามีรูปร่างและแต่งตัวสวยงามมากค่ะ

● ***ตอนนี้ได้ปฏิบัติไปถึงแค่ไหนแล้ว***

▲ ตอนนี้ได้เข้าถึงพระนิพพานแล้วค่ะ

● ***เมื่อตอนระยะแรกของการฝึกภาวนา ได้พบเห็นอะไรบ้าง***

▲ แรก ๆ ได้เห็นดวงแก้วใสมาก ต่อมาเห็นกายต่างๆ จนถึงกายธรรมคือพระพุทธเจ้า

● ***ดวงแก้วที่เห็นตอนแรกเป็นอย่างไร ตัวเองมีความรู้สึกอย่างไร***

▲ เป็นดวงใสมากเลยค่ะ ก็ไม่ตื่นเต้นอะไรเฉย ๆ ค่ะ พอใจจรดอยู่ตรงกลางดวงนิ่ง ๆ ต่อไป ก็เกิดแสงสว่างเพิ่มขึ้น จนดวงใหม่ก็เกิดแทนที่ขึ้นมาอีก

● ***เมื่อปฏิบัติธรรมมาถึงตอนนี้แล้ว ความนึกคิดของเราเป็นอย่างไร***

▲ รู้สึกว่ามีการเปลี่ยนแปลงในส่วนของอารมณ์ที่ดีขึ้นมาก

● ***ที่ว่าได้เห็นกายของพระพุทธเจ้านั้นเป็นอย่างไร***

▲ กายธรรมของท่านโปร่งใสค่ะ และเย็นชื่นใจ ตอนนั้นได้สัมผัสท่านด้วยค่ะ

● ***ชอบใจอะไรบ้าง เมื่อมาอยู่ที่นี่ครับ***

▲ ประทับใจในการที่ได้มีโอกาสมาปฏิบัติธรรมค่ะ การฝึกในตอนแรกก็รู้สึกยากเหมือนกัน แต่ตอนหลัง ๆ ก็รู้สึกง่าย ทำตามที่หลวงพ่อสอนได้ ที่ชอบมากคือตอนสวดมนต์พร้อม ๆ กันค่ะ

● ***การได้อยู่กลดเป็นอย่างไรบ้าง***

▲ เคยอยู่มาบ้างแล้วค่ะ พอมาฝึกอยู่ที่นี่ก็ไม่รู้สึกลำบากอะไร สบายดี

● ***เรื่องอาหารทางวัดจัดหาให้เป็นอย่างไร***

▲ ดีมากเลยค่ะ เพราะมีหลายอย่างให้เลือกเยอะ

● ***เมื่อมีโอกาสปฏิบัติถึงระดับนี้แล้ว ได้หวนนึกถึงใครบ้าง***

▲ คิดถึงพ่อแม่และพี่น้องที่บ้านค่ะ อยากจะให้เขาได้รู้บ้าง ได้ปฏิบัติบ้างเพราะที่บ้านยังไม่มีใครปฏิบัติเลยค่ะ

● ***แล้วคิดจะทำอย่างไร***

▲ คิดว่าจะนำไปปฏิบัติต่อที่บ้านแล้วพูดให้พวกเขาฟังชวนให้ปฏิบัติบ้าง

● ***มองสังคมโลกปัจจุบันอย่างไร***

▲ รู้สึกไม่ค่อยจะมีความสงบสุขเลยนะคะ ชอบรบราฆ่าฟันกันเรื่อย ๆ น่าจะได้สนใจเรื่องธรรมะบ้าง จะได้มีความสุข ไม่เดือดร้อนอย่างนี้

■ ■ ■ ■

วิชชาธรรมกายสลายหมอกที่สนามบินลาครอสส์ ประเทศสหรัฐอเมริกา

โดย
อาจารย์ออมสิน การ์ดิเนอร์
มหาวิทยาลัยวิโนนา สเตท (ยูนิเวอร์ซิตี)

เป็นที่ทราบกันดีว่า หลวงป๋าไปเผยแพร่ธรรมในอเมริกาปีละประมาณ ๓ อาทิตย์ มาเป็นเวลา ๓ ปีแล้ว แต่ละปีเราจัดรายการให้ท่านสอนจนแทบไม่มีเวลาว่างเลยทีเดียว คณะผู้ติดตามก็คงเหนื่อยมากเหมือนกัน การเดินทางไปแต่ละจุดแต่ละระยะก็จำเป็นต้องให้ตรงตามกำหนดเป้าหมายทุกแห่ง

ปีนี้คณะผู้ติดตามผลัดกันเป็นช่วง ๆ ไป จะยกตัวอย่างเล่าให้ฟังถึงการเดินทางในช่วงท้ายของปี คือช่วงที่หลวงป๋าบินจากนิวยอร์คไปมินนิโซต้า ผู้ติดตามคือคุณอภิชัย ส่วนที่เหลือของคณะ บางท่านก็บินกลับเมืองไทยก่อน บางท่านก็ยังค้างที่นิวยอร์คอีก ๑ คืน แล้วบินไปลอสแอนจิลิสเพื่อรอคอยหลวงป๋าที่นั่น แล้วจึงบินกลับเมืองไทยพร้อมกัน

วันพุธที่ ๘ เมษายน หลวงป๋าไปถึงสนามบินมินนิอาโปลิส ตรงตามกำหนดและทุกอย่างเป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามที่เรากำหนดการณ์เอาไว้ การสอนธรรมะของหลวงป๋าที่มหาวิทยาลัยคาร์ลตันก็เป็นที่น่าสนใจอย่างยิ่ง สอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติธรรม คืนนี้เป็นคืนสุดท้ายในการสอนธรรมะในอเมริกาครั้งนี้ รุ่งเช้าจะต้องบินออกจากสนามบินลาครอสส์เวลา ๖.๓๐ น. ฉะนั้นพอเช้าวันพฤหัสบดีที่ ๙ เมษายน เราก็ต้องออกจากบ้านแต่เช้ามืด บังเอิญเช้านั้นหมอกลงจัดมาก ลูกชายต้องขับรถด้วยความระมัดระวังอย่างยิ่ง ข้าพเจ้าก็นั่งไปข้างหลังด้วยความเป็นห่วงหลาย ๆ ประการ ความจริงถ้าอากาศดีเราก็จะขับถึงสนามบินได้ในราว ๔๐ นาที หรืออาจจะใช้เวลาเพียง ๓๐ นาที ถ้าขับเร็วเกินอัตรากำหนดและหากไม่ถูกตำรวจเรียกเสียก่อน แต่เช้านั้นเราต้องขับไปช้ามากเรียกว่าคลานไปก็แล้วกันไม่ใช่วิ่งไป เมื่อไปถึงสนามบินทราบว่าเรือบินต้องออกช้าเพราะหมอกจัดทัศนวิสัยเห็นได้เพียงระยะ ๑ ใน ๑๖ ส่วนของไมล์เท่านั้นเอง เจ้าหน้าที่ประกาศว่า การที่กัปตันจะนำเรือบินขึ้นนั้นจะต้องมีทัศนวิสัยมองเห็นได้ระยะ ๑ ส่วนใน ๔ ส่วนของไมล์ ฉะนั้นเราก็ไม่มีทางอื่นนอกจากรอให้หมอกจางลง จนกระทั่งมองเห็นได้ในระยะ ๑ ใน ๔ ส่วนของไมล์

นั่นเอง เราก็รอกันอยู่ด้วยความเป็นห่วงว่า ถ้าช้ามากหลวงป๋าก็จะพลาดเที่ยวบินที่จะต้องไปต่อที่มินนิอาโปลิส ข้าพเจ้าถามเจ้าหน้าที่ดูหลายครั้ง เขาก็บอกได้แต่ว่า ถ้าออกได้ก่อน ๘.๓๐ น. ก็คงจะไม่พลาดเรือบินลำที่จะไปต่อที่มินนิอาโปลิส เราก็ได้แต่รอพอ ๗ โมงครึ่ง เจ้าหน้าที่ประกาศว่าทัศนวิสัยเห็นได้เพียง ๑ ใน ๘ ของไมล์เท่านั้นเอง เรายิ่งวิตกมากขึ้น ประกอบกับลูกชายก็ต้องเข้าเรียน ๘ โมงครึ่ง ข้าพเจ้าเองก็มีสอน ๙ โมง หลวงป๋าท่านมอง ๆ แล้วก็บอกให้ข้าพเจ้าพาลูก ๆ กลับวิโนน่าเถอะ เพราะท่านคิดว่ายังไงเรือบินก็จะออกได้ราว ๘ โมงเช้า ข้าพเจ้าก็ยังรีรออีกพัก หลวงป๋าท่านก็คะยั้นคะยอให้กลับจนได้ ตอนเราลงบันไดเลื่อน สวนทางกับกัปตันเรือบิน ซึ่งขึ้นบันไดเลื่อน ข้าพเจ้าเลยร้องถามว่าเรือบินจะออกได้ภายในครึ่งชั่วโมงหรือไม่ กัปตันตอบว่าคิดว่ายังไม่ได้เพราะหมอกยังหนาอยู่มาก ทำให้ข้าพเจ้าและลูกชายขับรถกลับวิโนน่าด้วยความไม่สบายใจ และเมื่อมาถึงมหาวิทยาลัยก็ต้องรีบเข้าสอนทันที พอสอนเสร็จเวลา ๑๐ โมง ก็รีบโทร

ไปถามสายการบินนอร์ธเวสต์ว่าเรือบินลำนั้นตกลงออกได้กี่โมง เขาตอบว่าออกไปเวลา ๗.๕๘ น. ข้าพเจ้าไม่แน่ใจว่าได้ยินถูกต้องหรือเปล่า จึงถามซ้ำอีกว่า ออกเวลาเท่าไรนะ ก็ได้คำตอบว่า ออกจากลาครอสส์ ๗.๕๘ น. ถึงมินนิอาโปลิส ๘.๓๕ น. ข้าพเจ้านึกอยู่ในใจว่า หลวงป๋าท่านพยากรณ์อากาศได้อย่างไร และแถมยังพยากรณ์ได้ดีกว่ากัปตันอีกด้วย แต่ข้าพเจ้าก็นอนใจว่าหลวงป๋าต้องไม่พลาดเรือบินที่จะไปต่อที่มินนิอาโปลิส แต่คงจะไม่มีเวลาได้ฉันอาหารเช้าที่อลิสาเตรียมไปถวายที่สนามบินที่นั่น และพอข้าพเจ้าโทรไปถามอลิสาตอนเที่ยงก็ได้ความตรงตามที่คาดไว้

เย็นนั้นข้าพเจ้ากลับจากทำงาน ก็ถามลูกชายว่า เมื่อเช้านี้หลวงลุงบอกว่าเรือบินจะออกได้ตอนกี่โมงนะ ลูกชายทั้งสองตอบว่า ๘ โมง ข้าพเจ้าจึงเล่าให้ลูกฟังว่าได้โทรศัพท์ถามนอร์ธเวสต์ เขาบอกว่าออกได้ ๗.๕๘ น. ข้าพเจ้าเดาไม่ออกว่าลูกชายทั้งสองคิดอย่างไร

อันที่จริงข้าพเจ้าควรจะบอกลูกว่านี่เป็นเรื่องของพระท่าน **ทำวิชชาประกอบธาตุธรรมละลายเมฆหมอกให้เป็นไอระเหย** หมดไป พอที่นักบินจะเห็นทัศนวิสัยได้ ๑ ใน ๔ ขึ้นไป และก็สามารถนำเครื่องบินขึ้นจากสนามบินลาครอสส์ออกเดินทางต่อไปยังมินนิอาโปลิสได้

■ ■ ■ ■

เหตุผลที่บุคคลพึงต้องรักษาศีล

โดย

หลวงพ่อเสริมชัย ชยมงฺคโล

เจริญพรลูกหลานทั้งหลาย

อาตมามีความยินดีที่ได้มาพบนักศึกษารุ่นลูกและรุ่นหลานในต่างแดน จะได้มีโอกาสนำธรรมปฏิบัติตามแนวทางพระพุทธศาสนามาแสดงให้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวัน เพื่อให้ได้ผลเป็นความร่มเย็นเป็นสุข ไม่ก่อให้เกิดโทษทุกข์ความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่นโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์และความประพฤติที่ไม่ดีนั้น กว่าจะรู้ตัวบางครั้งบางคราวก็สายไปเสียแล้ว

การที่จะดำเนินชีวิตของเราไปสู่ความสำเร็จตามที่มุ่งหมายและไปสู่ความเจริญและสันติสุขด้วย ผลของการดำเนินชีวิต ประการแรกทุกคนมุ่งหวังความสำเร็จ จะเรียนหรือจะประกอบกิจการงานใด ๆ ก็ขอให้สำเร็จ สำเร็จในกิจที่เรามุ่งหวังไว้เป็นขั้นไปแล้ว ก็ยังหวังความเจริญรุ่งเรืองให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไปอีก มุ่งหวังที่จะได้โภคทรัพย์มาบำรุงความสุขของตนตามที่ปรารถนา ไม่ว่าสิ่งนั้นจะเป็นวัตถุจะเป็นทรัพย์สินหรือแม้แต่จะเป็นเพื่อนคู่ชีวิตมิตรคู่ใจ ตลอดไปจนถึงการมีครอบครัว

แต่ว่า การที่เราจะดำเนินชีวิตไปให้ได้สำเร็จและเจริญรุ่งเรืองเพียงเท่านั้นยังไม่พอ ยังต้องการความสันติสุขด้วย สันติสุขนี้เป็นเรื่องที่ต้องเข้าใจ คือ ต้องให้ได้ความสุขด้วยความสงบ นี้เป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนา จะรู้สึกตัวหรือไม่รู้สึกตัวก็ตาม **สิ่งที่ทุกคนต้องการคือทั้งความสำเร็จด้วย เจริญรุ่งเรืองเป็นสุขและความสงบสันติด้วย สงบทั้งกาย วาจา และทั้งใจ** เพราะว่าถ้ากายและวาจาไม่สงบใจก็จะไม่สงบ **เมื่อสงบแล้วจึงจะมีความสันติสุข เย็นสบาย ไม่เดือดร้อน** บางท่านอาจจะไม่คำนึงถึงความสันติ แต่ถ้าขาดสันติ จะรู้สึกว่าความไม่สงบนั้นทรมานเสียยิ่งกว่าการมีความสุขด้วยวัตถุหรือสิ่งบำเรอความสุขทางโลกมากมายนัก และลงท้ายเราต้องการความสงบทางกาย วาจา ใจ และถ้าหากใครได้สัมผัสความสุขด้วยความสงบกาย วาจา ใจ อย่างแท้จริงแล้ว จะรู้ว่านี้คือสิ่งที่เราต้องการ สิ่งอื่นนอกประเด็นเป็นแต่เพียงเครื่องอำนวยความสะดวก หรือเป็นเพียงเครื่องช่วยบำรุงบำเรอความสุขกาย แต่บางครั้งจิตใจเมื่อไม่เป็นสุขด้วยความสงบแล้วเป็นทุกข์และไม่รู้ว่าจะแก้อย่างไร ไม่เฉพาะแต่ความไม่สงบที่เรารู้สึกเป็นทุกข์เฉพาะตัว ความไม่สงบที่ขยายกว้างออกไปในสังคม **ตั้งแต่สังคมครอบครัว สังคมในวงงานไปจนถึงสังคมของโลกล้วนแต่ต้องการความสันติ และความสุขไปด้วยกัน เมื่อไหร่ขาดสันติ เมื่อนั้น จะมีแต่ความโกลาหลวุ่นวายตั้งแต่ตัวเราเอง หรือแม้แต่ในครอบครัว ในวงงาน ในสังคมในประเทศชาติหรือในโลกเกิดขึ้นเราจะรู้สึกเป็นทุกข์จริง ๆ** และจะรู้สึกว่าสิ่งที่ทำมาหาได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัตถุทั้งหลาย หรือสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งหลายหนักๆ เข้าก็มีความหมายน้อยกว่าความสงบหรือสันตินี้มากมายนัก

อาตมาจะนำสัจจธรรมข้อนี้มาสู่พวกเธอทั้งหลายว่า **ความสันติสุขและร่มเย็นในชีวิตเป็นสิ่งที่ใคร ๆ ก็ปรารถนาด้วยกันทั้งนั้น แต่ว่าเมื่อปรารถนาแล้วต้องรู้ลู่ทางที่จะทำให้เกิดความสันติสุขและร่มเย็นในตัวเราเองก่อน** เมื่อบุคคลผู้เป็นแต่ละหน่วยของสังคมมีความสันติสุขและร่มเย็นดีแล้ว ผลรวมของหลาย ๆ หน่วยของสังคมก็จะเป็นความร่มเย็นเป็นสุขในหมู่คณะเอง แต่เราไม่สามารถที่จะไปแก้ไขสังคมส่วนใหญ่ที่กำลังโกลาหลวุ่นวายให้สงบได้โดยง่าย แก้ยากเหลือเกิน ใครจะคิดแก้ไขแค่ไหนจะใช้ความรู้ความสามารถเพียงไรก็แก้ไม่ได้จริง ๆ แต่จะแก้ได้ก็ตรงที่แต่ละบุคคลช่วยกันทำชีวิตส่วนตนให้เกิดสันติสุขและร่มเย็นขึ้นเอง

แสดงแก่นักศึกษาไทยที่ California State University Los Angeles (CSULA) ณ วันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๓๕

แล้วผลรวมของบุคคลหลาย ๆ คน นั้นจะรวมเป็นความสันติสุขและร่มเย็นของสังคม ตั้งแต่ครอบครัว ไปถึงประเทศชาติ ถึงชาวโลก

เพราะฉะนั้น ความคิดอันนี้แหละ ที่อาตมาเมื่อทำงานอยู่ทางโลกได้มีประสบการณ์ในชีวิต ได้รู้ได้เห็นมามาก และเมื่อได้รับการศึกษาอบรมและฝึกปฏิบัติธรรมเอง เข้าสู่ความสันติสุขและร่มเย็นตามสมควรแก่ระดับภูมิธรรมที่ปฏิบัติได้ และได้พบว่าเมื่อปฏิบัติธรรมแล้ว ชีวิตของตนเจริญรุ่งเรืองอย่างรวดเร็ว ข้อที่หนึ่ง เมื่อก่อนที่อาตมาจะมาเข้าศึกษาปฏิบัติธรรม ได้สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาโทใหม่ ๆ มันฟิตทำงานอย่างเต็มที่ เสียสละสติปัญญาความสามารถอย่างเต็มที่ ทำงานอย่างหนัก แม้แต่กลับมานอน ตื่นขึ้นมากลางดึกตี ๑ ตี ๒ นึกว่าไอ้นี่ต้องแก้ปัญหาอย่างนี้ได้ นี่ต้องทำอย่างนั้นลุกขึ้นมาจดเอาไว้ รุ่งเช้าไปประกอบการงานให้ได้ผลดีที่สุด ทุ่มเทชีวิตจิตใจในการทำงาน แต่ในขณะเดียวกันนั้น เราไม่รู้ต้นสายปลายเหตุของความสันติสุขและร่มเย็น และที่เป็นความเจริญจริง ๆ เราไม่ทราบ ทราบแต่เพียงว่าเมื่อทำอย่างนี้ต้องได้ดีแน่ แต่เปล่า ไม่ได้ดี ทำงานตั้งหลายปี ไม่เคยได้ Promotion ได้แต่เพียง Step increase คือได้เลื่อนขั้นเงินเดือน แต่ไม่ได้เลื่อนชั้น เลื่อนตำแหน่งทั้ง ๆ ที่ทำงานเต็มที่

และต่อมายังประสบต่อไปว่า หัวหน้างานของตัวเองนั้น ในสมัยนั้น ต้องคุมงานเกี่ยวกับงานวิจัยทั่วภาคพื้นเอเชียอาคเนย์ อาตมาก็เป็นฝ่ายป้อนข้อมูลที่วิเคราะห์แยกแยะ และคำนวณแล้ว เพียงเพื่อให้เขาเขียนรายงานผลการวิจัยเท่านั้น เบื่อมาก ๆ เข้า เขาก็ทำงานแบบหามรุ่งหามค่ำเหมือนกัน ผลสุดท้ายปรากฏว่าหัวหน้างานเป็นโรคประสาท (nervous break down) ต้องลาพักผ่อน ลาไป ๑ เดือน มาอยู่ Washington เมื่อทำท่าว่าจะหายดี เพื่อนฝูงก็ดีใจจึงนำไปเลี้ยง เกิด nervous break down ทันทีทันใดอีก คว้ามีด Steak คว้านท้องตัวเองตาย เรื่องนี้อาตมากำลังเล่าให้เป็นอุทาหรณ์ว่า **คุณสมบัติในทางโลก ความรู้ความสามารถในทางโลกมีมากเท่าไหร่ก็ช่วยไม่ได้ เพราะใจไม่สงบ**

และได้พบต่อไปว่า ตัวเองที่ไม่เจริญเท่าที่ควร ก็เพราะตัวเองประพฤติปฏิบัติที่ผิดไปจากศีลจากธรรม อะไรที่เป็นการประพฤติปฏิบัติที่เป็นการเบียดเบียนตนเองและเบียดเบียนผู้อื่นโดยที่เรารู้เท่าไม่ถึงการณ์ โดยที่พระพุทธเจ้าท่านแสดงไว้ว่า อย่างนี้อย่าทำนะ แต่บางอย่างก็น่าทำ ชอบใจที่จะทำ เช่นความประพฤติผิดศีลทั้งหลาย ตั้งแต่เสพย์สุราเมรัย ตั้งแต่เรื่องผู้หญิงยิงเรือ ดีว่าไม่เข้าไปเล่นการพนันด้วย ๒ อย่างนี้ก็ค่อนข้างจะเป็นไปตามกระแสทางโลก ความประพฤติปฏิบัติอย่างนี้ มีสภาวะที่เป็นการเบียดเบียนตนเอง ทำลายตัวเอง เบียดเบียนและทำลายความสงบสุขของผู้อื่นโดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ใช่ใครอื่น คือ ครอบครัวของเราเอง **เพียงเท่านี้ยังไม่ได้ชั่วร้ายอะไรหนักหนาตามสายตาของชาวโลก** แต่ว่า**ผลของกรรมอย่างนี้จะทำให้กาย วาจา ใจเราไม่สงบ มัวหมองด้วยอำนาจของกิเลส และแปลกที่สุดก็คือว่า ทำให้ชีวิตไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร** อาตมา

ทำงาน ๕ ปี ไม่ได้ promotion เลื่อนชั้น เลื่อนตำแหน่ง มันผิดวิสัยของคนที่ตั้งใจทำงานต่อเมื่อภายหลัง เมื่ออาตมาได้ไปพบที่เขาศึกษาปฏิบัติธรรมกันที่วัดปากน้ำภาษีเจริญ หลังจากที่ได้อ่านหนังสือธรรมะพอสมควร รู้หลักการปฏิบัติศีล เริ่มเรียนรู้น้อย ๆ หลักการปฏิบัติสมาธิ เขาเรียกว่า **"ภาวนาสมาธิ"** เริ่มเรียนรู้นิดหน่อยเกี่ยวกับการปฏิบัติให้เกิดปัญญายังไม่มากนัก เริ่มรู้สึกว่าได้ผลดี ทั้งกาย วาจา ใจ เริ่มสงบ ใจเริ่มผ่องใส เมื่อใจผ่องใส การทำงานเป็นไปด้วยดีนั้น ปรากฏผลว่าได้ promotion ได้ทุนมาศึกษาเพิ่มเติมที่ The University of Michigan, Ann Arbor ในสาขาวิชาวิจัยทางสังคมศาสตร์ พอศึกษาจบหลักสูตรแล้ว โชคดีกว่านั้นอีก เขายังให้ท่องเที่ยวไปดูงานต่อรอบโลก เงินทองไม่เกี่ยงจะไปไหนก็ได้ แล้วยังมีดีกว่านั้นอีกมาก โอกาสที่ดีขึ้นตามคุณความดีของเรา เรื่องนี้อาตมาได้มีประสบการณ์ด้วยตนเองว่า **แม้เราจะมีความรู้ความสามารถ ถ้าขาดคุณธรรมแล้วไปไม่รอด** หรือ **ไม่เจริญเท่าที่ควร ถ้าเป็นผู้ทรงศีลทรงธรรมแล้วการดำเนินชีวิตย่อมเจริญก้าวหน้าไปด้วยดี**

และให้สังเกตไปถึง**บุคคลผู้ใหญ่ผู้โตในวงงาน ถ้าว่าแม้จะใหญ่โตมีความเจริญทางวัตถุแค่ไหน เจริญด้วยยศถาบรรดาศักดิ์แค่ไหน ถ้าขาดคุณธรรม อยู่ได้ไม่นาน ฐานะเหล่านั้นจะแปรเปลี่ยนเป็นเสื่อมลงไปในไม่ช้า** และ**แม้ยังคงอยู่ก็เป็นบุคคลไม่น่านับถือ เกียรติคุณความดีก็เศร้าหมอง ที่จะเจริญรุ่งเรืองในชีวิตก็อับเฉา** ให้สังเกตดู ร้อยทั้งร้อยเป็นอย่างนั้น นี้ตรงตามพระสัทธรรมของพระพุทธเจ้าว่า**ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว** ถ้าใครทำไม่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งประพฤติผิดศีล ไม่ดีทางกาย เรียกว่า"กายทุจริต" ไม่ดีทางวาจา เรียกว่า"วจีทุจริต" ไม่ดีทางใจเรียกว่า"มโนทุจริต" ถ้าใครประพฤติปฏิบัติทุจริตทั้ง ๓ ประการนี้แล้ว ชีวิตมีแต่เสื่อมอย่างเดียว ที่จะเจริญรุ่งเรือง ก็ยังไม่เจริญรุ่งเรือง ที่จะสันติสุขไม่ต้องคำนึงถึง เป็นอันว่ามีได้ด้วยยาก

เมื่ออาตมามาเห็นสัจจธรรมข้อนี้ ก็เข้าไปศึกษาไปเรียนรู้พอสมควร เมื่อรู้เมื่อปฏิบัติมากเข้า ได้เห็นสัจจธรรมมากเข้า เห็นว่า

ธรรมปฏิบัตินี้ดีเหลือเกิน ที่จะช่วยให้ชาวโลกเริ่มตั้งแต่ใกล้ตัวเองที่สุด ที่จะสามารถชี้แนะได้จนถึงไกลที่สุด แม้จะข้ามน้ำข้ามทะเลมาอย่างที่ประเทศสหรัฐอเมริกานี่ อาตมาเลยสละชีวิตทางโลกที่กำลังเจริญรุ่งเรือง อยู่ในฐานะที่เรียกว่าชั้นแนวหน้าในหน่วยงานนั้น และชีวิตครอบครัวก็อบอุ่นไม่ได้แตกแยก ไม่มีอะไรมัวหมอง มีความสุขตามสมควรแก่ฐานะ แต่ก็เห็นสัจจธรรมอยู่ว่า อย่างไรเสียคนเราก็ไม่พ้นความตาย สิ่งที่เราทำไปทั้งหมดมีอะไรช่วยเราได้ทั้งในปัจจุบันและต่อไปในอนาคต **เมื่อตายไปแล้วมีอะไรจะเป็นเสบียงเลี้ยงตัวเราให้เจริญรุ่งเรืองสืบต่อไปได้บ้างไหม?**

นักเรียนทั้งหลายอาจจะไม่เคยนึกทราบว่า เราเป็นใคร มาจากไหน อยู่ ๆ ก็เป็นคนขึ้นมา ตายแล้วเราจะไปไหน ตรงนี้แหละที่เราไม่รู้ แต่ถ้าเรารู้ตรงนี้แล้ว เราจะต้องนึกว่า เรามีอะไรหรือได้ทำอะไรที่เป็นแก่นสารชีวิตจริง ๆ เราหรือยัง อันนี้อาตมาจะเล่าลัดตัดความว่า สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงค้นพบ พระองค์ทรงค้นพบในคืนวันเพ็ญเดือนวิสาขะในยามต้นแห่งราตรี พวกเธอทั้งหลายคงเคยได้เรียนรู้ว่าพระพุทธเจ้า เมื่อสมัยเป็นพระมหาโพธิสัตว์ นั่งขัดสมาธิอยู่ใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ ในยามหัวค่ำทรงประทับนั่งเข้าฌานสมาบัติ ถึงฌานที่ ๔ เพื่อให้ใจผ่องใสจากกิเลสนิวรณ์เครื่องกั้นปัญญา

กิเลสนิวรณ์ทั้งหลายมีอะไรบ้าง? พวกเธอตั้งใจฟังให้ดี ความง่วง ความซึม ความไม่กระปรี้กระเปร่าแห่งจิตใจ ๑ ความลังเลสงสัยว่าทางไหนเป็นทางที่จะนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองจริง ๆ ได้ ๑ ความหงุดหงิด โกรธพยาบาท ๑ เหล่านี้ล้วนเป็นกิเลสเครื่องกั้นปัญญาทั้งสิ้น ความฟุ้งซ่านแห่งจิตใจไปในเรื่องต่าง ๆ ไม่สามารถจะรวมอยู่ในเรื่องที่เราจะพิจารณาได้ ๑ และประการสำคัญคือ ความยินดีพอใจยึดติดอยู่ในกามคุณอีก ๑ **"กามคุณ"** หมายถึง ความยินดี พอใจ ยึดติดในรูป ในเสียง ในกลิ่น ในรส ในสิ่งสัมผัสทางกาย เหล่านี้ ต้องทำจิตใจให้สะอาดจากสิ่งเหล่านี้เสียก่อน ถ้าจิตใจสะอาดผ่องใสแล้ว ก็จะสามารถวินิจพิจารณา แม้ปัญหาทางโลกก็ย่อมจะสามารถรู้ตัวปัญหา และวิธีแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและตรงประเด็น

ตรงนี้อาตมาจะชี้ให้เธอฟัง แม้การเรียนของเธอ หรือผู้ที่จะประกอบการงานก็เช่นกัน ถ้าจิตใจประกอบไปด้วยกิเลสเหล่านี้ แม้แต่อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ง่วงซึมเซา การจะคิดพิจารณาปัญหาทางโลกก็ย่อมจะคิดไม่ออกดี อ่านหนังสือก็ไม่ค่อยรู้เรื่อง แต่ถ้าจิตใจปลอดโปร่งสว่างไสวจะรู้เรื่องแจ้งชัดดี และจดจำได้ดี ถ้าเป็นคนขี้ลังเลว่าอย่างนี้ใช่ไม่ใช่? คนประเภทนี้จะวินิจฉัยอะไรก็ไม่เฉียบคม ไม่แน่นอนเด็ดขาด หรือว่าถ้าเป็นคนขี้หงุดหงิด ขี้โมโหเจ้าอารมณ์ เพียงแต่เราโต้เถียงปัญหากัน คนขี้โมโหเจ้าอารมณ์จะแพ้สู้คนสงบใจเย็น ๆ ไม่ได้ นี่อย่างหยาบ ๆ แต่ถ้าอย่างละเอียด เช่น ใจเราไม่สงบ มักหงุดหงิดอยู่เสมอ เราไม่สามารถพิจารณาปัญหาได้ละเอียดถี่ถ้วนนัก หรือถ้ามีจิตใจฟุ้งซ่าน อย่างเช่นกำลังฟังอาตมา

อยู่นี้ ถ้าใจเตลิดเปิดเปิงไปอื่น รับรองฟังไม่รู้เรื่องจะไม่เห็นคุณค่าของธรรมบรรยายนี้เลย เวลาเรียนหนังสือเช่นกัน ถ้าว่า เวลานั่งฟังครูสอนอยู่แทนที่ใจจะปักดิ่งในบทเรียน กลับไปคิดเป็นเรื่องอื่นๆ บางคนแถมยังมี soundabout ใส่ติดหูฟังให้สนุกสุขสบาย จะไปรู้เรื่องได้อย่างไร ใจมันฟุ้งซ่านออกไป ฟุ้งซ่านออกไปด้วยความยินดีพอใจ ยึดติดในรูป ในเสียง ในกลิ่น ในรส ในสิ่งสัมผัสทางกาย จิตใจไม่แน่วแน่อยู่ การที่จะพิจารณาแม้ในบทเรียนก็ตาม หรือแม้ปัญหาใด ๆ ก็ตาม ที่มันหนักที่มันลึกซึ้งย่อมจะทำไม่ได้ดี

พระพุทธเจ้าเมื่อสมัยเป็นพระโพธิสัตว์ ยิ่งต้องพิจารณาให้เข้าถึงแก่นแท้ของพระสัจธรรม ถ้าใจกังวลอยู่ที่กามคุณ คือ รูป เสียง กลิ่น รส สิ่งสัมผัสทางกาย นั่งไปถ้านึกถึงอะไรต่อมิอะไรที่เคยเสวยสุขอยู่ในวัง ก็เสร็จกันคือไม่รู้เรื่อง เพราะฉะนั้น ก่อนอื่นใดทั้งสิ้นพระพุทธเจ้าเมื่อสมัยเป็นพระโพธิสัตว์ บำเพ็ญสมณธรรมอยู่ใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ ดังที่เราทราบมาแล้ว หรือแม้แต่ภายหลังจากนั้น ทั้งมีประสบการณ์ และแนะนำสั่งสอนว่า พึงกำจัดกิเลสนิวรณ์เครื่องกั้นปัญญาเหล่านี้เสีย เมื่อจิตใจผ่องใสแล้วจะได้ข้อมูลที่ถูกต้องตรงประเด็นและสมบูรณ์ จึงทรงบรรลุตรัสรู้พระสัจธรรมว่า **"ทุกข์"**เป็นอย่างนี้ **"สภาวะที่ทุกข์ดับเพราะเหตุดับ"**เป็นอย่างนี้ **"หนทางปฏิบัติเพื่อความพ้นทุกข์"** เป็นอย่างนี้ แล้วนำมาสั่งสอนผู้เป็นพระสาวก ซึ่งได้ปฏิบัติสืบเนื่องต่อ ๆ กันมา ถ่ายทอดต่อ ๆ กันมาจนถึงปัจจุบัน

ที่อาตมาเล่านี้ เป็นการเล่าลัดตัดความอาการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ซึ่งความจริงพระพุทธเจ้ามีอาการตรัสรู้เป็นขั้นเป็นตอนถึง ๓ ตอน แต่ละตอนนั้นมีอาการคล้ายกันอยู่อย่างหนึ่ง คือ ทรงเจริญสมาธิให้ถึงจตุตถฌาน เมื่อเจริญสมาธิถึงจตุตถฌาน จึงตรัสรู้ คือ ทรงรู้เอง ทรงเห็นสภาวะธรรมเอง ว่าตั้งแต่อดีตชาติได้เคยเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในภพน้อยภพใหญ่ เป็นสุขบ้างทุกข์บ้างอย่างไร ในยามกลางแห่งราตรีก็เข้าสมาธิใหม่ พิจารณาใหม่ว่าเพราะอะไรสัตว์โลกทั้งหลายจึงไปดีบ้างไปชั่วบ้าง ไปสุขบ้าง ไปทุกข์บ้าง ไปเป็นเปรต

ก็มี สัตว์นรกก็มี สัตว์เดรัจฉานก็มี นี่ฝ่าย"**ทุคติ**" ฝ่าย"**สุคติ**" มาเป็นมนุษย์ก็มี เป็นเทวดาก็มี เป็นพรหม เป็นอรูปพรหมก็มี เวียนว่ายตายเกิดไปตามกรรม เพราะอะไร? ทรงพิจารณา จนทรงเห็นชัดแจ้งว่า เป็นเพราะกรรมดีให้ไปดีสุขสบาย กรรมชั่วให้ไปสู่ความทุกข์เดือดร้อน ครั้นในยามปลายแห่งราตรี พิจารณาว่าอะไรอยู่เบื้องหลังของกรรมดีกรรมชั่วนี้ จึงได้ทราบว่ากิเลสตัณหาเป็นเหตุเป็นปัจจัย ดลจิตดลใจให้สัตว์โลก คิดผิด รู้ผิด เห็นผิด และทำผิด และได้รับผลเป็นความทุกข์เดือดร้อนไปตามกรรมชั่ว

มีเบื้องหลังของกิเลสเหล่านี้ท่านเรียกว่า"**อวิชชา**" คือความไม่รู้ เหมือนเป็นผู้มืดบอดกล่าวคือ ไม่รู้อดีต เหมือนอย่างพวกเรา เราไม่รู้ว่าเราเป็นใครมาจากไหน โผล่มาก็เป็นคน เราไม่รู้ในอนาคตต่อไปว่า จากนี้ไปเราจะเป็นอย่างไร จะตายเมื่อไหร่ก็ไม่รู้ ทำกรรมดีบ้างกรรมชั่วบ้างจะได้รับผลอย่างไรก็ไม่รู้ ไม่รู้ทั้งอดีตไม่รู้ทั้งอนาคต ไม่รู้ทั้งเหตุทั้งผล ไม่รู้ตัวสัจธรรมว่าทุกข์จริง ๆ มีกี่อย่าง รู้แต่เพียงเกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นทุกข์

ทุกข์มากกว่านี้เราไม่รู้ เช่น ทุกข์ที่เกิดจากผลของกรรม บางทีเหมือนอย่างอาตมาว่า ทำงานเต็มที่ลงทุนลงแรงอย่างนั้นอย่างนี้ ตั้งบริษัทอย่างดีเอ้าขาดทุนไปแล้ว เดี๋ยวเกิดความผันผวนทางการเมือง เกิดสงคราม เกิดความเสียหาย เกิดเพราะอะไร ไม่รู้ต้นสายปลายเหตุ นี่เป็นด้วยผลของกรรม บางทีอยู่ ๆ เอ้า!รถชนโครมตายไปแล้ว ไม่รู้อะไรเกิดขึ้น ทำไมคนอื่นไม่ถูกชน เหตุอะไรจึงเป็นอย่างนั้น แต่จริง ๆ มีเหตุมีปัจจัยจากกรรมชั่วที่กระทำมาแล้ว ให้เกิดผลอย่างนั้น ตรงนี้เขาเรียกว่า "**ทุกข์เพราะผลของกรรม**" นี่แหละที่เราไม่รู้

ความทุกข์ที่เกิดจากการเวียนว่ายตายเกิดเพราะอำนาจ"**อวิชชา**" คือ ความไม่รู้ ตายไปแล้วจะไปดีไปชั่ว เราไม่รู้ ความไม่รู้นี้ ทำให้สัตว์โลกได้แก่มนุษย์เป็นต้น จึงคิดผิด รู้ผิด เห็นผิด ทำผิด พูดผิด ด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือหลงผิด ๆ ทำผิด ๆ จึงได้รับผลที่เป็นความทุกข์ความเดือดร้อน การจะเข้าใจซึ้งอย่างนี้ แม้แต่อาตมาเล่าให้นักเรียนฟัง นักเรียนก็พอฟังรู้เรื่อง แต่จะขนาดซึ้งไปถึงรู้เห็นว่านรกสวรรค์มีจริงไหม? ทำอย่างนี้จะไปนรกจริงหรือ? หรือว่าเขาเอานรกมาขู่? หรือทำดีอย่างนี้ ๆ จะไปสวรรค์ไหม? หรือว่าเขาเอาสวรรค์มาล่อเราหรือเปล่า? เราไม่รู้จริง

ทำอย่างไรจึงจะรู้สัจธรรมที่จริงแท้ ๆ ว่า ทุกข์เป็นอย่างนี้ เหตุแห่งทุกข์เป็นอย่างนี้ สภาวะที่ทุกข์ดับเพราะเหตุดับเป็นอย่างนี้ หนทางปฏิบัติเพื่อความพ้นทุกข์เป็นอย่างนี้ มีจริงอย่างนี้? ทำอย่างไร เราจึงจะรู้อดีตรู้อนาคตเหมือนพระพุทธเจ้า? ทำอย่างไรจึงจะรู้สัจธรรมเหมือนพระพุทธเจ้า?

พระองค์ทรงค้นพบวิธีการและได้ทรงแนะนำให้เราปฏิบัติ ที่เราเรียกว่า **การปฏิบัติธรรม** หัวใจของการปฏิบัติมี ๓ ประการ ทรงค้นพบว่า ใครทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว จึงได้ทรงสั่งสอนหลักธรรมเอาไว้ว่า ให้ละความชั่วทั้งหลายเสียนี้ประการที่หนึ่ง แต่การละชั่ว

เรารู้เท่าที่รู้ว่าความชั่วว่ามีอะไรบ้าง แต่ไม่ละเอียดละออ พระองค์ตรัสวิธีการละชั่วเอาไว้ คือ**ให้รักษาศีล** ผู้ประพฤติเบียดเบียนตนเอง หรือเบียดเบียนผู้อื่น หรือประพฤติทั้งเบียดเบียนตนเองและเบียดเบียนผู้อื่น ให้ถึงระงับเสีย งดเว้นเสียด้วยการรักษาศีล

บางคนอาจจะไม่ทราบว่าทำไมต้องรักษาศีล **การรักษาศีลนั้น เป็นการสำรวมระวังกายและวาจาไม่ให้ต้องเบียดเบียนใคร** ความประพฤติปฏิบัติที่เรียกว่าเบียดเบียนนั้นมีมาก แต่พระองค์ทรงยกขึ้นมาว่า ในศีล ๕ ประการต่อไปนี้ ถ้าใครทำได้รักษาได้ก็จะช่วยป้องกันมิให้ประพฤติปฏิบัติเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้เกิดทุกข์ใหญ่ในปัจจุบันนี้แหละ เมื่อแตกกายทำลายขันธ์ คือตามแล้วก็ไม่มีเหตุปัจจัยที่จะให้ไปทุคติ คือไปเกิดเป็นเปรต สัตว์นรก สัตว์เดรัจฉาน อสุรกาย เป็นต้น

ถ้าผู้ใดมีปกติจิตใจร้ายเหี้ยมโหด มีปกติมักฆ่าสัตว์ที่มีชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งฆ่ามนุษย์ด้วยกันก็ตาม ฆ่าสัตว์ทั้งหลายก็ตาม ทรงเห็นแน่ชัดว่า กรรมจากการฆ่าบ่อย ๆ หรือมาก ๆ จนเป็นสันดานเพียงไร กรรมนั้น ๆ ย่อมเป็นเหตุให้ไปเกิดในอบายภูมิ เช่น เป็นสัตว์นรกแน่นอน เมื่อตายไปแล้วไปรับกรรมชั่วนั้นแล้ว สิ้นเวรสิ้นกรรมแล้วกลับได้มาเกิดเป็นมนุษย์อีก เศษของกรรมนั้นก็จะยังจะให้ผลเป็นคนขี้โรคอ่อนแอหรือไม่ก็เป็นคนพิกลพิการหรือมีอายุสั้นด้วยภัยอันตรายต่าง ๆ เช่น ภัยอันตรายจากสงคราม จากอุบัติเหตุ จากโจรภัย วาตภัย อัคคีภัย หรือแม้แต่ภัยจากพระราชา เช่น ถูกประหารเป็นต้น นี้คือผลชั่วของผู้มีปกติฆ่าสัตว์ หรือเบียดเบียนสัตว์ที่มีชีวิตให้เดือดร้อน ชื่อว่า **"ปาณาติปาต"**

ข้ออื่น ๆ ยังมีอีก เช่น คนมีปกติฉ้อโกง (อทินนาทาน) ต่อไปจะเป็นคนยากจนค่นแค้น

ส่วนคนมีปกติหมกมุ่นอยู่ในกามคุณเสียจนวุ่นวายไปหมด เฉพาะในชาตินี้ชาติเดียว ก็ไม่สบายไปทั้งชาติ เสียทั้งชื่อเสียง ทุกสิ่งทุกอย่างเสียไปสารพัด เมื่อตายไปแล้ว ก็จะได้รับกรรมหนักอันนี้ ได้รับกรรมถ้าหนักมากก็จะเป็นสัตว์นรก หรือสัตว์เดรัจฉานประเภทสุนัข หรือถ้าเบาหน่อยก็

เป็นเปรต และเมื่อพ้นกรรมจากนั้นมาแล้ว ด้วยอำนาจของบุญที่เคยทำมาแต่ปางก่อน ด้วยเศษของกรรมเก่าที่ยังเหลือก็มักจะเกิดเป็นหญิงที่มีความทุกข์เดือดร้อนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นหญิงโสเภณี และกว่าจะผ่อนคลายก็หลายภพหลายชาติ เศษของกรรมก็ยังทำให้มาเกิดเป็นบุคคลประเภทที่วิปริตทางเพศหรือกระเทยเป็นต้น

อาตมาแต่ก่อนนี้ เคยตำหนิผู้ที่มีกรรมอย่างนี้ ไม่ใช่ใครอื่นหลานอาตมาเอง เป็นลูกคนสุดท้องเห็นแกดื้อ ๆ นิดหน่อย แต่พอโตแล้วอาตมาก็ห่างมา หลานเป็นผู้หญิง แต่แกมีเมีย ๒ คน อาตมานึกว่ามันเป็นได้อย่างไร ภายหลังจึงค่อย ๆ รู้จากจดหมายที่แกเขียนมาถึงลูกสาวอาตมาเอง ก็คือมีศักดิ์เป็นน้องสาวของแกเอง เพราะก่อนที่จะมีอย่างนั้น แกมาหลงรักลูกสาวอาตมาเอง หลงรักรำพัน ดูไปดูมาจึงรู้ว่าแรงกรรม แรงกรรมนี้มันสำคัญ มันห้ามใจไม่ได้ มันจะต้องเป็นไปอย่างนั้น นี้แหละแรงกรรมที่เราไม่รู้กัน และยังได้รู้ต่อมาว่าแรงกรรมทำให้คนเป็นวิปริตในทางเพศอย่างนี้มากมาย ผิดไปจากชาวบ้านชาวเมืองโดยปกติ นี้เป็นเรื่องของ **"กาเมสุมิจฉาจาร"**

เรื่องโป้ปดมดเท็จ (มุสาวาท) ก็จะกลายเป็นคนที่ขาดความเชื่อถือ

เรื่อง**"สุราเมรัย"**ยาเสพย์ติด พวกสิ่งเสพย์ติดมึนเมาให้โทษอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาททั้งหลาย ลูกหลานทั้งหลายวันนี้พึงรู้เสีย จงอยู่ให้ห่างไกลที่สุดเท่าที่จะทำได้ อย่าได้เข้าใกล้ ถ้ารักเพื่อนจงบอกเพื่อน รักญาติจงบอกญาติอย่าได้เข้าใกล้เพราะให้โทษหนัก ต่อไปจะกลายเป็นคนโง่เพราะปัญญาอ่อน ทุกอย่างจะเสื่อมหมด **เรื่องสุราเมรัยนี้ให้โทษทันตาเห็น ผลไม่ต้องนานเกินรอ สุขภาพกายก็เสื่อม สุขภาพจิตก็เสื่อม** ถ้าแตกกายทำลายขันธ์ไป ก็ไปเกิดไปใช้ชีวิตในอบายภูมิอีก คือ ภูมิของเปรต สัตว์นรก อสุรกาย สัตว์เดรัจฉาน นานเท่านาน แต่พอกลับได้อัตภาพเป็นมนุษย์อีก ด้วยเศษของกรรมก็จะเป็นคนบ้าเสียสติ เราไม่รู้ว่า เกิดเป็นคนทำไมไม่เหมือนกัน นี่ล่ะแรงกรรม เกิดเป็นคนบ้าเสียสติหรือไม่ก็ปัญญาอ่อน ที่เดินไปปากเบี้ยว ๆ ตาลอย ๆ เหม่อ ๆ น้ำลายไหลยืด ๆ นั่นแหละ นี่เพิ่งพ้นจากเวรสุรา ไปใช้เวรในนรกมาแล้วน่ะ เหลือเบาแล้วน่ะ ถ้าหนักหน่อยก็เสียสติ และที่เบามากก็ได้แก่อย่างพวกเราทั้งหลายที่ขี้หลงขี้ลืม เพราะเศษของกรรมคือเวรสุรายาเสพติดให้ผล สิ่งเหล่านี้นะไปทำลายประสาทกายเนื้อ และไปทำลายกายในกาย ณ ภายในด้วย

เพราะฉะนั้น ศีล ๕ ที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ว่า **ถ้าใครรักษาศีล ๕ เป็นปกติตลอดชีวิต ชีวิตจะไม่ตกต่ำ** และ**ถ้าประกอบกิจการงานก็ตาม มีทรัพย์สินก็ตาม ก็จะมีแต่มั่นคง เจริญรุ่งเรือง** และทรงแสดงต่อไปว่า **ถ้าเป็นมนุษย์ก็จะได้อยู่ในที่สูง** คือ จะเจริญรุ่งเรืองยิ่ง ๆ ขึ้นไป ก็ด้วยศีล **เมื่อตายไปแล้วก็จะได้ไปเกิดในสุคติ** คือ ในภพมนุษย์ที่เจริญ โลกสวรรค์ หรือ เทวโลกก็ด้วยศีล และ**จะประพฤติปฏิบัติธรรมให้**

เกิดสมาธิด้วยดีก็ด้วยอำนาจของศีล เพราะเมื่อคนมีศีล กาย วาจา ใจก็สงบ เพราะเป็นผู้ไม่มีเวรภัย คนไม่มีศีลเป็นผู้มักมีเวรภัย บางทีไปนั่งในป่าผีหลอกเอาก็มี ที่แท้ไม่มีผี แต่เป็นเวรกรรมของเขาให้รู้ให้เห็นให้เป็นไป แต่อาจมีเทพยดาเล่นงานเอาบ้าง สำหรับคนผิดศีล หรือว่าอะไรที่ไม่ดี ๆ ปรากฏให้เห็นไม่ให้เกิดความสงบทางกายทางใจ เพราะความประพฤติผิดศีล

แต่ถ้าเป็นผู้มีปกติมีศีล ไปที่ไหนเทพยดาก็สรรเสริญ ดูแลปกปักรักษาคนมีศีล เมื่อปฏิบัติธรรมต่อไป เมื่อกาย วาจา สงบ สามารถอบรมใจให้สงบเป็นสมาธิ เพื่อกำจัดกิเลสนิวรณ์ได้โดยง่าย เมื่อกำจัดกิเลสนิวรณ์ได้ ใจเป็นสมาธิมั่นคง คุณธรรมทางจิตใจเกิด ทิพจักขุเกิด ทิพยโสตเกิด ปัญญารู้แจ้งในสภาวธรรมก็เกิดได้ เมื่อคุณธรรมทางใจเกิดและเจริญขึ้น ละเอียดขึ้นไปเพียงไร เธอจะได้รู้ว่านรกสวรรค์มีจริงอย่างนี้ เทวดามีจริงตามที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ เพราะพระพุทธดำรัสเป็นหนึ่งไม่มีสอง เป็นสัจจธรรมล้วน ๆ

อาตมาจะสรุปว่า นักเรียนนักศึกษาทั้งหลาย เราเป็นคนไทยที่กำลังเจริญรุ่งเรืองด้วยพระพุทธศาสนา ถ้าเราไม่รู้เหตุรู้ผลของพระพุทธศาสนา ไม่รู้หลักธรรมซึ่งเป็นคำสอนที่ประเสริฐให้รู้ทางเจริญทางเสื่อม เราก็เสียชาติเกิดเสียทีที่ได้เกิดมาพบพระพุทธศาสนา กลับไม่รู้คำสอนของพระพุทธเจ้า ถ้าว่าเมื่อเกิดมาแล้ว เราได้ยินได้ฟังได้มาปฏิบัติ ผลของการปฏิบัติที่ดีก็ย่อมเกิดแก่เราเอง ไม่ได้เกิดแก่ใครที่ไหนเลย

เพราะฉะนั้น เรื่องที่หนึ่งที่อาตมาตั้งใจเจริญพรให้ลูกหลานทราบก็คือ**จงตั้งใจรักษาศีล ๕ แล้วเธอจะมีแต่เจริญอย่างเดียว เจริญทางโลกและทางธรรม คุณธรรมจะสูงขึ้น** เจริญทางโลกคืออย่างไร กล่าวโดยสรุปว่า เธอจะไม่มีเวรภัย หรือเวรภัยจะมีแก่เธอน้อยลง ๆ แต่ที่ยังอาจมีอยู่ก็เป็นกรรมเก่า เป็นเหตุปัจจัยเก่า ที่ยังส่งผลอยู่เรื่อย ๆ เหมือนสุนัขไล่เนื้อที่ติดตามเนื้อ เมื่อสบโอกาสเหมาะก็จะสามารถกัดได้ เขาจะฆ่าเสียฉันใด กรรมเก่าที่จะให้ผลดีหรือไม่ดีก็ติดตามให้ผลฉันนั้น กรรมที่ดีก็ให้ผลดี เราก็สบายไป กรรมที่ไม่ดีก็ให้ผลเป็นความทุกข์เดือดร้อน

แก่ตัวเราเอง

ถ้าเราเป็นผู้มีศีลผู้รักษาศีล ผลเบื้องต้นอย่างน้อย ก็**เป็นการไม่สร้างเหตุ ไม่สร้างปัจจัย ที่จะให้เกิดเวรภัย อันจะนำมาซึ่งความทุกข์เดือดร้อนแก่ตนเองในภายภาคหน้า** นอกจากนี้การรักษาศีล **ยังจะเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้เราสามารถปฏิบัติภาวนาสมาธิได้ดี** เมื่อบุคคลปฏิบัติภาวนาสมาธิได้ดี ผลจะเกิดอีกเป็นชั้นที่ ๒ คือ หนึ่งคนที่ปกติมีสมาธิ**ย่อมมีสติสัมปชัญญะ มีความรู้สึกตัว มีความรู้เท่าทันบาปบุญคุณโทษทางเจริญทางเสื่อมได้ดี** เมื่อรู้เท่าทันด้วยปัญญา ก่อนหลังจะคิด จะพูด จะทำก็ได้สติว่าทำอย่างนี้พูดอย่างนี้ดี ทำอย่างนี้พูดอย่างนี้ไม่ดี ก็เลือกปฏิบัติแต่ในทางที่ดี และ**ละ**ในทางที่ไม่ดี มีสติสัมปชัญญะและสามารถกำจัดกิเลสนิวรณ์เนือง ๆ เมื่อกำจัดเนือง ๆ ใจก็ใสสะอาด **เมื่อใจสะอาด ก็รู้เรื่องบาปบุญคุณโทษตามที่เป็นจริงจึงแจ่มแจ้ง เมื่อแจ่มแจ้ง เราก็เลิกละเสียในส่วนที่ไม่ดี ส่วนที่ดีก็ปฏิบัติชีวิตก็เจริญรุ่งเรือง ศีลนั้นจะนำตนไปสู่ความพ้นทุกข์ สมาธินำตนไปสู่ปัญญารู้แจ้งในสัจธรรม นี้คือหนทางหลุดพ้นจากทุกข์ตามแนวทางพระพุทธศาสนา**

พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนว่า จงปฏิบัติธรรมด้วยการละชั่วอย่างน้อยให้เป็นผู้มีศีล ๕ แต่ถ้ากระจายรายละเอียดให้มากกว่านั้นได้ก็จงทำ ทำอย่างไร? คือต้องละกายทุจริต วจีทุจริต มโนทุจริต อย่างน้อยรักษาศีล ๕ ให้ได้ กายวาจาจะสงบเมื่อใจสงบ เราจะเห็นบุญเห็นกุศลตามที่เป็นจริง เห็นทางเจริญทางเสื่อมตามที่เป็นจริง จะประกอบกิจการงานใด ๆ ก็เจริญรุ่งเรืองไม่ตก พระท่านจึงสอนและให้พรไว้ตอนท้าย เวลารักษาศีลเสร็จ ท่านก็ว่า "**อิมานิ ปญฺจ สิกฺขาปทานิ สีเลน สุคตึ ยนฺติ...**" บุคคลจะไปสุคติโลกสวรรค์ได้ก็ด้วยศีล "**...สีเลน โภค สมฺปทา...**" จะเจริญด้วยโภคทรัพย์ก็ได้ด้วยศีล "**...สีเลน นิพฺพุตึ ยนฺติ...**" จะกำจัดเหตุแห่งทุกข์ให้ถึงซึ่งมรรคผลนิพพานก็ได้ด้วยศีล "**...ตสฺมา สีลํ วิโสธเยฯ**" เพราะฉะนั้นท่านทั้งหลายพึงรักษาศีลให้บริสุทธิ์ จะมีแต่ดีกับดีอย่างเดียว เมื่อศีลบริสุทธิ์แล้วทำสมาธิก็ยิ่งประเสริฐเจริญขึ้น ชีวิตของเธอทั้งหลายจะมีแต่เจริญอย่างเดียว เรื่องนี้อาตมาได้พิสูจน์เห็นผลจริงแล้ว จึงได้นำมาแนะนำสั่งสอนแก่พวกเธอทั้งหลาย ให้รู้พระสัจจธรรมของพระพุทธเจ้าให้นำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันของเธอเอง เพื่อความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุขในชีวิตของเธอเอง สืบต่อไป เจริญพร

■ ■ ■ ■

ผู้ถอดเทป...
เอมอร อรุณยงจิต

ปฏิบัติธรรมเพื่ออะไร?

โดย

หลวงพ่อพระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล

เจริญพร ญาติโยมทุกท่าน วันนี้อาตมาใคร่จะสะกิดใจญาติโยมไว้สักนิดว่า ที่เราได้เกิดมาเป็นมนุษย์มันยาก ความได้อัตภาพเป็นมนุษย์ยากจริง ๆ (กิจฺโฉ มนุสฺสปฺปฏิลาโภ) เพราะความที่เราจะได้กำเนิดเป็นมนุษย์นั้นต้องประกอบคุณงามความดีในขั้น "**มนุษยธรรม**" คือจะต้องเป็นผู้มี**กายสุจริต ๓** ประการ เป็นอย่างน้อย คือว่าเป็นผู้งดเว้นจากการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ๑ จากการประพฤติผิดในกาม ๑ จากการลักฉ้อ ๑ และอีกประการหนึ่งคือจากอบายมุขได้แก่ความเป็นนักเลงผู้หญิง นักเลงสุรา นักเลงการพนัน เป็นต้นนี่ ๔ ประการใหญ่ ยังมีแยกย่อยไปอีกจะต้องเป็นผู้มี**วจีสุจริต ๔** กล่าวคือ เป็นผู้งดเว้นจากวาจาโป้ปดมดเท็จ ๑ กล่าวแต่วาจาที่จริงที่เป็นสุภาษิต คือ วาจาที่ดีมีประโยชน์ ไม่เพ้อเจ้อไร้สาระ ๑ ไม่ยุแยกให้แตกสามัคคี ๑ ไม่เป็นคำหยาบ แต่เป็นวาจาที่อ่อนหวาน ๑ และจิตใจก็ต้องเป็นจิตใจที่ปราศจากความโลภจัด ๑ ความโกรธ-พยาบาท ๑ ความหลงไม่รู้บาปบุญคุณโทษ ๑ คือมีกิเลสเบาบางพอสมควรในระดับมนุษยธรรมนั่นแหละคุณธรรมอันนั้นนั่นแหละปรากฏขึ้นในธาตุในธรรม จนเมื่อก่อนจะตายเป็นชนกกรรมให้มาบังเกิดเป็นมนุษย์ ท่านลองคิดดู

ณ อุโบสถ วัดไทยลอสแองเจลลิส เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม พ.ศ.๒๕๓๕

ว่ากว่าจะได้มาเป็นมนุษย์ต้องได้ทำบุญกุศลเหล่านี้ไว้

เมื่อได้ความเป็นมนุษย์แล้วจะอยู่สุขสบายเพียงไหน? อย่างไร? ก็ขึ้นอยู่กับกรรมดีที่กล่าวมาแล้วอีกนั่นแหละ คือ ละชั่วฝ่ายกายทุจริต วจีทุจริต มโนทุจริต ทำกรรมดีอย่างเช่นในฝ่ายกายสุจริตก็ให้มีเมตตากรุณาต่อกัน ให้มีสัมมาอาชีวะ มีการให้ทาน รักษาศีล เจริญภาวนา เป็นผู้มีความสันโดษในคู่ครองของตน เป็นผู้มีสัจจะมีใจจริง เป็นผู้ไม่ประมาท ไม่เสพสิ่งเสพติดมึนเมาให้โทษ เป็นที่ตั้งแห่งความประมาทเป็นต้น ไม่ใช่ง่ายที่จะเกิดเป็นคนได้ครั้งหนึ่ง

ทีนี้เมื่อเกิดมาแล้ว จะพบพระพุทธศาสนาก็ยากเพราะเป็นการยากที่จะมีพระพุทธเจ้าอุบัติขึ้นในโลก (กิจฺโฉ พุทฺธานมุปฺปาโท) และการที่จะได้ฟังพระสัทธรรมของพระพุทธเจ้าก็เป็นของยาก (กิจฺฉํ สทฺธมฺมสฺสวนํ) พบแล้วจะเข้าใจแก่นสารสาระของพระพุทธศาสนาและนำไปประพฤติปฏิบัติก็ยังยาก ปฏิบัติให้ได้ผลสมจริงมันก็ยังค่อยเป็นค่อยไป แต่ว่าที่พูดนี่มิได้พูดให้ท้อถอย แต่พูดให้สู้ เพราะถึงอย่างไรพวกเราก็ต้องตายหมดทุกคน ไม่มีใครแก้ไขใครได้ ใครช่วยใครก็ไม่ได้ ต้องตายหมด ตายแล้วมีอะไรติดตัวไป ตรงนี้สำคัญเพราะ

พระพุทธเจ้าตรัสรู้แน่ชัดว่าสัตว์โลกทั้งหลายโดยเฉพาะอย่างยิ่งมนุษย์อย่างเรา ๆ ตราบใดที่ยังไม่บรรลุพระอรหัต ยังต้องเวียนว่ายตายเกิดไปด้วยอำนาจของกรรม กรรมดี-กรรมชั่ว กรรมดีที่ยังมิใช่ดีประเสริฐสูงสุดถึงพระอรหันต์ ดีระดับโลกิยะ ก็ยังต้องหมุนเวียนเกิดอยู่ในภพ ๓ คือในกามภพ รูปภพ อรูปภพ อย่างนั้น แถมยังขณะเกิดมาก็ยังเป็นไปตามกรรมอีก กรรมดีกรรมชั่วที่เราทำ ทำดีทำชั่วแยกแยะรายละเอียดไปเพียงไหนมีกี่มากน้อย ก็เป็นไปตามผลกรรมนั้น กรรมไหนให้ผลก่อน ให้ผลแรงก็ได้รับไปก่อน มีแนวโน้มจะลงไปทางทุกข์เดือดร้อนมาก คือทุคติทั้ง ๔ คือไปเกิดเป็นเปรต สัตว์นรก อสุรกาย สัตว์ดิรัจฉานมากเหลือเกิน นี้เป็นพุทธดำรัสซึ่งตรัสรู้แล้วเห็นชัดเจนแล้ว ทรงตรัสไว้เลยว่า สัตว์น้ำมากกว่าสัตว์บกนับประมาณไม่ได้ เราอาจจะเห็นสัตว์บกมาก แต่ความจริงไปดูสัตว์น้ำมีมากมาย ตัวไรตัวแพลงตอนต่าง ๆ นับไม่ถ้วน นั่นเป็นสัตว์ตระกูลต่ำลงไปตามลำดับ

ถ้ากระทำความผิดคิดชั่วมากก็กลายเป็นเชื้อโรคไปเลย กลายเป็นธาตุธรรมของภาคมารเขาไปเป็นต้น

เรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องสำคัญซึ่งเป็นพุทธวิสัยผู้ตรัสรู้แล้ว รู้เห็นแจ้งโลกแล้วจะนำมาแสดงแก่เรา

ถ้าจะถามว่า เราจะเชื่อได้อย่างไร พิสูจน์ไปเถิด คำสอนของพระพุทธเจ้าแต่ละอย่าง ๆ ที่เราประพฤติปฏิบัติตามในส่วนธรรมะเรางดเว้นในส่วนที่พระองค์ท่านให้งดเว้นก็จะได้ผลดีตามที่พระองค์ท่านบอก เราจะรู้ด้วยตัวเอง แม้ในชาตินี้ไม่ต้องไปไกล ไม่ไกลเกินต้องรอชาติหน้า แต่คนที่หลงมัวเมาแล้ว จะไม่รู้ธรรมะธรรมโม ไม่รู้บาปบุญคุณโทษ ก็ไปตามอารมณ์ของตัว ดังที่เห็นเป็นอยู่ขณะนี้ ไม่ว่าทั้งในต่างประเทศหรือในประเทศไทยเราก็เหมือนกันเป็นไปตามกิเลส กรรม และวิบากเช่นนี้แหละ

เพราะฉะนั้น ใครเกิดมาแล้วได้พบพระพุทธศาสนา ได้ศึกษาเล่าเรียน ได้ฟังธรรมได้ปฏิบัติ ได้ช่วยกันสืบต่อ ช่วยกันจรรโลงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ไว้ให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองด้วย ให้เป็นประโยชน์แก่บุตรหลานของเราด้วย อันนี้เป็นมหานิสงส์ติดตามให้ผลเราไปทุกภพทุกชาติ นับไม่ถ้วนจนถึงมรรค ผล นิพพาน ท่านทั้งหลายจงอย่าประมาทในธรรมว่าไม่เป็นไร ท่านจะแก้ไม่ตกในภายหลัง เพราะความเกิดนี่ ถ้าพลาดจากความเป็นมนุษย์ ถ้าพลาดไปเป็นเทวดาก็ดีไป แต่ถ้าพลาดลงต่ำ ทีนี้ก็จะต่ำลงเรื่อยเคยอุปมาไว้ อุปมาดั่งว่า ก้อนศิลาที่ตกลงไปในบ่อที่ไม่มีก้น ถ้าพลาดไปแล้ว มีอาการอย่างนั้น เพราะเป็นมนุษย์ยังเป็นอย่างนี้ จะทำดีให้ถึงดีมาก ๆ ก็ยังทำไม่ค่อยจะได้ เพราะยังไม่รู้จริงในเรื่องบาปบุญคุณโทษ รู้ได้แต่ผิว ๆ รู้ไม่จริงว่าทำอย่างไรจึงจะเจริญรุ่งเรืองจริงจึงจะสุขจริง ไม่รู้จริงทำอย่างไรจึงจะทุกข์จริงก็ทำไปตามอำนาจอำเภอใจของตน ตามอารมณ์รักโกรธ เกลียด ชอบ ชัง และว่าถ้าเห็นตัวอย่างที่ไม่ดี ก็นึกว่าดีนึกว่าเด่น ทำตามกันอีก หนักกันไปเลย

ถ้าไปเกิดในภูมิต่ำ เราดูภูมิของเปรต มีแต่ความหิวโหย ที่ว่าหิวโหยแล้ว มีโอกาสได้อนุโมทนาในส่วนบุญจากคนอื่นเขา ก็ยังพอทำเนา เปรตเหล่าอื่น ๆ กว่าจะได้อะไรกับเขานับกัปป์นับกัลป์ไม่ถ้วน ขณะเปรตที่พอจะได้รับส่วนบุญจากญาติโยม มันยังผ่านมาตั้งหลายกัปป์มากทีเดียวไม่ใช่น้อย ๆ สัตว์นรกไม่ต้องพูดละ เดือดร้อนกันทุกวันตลอดเวลายิ่งในชั้นอเวจีมหานรก ไม่ต้องพูดเลยทุกแห่งเหมือนกันหมด เดือดร้อนด้วยไฟนรกเผาอยู่ตลอดเวลา ไหนเลยจะมาคิดถึงธรรมะธรรมโม จะคิดถึงบุญของตัวยังคิดไม่ได้ พวกนี้เป็นอทิสมานกาย ถ้าคิดถึงบุญของตัวอนุโมทนาบุญ อย่างญาติโยมนั่งธรรมะนี่สามารถรู้เห็นและอนุโมทนาบุญด้วยก็พ้นจากทุคติภูมิได้เลย แต่ด้วยอำนาจของกรรมให้ไม่ได้รู้ไม่ได้เห็น ถึงจะรู้เห็นก็ไม่รู้จัก เหมือนคนเรานี้แหละ รู้เห็นพระ รู้เห็นธรรมะว่ามีอยู่ แต่ว่าไม่สนใจ ก็เพราะไม่มีอุปนิสัย เมื่อตายไปแล้วถ้าไปเกิดเป็นเปรต สัตว์นรก อสุรกาย สัตว์ดิรัจฉาน

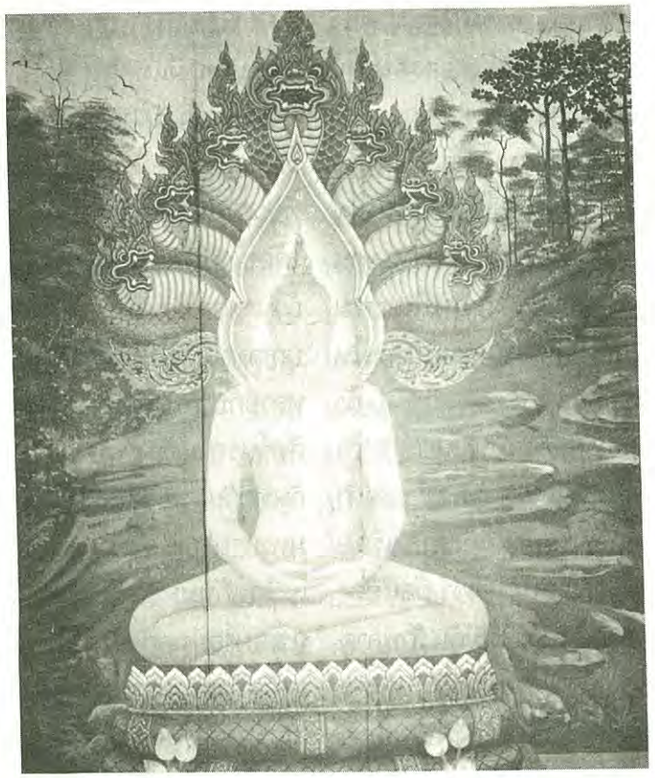

ก็สวัสดีเลย คือ ไม่มีทางรู้เลยว่าอะไรเป็นบาปบุญคุณโทษ ยากมากถึงจะรู้บ้างก็ยังทำผิด ไปอบายภูมิอีก แต่ยังพอมีโอกาสที่จะกลับขึ้นมาบ้าง เพราะว่าบุญเก่าที่เคยรู้พอชักนำได้บ้าง สำหรับเปรตกับสัตว์นรกนี่ไม่ต้องพูดถึง ถ้าว่าไม่มีลูกหลานหรือว่าญาติมิตรที่ปฏิบัติภาวนาให้แก่กล้าพอสมควรที่จะแจ้งข่าวการบุญการกุศลให้ได้รับอนุโมทนาด้วย มันยากเหลือเกินไม่ใช่ของง่าย ๆ แต่ว่าต้องอาศัยคนอื่น ๆ เขา ตัวเองก็หมดกำลังแล้ว จะไปได้ส่วนบุญอะไร กว่าจะหมดเวรช้านาน พอพ้นจากเวรนั้น เช่นพ้นจากสัตว์นรกก็มาเป็นเปรตอีก พ้นจากเปรตก็มาเป็นสัตว์ดิรัจฉานหรือเป็นสัตว์ดิรัจฉานอยู่แล้วก็เป็นต่อ ๆ ไปอีก เพราะขึ้นชื่อว่าสัตว์ดิรัจฉานที่มันโง่ มันมีโมหะมาก เป็นมนุษย์ยังโง่มีโมหะมาก เป็นสัตว์ดิรัจฉานจะแค่ไหนท่านลองหลับตาวาดภาพดู

นั้นเป็นต้นเหตุว่า เมื่อไปทุคติภูมิแล้ว โอกาสจะหลุดรอดกลับคืนมาอีก ยิ่งยากหนักไปอีก ท่านอุปมาว่าเหมือนก้อนศิลาตกลงไปในบ่อที่ไม่มีก้นคือภัยในวัฏฏะ ตรงนี้เรียกว่า **"ภัยในวัฏฏะ"** เพราะ **"อวิชชา"** ความ**ไม่รู้อดีต** ว่าเราเป็นใครมาจากไหน **ไม่รู้อนาคต** ไม่รู้ว่าทำกรรมอย่างนี้ ๆ จะได้รับผลกรรมอะไรต่อไปในอนาคต ไม่รู้อดีตว่าเราเป็นมาอย่างไร ทุกข์ยากอย่างไร เพราะเหตุไร **ทั้งอดีตทั้งอนาคต** มีเหตุมีผลต่อกันอย่างไรก็ไม่รู้ เกิดมาไม่รู้ก็มืดละ อีกอย่างหนึ่ง **ไม่รู้ทุกข์** จริง ๆ รู้แค่ที่เห็นรู้แค่เกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นทุกข์ไม่ได้วิเคราะห์ดูว่าทุกข์มีมากกว่านี้ไหม? เพราะจะเห็นอยู่ว่าถ้าเราปรารถนาอะไร แล้วไม่ได้มันเป็นทุกข์หรือปรารถนาแล้วได้มาแล้วมาเก็บมางำไว้ ยังต้องเป็นห่วงเป็นทุกข์อีก ความทุกข์มีหลายอย่างพลัดพรากจากกันไปก็เป็นทุกข์อีก หมดทั้งโลกดูไปดูมามันทุกข์ทั้งนั้น บางทีตัวเราเองเคยพิจารณาตัวเราเองไหม? เป็นบ่าวตัวเราเอง เป็นบ่าวลูกบ่าวเมีย ไปทำงานให้ใครต่อไป แค่กิน ๒-๓ มื้อก็อิ่ม ไม่ช้าไม่นานก็ตาย มีพื้นที่นอนตายอยู่นิดเดียว แล้วก็เผาไป มีอะไรเป็นแก่นสารแท้จริงไม่มี ไม่ได้ทำอะไรเพื่อตนที่จะเป็นแก่นสารสำหรับตน ไม่มีเลยนี้แหละตัวโมหะ เป็นอย่างนี้

เมื่อเราเข้าใจเหตุปัจจัยว่าความทุกข์เป็นอย่างนี้ ไม่ใช่แต่เพียงเท่านี้นะ พระพุทธเจ้าท่านตรัสเห็นต่อไปอีก **ทุกข์โดยอำนาจของกรรม** นี้สำคัญนัก เราไม่รู้บางทีอยู่ ๆ ไปก็เป็นทุกข์ บางทีค้าขายไป ๆ เอ้าขาดทุนไปแล้วขาดแล้วไปใหญ่ไปโตเจ๊งไปก็มี แต่บางทีก็เจริญขึ้น กลับไปกลับมาอยู่อย่างนี้ อะไรเป็นเหตุเป็นปัจจัยเราไม่รู้ **ไม่รู้ทั้งทุกข์ ไม่รู้ทั้งเหตุปัจจัยที่เป็นทุกข์** แม้กระทั่งตายไปแล้ว ข้ามภพข้ามชาติ ไปเกิดเป็นเปรต สัตว์นรก อสุรกาย สัตว์ดิรัจฉานมากต่อมาก ที่จะหลุดรอดไปเป็นเทพยดา พรหม อรูปพรหมมีน้อย ความทุกข์ในวัฏฏสงสารมีมากอย่างนี้ เพราะอวิชชา ความไม่รู้อดีต ไม่รู้อนาคต ไม่รู้เหตุปัจจัยว่าทำกรรมอย่างนี้ ๆ มันจะได้รับผลกรรมอย่างไร เคยสุขเพราะเหตุไร เคยทุกข์เพราะเหตุไรหรือปัจจุบันทุกข์อยู่เพราะเหตุไรก็ไม่รู้ สุขอยู่ก็นึกว่าสุข ที่ไหนได้เดี๋ยวมันหายไปแล้ว อย่างนี้เป็นต้นไม่รู้เหตุรู้ปัจจัย รู้แต่ว่าเราทำมาค้าขึ้นบ้าง ทำมาค้าไม่ขึ้นบ้าง หรือว่าใครมาทำลายทรัพย์สินของเราบ้าง ปล้นสดมภ์บ้าง มันก็รู้อยู่เท่านี้ เหตุปัจจัยที่ลึก ๆ ที่ละเอียดลงไปเราไม่รู้ **ไม่รู้ทั้งทุกขสัจจะ ไม่รู้ทั้งสมุทัยสัจจะ** คือเหตุเกิดไม่รู้ต่อไปว่า ความพ้นทุกข์อย่างถาวรมีไหม? หรืออย่างน้อยชั่วคราวก็ยังดี แต่ว่าให้มุ่งไปทางด้านพ้นทุกข์อย่างถาวร คือ มรรค ผล นิพพาน มีไหม? หรือ**สภาวะที่ทุกข์ดับเพราะเหตุดับ** มีไหม? เคยสัมผัสเคยลิ้มรสไหม? รสพระธรรมเคยลิ้มรสไหม? **หนทางปฏิบัติเพื่อความพ้นทุกข์** ยิ่งไม่รู้หนักเข้าไปอีก เรียกว่า **ไม่รู้อริยสัจจ์ทั้ง ๔**

เพราะสมุทัยตัวเดียว เรื่องของกิเลสตัณหา นี่ยังดีได้ยินได้ฟังถ้าไปตกอยู่ในศาสนาอื่น ไม่ได้พูดถึงกิเลสตัณหา เขาบอกว่า เพราะไม่นับถือพระเจ้า พระเจ้าเลยลงโทษที่แท้เหตุแห่งความทุกข์กิเลสตัณหาของเราเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้เกิดทุกข์ อย่างเมื่อวันก่อนอยู่ที่ฮาวายพวกบรรดามีความรู้ พวกฝรั่งทั้งหลายเขาถามว่าของเรามีผู้สร้างไหม? เราก็เลยบอกว่า ผู้สร้างไม่มีอื่นไม่มี มีแต่กรรมเป็นผู้สร้าง ถ้ากรรมดีก็สร้างเหตุดี ปัจจัยที่ดี ผลก็ได้มาดี ถ้ากรรมไม่ดี ผู้สร้างไม่ดีเหตุปัจจัยไม่ดี ก็ได้รับความทุกข์เดือดร้อน **ผู้สร้างไม่ใช่ใครอื่น "กรรม"** กรรมแล้วใครทำ ตัวเราเอง อะไรเป็นเหตุให้เราทำกรรมดีกรรมชั่ว? **ฝ่ายกรรมชั่ว** ก็ **กิเลสตัณหานี้แหละ ตัวนี้แหละ เป็นตัวสร้าง**

เหตุปัจจัยที่เกี่ยวเนื่องกันให้เกิดตัณหาอุปาทานความยึดมั่นถือมั่นไปจนถึงเกิดภพ เกิดชาติ ชรามรณะทุกข์ อะไรเป็นต้นเหตุ? พระพุทธเจ้าสาวเหตุในเหตุไปถึงต้น ๆ เหตุจึงรู้จัก **"อวิชชา"** ความไม่รู้ทั้งหมดที่ว่ามา ตัวนี้แหละที่ทำให้คนไม่รู้จักบาปบุญ คุณโทษ

ก็คิดผิด รู้ผิด เห็นผิด ทำผิด ถ้าปฏิบัติธรรมไป ก็รู้เหตุรู้ปัจจัย ก็จะละเหตุละปัจจัยได้ และที่ยังละไม่ได้ เพราะเหตุปัจจัยยังไม่พอ บุญบารมีที่สร้างมายังไม่พอ ทานบารมีได้สร้างกันแค่ไหน? เสียสละกันแค่ไหน? จากบุญเป็นบารมี จากบารมีเป็นอุปบารมี จากอุปบารมีเป็นปรมัตถบารมี ใจมันต้องขาดจนถึงขนาดสละทรัพย์ศฤงคาร ข้าทาสบริวาร บุตร ภรรยา สามีได้ สละได้แม้ชีวิต ถึงขนาดนั้นจึงจะปฏิบัติธรรมให้ถึงมรรค ผล นิพพาน ที่สิ้นสุดแห่งทุกข์ทั้งปวงได้ นี้เป็นอย่างน้อย แต่มันต้องเจริญไปด้วยอำนาจของคุณความดีที่เรียกว่า "**กุศล**" แล้วก็เป็นบุญชำระจิตใจให้สะอาด ชื่อว่าบุญ จากบุญแก่กล้าเป็นบารมี จากบารมีแก่กล้าเป็นอุปบารมีถึงปรมัตถบารมี

บารมีเบื้องต้นคือ **ทานบารมี** จะต้องแก่กล้าและช่วยให้บุญบารมีอื่นเจริญต่อไป **ศีลบารมี**จึงเข้มแข็งและบริสุทธิ์ได้ ศีลบารมีเข้มแข็งและบริสุทธิ์ได้จนถึงประพฤติพรหมจรรย์ **เนกขัมมบารมี**คิดจะประพฤติพรหมจรรย์ คือแยกตัวออกจากกามคุณทั้ง ๕ คือความยินดีพอใจ ยึดติดอยู่ในรูป เสียง กลิ่น รส สิ่งสัมผัสทางกาย แม้อย่างท่านมาปฏิบัติขณะนี้ก็เริ่มแยก แม้จะมา ๒ คน ก็แยกกัน ใจนิ่งก็เริ่มแยก นี่ตัวพรหมจรรย์เริ่มเกิด ด้วยการรักษาศีลเจริญภาวนาจนกระทั่งเจริญแก่กล้า มันจะประกอบกันไปด้วยปัญญาบารมีส่งเสริม **ปัญญาบารมี วิริยบารมี ขันติบารมี สัจจบารมี อธิษฐานบารมี เมตตาบารมี อุเบกขาบารมี** แก่กล้าเต็มส่วนแล้วนั่นแหละเป็นพลวปัจจัยให้การปฏิบัติของเราเป็นไปด้วยศีล สมาธิ ปัญญาที่แก่กล้า และ**เจริญขึ้นเป็นอริยมรรคมีองค์ ๘** ถึงจะสามารถตัดกิเลสเหตุแห่งทุกข์ได้เป็นอริยบุคคลถึงซึ่งมรรค ผล นิพพาน ที่สิ้นสุดแห่งทุกข์ทั้งปวงตามส่วนได้

เพราะฉะนั้นญาติโยมทุกท่านเมื่อได้มาปฏิบัติธรรมแล้วพึงเข้าใจจุดนี้ให้ดี เมื่อเกิดมาเป็นมนุษย์อายุป่านนี้แล้ว เหลืออีกไม่เท่าไหร่ก็ตาย ตายด้วยกันทั้งนั้น จะได้ใช้ช่วงเวลาที่เราพอรู้สึกตัวแล้วนี้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนจริง ๆ มิฉะนั้นแล้วเราจะเป็นฝ่ายที่ทำกิจที่ดูเหมือนว่าเกิดประโยชน์แก่ตน แต่ตนที่ว่าเป็นตนที่สมบัติไม่ว่าจะเป็นตัวเราเอง บุตร ภรรยา สามี พ่อแม่ พี่น้อง มันแตกฉานซ่านเซ็นตาย

จากกันไป ไม่รู้ว่าใครไปไหน นี้แหละตัว **"อนัตตา" ไม่มีอะไรให้ยึดถือได้ตลอดไป ใครจะช่วยใครไม่ได้ มันต้องตายด้วยกันทั้งนั้น** แต่ **"ตน"** ที่จะ**เป็นแก่นสารให้เรายึดถือได้** คือ **พระรัตนตรัย** อันมีพระพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ และก็**พระพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ** ใช่อะไรอื่น คือ**"ธรรมกาย" พระพุทธเจ้าเป็นธรรมกาย ธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายเป็นธรรมรัตนะ ธรรมกายที่ละเอียด ๆ** นี้แหละคือ **พระสังฆรัตนะ** ผู้ปฏิบัติและรักษาพระสัทธรรมของพระพุทธเจ้าไว้

พระพุทธเจ้าองค์แรกหมายถึงองค์แรกในแต่ละสมัยของพระพุทธเจ้าคือ**สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า** ตรัสรู้แล้วก็โปรดเรา ส่วนพระพุทธเจ้าที่เสด็จอุบัติขึ้นแล้วไม่ได้โปรดใคร เรียกว่า**พระปัจเจกพุทธเจ้า** ส่วนผู้ปฏิบัติตามธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เรียกว่า**อนุพุทธะ** ความที่ว่า**พุทธะ** หรือ **พุทโธ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ไม่ใช่อะไรอื่น ธรรมกายนั่นเอง** ทั้งหมดไม่ว่าพระสัพพัญญูพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า พระอรหันตขีณาสพที่ชื่อว่าอนุพุทธะทั้งหมด พระอรหันตเจ้าทั้งหลาย ก็เป็น **"ธรรมกาย"** ทั้งนั้น พระพุทธเจ้าตรัสว่าพระองค์เป็นธรรมกาย พระอรหันต์หลายพระองค์ตรัสว่าท่านเป็นธรรมกาย ธรรมกายนั้นเองที่เป็นธรรมชาติบริสุทธิ์ที่เราจะสามารถเข้าถึง รู้เห็น ได้ด้วยทางปฏิบัติศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสนะ ให้สามารถรู้เห็น ได้ และเป็นได้ โดย**ทางปฏิบัติศีล สมาธิ ปัญญา ถึงอริยมรรค มีองค์ ๘** ที่ว่านี้จึงจะ**เป็นทั้งแนวทางปฏิบัติเพื่อเข้าถึงที่พึ่งอันประเสริฐ** คือ **พระรัตนตรัยแท้** ๆ ให้ได้ถึงพระพุทธรัตนะ พระธรรมรัตนะ พระสังฆรัตนะ แท้ ๆ ก็คือ **ให้ได้ถึงและเป็นธรรมกาย ที่บรรลุมรรค ผล นิพพาน ที่สิ้นสุดแห่งทุกข์ทั้งปวง** นั่นเอง

เรื่องนี้แหละ เป็นเรื่องที่อาตมาตั้งใจจะให้ญาติโยมได้ทราบก่อนจะจากกัน อาตมภาพขอตั้งสัตยาธิษฐานขอบุญศักดิ์สิทธิ์บารมี รัศมี กำลังฤทธิ์ อำนาจสิทธิเฉียบขาดแห่งองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า พระอรหันตขีณาสพเจ้าทั้งหลาย และของพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ ตลอดถึงต้นธาตุต้นธรรมทุกพระองค์ จงได้โปรดดลบันดาล อภิบาลคุ้มครองญาติโยมสาธุชนทุกท่าน จงเป็นผู้ปราศจากความทุกข์โศก โรคภัยทั้งปวง มีอายุมั่นขวัญยืนขอจงเจริญรุ่งเรืองในพระสัทธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และกิจการงานโดยชอบตลอดกาลนาน เทอญ

■ ■ ■ ■

เอมอร อรุณยงจิต
ถอดเทป

ตอบปัญหาธรรม

โดย

พระอาจารย์มหาเสริมชัย ชยมงฺคโล (ป.ธ.๕)

ข้อ ๑ คำถามจากพระสุรชาติ สุชาโต วัดท่าหลวงพล ท่าชุมพล อ.โพธาราม ราชบุรี

ถาม ถ้าพระหรืออุบาสก อุบาสิกา ผู้ที่ปฏิบัติเจริญภาวนาวิชชาธรรมกาย เกิดธรรมกายขึ้นมาโดยที่ไม่เห็นกายมนุษย์หยาบจนถึงกายอรูปพรหมละเอียด จะต้องดำเนินการอย่างไร?

ตอบ เจริญพรญาติโยม และกราบเรียนพระคุณเจ้า ถ้าปรากฏธรรมกายขึ้นมา เห็นใสสว่างเลย โดยไม่ผ่านกายมนุษย์ ทิพย์ พรหม อรูปพรหมนั้น ถูกต้องเหมือนกัน เป็นการข้ามขั้นตอนไปถึงจุดหมายปลายทางในเบื้องต้นคือ ถึงธรรมกายเลยทีเดียว ไม่ผิดครับ ถูก ไม่ต้องกังวลใจ เป็น**ธรรมกาย**ต่อไป ให้สุดละเอียด คือว่า

เมื่อเห็นธรรมกายแล้ว ใจหยุดนิ่งที่กลางของกลางธรรมกาย ทำความรู้สึกเป็นธรรมกาย หยุดนิ่งกลางธรรมกาย ใสสว่างแล้ว ศูนย์กลางขยายออก ธรรมกายที่ละเอียด ๆ ก็จะปรากฏขึ้นใหม่ โตใหญ่ใสละเอียดขึ้นไปตามลำดับ ให้ดับหยาบไปหาละเอียดเป็นธรรมกายที่ละเอียด ๆ ต่อๆ ไป จนถึงธรรมกายอรหัต ขนาดหน้าตักและความสูง ๒๐ วา ขึ้นไป ให้ใสสว่างดี พอใสสว่างดีแล้ว นึกชำเลืองดูนิดเดียว นึกชำเลืองไปที่ศูนย์กลางกายมนุษย์ ใจหยุดในกลางกายมนุษย์ให้ใส ศูนย์กลางดวงธรรมขยายออก กายมนุษย์ละเอียดก็ปรากฏ ใจหยุดนิ่งกลาง

กายมนุษย์ละเอียดเห็นเป็นดวงใส ศูนย์กลางขยายออก เดี๋ยวกายทิพย์ก็ปรากฏ ใจหยุดกลางกายทิพย์หยุดนิ่งเป็นดวงใส ขยายออก ทิพย์ละเอียดก็ปรากฏ ใจหยุดกลางทิพย์ละเอียดให้ใส รูปพรหมก็ปรากฏ ทำไล่ไปทีละกาย ๆ อย่างนี้ในภายหลังก็ได้ ไม่ยาก เมื่อทำไล่ไปทีละกาย ถึง ๑๘ กายสุดท้าย ธรรมกายใหม่ที่สุดละเอียดใสสว่างก็จะปรากฏ ดำเนินต่อไป เราเข้าไปสุดละเอียดเท่าไหร่ กายหยาบก็อยู่ในนั้นอยู่แล้ว ตัวเราก็อยู่ในนั้นอยู่แล้วไม่มีปัญหา เพราะที่สุดละเอียดนั้นก็เป็นที่สุดละเอียดของสุดหยาบนี้แหละ ไม่ได้เป็นของใคร ไม่ต้องเป็นห่วง

ผู้ที่เป็นวิชชาแล้วนั้น เมื่อถึง ๑๘ กายแล้วนั้น เราไม่จำเป็นที่จะต้องมานั่งทำไล่ ๑๘ กายทุกวัน ๆ ให้ดับหยาบไปหาละเอียดเป็นธรรมกายที่ละเอียด ๆ ใสละเอียดจนตกศูนย์เข้าอายตนนิพพานทับทวีเป็นธาตุล้วนธรรมล้วนของพระพุทธเจ้าไปเลย เมื่อชำนาญแล้วนึกเหลือบดู ๑๘ กาย ขยับใจตรึกนึกดูนิดหน่อยก็จะเห็นเมื่อเห็นใสดีแล้วก็ปล่อย ไม่ต้องสนใจ ถึงกายละเอียดแล้วไม่ต้องสนใจกายหยาบ เวลาทำวิชชาไปสุดละเอียดแล้ว ถ้าจะดูว่ากายหยาบผ่องใสหรือไม่ เพราะเหตุบางคนมีโรคภัยไข้เจ็บหรือมีปัญหาชีวิต ซึ่งเกิดในธาตุในธรรมนั้นแหละไม่ได้เกิดที่ไหน **เมื่อพิสดารกายไปสุดละเอียด เป็นองค์พระใสแล้ว** กระดิกใจดูนิดเดียว **เห็นดวงธรรมของกายมนุษย์หยาบผ่องใสดี ก็หยุดนิ่งกลางดวงธรรมดูกายมนุษย์ละเอียด กายทิพย์หยาบ-ทิพย์ละเอียด กายรูปพรหมหยาบ-รูปพรหมละเอียด ไปสุดละเอียด** เห็นผ่องใสดีแล้วก็ปล่อย คือไม่ติดอยู่ แล้วดับหยาบไปหาละเอียดเป็นกายธรรมที่สุดละเอียดเป็นธาตุล้วนธรรมล้วน ส่วนกายโลกิยะทั้งหยาบและละเอียดนั้นมีสักแต่มี เป็นสักแต่เป็น นี้เป็นอาการของพระอริยเจ้าแล้ว พระอริยเจ้าท่านมีสติครบอยู่ในธรรม-กายที่ละเอียดสุดละเอียดอยู่เสมอ

สำหรับผู้เบื้องต้น เมื่อถึงธรรมกายสุดละเอียดแล้ว ควรที่จะทำ ๑๘ กายให้ครบ เพื่อฝึกซ้อมพิสดารกายซ้อนสับทับทวีตามที่หลวงพ่อฯท่านกล่าวไว้แล้ว เพื่อให้เป็นวสี (ชำนาญ) เมื่อชำนาญแล้วนั้น การจะน้อมเข้าสู่วิชชาชั้นสูง ไม่ว่าจะเป็น "**บุพเพนิวาสานุสติญาณ**" "**จุตูปปาตญาณ**" ก็จะสะดวกหรือจะทำวิชชาชั้นสูงที่

ละเอียดยิ่งไปกว่า เช่นชำระธาตุธรรมที่ละเอียด ๆ ต่อไป สุดละเอียด ก็จะสามารถทำได้ชำนาญกว่า สะดวกกว่า

แต่ถึงอย่างไรเมื่อพิสดารกายไปสุดละเอียดจนใจของกายธรรมยึดหน่วงเอาพระนิพพานเป็นอารมณ์แล้ว กายโลกิยะทั้งหยาบละเอียดทั้งหมดนั้นจะเหมือนว่าหมดไปเอง เพราะใจของธรรมกายละเอียดปล่อยความยึดมั่นในกายโลกิยะ อันเป็นสังขารธรรม เรียกว่าออกจาก **"สังขารนิมิต"** อย่างที่เวลาสอนว่าให้พิสดารกายสุดกายหยาบกายละเอียด เถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด ขึ้นชื่อว่ากายเถา คือ ๑๘ กายนั้นเอง เป็นเถาเหมือนปิ่นโต แต่ต่างซ้อนกันเป็นชั้น ๆ อยู่ กลางของกลางซึ่งกันและกันศูนย์กลางตรงกัน ๑๘ กายนั้นรวมเรียกว่า กายเถา **สุดละเอียดของกายเถา** คือ **ธรรมกายอรหัต** เมื่อเราเดินกายในกายไปสุดละเอียดกายเถา ๑๘ กายนั้นแล้ว **กายอรหัต** ชื่อว่า**กายสุดละเอียด กายที่หยาบรองลงมาได้แก่ กายอรหัตหยาบ** ชื่อว่า**กายชุด** ซึ่งแต่ละกายที่หยาบรองลงมาก็จะมี ๑๘ กาย ซึ่งจะพิสดารไปเป็นธรรมกายอรหัตเหมือนกัน **กายที่หยาบรองลงมาตามลำดับนั้น**ชื่อว่า**กายชั้น ตอน ภาค พืด** ซึ่งต่างก็มีกายละ ๑๘ กายซ้อนกันอยู่ และต่างก็จะพิสดารไปสู่สุดละเอียดเหมือนกัน

แปลว่า**เมื่อเราดับหยาบไปหาละเอียด กายที่ละเอียดรองลงมาแต่ละกายมี ๑๘ กายทั้งหมด ก็จะพิสดารตัวเองให้ละเอียดไป ๆ สุดละเอียด ดับหยาบไปหาละเอียดถึงธรรมกายและเป็นแต่ธรรมกายอรหัต ๆ ๆ ไปจนสุดละเอียดกายเถา ชุด ชั้น ตอน ภาค พืด** ตรงนี้แหละเป็นวัตถุประสงค์สำคัญ เพราะ**เป็นการปหานอกุศลจิตของกายในภพสามทั้งหมด ใจจึงเป็นใจที่ผ่องใสบริสุทธิ์ของกายธรรม** นั้นคือ**ตัวนิโรธ ดับสมุทัย แต่มิใช่นิโรธสมาบัติ** เมื่อสัมผัสตรงนั้นแล้วจะรู้ **นี่เอง**คือ**นิโรธดับสมุทัย** เพราะเป็นการเจริญภาวนาที่**ปหานอกุศลจิตของกายในภพสามทั้งหมด จนเป็นธาตุล้วนธรรมล้วนของธรรมกายไปสุดละเอียด กำจัดหรือละกิเลสทั้งหมดได้ชั่วคราว เป็น "วิกขัมภณวิมุตติ" เมื่อจิตละเอียดหนักจะปล่อยวางอุปาทานในขันธ์ ๕ ของกายในภพสาม และเมื่อปล่อยความยินดีในฌาน ต้องปล่อยจนใจเป็นกลาง** ถ้าไม่ปล่อยจะติดอยู่ในชั้นรูปภพ อยู่ในกายเรานั้นแหละ หรือติดอยู่ในชั้นอรูปภพ มี อากาสานัญจายตนะ วิญญานัญจายตนะ อากิญจัญญายตนะ ถึงเนวสัญญานาสัญญายตนะ ยังติดอยู่ **เมื่อติดอยู่จะไม่เห็นนิพพาน จะไม่ถึงนิพพานต่อเมื่อปล่อยวางจิตนิ่งสนิท ธรรมกายที่หยาบจะตกศูนย์ ธรรมกายที่สุดละเอียดจะไปปรากฏในอายตนนิพพาน แม้เพียงชั่วคราวเป็นวิกขัมภณวิมุตติ จึงสามารถเข้าไปเห็นอายตนนิพพานได้**

เพราะฉะนั้น ธรรมกายนี่แหละสำคัญนัก เมื่อเข้าถึงแล้วจงเป็นเลย ดับหยาบไปหาละเอียดเป็นธรรมกายที่ละเอียด ๆ โตใหญ่ใสละเอียดไปตามกาย จนถึงธรรมกายอรหัต ดับหยาบไปหาละเอียดเรื่อยไปจนถึงอายตนนิพพาน ทำไปเถิด ๑๘ กาย อยู่ข้างในนั้น ไม่มีปัญหา เมื่อทำละเอียดหนัก กาย

ที่หยาบก็หายไปเอง สุดละเอียดไปแล้ว พ้นกายในภพสามไปแล้ว ดำเนินต่อไป ถูกต้องแล้ว

คำถามของพระครูโอภาสพัชรคุณ

ถาม ๑. นั่งแล้วกำหนดเห็นแสงสีขาว แต่จะมีเหมือนรูปรอยเท้าอยู่

๒. จะมีแสงกลม ๆ ขนาดลูกมะพร้าวเป็นสีม่วง สีแดง สีเหลืองสลับกันลอยห่างออกไป

๓. กำหนดเห็นจุดขาวเล็ก ๆ แต่ถ้าเพ่งจะหายไป จะกำหนดอย่างไร?

ตอบ กำลังจะได้ที่ อย่าอธิบายว่าอะไรเป็นอะไรเลย กระผมจะถวายคำแนะนำวิธีปฏิบัติเลย

ถ้าใครเห็นแสงเฉย ๆ อยู่ภายนอก หรือเห็นดวงเฉย ๆ อยู่ภายนอกแล้วหายไป จะเป็นสีอะไรปล่อยครับ หลวงพ่อจงปล่อยเลย อย่าสนใจให้เหลือบตากลับนิด ๆ กำหนดเป็นจุดเล็กใสตรงศูนย์กลางกายไว้ ค่อย ๆ นึกให้เห็นดวงใสได้เท่าไหร่เอาเท่านั้น ใจเย็น ๆ หยุดในหยุดกลางของหยุดแต่อย่าเพ่งแรง ถ้าเพ่งแรงแล้วหาย นึกถึงการกดลูกปิงปองให้จมลงในน้ำ ถ้ากดแรงเกินไปก็จะกลิ้งหลุดมือ ถ้ากดค่อยเกินไปก็ไม่จมลง ต้องกดเบา ๆ ตรงศูนย์กลางพอดีๆ เหมือนเมื่อครั้งพระอานนท์เถรเจ้าปฏิบัติธรรมเกือบตาย เพราะพระพุทธเจ้าได้ทรงพยากรณ์ไว้ว่า จะเห็นก่อนการสังคายนาพระไตรปิฎกครั้งที่ ๑ หนึ่งวัน พอถึงวันทำสังคายนาพระมหาเถระที่จะประชุมทำสังคายนาได้ให้จัดอาสนะเตรียมพร้อมไว้ให้ท่านอานนท์ ท่านปฏิบัติเต็มที่แต่ยังไม่บรรลุมรรคผลนิพพาน สังขารของท่านเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าจากการจัดงานถวายพระเพลิง สังขารไม่สบายจิตใจจึงไม่สงบ ท่านจึงฉันยาระบายสันนิษฐานว่าเป็นสมอดองด้วยน้ำมูตรเน่า* ฉันแล้วระบายท้อง ระบายท้องแล้วสบายตัว ดึกแล้ว เอนกายในท่าพอเหมาะพอสบาย ก็ได้บรรลุมรรคผลนิพพานทันที ตื่นเช้าขึ้นมา แสดงตนในที่ประชุมสงฆ์ทำสังคายนาด้วยวิธีปรากฏตัวขึ้นโดยไม่ต้องเดินมาให้เห็น เพื่อแสดงความเป็นพระอรหันต์ปฏิสัมภิทา เพราะการทำปฐมสังคายนานั้นอาราธนาแต่เฉพาะพระอรหันต์ประเภทปฏิสัมภิทาทั้งสิ้น เพราะว่าทรงจำข้อธรรมต่าง ๆ ได้ด้วยระลึกเหตุการณ์และเห็นแจ้งในพระธรรมได้ด้วยพระญาณ

พระอรหันต์ประดับด้วย

* *สมอดองด้วยน้ำปัสสาวะธรรมดา*

อภิญญา ปฏิสัมภิทาญาณนั้นก็คือ **"อรรถปฏิสัมภิทาญาณ" "ธรรมปฏิสัมภิทาญาณ" "นิรุติปฏิสัมภิทาญาณ"** และ **"ปฏิภาณปฏิสัมภิทาญาณ"** คือมีญาณหยั่งรู้ในเหตุ ไปถึงต้น ๆ เหตุและผล และรู้ภาษาหลายภาษา แม้กระทั่งภาษาสัตว์ และรู้การโต้ตอบปัญหาที่ถูกต้องตรงประเด็น ตรงไหนควรย่อตรงไหนควรขยาย พระอรหันต์ประเภทปฏิสัมภิทาญาณ มีอภิญญาด้วยมีญาณหยั่งรู้ เมื่อมี ๔ อย่างนี้ คุณธรรมมีเพียบเลย ไม่ใช่พระอรหันต์สุกขวิปัสสก หรือสุกขวิปัสสโก เช่นพระเดชพระคุณพระเทพวิสุทธโสภณท่านได้ ยกตัวอย่าง ท่านพระจักขุปาล ๆ เทวดาเดินมา ท่านก็ยังไม่ทราบว่าเป็นเทวดา ต่อเมื่อท่านกำหนดจิตดู สังเกตได้ว่า นี่ไม่ใช่เป็นคนธรรมดา แต่เป็นพระอินทร์ เป็นท้าวสักกเทวราช แต่ถ้าเป็นพระอรหันต์จตุปฏิสัมภิทาญาณ โผล่มาก็รู้ ก็เห็นได้เลย หรือไม่มาก็รู้ได้เลย

คำตอบที่ว่าเมื่อเพ่งไปที่จุดเล็กแล้วหายไป คงจะเข้าใจดีว่า ต้องมีความพอดี อย่าเพ่งแรง อย่าอยากเห็นเกินไป นั่นเป็นอุปกิเลสของสมาธิ ระวังจิตใจอย่าให้ฟุ้งซ่านเผลอออกไป ก็จะจืดจางจากความเป็นสมาธิ ปล่อยใจให้ดิ่งลงที่กลางของกลางจุดเล็กใส ณ ศูนย์กลางกายเลย ปักดิ่งไม่ถอน ให้ปักดิ่งแต่ต้องเบา ๆ สบาย ๆ ไม่เคร่งครัดเกินไปดังที่หลวงพ่อท่านว่า **"ต้องให้ถูกศูนย์ ถูกส่วน"** แล้วจะได้ที่ เพราะฉะนั้นเรื่องอื่นไม่อธิบายละเอียด นึกกำหนดศูนย์กลางทุกอิริยาบถ เดิน ยืน นั่ง นอน เดี๋ยวติดเห็นใสสว่างเลย อย่างนี้ไม่ช้า

คำถามจากพระอาจารย์ยุทธ์ อัตถิวโร

ถาม ผมมองเห็นรูปนิมิตเป็นรูปพระสีเขียวเข้มจนเกือบดำ ทรงเครื่องคล้ายทรงเครื่องฤดูร้อนอยู่กลางทรงกลม ตอนแรกเห็นทรงกลมสีขาวขุ่น มองนาน ๆ กลาย**เป็นแก้วใสติดอยู่นาน** จะถือเอาเป็นนิมิตแทนลูกแก้วใสได้หรือไม่?

ตอบ ได้ครับ ใช้ได้เลย **ถ้าเห็นเป็นดวงกลมใส** ให้เข้าใจว่าองค์พระอยู่ในดวงกลมนั้น **หยุดนิ่งไปกลางดวงกลมใสนั้น หยุดนิ่งถูกส่วนก็จะใสสว่าง ศูนย์กลางขยายออกประเดี๋ยวองค์พระก็จะปรากฏ หรือกายมนุษย์ละเอียดจะปรากฏ** เมื่อปรากฏแล้ว **ท่านก็นึกเข้าไปเป็นกายละเอียดใหม่ จะเป็นกายมนุษย์ละเอียดหรือองค์พระก็แล้วแต่ ให้ใจหยุดนิ่งกลางกายมนุษย์ละเอียดหรือองค์พระนั้นให้ใสสว่างหมดทั้งดวงทั้งกายจะปรากฏขึ้นมาเรื่อย ๆ ตามขั้นตอนของเขา แต่บางทีข้ามขั้นตอนได้** ถ้าจิตละเอียดหนักจริง ๆ เห็น จำ คิด รู้ ขยายโตเต็มส่วนเต็มธาตุเต็มธรรม แล้วกายธรรมหรือธรรมกายจะปรากฏขึ้นมา ข้ามขั้นตอนแทนที่จะต้องผ่านกายมนุษย์ละเอียด ทิพย์ พรหม อรูปพรหมก็ข้ามขั้นตอนไปได้ ไม่เป็นไร

และที่เห็นนิมิตคล้ายพระทรงเครื่องคือที่เรียกว่าเป็น **"จักรพรรดิ์"** นั่นเป็นพระภาคผู้เลี้ยง **พระพุทธเจ้าเป็นใหญ่ในเรื่อง"ธรรมะ"** แต่**จักรพรรดิ์เป็นใหญ่ในเรื่อง"สมบัติ"**

จักรพรรดิ์มีด้วยกันทั้ง ๓ ฝ่าย ๓ ฝ่ายคืออะไร ธรรมชาติทั้งหมดมีอยู่ ๓ ฝ่าย ฝ่ายอกุศลหรือฝ่ายธรรมดำหรือฝ่ายมาร หรือฝ่ายบาปอกุศล แล้วแต่จะเรียกกันอย่างไร

ถ้าเป็นการกระทำเขาเรียกว่า **"บาปอกุศล"** ถ้าเป็นธรรมชาติที่ดลจิตดลใจให้คิดผิด รู้ผิด เห็นผิด ทำผิด เป็นบาปอกุศลเขาเรียกว่า **"กิเลส"** มีวรรณะดำจริง ๆ จึงเรียกว่า**"ธรรมดำ"** แล้วเราเรียก**กิเลสว่าเป็นเครื่องกั้นความดี** และเมื่อมีอยู่ในสัตว์บุคคลใดกี่มากน้อย และโดยเฉพาะอย่างยิ่งมีเทพบุตรชั้นต่ำลงมาที่ตกอยู่ในอำนาจของธรรมดำ คือกิเลสมากด้วยก็มีชื่อว่า **"เทพบุตรมาร"** เช่น พวกยักษ์ ซึ่งส่วนมากจะเป็นมิจฉาทิฏฐิ ประพฤติผิดศีล แต่ที่มีส่วนที่เป็นสัมมาทิฏฐิอยู่บ้างก็มี นี้ธาตุธรรม **"ภาคดำ"** หรือ**"ภาคมาร"** ผู้ขัดขวางคุณความดี

ส่วนภาคกลาง ๆ ไม่ดีไม่ชั่ว

ส่วนธาตุธรรมอีกฝ่ายหนึ่งเป็น**"ภาคขาว"** ถ้าเป็นการกระทำที่ชื่อว่ากรรมดีก็เรียกว่า**"กุศลกรรม"** ถ้าว่าธรรมชาติฝ่ายขาวที่ดลจิตดลใจให้ประพฤติปฏิบัติไปตามพระปิฎก คือ**ดีทางด้านความประพฤติ** ชื่อว่า**"พระวินัยปิฎก" ดีทางด้านจิตใจสงบ** ชื่อว่า **"พระสุตันตปิฎก" ดีทางด้านปัญญา** ชื่อว่า**"พระอภิธรรมปิฎก"**

ธรรมชาติที่ดลจิตดลใจฝ่ายดีให้ประพฤติปฏิบัติไปตามปิฎกฝ่ายดีนี้ชื่อว่า **"บุญ"** บุญเป็นธรรมชาติชำระจิตใจให้ผ่องใส จึงชื่อว่า **"ธรรมขาว"** เป็นฝ่ายที่เมื่อใครปฏิบัติตามแล้ว นำชีวิตตนไปสู่ความสุขความเจริญฝ่ายเดียวมีแต่ดีกับดี ธรรมชาติฝ่ายนี้จึงชื่ออีกอย่างว่า**"ฝ่ายพระ"**

ส่วนธรรมชาติทั้ง ๓ ฝ่ายหรือ ๓ ภาคนี้ เหมือนหนึ่งว่าคนเล่นเก้าอี้ดนตรี ถ้าฝ่ายมารเขาครองเก้าอี้ ฝ่ายพระก็ต้องถอย พูดอย่างง่าย ๆ ในจิตใจของคน ถ้ากิเลสเข้ามาบุญก็ถูกบังหายไป เพราะฉะนั้น เมื่อกิเลสเข้ามาก็ไม่ทำกันแล้วความดี นี่แหละที่ว่า **"มารเป็นธรรมชาติที่ขัดขวางคุณความดี" ส่วนความดีหรือบุญกุศลเป็นธรรมชาติที่ชำระกิเลสมารทำให้จิตใจผ่องใส**ชื่อว่า **"บุญ" บุญให้แต่คุณเป็นความสุข ความเจริญอย่างเดียว ส่วนบาปอกุศลให้ความทุกข์เดือดร้อนแต่อย่างเดียว**

ธรรมที่ว่าเป็นบุญหรือฝ่ายพระ ก็มี**"จักรพรรดิ์"**นี้เป็นภาคผู้เลี้ยง ฝ่ายพระมีประจำอยู่ในกาย

จากสุดหยาบไปจนสุดละเอียดถึงพระพุทธเจ้า จากพระพุทธเจ้ายังมีพระในพระที่ละเอียด ๆ ต่อ ๆ ไปอีกถึงพระพุทธเจ้าต้นธาตุต้นธรรม (Primorial Buddhas) กลางของกลางพระ พระพุทธเจ้าเป็นใหญ่ฝ่าย "**ธรรม**" แต่มีจักรพรรดิ์มีพุทธลักษณะ เหมือนพระทรงเครื่องใสบริสุทธิ์อยู่กลางพระนั้น นี้เป็นใหญ่ฝ่าย"**สมบัติ**" คือ เมื่อไหร่ที่จักรพรรดิ์ฝ่ายพระ มีอำนาจมากก็เลี้ยงธาตุธรรมของฝ่ายพระด้วยสมบัติทั้งหลายที่ดี ๆ ทั้งปวงตั้งแต่ปัจจัย ๔ เครื่องอำนวยความสะดวก ให้สุขสมบูรณ์บริบูรณ์ทุกอย่าง แต่เมื่อไหร่ที่จักรพรรดิ์ฝ่ายพระไม่ว่าจะประจำอยู่ที่ธาตุธรรมใด เช่นประจำอยู่ที่บุคคลใดหรือครอบครัวใดโดยส่วนรวม หรือของกลุ่มชนใดโดยส่วนรวม หรือของประเทศชาติใดโดยส่วนรวม ถ้าเป็นจักรพรรดิ์ที่มีอำนาจน้อยชื่อว่า "**จุลจักรพรรดิ์**" ความเป็นอยู่ก็ฝืดเคือง สัตว์โลกหรือมนุษย์หรือกลุ่มชนนั้นก็ฝืดเคือง ยากจน แต่ถ้าจักรพรรดิ์มีอำนาจมาก กล้าแข็งมากเพียงไร ประจำอยู่ในธาตุธรรมของบุคคลใด หรือกลุ่มชนใดตั้งแต่เล็กจนใหญ่ ตั้งแต่ครอบครัวไปถึงประเทศชาติ จาก"**จุลจักรพรรดิ์**" เป็น"**บรมจักรพรรดิ์**" ความสุขสมบูรณ์บริบูรณ์ด้วยโภคทรัพย์ก็จะมากขึ้นตามลำดับ ถ้าถึง"**บรมจักรพรรดิ์**" ก็จะสมบูรณ์บริบูรณ์ที่สุด และถ้าว่าเป็นจักรพรรดิ์ของภาคผู้ปกครองภพสาม **ก็จะเลี้ยงดูกันสุขสบายหมดทั่วทั้งทวีปทีเดียว**

ถ้าว่าเป็นจักรพรรดิ์ของภาคมารหรือธรรมดำก็จะให้แต่โทษของดีกลายเป็นโทษ ให้สังเกตดูประเทศที่เจริญด้วยโภคทรัพย์อย่างประเทศในตะวันออกกลางหรือที่ไหน ๆ แม้แต่ในประเทศสหรัฐอเมริกาหรือในยุโรป หรืออย่างเอธิโอเปียซึ่งแย่มากที่สุด เป็นจุลจักรพรรดิ์ที่ต่ำที่สุด อานุภาพน้อยที่สุด ยากจนเหลือเกินหรือประเทศอินเดียก็ยากจนมาก ที่รวยก็รวยมากเฉพาะบุคคล **ในตะวันออกกลางมีทรัพยากรมาก ทรัพย์สมบัติมาก แต่ทรัพยากรถูกใช้ไปด้วยอำนาจของฝ่ายมารหรือธรรมดำ เปลี่ยนแปลงสิ่งที่เป็นธรรมชาติกลาง ๆ ให้เป็นไปทางด้านลบหรือด้านทำลายล้างกัน รบราฆ่าฟันกัน เอารัดเอาเปรียบกบฏคดโกง รุกรานกัน แย่งชิงความเป็นใหญ่กัน ไม่มีความสุข** มีแต่รบราฆ่าฟันกัน ประชาชนเป็นทุกข์ เดือดร้อนกันทั่ว

จักรพรรดิ์ที่แย่มากที่สุด ก็คือ จักรพรรดิ์ที่ประจำหล่อเลี้ยงด้วยผลกรรมชั่วอยู่ในธาตุธรรมของสัตว์นรก เปรต อสุรกาย สัตว์เดรัจฉาน อย่างเปรตนี่หิวตลอดกาล สัตว์นรกก็รุ่มร้อนได้รับความทุกข์ทรมานตลอด จักรพรรดิ์ของเขาก็เป็น"**ภาคดำ**"หล่อเลี้ยงผลกรรมให้ได้รับความทุกข์ เดือดร้อนไม่รู้จักจบสิ้น อย่างอเวจีมหานรกไฟนรกเผาไหม้ร้อนเหลือเกิน ท่านเปรียบเทียบว่า สะเก็ดไฟห่างจากตัวเราเป็นร้อยโยชน์ ๑ โยชน์เท่ากับ ๔๐๐ เส้น ๑ เส้นเท่ากับ ๒๐ วา เป็นร้อย ๆ โยชน์ เพียงแต่เราเห็นไฟนรกแวบเดียว ตานี้จะเสียเลยในคัมภีร์บอกไว้ ใส่อะไรลงไปละลายหมด ยิ่งกว่าภูเขาไฟระเบิด สัตว์นรกจริง ๆ ไหม้แดงแต่ไม่เป็นขี้เถ้า ไม่ไหม้หมดเป็นเถ้าถ่าน ไม่ตาย เพราะจักรพรรดิ์ภาคผู้เลี้ยงสัตว์นรก ทำให้เป็นไปตามกรรมอย่างนั้น ไม่ตาย ร้องไปเถิด ตัวแดงเป็นไฟ ไหม้เหม็น ผู้ถึงธรรมกายเขาเห็น เสื้อผ้าก็ไม่มีใส่ ตัวก็ถูกจองจำแน่นหนา มีปรากฏในคัมภีร์ด้วย ในคัมภีร์บอกไว้เลยว่าเหล็กหลาวเท่าต้นตาล เสียบทะลุจากกระหม่อมข้างบนลงไปข้างล่าง เสียบทะลุจากข้างหน้าไปข้างหลัง จากซ้ายไปขวา กระดุกกระดิกไม่ได้ ได้แต่ร้องลูกเดียว ในคัมภีร์บอกไว้ เดี๋ยวนี้มีสอนสมัยใหม่ว่านรกสวรรค์ไม่มี ที่แท้มีอยู่จริงตามหลักฐานในคัมภีร์ เพราะตัวผู้สอนไม่รู้ไม่เห็น นึกว่านรกสวรรค์อยู่บนดิน ที่แท้นรกสวรรค์มีจริง ผู้ปฏิบัติถึงธรรมกายที่แก่กล้าเขาเห็น นี่คือเรื่องของจักรพรรดิ์ภาคผู้เลี้ยง

ถ้าสงสัยทำไมจักรพรรดิ์จึงมี ๓ ภาค ทำไมไม่เลี้ยงดี ๆ ทำไมต้องเป็นไปด้วยธรรมะของฝ่ายมารหรือฝ่ายบาปอกุศลบ้าง? เป็นไปด้วยธรรมของฝ่ายบุญกุศลบ้าง? ก็เพราะว่าฝ่ายบุญให้ทำความดี จักรพรรดิ์ก็เก็บเหตุแห่งความดีทางกาย ทางวาจา ทางใจ ส่งถ่ายทอดเข้าสู่เครื่องธาตุเครื่องธรรม ปรุงแต่งเป็นผลของกรรมดีส่งย้อนกลับเข้ามาในธาตุธรรม เห็น จำ คิด รู้ ของสัตว์โลกจากสุดละเอียดมาสู่ส่วนสุดหยาบ ซึ่งเจริญเติบโตมาเป็นกาย ใจ จิต วิญญาณ และการดำเนินชีวิตประจำวันให้เป็นไปด้วยความสุขสบาย นั่นจักรพรรดิ์ภาคผู้เลี้ยงเป็นอย่างนั้น จักรพรรดิ์เป็นไปตามอำนาจของต้นธาตุต้นธรรมของเขานั่นเอง ถ้าต้นธาตุต้นธรรมเป็นฝ่ายบุญ เป็นฝ่ายสัมมาทิฏฐิ จักรพรรดิ์เขาก็เป็นฝ่ายดีให้แต่ความสุข ใครทำดี ธรรมชาติฝ่ายขาวก็เข้าปกครองธาตุธรรม เห็น จำ คิด รู้ ของผู้นั้น เหมือนเล่นเก้าอี้ดนตรี

เมื่อฝ่ายบุญฝ่ายกุศลได้ทำหน้าที่เพราะสัตว์โลกรับธรรมฝ่ายบุญกุศลเข้าประพฤติปฏิบัติทางกาย วาจา และใจ ฝ่ายมารหรือฝ่ายบาปอกุศลก็ไม่ได้ทำหน้าที่ คือทำหน้าที่ไม่ได้ ถ้าจะพูดภาษาธรรมดาก็ต้องว่าชิดซ้าย หรือไม่ก็ต้องเด้งออกไป

แต่ถ้าเมื่อไหร่สัตว์โลกขาดสติสัมปชัญญะ เป็นคนประมาทมัวเมาในชีวิตไม่รู้บาปบุญ คุณโทษ เป็นคนโลภ เป็นคนโกรธ เป็นคนหลง ตามอำนาจของกิเลสคือธรรมฝ่ายดำหรือฝ่ายมารประพฤติปฏิบัติไปตามอำนาจของกิเลสด้วยความคิดผิด รู้ผิด เห็นผิด ทำผิด จักรพรรดิ์ภาคผู้เลี้ยงของเขาอยู่ในท่ามกลางของสัตว์โลกก็ทำหน้าที่

เก็บเหตุแห่งบาปอกุศลนั้นทับทวี ส่งกลับเข้าไปเป็นอาสวะหมักดองในจิตสันดานด้วย จนถึงอนุสัยกิเลสที่ตกตะกอนนอนเนื่องในจิตสันดาน และเข้าสุดละเอียด ไปเข้าเครื่องปรุงธาตุธรรมชื่อว่า **"อปุญญาภิสังขาร"** ปรุงเป็นผลจากกรรมชั่วที่กระทำไปแล้ว และจักรพรรดิ์เก็บเหตุส่งกลับไปหล่อเลี้ยงสัตว์โลกนั้นให้ได้รับผลเป็นวิบาก เป็นความทุกข์เดือดร้อนไปตามกรรม จักรพรรดิ์เขาทำเอง จักรพรรดิ์มีประจำของแต่ละสัตว์ หรือแต่ละคน ๆ

เพราะฉะนั้นท่านทั้งหลายใครรักที่จะได้รับความสุขความสบายหมดทุกข์ ก็จงปฏิบัติตามธรรมของฝ่ายบุญฝ่ายกุศลว่า**ให้ละชั่ว ให้ทำความดี ให้ชำระจิตใจให้ใสบริสุทธิ์** ให้เข้าใจ ให้ศึกษา ให้ปฏิบัติธรรมดี ฝ่ายบุญกุศล ดีทางกาย ดีทางวาจา ดีทางใจ ด้วยทานกุศล ศีลกุศล ภาวนากุศล จนกระทั่งสามารถกำจัดมารหรือบาปอกุศล มีกิเลส อวิชชา ตัณหา อุปาทาน เป็นต้น ให้หมดสิ้นไปจากจิตสันดาน ให้ธาตุธรรมเห็น จำ คิด รู้ เป็นที่สถิตอยู่ของจักรพรรดิ์ฝ่ายบุญกุศล หรือเป็นอยู่ด้วยธรรมของฝ่ายบุญกุศลมีทาน ศีล ภาวนา, ละเอียดขึ้นไปเป็น ศีล สมาธิ ปัญญา, ละเอียดขึ้นไปเป็น อธิศีล อธิจิต อธิปัญญา, ละเอียดขึ้นไปเป็นปฐมมรรค มรรคจิต มรรคปัญญา ถึงธรรมโคตรภู พระโสดา พระสกิทาคา พระอนาคา ธรรมกายพระอรหัต ถึงตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า นี่ธาตุธรรมฝ่ายบุญกุศล อยู่ในธาตุในธรรม ในเห็น จำ คิด รู้ ของสัตว์โลกนั้น

เพราะฉะนั้น ปฏิบัติธรรมตามแนววิชชาธรรมกายนั้นให้สามารถเข้าไปเห็น แล้วจึงรู้ ที่พูดทั้งหมดนี้ หลวงพ่อ วัดปากน้ำ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) ท่านสอนไว้ ครูบาอาจารย์ท่านสอน และผู้ถึงธรรมกายเขาเห็นตามนี้ นี้เป็นสัจธรรม สัจธรรมที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ รวมเบ็ดเสร็จเป็น **"ทุกขสัจจะ" "สมุทัยสัจจะ"** เหตุแห่งทุกข์ คือมารนั่นแหละ มีกิเลสมาร มารคือกิเลส ขันธมาร มารคือความเจ็บไข้ได้ป่วย มัจจุมาร มารคือความตาย เทพบุตรมาร คือเทพบุตรที่มีธาตุธรรมภาคดำมาก เป็นมิจฉาทิฏฐิ

อภิสังขารมาร คือ ความปรุงแต่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งฝ่ายบาปอกุศลให้ได้รับผลเป็นความทุกข์เดือดร้อนยิ่ง ๆ ลงไปตามลำดับ ไม่ใช่ยิ่ง ๆ ขึ้น เช่นว่าไปเกิดเป็นเปรต สัตว์นรก อสุรกาย สัตว์เดรัจฉานด้วยความโลภ โกรธ หลง เป็นมนุษย์ก็ยังโง่ แล้วยังต้องตายไปเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน เป็นสัตว์เดรัจฉานโง่หนักเข้าไปอีก ต่ำ ๆ ลงไปจนเป็นสัตว์เซลล์เดียว เหมือนแพลงตัน หรือตัวไรน้ำ มันพัฒนาเลวลงด้วยอำนาจของภาคมาร คือไปรับอธรรม ไปประพฤติปฏิบัติทางกาย วาจา และใจตามอำนาจของกิเลสมีโลภ โกรธ หลง **ตกต่ำลงไปเหมือนก้อนศิลาตกลงไปในบ่อที่ไม่มีก้น** คือ **ไม่มีทางกลับดีขึ้นมา** หรือมีทางแต่กลับขึ้นมาได้ด้วยยาก ฝ่ายบาปอกุศลจำเพาะกิเลสมาร เมื่อทำมาก ๆ เข้าเป็น**"อาสวะ"**หมักดองในจิตสันดาน ทำใมาก ๆ เข้าเป็น**"อนุสัยกิเลส"** เหล่านี้เรียกว่า **เจตสิกธรรม** คอยเกิดขึ้นพร้อมกับอกุศลจิต ที่เมื่ออายตนะภายใน มีตา หู จมูก ลิ้น

กาย ใจ ไปกระทบกับอายตนะภายนอก ได้แก่ รูป เสียง กลิ่น รส สิ่งสัมผัสทางกาย เป็นต้น แล้วเสวยสุขเวทนาบ้าง ทุกขเวทนาบ้าง สุขเวทนา เช่น ไอ้นี่น่ารักน่าใคร่ เป็นเหตุให้เกิดกิเลสตัณหาอุปาทานขึ้นมา ดลจิตดลใจให้ปฏิบัติตามอำนาจของมันจึงเป็นทุกข์ หรือถ้าว่าแทนที่จะเป็นสุขเวทนา ก็เป็นทุกขเวทนา ไม่ชอบใจ เกลียดชัง เปิดโอกาสให้กิเลสประเภทโทสะ หรืออิจฉาริษยา หรือ มานะทิฏฐิ ครอบงำจิตใจ ดลจิตดลใจให้ปฏิบัติตามอำนาจของมัน นี้แหละกิเลสที่เป็นเหตุแห่งทุกข์ เป็นภาคมาร หรือฝ่ายบาปอกุศล

เพราะฉะนั้น เมื่อเราทราบดังนี้แล้ว เข้าใจดังนี้แล้วทำอย่างเดียว เป็นฝ่ายบุญกุศล ง่ายนิดเดียว **"ใจหยุด ใจนิ่ง"**ตัวเดียวในเบื้องต้น **หยุดความชั่วส่วนหยาบ** ได้แก่ หยุด เลิก ละ กายทุจริต วจีทุจริต มโนทุจริต ทำแต่ความดีมีทานกุศล ศีลกุศล ภาวนากุศล เป็นต้น

ทานกุศล ศีลกุศล ภาวนากุศล ทำสำเร็จได้ด้วยกายมนุษย์หยาบ เมื่อทำแล้วสามารถกำจัดกิเลสมารได้ ๓ ประการ คือ **อภิชฌา พยาบาท มิจฉาทิฏฐิ** กายมนุษย์ละเอียด ก็ละเอียดเข้าไป

พอถึงกายทิพย์คุณความดีในระดับทิพย์หรือเทวธรรม มี**ศีล สมาธิ ปัญญา** และหิริ โอตตัปปะ คือความเกรงกลัวและละอายต่อบาปอกุศล นั้นเอง กำจัดกิเลสที่ละเอียดยิ่งไปกว่า คือ **โลภะ โทสะ โมหะ** นี่สำเร็จได้ด้วยกายทิพย์ และทิพย์ละเอียดอยู่ในธาตุธรรมนั้น

ถ้าว่าจิตใจละเอียดเข้าไปอีก สะอาดบริสุทธิ์ถึง**อธิศีล อธิจิต อธิปัญญา** และพรหมวิหารธรรม คือ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ก็สามารถกำจัดกิเลสมารที่ละเอียด คือ **โลภะ ปฏิฆะ โมหะ** ให้หมดไปได้ นี้เป็นธรรมที่สำเร็จได้ด้วยจิตใจที่เป็นบุญกุศลในระดับ **"พรหมธรรม"**

แต่ว่า เมื่อถึงอรูปพรหม ต้องกำจัดกิเลสละเอียดยิ่งขึ้นไปอีกคือ **ปฏิฆะ กามราคะ อวิชชา** นั่นสำเร็จด้วย**ปฐมมรรค มรรคจิต มรรคปัญญา** เมื่อกำจัดได้แล้ว ปรากฏเป็นธรรมชาติที่บริสุทธิ์ล้วน ชื่อว่า **"ธรรมกาย"** เริ่มตั้งแต่ธรรมกายโคตรภูหยาบ โคตรภูละเอียด **เมื่อพิจารณาสภาวธรรม สามารถกำจัดกิเลสเครื่องร้อยรัดให้ติดอยู่กับโลก อย่างน้อย ๓ ประการ** คือ **สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพตปรามาส** ด้วยปฐมมรรค มรรคจิต มรรคปัญญา ในระดับโลกุตตร-

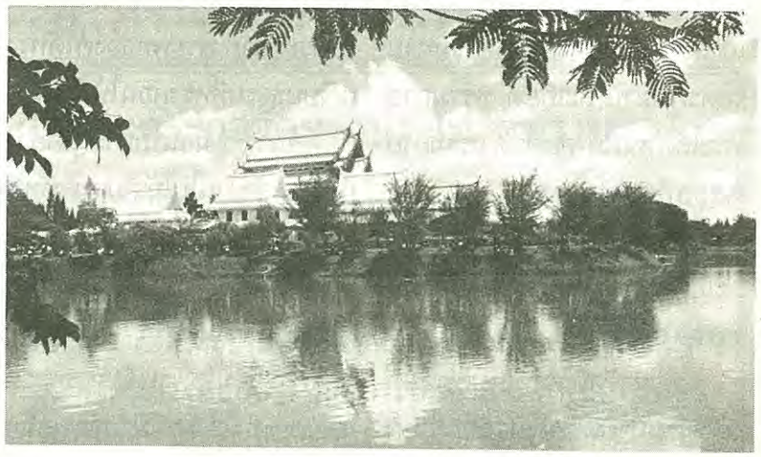

มรรค โลกุตรปัญญา ก็ก้าวล่วงข้ามโคตรปุถุชนเป็นพระอริยบุคคลตั้งแต่พระโสดาบันบุคคลขึ้นไป

โลกุตตรปัญญา คือ**เห็นแจ้งในอริยสัจ ๔ อันเป็นไปในญาณ ๓** คือ "**สัจญาณ**" รู้ว่า อริยสัจ ๔ แต่ละอย่างมีจริงอย่างไร? "**กิจจญาณ**" รู้ว่าควรจะทำอย่างไร? และ "**กตญาณ**" คือ เมื่อรู้แจ้งชัดแล้วว่าทุกข์กำจัดได้แล้ว สมุทัยละได้แล้ว นิโรธ ทำให้แจ้งได้แล้ว มรรคทำให้เจริญแล้ว กำจัดทั้งสัญโยชน์เบื้องต่ำ และสัญโยชน์เบื้องสูงได้หมดเป็นสมุจเฉทปหาน ก็บรรลุมรรคผลนิพพานเป็นพระอรหันต-ขีณาสพ นั่นกำจัดกิเลสมารได้โดยตลอดด้วยอรหัตมรรค เป็นโลกุตตรมรรคในระดับอรหัตนั่นแหละ พัฒนาไปจากธรรมกายโคตรภูหยาบ-ละเอียด ธรรมกายพระโสดาหยาบ-ละเอียด ธรรมกายพระสกิทาคามีหยาบ-ละเอียด ธรรมกายพระอนาคามีหยาบ-ละเอียด ถึงธรรมกายอรหัตหยาบ-ละเอียด

พอกำจัดกิเลสหยาบละเอียดได้ ธรรมกายพระอรหัตของท่านก็ใสสว่างโพลงอยู่ทุกขณะ ตื่นโพลงอยู่ทุกเมื่อนั่นแหละที่ชื่อว่า"**พุทโธ**" **ผู้เบิกบาน ผู้ตื่นแล้ว** ที่พูดนี่มิได้หมายความว่าผู้พูดเป็นพระอรหันต์นะ หลวงพ่อฯ ท่านสอนไว้

แนวทางปฏิบัติตามแบบวิชชาธรรมกาย ก็อยู่ใน**สติปัฏฐาน ๔** นั่นเอง และให้สามารถรู้แจ้งเห็นแจ้งละเอียดลึกซึ้ง และกว้างขวางเป็นธรรมดา อันเป็นผลแต่การปฏิบัติที่เน้นหนักทั้งสมถะและวิปัสสนากัมมัฏฐานนั่นเอง ให้เกิดอภิญญาและวิชชา ธรรมเครื่องดับอวิชชามูลรากฝ่ายเกิดตามรอยบาทพระพุทธองค์นั่นเอง ธรรมของพระพุทธเจ้านั้นมีมากนับประมาณมิได้ ที่ทรงสอนและมีปรากฏในสติปัฏฐานสูตรนั้นเปรียบเหมือนกับใบประดู่ลาย พระพุทธองค์ได้ทรงเปรียบธรรมที่ทรงสอนให้ถึงความหลุดพ้นว่า เหมือนใบประดู่ลาย ๑ กำจาก จำนวนใบไม้เต็มหมดทั้งป่าเต็มป่านับจำนวนมิได้

ผมค่อย ๆ อธิบายพอเป็นเกร็ดเป็นความเข้าใจ เมื่อพูดถึงจักรพรรดิ์ มิใช่พระเจ้าจักรพรรดิ์ (Emperor) มีอำนาจมีกำลังพลถืออาวุธยุทธภัณฑ์อย่างในทางโลก "**จักรพรรดิ์**"นี้หมายถึง**พระภาคผู้เลี้ยง เป็นใหญ่ฝ่ายสมบัติของพระ** ซึ่งคอยให้ความสุข สมบูรณ์บริบูรณ์แก่ผู้กระทำความดี ส่วนภาคมารก็ให้ความทุกข์เดือดร้อน มีประจำอยู่ในธาตุธรรมเห็น จำ คิด รู้ของสัตว์โลกทุกกาย สุดกายหยาบกายละเอียด แล้วคอยทำหน้าที่ตามธรรมของแต่ละฝ่ายที่สัตว์โลกประพฤติปฏิบัติตาม นั่นเอง

เพราะฉะนั้น อย่าเผลอสติไปเป็นพรรคพวกฝ่ายมาร ตั้งใจปฏิบัติละชั่ว ทำดี ทำใจให้ใสเป็นฝ่ายพระ จะได้รับแต่สันติสุขและร่มเย็นฝ่ายเดียว

■ ■ ■ ■

เอมอร อรุณยงจิต ผู้ถอดเทป
บ.การบินไทย จก.

ขอเชิญเป็นเจ้าภาพสร้างเสนาสนะถวายเป็นวิหารทาน

มูลค่าห้องละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท

ด้วย**วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม** มีดำริจะสร้างกุฏิที่พำนักสงฆ์ เป็นเรือน ๒ ชั้น ๆ ละ ๑๒ ห้อง รวมเป็น ๒๔ ห้อง (มีห้องน้ำ-ห้องสุขาเบ็ดเสร็จ) คิดเป็นมูลค่าห้องละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท

ผู้ประสงค์จะเป็นเจ้าภาพ ๒๐๐,๐๐๐* บาท จะได้รับการจารึกชื่อภายในบริเวณห้อง
ผู้ประสงค์จะเป็นเจ้าภาพ ๑๐๐,๐๐๐* บาท จะได้รับการจารึกชื่อร่วมกับเจ้าภาพรายอื่นอีก ๑ ชื่อ
ผู้ประสงค์จะเป็นเจ้าภาพ ๕๐,๐๐๐* บาท จะได้รับการจารึกชื่อร่วมกับเจ้าภาพรายอื่นอีก ๓ ชื่อ

ทะยอยนำเงินส่งได้ภายใน ๒ ปี เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๖ นี้เป็นต้นไป

ขอเชิญติดต่อบริจาคและรับพระเป็นที่ระลึกได้ที่

๑. **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ โทร. ๒๒๔-๗๔๗๕, ๒๒๕-๑๙๙๘
๒. ประชาสัมพันธ์ **วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม** ริมถนนสายบางแพ-ดำเนินสะดวก กม.ที่ ๑๔ จ.ราชบุรี โทร. (๐๓๒) ๒๕๔-๖๐๐

(* ๒๐๐,๐๐๐ บาท จะได้รับพระผงรุ่น ๔ พิมพ์สี่เหลี่ยม ของวัดปากน้ำ เป็นที่ระลึก ๑ องค์
๑๐๐,๐๐๐ บาท จะได้รับพระผงรุ่น ๔ พิมพ์สามเหลี่ยม ของวัดปากน้ำ เป็นที่ระลึก ๑ องค์
๕๐,๐๐๐ บาท จะได้รับพระผงสมเด็จพระธรรมกายฝังเพชร เป็นที่ระลึก ๑ องค์)

• •

สาธุชนผู้สนใจพระตระกูลวัดปากน้ำ โปรดทราบ

พระตระกูลวัดปากน้ำ ที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อ **พระภาวนาโกศลเถร** (วีระ คณฺตฺตโม) รองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำภาษีเจริญ และพระอาจารย์**มหาเสริมชัย ชยมงฺคโล** เจ้าอาวาสวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม สร้างขึ้นตามแนววิชชาธรรมกายที่รับถ่ายทอดมาจากพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแจกแก่ผู้ทำบุญนั้น **ไม่มีขาย! แต่หาได้ไม่ยาก** เพราะผู้มาทำบุญที่วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม อำเภอ ดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี หรือที่ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ กทม. จะได้รับพระเป็นที่ระลึกตามที่กำหนดไว้ทุกท่าน

รายการสิ่งพิมพ์ เทปบันทึกเสียง และวีดีโอเทป
ธรรมปฏิบัติตามแนววิชชาธรรมกาย
จัดทำโดย
มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

สิ่งพิมพ์

๑. หลักการเจริญภาวนาเบื้องต้น ๑๐.-
๒. หัวใจของการเจริญภาวนา(ภาษาอังกฤษ) ๑๕๐.-
๓. พุทธภาวนา (พิเศษ) ๓๐.-
๔. โพธิปักขิยธรรม ๓๐.-
๕. สวดมนต์ทำวัตร ๑๕.-
๖. รูปหลวงพ่อสด (รูปเล็ก) ๑๐.-
๗. รูปหลวงพ่อสด (รูปใหญ่) ๕๐.-
๘. นิตยสารธรรมกาย (รวมเล่ม) ๒๕๐.-
๙. นิตยสารธรรมกาย ๓๐.-

วีดีโอเทป ภาคภาษาไทย

ธรรมปฏิบัติเบื้องต้น-กลาง-สูง ชุดละ ๔ ม้วน (ระบบ VHS ๑๘๐ นาที) ม้วนละ ๕๐๐.-
(ธรรมปฏิบัตชั้นสูงให้เฉพาะผู้ปฏิบัติได้ถึงธรรมกายแล้วเท่านั้น)

วีดีโอเทป ภาคภาษาอังกฤษ

๑. ธรรมปฏิบัติเบื้องต้น-กลาง-สูง ชุดละ ๓ ม้วน (ระบบ NTSC ๑๘๐ นาที) ม้วนละ ๕๐๐.-
๒.ธรรมปฏิบัติเบื้องต้น-กลาง-สูง ชุดละ ๒ ม้วน (ระบบ VHS ๑๘๐ นาที) ม้วนละ ๕๐๐.-

เทปบันทึกเสียง

๑. ธรรมปฏิบัติ ๑ ๓๐.-
๒. ธรรมปฏิบัติ ๒ ๓๐.-
๓. อานุภาพธรรมกาย ๑ ชุด ๓ ม้วน ๙๐.-
๔. ไปเฝ้าพระพุทธเจ้าฯ ๑ ชุด ๓ ม้วน ๖๐.-
๕. ธรรมเทศนาหลวงพ่อวัดปากน้ำ ๓๐.-
๖. พระประสงค์-ให้เราผู้ปฏิบัติ ๓๐.-
๗. การบำเพ็ญบารมีเพื่อความสิ้นกิเลสและกองทุกข์ถึงมรรคผลนิพพาน ๕๐.-
๘. สู่ทางพระนิพพาน ๑ ชุด ๓ ม้วน ๙๐.-
๙. ทานกุศล ๖๐.-
๑๐. การป้องกันแก้ไขปัญหาชีวิตด้วยธรรม ๑ ชุด ๒ ม้วน ๖๐.-
๑๑. ภาวนาธรรมชั้นต้น-กลาง ๗ ม้วน ๒๑๐.-
๑๒. ทำวัตรเช้า ๓๐.-
๑๓. ทำวัตรเย็น ๓๐.-
๑๔. ตอบปัญหาธรรม อบรมพระรุ่น ๒๑ ๑ ชุด ๒ ม้วน ๖๐.-

ขอเชิญตั้งทุนนิธิภัตตาหารคิลานเภสัช
ในชื่อวงศ์ตระกูล หรือคณะของท่าน

วัตถุประสงค์เพื่อนำดอกผลมาใช้เป็นค่าภัตตาหารและค่ารักษาพยาบาลแด่พระภิกษุ สามเณร ผู้อยู่ศึกษาและปฏิบัติธรรม และเป็นกำลังสำคัญในการเผยแพร่พระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ณ **"วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม"** ใน **สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

(๑) **ต้นทุนนิธิของท่านคงอยู่ตลอดไป**

(๒) **ได้ดอกผลมาเป็นค่าใช้จ่ายปัจจัยสี่แด่พระภิกษุ สามเณร ผู้ประพฤติธรรมและเผยแพร่ธรรมอันเป็นบุญเขตกว้างขวางไม่มีประมาณ เป็นบุญและบารมีหลั่งไหลติดตามให้ผลแก่ท่านตลอดกาลนาน** ให้เป็นผู้เจริญรุ่งเรือง สุข สมบูรณ์ บริบูรณ์ ด้วยมนุษยสมบัติ อันมีทรัพย์สมบัติ รูปสมบัติ คุณสมบัติ และบริวารสมบัติ เป็นต้น และสวรรคสมบัติอันประณีต ได้เป็นพลวปัจจัยให้ถึงนิพพานสมบัติ มีมรรค ๔ ผล ๔ และนิพพาน ๑ ที่สิ้นสุดแห่งทุกข์ทั้งปวง

(๓) **เท่ากับท่านได้ใส่บาตรทุกวัน และได้รักษาพยาบาลภิกษุอาพาธเป็นประจำ เมื่อนึกถึง "บุญเป็น" คือบุญอันตั้งเป็นอยู่ตลอดกาลนาน ได้ทุกเวลา จิตใจย่อมผ่องใสทุกเมื่อด้วยบุญนี้** ชีวิตย่อมไม่มีตกต่ำ มีแต่จะเจริญรุ่งเรืองและสันติสุขยิ่ง ๆ ขึ้นไป

(๔) ขอเชิญผู้มีจิตศรัทธาปวาราณาและบริจาคตั้ง **"ทุนนิธิภัตตาหารฯ"** นี้ได้ทุกวัน **ด้วยทุนประเดิม ๑,๐๐๐ บาท (หนึ่งพันบาท) ขึ้นไป และเพิ่มทุนได้ทุกวัน** (ครั้งละ ๕๐๐ บาทขึ้นไป ตามระเบียบของธนาคาร)

ขอเชิญท่านสาธุชนปวารณาตั้งทุนได้ตามกำลังศรัทธา และจะมอบใบทุนนิธิภัตตาหารคิลานเภสัชให้เมื่อตั้งทุนครอบ ๑,๐๐๐ บาท (หนึ่งพันบาท) ขึ้นไปแล้ว ติดต่อขอตั้งทุนได้ทุกวันตั้งแต่บัดนี้ที่:

๑. สำนักงาน**มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศฯ กทม. ๑๐๑๐๐ โทร. ๒๒๔-๗๔๗๕ , ๒๒๕-๑๙๙๘

๒. ประชาสัมพันธ์ **วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ๗๐๑๓๐ โทร. (๐๓๒) ๒๕๔-๖๐๐

๓. สำนักงาน**โครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน** ตึกบวรเทพมุนี วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กทม. ๑๐๑๖๐

เช็คธนาคารโปรดสั่งจ่ายเช็คขีดคร่อมให้แก่ **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย**
หากส่งเงินทางธนาณัติไปรษณีย์โปรดสั่งจ่าย **ป.ณ.หลานหลวง** ในนาม
มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ กทม.๑๐๑๐๐

ขอเชิญสาธุชนเข้าร่วมการอบรมพระกัมมัฏฐาน
ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย
อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี
ปีละ ๒ รุ่น ระหว่างวันที่ ๑-๑๕ พฤษภาคม และ
ระหว่างวันที่ ๑-๑๕ ธันวาคม ของทุกปี

เนื่องในโอกาสที่เปิดการอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์ปีละ ๒ รุ่น ระหว่างวันที่ ๑-๑๕ พฤษภาคม และ ๑-๑๕ ธันวาคมของทุกปี เพื่อสร้างพระในใจพระและสร้างพระวิปัสสนาจารย์ให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒินั้น ทางสถาบันได้เปิดโอกาสให้อุบาสก อุบาสิกา สาธุชนทั่วไปเข้ารับการอบรมได้ โดยขอให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑) ถือศีล ๘

๒) บำรุงค่าภัตตาหารเลี้ยงพระและค่าอาหารแก่ผู้มาปฏิบัติธรรมตามกำลังศรัทธา

๓) เตรียมเครื่องใช้ประจำตัว ดังต่อไปนี้ไปด้วย

- เสื้อผ้าชุดสีขาว และเครื่องใช้ประจำตัวประจำวัน
- เสื่อ ผ้าห่มนอน และมุ้งหรือกลด

เนื่องด้วยที่พักสำหรับชาย-หญิงมักจะไม่พอแก่ผู้เข้าไปอยู่อบรมพระกัมมัฏฐาน ทางสถาบันใคร่ขอสนับสนุนให้ผู้เข้ารับการอบรมอยู่กลด เพราะสัปปายะดี (เงียบสงัดจากเสียงพูดคุยรบกวน) และไม่ต้องอยู่ใกล้ชิดกันเกินไป และในกรณีที่มีผู้เข้ารับการอบรมมากที่พักมักไม่พอดังกล่าว

สำหรับท่านที่ไม่มีกลดเป็นของตนจะขอใช้กลดของสถาบันก็ได้ จะช่วยบำรุงกลดตามกำลังศรัทธา เพื่อให้สถาบันพอมีเงินทุนไว้ซ่อมหรือซื้อกลดเพิ่มใหม่แทนของเก่าที่ชำรุด ก็ขออนุโมทนา

๔) ข้อห้ามระหว่างการอบรม

๔.๑ ห้ามสูบบุหรี่ตลอดระยะเวลาของการอบรม (เลิกเด็ดขาดตลอดไปได้จะดีมาก)

๔.๒ ห้ามขาดการประชุมทุกครั้ง เว้นแต่จะติดธุระที่มอบหมายให้หรือเจ็บป่วย

๔.๓ ห้ามฟังวิทยุ

๔.๔ ห้ามจับกลุ่มสนทนากันในเรื่องไร้สาระที่ไม่ใช่การสนทนาธรรมหรือกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย

๔.๕ ห้ามพูดโอ้อวดผลของการปฏิบัติธรรม

๔.๖ ห้ามลงอาบน้ำหรือซักผ้าในคลอง

๔.๗ ห้ามทำความสกปรกในบริเวณสถาบัน เช่นทิ้งขยะมูลฝอยลงในที่ ๆ มิได้จัดภาชนะรองรับไว้

๕. ข้อควรปฏิบัติระหว่างการอบรม

๕.๑ ต้องช่วยตนเองในเรื่องความเป็นอยู่ เช่น ช่วยตนเองในการตักอาหารและการล้างถ้วยชามที่ใช้รับประทานอาหาร และทำความสะอาดสถานที่พักอาศัยเป็นต้น

๕.๒ ต้องรักษาความสะอาดในบริเวณสถาบัน

๕.๓ ต้องมีความสำรวมในทุกอิริยาบถ

๕.๔ ต้องร่วมมือกับสถาบันทุกอย่าง

๕.๕ ต้องตรงต่อเวลา

กำหนดการประจำวัน

๐๔.๐๐ น.	ตื่นนอน (สัญญาณระฆัง)
๐๔.๓๐ น.	ทำวัตรเช้า แล้วฝึกเจริญภาวนาธรรม
๐๖.๓๐ น.	รับประทานอาหารเช้า
๐๗.๐๐ น.	อุบาสกอุบาสิกาส่วนหนึ่งไปช่วยกิจกรรมพระบิณฑบาต
๐๘.๐๐ น.	อุบาสกอุบาสิกาวิทยากรและผู้ปฏิบัติธรรมได้ถึงธรรมกายต่อวิชชา
๐๙.๓๐ น.	ช่วยจัดและถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์
๑๑.๐๐ น.	รับประทานอาหารแล้ว พักผ่อนตามอัธยาศัย
๑๔.๐๐ น.	รับฟังธรรมบรรยาย
๑๗.๐๐ น.	ทำวัตรเย็น แล้วแบ่งกลุ่มฝึกเจริญภาวนาธรรมแล้วพักทำธุระส่วนตัว
๑๙.๓๐ น.	เจริญภาวนาธรรม
๒๑.๓๐ น.	ดับไฟ นอนหรือปฏิบัติภาวนาธรรมเองตามอัธยาศัย

กิจกรรมการเผยแพร่ธรรมะ มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

การอบรมการเจริญภาวนาธรรม

ภายใต้การควบคุมพระกัมมัฏฐานของ พระเดชพระคุณ **พระภาวนาโกศลเถร** (วีระ คณฺตฺตโม) และ**พระอาจารย์มหาเสริมชัย ชยมงฺคโล (มงคลบุตร)**

๑. ที่ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร (วัดภูเขาทอง)

ทุกวันอาทิตย์ วันละ ๓ รอบ (เฉพาะวันอาทิตย์ต้นเดือน มีพิธีถวายสังฆทานภัตตาหารเพลร่วมกันด้วย) ดังต่อไปนี้

๐๙.๐๐ น. เฉพาะผู้เจริญวิชชาธรรมกายชั้นสูงและวิทยากร

๑๐.๐๐ น. สำหรับสาธุชนโดยทั่วไปฝึกเจริญภาวนาทั้งเบื้องต้นและเบื้องกลางร่วมกัน

๑๓.๐๐ น. สำหรับสาธุชนโดยทั่วไป โดยแบ่งผู้เข้ารับการอบรมเป็นกลุ่มย่อย ให้พระวิทยากรและวิทยากรฆราวาส ควบคุมแนะนำโดยใกล้ชิดเป็นกลุ่ม ๆ

ทุกวันจันทร์ และ **พฤหัสบดี** ภาคค่ำ เวลา ๑๘.๓๐ น.

● **ที่พระอุโบสถ วัดสระเกศ** ระหว่างเทศกาลเข้าพรรษาทุกวันพระ เวลา ๑๐.๓๐ น. (ก่อนเวลานี้มีพระธรรมเทศนา)

๒. ที่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ทุกเย็น ที่วิหารเจริญภาวนา(ตึกขาว) และที่ตึกบวรเทพมุนี

๓. ที่วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม ใน **สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี**

ทุกวันเสาร์ต้นเดือน เวลา ๐๗.๓๐ น. มีรถรับส่งผู้มีจิตศรัทธาไปปฏิบัติธรรม ที่วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม โดยไม่เสียค่าโดยสารแต่ประการใด เป็นประจำเช่นเคย มีกำหนดดังนี้

๐๙.๓๐ น. ทำวัตรเช้า แล้วเจริญภาวนาธรรม

๑๑.๐๐ น. ถวายสังฆทานภัตตาหารเพลแด่พระสงฆ์

๑๒.๐๐ น. รับประทานอาหารเที่ยงร่วมกัน

๑๓.๐๐ น. ทำวัตรเย็น ฝึกเจริญภาวนาธรรม

๑๔.๓๐ น. ออกเดินทางกลับจากสถาบันฯ

๔. ที่ธรรมสถาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ด้านหลังตึกเลขาธิการ จุฬาฯ)

ทุกวันอังคาร และ **พฤหัสบดี** เวลา ๑๒.๑๕ น.

รายการธรรมปฏิบัติ ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์

๑. ช่อง ๙ อสมท. ทุกวันอาทิตย์สัปดาห์ที่ ๒ และ ๕ ของเดือน เวลา ๐๘.๐๐-๐๘.๓๐ น.

รายการ "ธรรมสู่สันติ" และ "ธรรมก่อนนอน" ทางสถานีวิทยุต่าง ๆ

๑. **สถานีวิทยุ ททท.(ภาคปกติ)** อสมท. กรุงเทพฯ ทุกวันอาทิตย์ เวลา ๐๘.๓๐-๐๙.๐๐ น.

๒. **สถานีวิทยุแห่งประเทศไทย** กรมประชาสัมพันธ์ ทุกคืนวันอาทิตย์ (ก่อนปิดสถานี)

ขอเชิญร่วมสร้างอุโบสถ (วิหารธรรมกาย) วัดหลวงพ่อสด

ในสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย
อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

อุโบสถ เป็นหัวใจสำคัญของวัด ด้วยว่าเป็นวิหารที่ประดิษฐานพระประธานแทนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นเขตที่ต้องกำหนดเพื่อการทำสังฆกรรมที่สำคัญต่าง ๆ ของพระภิกษุสงฆ์ มีการบรรพชาอุปสมบทกุลบุตรทั้งหลาย การสวดและรับฟังปาฏิโมกข์ตามพระวินัยพุทธบัญญัติของพระบรมศาดา เพื่อทบทวนความบริสุทธิ์กายวาจาใจของพระภิกษุสงฆ์ร่วมกัน เป็นการรักษาพระธรรมและพระวินัยของพระพุทธเจ้าไว้มิให้วิบัติคลาดเคลื่อนและสูญหาย อุโบสถหลังนี้เป็นอุโบสถสองชั้นในงบประมาณการก่อสร้าง ๒๒ ล้าน กำหนดจะก่อสร้างเสร็จในปลายปี พ.ศ.๒๕๓๕ จะได้ใช้พื้นที่ชั้นล่างเป็นสถานที่อบรมและปฏิบัติภาวนาธรรม เพื่อสร้างพระในใจคน เพื่อสร้างพระวิปัสสนาจารย์และวิทยากรให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ได้เป็นกำลังสำคัญที่จะช่วยกันสืบพระบวรพุทธศาสนาให้ยืนยาวยิ่ง ๆ ขึ้นไป

ขณะนี้ได้มีผู้เป็นเจ้าภาพแล้วประมาณ ๑๙ ล้านบาท ยังขาดอยู่อีกประมาณ ๔ ล้านบาท จึงขอเชิญชวนสาธุชนทุกท่านร่วมเป็นเจ้าภาพสร้างปูชนียสถานที่สำคัญนี้โดยพร้อมเพรียงกันจักเป็นมหากุศลทับทวีเพิ่มพูนบารมี รัศมี กำลังฤทธิ์ ฯลฯ แก่ท่านต่อ ๆ ไปไม่มีที่สิ้นสุด แล.

๑) เจ้าภาพวงเงิน ๑๐๐,๐๐๐.- บาทขึ้นไป จะได้รับการจารึกชื่อไว้ในที่พิเศษในวิหารเป็นการเฉพาะ มีเพียง ๑๕๐ ที่เท่านั้น

๒) เจ้าภาพวงเงิน ๓๐,๐๐๐.- บาทขึ้นไป จะได้รับการบันทึกชื่อไว้ในสมุดพิเศษ ซึ่งจะเก็บไว้ในวิหารเพื่อแสดงให้สาธุชนรุ่นหลังได้อนุโมทนาต่อไป

๓) เจ้าภาพวงเงินต่ำกว่านี้ก็จะได้รับการบันทึกชื่อไว้ในหนังสือที่ระลึก

ผู้มีจิตศรัทธาโปรดติดต่อขอรับเป็นเจ้าภาพได้ที่:

๑. สำนักงาน**มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ศาลาการเปรียญวัดสระเกศฯ กทม.๑๐๑๐๐ โทร. ๒๒๔-๗๔๗๕

๒. สำนักงานโครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน ตึกบวรเทพมุนี วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กทม.๑๐๑๖๐

๓. สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ๗๐๑๓๐ โทร. (๐๓๒) ๒๕๔-๖๐๐

ส่งเงินโดยธนาณัติโปรดสั่งจ่ายในนาม **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** โดยสั่งจ่ายเงินทาง **ไปรษณีย์ พลับพลาไชย** กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐ ถ้าสั่งจ่ายเงินโดยเช็คธนาคาร โปรดสั่งจ่ายเช็คขีดคร่อม ให้ในนาม **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ด้วย ขออนุโมทนา

✂ -

ใบปวารณา

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

นามผู้บริจาค.....บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....

ตรอก/ซอย.....ถนน.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทร.....

ประสงค์จะ

- ☐ รับเป็นเจ้าภาพที่ดินเป็นที่ตั้งสถาบันฯ เป็นจำนวนเงิน.....บาท
- ☐ รับเป็นเจ้าภาพอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์
- ☐ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยตลอดการอบรม รูปละประมาณ ๑,๕๐๐ บาท หรือตามกำลังศรัทธา เป็นจำนวนเงิน.....บาท
- ☐ ค่าภัตตาหารแด่พระสงฆ์ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ที่จะมาเข้ารับการอบรม รุ่นละประมาณ ๕๐๐-๘๐๐ รูป เป็นค่าใช้จ่ายเฉลี่ยวันละประมาณ ๑๐,๐๐๐-๑๒,๐๐๐ บาท หรือตามกำลังศรัทธา ประจำวันที่.....เป็นจำนวนเงิน.....บาท
- ☐ รับเป็นเจ้าภาพถวายกลดแด่พระสงฆ์ ชุดละ ๘๐๐ บาท หรือตามกำลังศรัทธา เป็นจำนวนเงิน.....บาท
- ☐ รับเป็นเจ้าภาพกิจกรรมเผยแพร่ธรรมปฏิบัติทั่วไป เป็นจำนวนเงิน.....บาท
- ☐ รับเป็นเจ้าภาพร่วมสร้างพระอุโบสถ เป็นจำนวนเงิน.....บาท
- ☐ เป็นเจ้าภาพร่วมบรรจุพระผงจำนวนพระ.....องค์ เป็นจำนวนเงิน.....บาท

รวมเป็นจำนวนเงิน.....บาท

นิวรณ์

ญาณรัตนะ*

สำหรับผู้เริ่มปฏิบัติธรรมใหม่ๆ หรือการปฏิบัติธรรมในเบื้องต้น ผู้ปฏิบัติมักจะต้องพบกับนิวรณ์อันเป็นกิเลสที่เกิดขึ้นมีผลให้ใจไม่สามารถเข้าสู่อารมณ์ที่เป็นหนึ่งหรือเอกคตารมณ์ได้ นิวรณ์จึงจัดเป็นกิเลสที่เป็นเครื่องกั้นความดี หรือกั้นปัญญามิให้เกิดขึ้น

กิเลสนิวรณ์มาจากไหน คำตอบคือ กิเลสนิวรณ์ก็มาจากการสั่งสมของตัวเราเองตั้งแต่เล็กจนโตตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันตั้งแต่ชาติก่อนถึงชาตินี้ ฉะนั้นจึงไม่ควรไปโทษผู้ใดนอกจากตั้งใจค่อย ๆ ถ่ายถอนนิวรณ์เครื่องขวางกั้นปัญญานี้ให้ลดลงและเบาบางจนหมดไปในที่สุด เมื่อนั้นการเข้าถึงธรรมก็ย่อมเป็นไปได้ง่าย

กิเลสนิวรณ์มีอยู่ ๖ อย่าง คือ

๑. ถีนมิทธะ
๒. วิจิกิจฉา
๓. อุทธัจจกุกกุจจะ
๔. กามฉันทะ
๕. พยาบาท
๖. อวิชชา

จะขอกล่าวกิเลสนิวรณ์ที่ผู้ปฏิบัติใหม่มักจะพบ ๕ อย่างแรก และทางแก้ไข คือ

๑. **ถีนมิทธะ** คือความรู้สึกง่วง ซึม ใจหดหู่ ท้อแท้ ในขณะเริ่มปฏิบัติธรรม หรือระหว่างการปฏิบัติธรรม ซึ่งผู้ปฏิบัติธรรมควรจะรู้ตัวเองดีและควรจะได้เตรียมตัวให้ร่างกายพร้อมสำหรับการปฏิบัติธรรม แต่ถ้าร่างกายพร้อมที่จะปฏิบัติธรรม ทุกครั้งที่นั่งสมาธิจะหลับหรือรู้สึกตกภวังค์ ครึ่งหลับครึ่งตื่น หรือเกิดความรู้สึกหดหู่ใจที่ได้พบเห็นภาพเหตุการณ์เรื่องราวต่างๆ ที่ทำให้จิตใจหดหู่ หรือเกิดความท้อแท้เพราะความผิดหวังหรือซึมเซาเฉื่อยชา เพราะขาดจุดหมายในชีวิต หรือจากสาเหตุที่น้อยเนื้อต่ำใจในบุญวาสนาบารมี ทั้งหมดเป็นตัวอย่างของถีนมิทธะ อุบายและทางแก้ก็คือจะต้องทำใจให้รู้สึกสดชื่น กระปรี้กระเปร่าอยู่เสมอ โดยพยายามนึกถึงความสว่างเหมือนเวลากลางวันที่อยู่กลางแจ้ง และแสงสว่างมาจากจุดเล็กใสที่ศูนย์กลางกาย วิธีนี้สามารถที่จะแก้ไขปัญหาการง่วงหลับของร่างกายที่ไม่พร้อมจะปฏิบัติเนื่องจากขาดการพักผ่อนด้วย อาการง่วงซึมจะหายไป เพราะจิตใจเข้าถึงสมาธิได้ ความปีติและสุขจะตามมา ทำให้อาการง่วงหรืออ่อนเพลียหมดสิ้นไปด้วย การปฏิบัติธรรมด้วยการทำสมาธิ จึงเป็นการพักผ่อนทางกายและทางใจที่ดี โดยที่จิตใจเข้าถึงความสุข

๒. **วิจิกิจฉา** คือความลังเลสงสัยนับตั้งแต่สงสัยว่าวิธีปฏิบัติที่ทำอยู่เป็นวิธีที่ถูกต้องหรือไม่ ผลการปฏิบัติจะได้ผลจริงหรือไม่ ภาพที่เห็นจากสมาธิเป็นของจริงหรือไม่ ซึ่งเมื่อเกิดขึ้นกับผู้ปฏิบัติแล้ว จะทำให้ไม่มีความตั้งใจและความเพียรพยายามที่จะปฏิบัติธรรมต่อไป อุบายและทางแก้ก็คือการละวางข้อสงสัยนั้นเสียก่อนที่จะเกิดความสับสนในตนเอง และยังไม่สามารถหาคำตอบได้ เนื่องจากคำตอบบาง

---

*ปัจจุบันดำรงตำแหน่งรองที่ปรึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประจำสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงวอชิงตัน ดี ซี

คำตอบจะต้องเกิดขึ้นเมื่อได้ทดลองปฏิบัติเอง ซึ่งต้องใช้เวลาและความพยายาม จนกระทั่งเกิดผลให้เห็นจริง จึงจะเกิดศรัทธาและความเข้าใจอย่างแท้จริง และสิ้นความลังเลสงสัยได้ การแก้ไขความสงสัยด้วยการบอกเล่าจากครูบาอาจารย์อาจจะยังคงเกิดความลังเลสงสัยในคำตอบนั้นว่าถูกต้องหรือไม่ และก็จะมีคำถามต่อไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ฉะนั้นจึงควรควบคุมสติและให้ความทุ่มเทเอาใจใส่แก่วิธีปฏิบัติที่ดำเนินอยู่ให้เห็นผลก่อน

๓. อุทธัจจกุกกุจจะ ความฟุ้งซ่านแห่งจิตใจไปคิดถึงเรื่องต่างๆ เช่น งานที่คั่งค้างไว้ ปัญหาข้างหน้าที่รออยู่ รวมทั้งพอจิตเริ่มสงบก็มักจะนึกถึงเรื่องราวในอดีตขึ้นมาได้ยิ่ง ถ้าขาดสติไม่ระมัดระวัง ก็อาจจะสร้างความคิดและจินตนาการต่อไปอย่างไม่จบสิ้น นานเท่านานโดยไม่รู้ตัวว่าใช้เวลานานเท่าไร อุบายและทางแก้ก็คือจะต้องระลึกถึงสติและพยายามให้มีสติอยู่เสมอ เมื่อจิตใจเริ่มไปคิดเรื่องราวต่าง ๆ ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ต้องรีบดึงกลับมาตรึกตรองประคองนิมิตและคำบริกรรมภาวนา อย่าให้ขาดช่วง หรือเกิดช่องว่างได้ เพราะช่องว่างจากการ บริกรรมภาวนาและบริกรรมนิมิต จะทำให้ความคิดอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับ การปฏิบัติธรรมเข้ามาแทรกได้

๔. กามฉันทะ คือความรู้สึกทางใจใน รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัสที่เคยผ่านมาในอดีต รสชาติต่าง ๆ ที่จดจำได้นั้นจะทำให้จิตใจเกิดความพึงพอใจในอารมณ์นั้น ไม่อาจสลัดออกได้ ซึ่งจะเกิดเป็นภาพเสียงและความรู้สึก เช่น คนที่มักชอบดูทีวี ก็จะปรากฏภาพที่ดูปรากฏขึ้นมาคนที่ชอบฟังเพลง ก็จะได้ยินเสียงเพลงอันไพเราะนั้น ทำให้จิตใจไม่สามารถสงบลงได้ รวมทั้งประสาทสัมผัสที่เคยได้รับก็จะเกิดขึ้นมาด้วย อุบายและทางแก้คือการมีสติ อย่าให้เผลอสติไปคิดเรื่องเหล่านั้นและมุ่งจดใจให้เป็นอารมณ์เดียว คือการทำสมาธิด้วยบริกรรมภาวนาและบริกรรมนิมิต

๕. พยาบาท คือความโกรธเคือง ความไม่สบอารมณ์ความไม่พอใจ และความรู้สึกที่ต้องการตอบโต้ สิ่งเหล่านี้ถ้ามีอยู่จะทำให้จิตใจขุ่นมัว ไม่สามารถสงบนิ่งหรือเป็นสมาธิได้ บางครั้งจะเกิดความหงุดหงิดไม่พอใจในเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องใหญ่ เช่น การได้ยินคำพูดที่ไม่สบอารมณ์ หรือได้ฟังคำบอกเล่าจากผู้อื่นแล้วเกิดความไม่พอใจ อุบายและทางแก้ก็คือการมีสติรู้สึกตัว ไม่ยึดมั่นถือมั่นในตัวตน มองด้วยใจเป็นธรรมและน้อมเข้าสู่อารมณ์แห่งพระกัมมัฏฐาน

นิวรณ์ทั้ง ๕ อย่างเป็นกิเลสที่เกิดขึ้นบ่อยสำหรับผู้เริ่มปฏิบัติธรรม สติจึงเป็นตัวสำคัญที่สุดที่จะให้รู้ว่าเกิดกิเลสนิวรณ์ขึ้นแล้ว และใช่อารมณ์แห่งฌานคือ วิตก วิจาร ตรึกตรองประคองนิมิต จนกระทั่งเกิดอารมณ์ปีติ อารมณ์ สุขจนเป็นเอกคตารมณ์ คืออารมณ์เป็นหนึ่ง จึงสามารถแก้ไขกิเลสนิวรณ์ได้ การปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยให้ผู้ปฏิบัติมีความชำนาญกับการมีสติและพัฒนาผลการปฏิบัติให้ดียิ่งขึ้น ตรงข้ามหากผู้ปฏิบัติว่างเว้น จากการปฏิบัติธรรมนาน หรือไม่ปฏิบัติให้สม่ำเสมอแล้ว ย่อมต่อไม่ติดเสมือนต้องมาเริ่มต้นจากจุดเริ่มต้นใหม่ ซึ่งน่าเสียดายระดับของผลการปฏิบัติที่เคยปฏิบัติได้ ธรรมะที่อยู่ในตัวบุคคลสามารถทรงสภาพ เสื่อมสภาพหรือก้าวหน้าต่อไป ขึ้นอยู่กับผู้ปฏิบัติจะรักษาและดำเนินต่อไปเพียงใด การรักษาสภาวธรรมที่เข้าถึงให้คงอยู่ เป็นเรื่องที่ยากกว่าการเข้าถึงธรรมชั่วครั้งชั่วคราว.

■ ■ ■ ■

ใบบอกรับเป็นสมาชิกนิตยสาร "ธรรมกาย"

วันที่_____ เดือน_____ พ.ศ._____

นาม_____ บ้านเลขที่_____ หมู่ที่_____ ตรอก/ซอย_____

ถนน_____ ตำบล/แขวง_____ อำเภอ/เขต_____

จังหวัด_____ รหัสไปรษณีย์_____ โทรศัพท์_____

(๑) ประสงค์จะ : ☐ เป็นสมาชิก (ไม่คิดค่าส่ง) ตั้งแต่ฉบับที่_____

☐ ต่ออายุสมาชิก

☐ เป็นเจ้าภาพจัดส่งถวาย/ให้แก่: _____

ที่อยู่_____

(๒) เป็นเวลา : ☐ ๑ ปี อัตรา ๑๒๐ บาท ☐ ๒ ปี อัตรา ๒๔๐ บาท ☐ ๓ ปี อัตรา ๓๖๐ บาท

(ลงชื่อ)_____

โปรดส่งใบบอกรับไปที่: **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศฯ กทม. ๑๐๑๐๐ โทร. ๒๒๔-๗๔๗๕
หากส่งเงินทางไปรษณีย์ โปรดสั่งจ่าย: **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ กทม. ๑๐๑๐๐ (สั่งจ่าย ปณ. หลานหลวง แห่งเดียว)
หากส่งเช็คธนาคารโปรดสั่งจ่ายเช็คขีดคร่อมแก่ **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย**

ใบบอกรับเป็นผู้อุปถัมภ์ค่าจัดพิมพ์นิตยสาร "ธรรมกาย"

วันที่_____ เดือน_____ พ.ศ._____

นาม_____ บ้านเลขที่_____ หมู่ที่_____ ตรอก/ซอย_____

ถนน_____ ตำบล/แขวง_____ อำเภอ/เขต_____

จังหวัด_____ รหัสไปรษณีย์_____ โทรศัพท์_____

ประสงค์จะ: ☐ **รับเป็นผู้อุปถัมภ์ค่าจัดพิมพ์นิตยสาร** และให้ประกาศชื่อไว้ที่

☐ ปกหน้าด้านใน ๔,๐๐๐ บาท ☐ ปกหลังด้านนอก ๕,๐๐๐ บาท

☐ ปกหลังด้านใน ๓,๐๐๐ บาท ☐ หน้าสอดสี ๓,๐๐๐ บาท

☐ อุปถัมภ์ค่าจัดพิมพ์ ๑,๐๐๐ บาท ☐ ประสงค์จะออกนาม ☐ ไม่ประสงค์ออกนาม

☐ อื่น ๆ_____ จำนวนเงิน_____ บาท

(ลงชื่อ)_____

โปรดส่งใบบอกรับไปที่: **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศฯ กทม. ๑๐๑๐๐ โทร. ๒๒๔-๗๔๗๕
หากส่งเงินทางไปรษณีย์ โปรดสั่งจ่าย: **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ กทม. ๑๐๑๐๐ (สั่งจ่าย ปณ. หลานหลวง แห่งเดียว)
หากส่งเช็คธนาคารโปรดสั่งจ่ายเช็คขีดคร่อมแก่ **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย**

การเผยแพร่ธรรมในสหรัฐอเมริกา
ณ วัดพรหมคุณาราม เมืองฟีนิกซ์ มลรัฐอาริโซนา

เมื่อวันที่ ๑๙-๒๑ มีนาคม ๒๕๓๖

- ***บนซ้าย*** หลวงพ่อพระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล ขณะกำลังสอนการเจริญภาวนาวิชชาธรรมกาย โดยมี **พระมหาวินัย ปุญฺญวิชฺชโย หัวหน้าสงฆ์ไทย** วัดพรหมคุณาราม และญาติโยมสาธุชนร่วมปฏิบัติภาวนาด้วย
- ***บนขวา*** ญาติโยมสาธุชนส่วนหนึ่งได้ถือบวชเนกขัมมะ(ชีพราหมณ์) รักษาศีล ๘ อีกส่วนหนึ่งรักษาศีล ๕ ฝึกอบรมภาวนากับหลวงพ่อพระมหาเสริมชัย ชยมงฺคโล เป็นประจำทุกวัน
- ***ล่างซ้าย*** เวลาช่วงหลังจากบรรยายธรรมแล้ว จะมีการสอนภาวนาธรรมแก่ญาติโยมทั้งชาวไทยและชาวอเมริกันที่เมืองฟีนิกซ์ มลรัฐอาริโซน่าด้วย
- ***ล่างขวา*** ๒๑ มีนาคม ๒๕๓๖ ญาติโยมสาธุชนต่างมาบำเพ็ญกุศลถวายสังฆทานภัตตาหารเพล แด่พระสงฆ์ เยี่ยงชาวพุทธที่ปฏิบัติชอบทั้งหลาย แม้จะอยู่ต่างแดนห่างไกลจากมาตุภูมิสักเพียงใดก็ตาม

ประมวลภาพเหตุการณ์
ในรอบไตรมาสที่ ๓ ของปีพุทธศักราช ๒๕๓๖

- *บนซ้าย* ทุกวันพระกึ่งเดือน หรือที่เรียกว่าวันอุโบสถนั้น ที่วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม ก็มีการประชุมสงฆ์ในอุโบสถ เพื่อสดับฟังและทบทวนพระปาติโมกข์เช่นกัน ในภาพ **พระมหาสุจิตต สุจิตฺโต** ป.ธ. ๔ (วศ.บ จุฬาฯ) กำลังสวดพระปาติโมกข์
- *บนขวา* เมื่อ ๒๔ ก.ค. ๒๕๓๖ **พระอาจารย์มหาเสริมชัย ชยมงฺคโล** พร้อมด้วยพระภิกษุสงฆ์ ๑๔ รูป จากวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม และคณะศิษย์ ฆราวาส รวมจำนวน ๒ คันรถโดยสารใหญ่ เดินทางไปกราบนมัสการ พระเดชพระคุณ **พระราชนิโรธรังสี** หรือหลวงปู่เทสก์ เทสรังสี พระวิปัสสนาจารย์สายอรัญวาสีผู้อาวุโส ศิษย์หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต ณ วัดถ้ำขาม อ.พรรณนานิคม จ.สกลนคร
- *ล่างซ้าย* จากกำลังทรัพย์และแรงศรัทธาของสาธุชน บัดนี้ถนนคอนกรีตเสริมเหล็กภายในวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม บางส่วนก็สำเร็จลุล่วง ได้ใช้อำนวยประโยชน์แก่ทุกท่านที่เข้ามาบำเพ็ญบุญบารมีภายในวัดสืบไป..สาธุ
- *ล่างขวา* ๘ ก.ค. ๒๕๓๖ **คุณบรรเจิด ชลวิจารณ์** ประธานกรรมการธนาคารสหธนาคาร จำกัด ประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ **อาคารโรงเรียนปริยัติธรรม** ณ บริเวณพื้นที่ด้านหลัง วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม